Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Urša Lužar

Socialno podjetništvo – inovacija za prihodnost

Diplomsko delo

Ljubljana, 2019

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Urša Lužar

Socialno podjetništvo – inovacija za prihodnost

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Liljana Rihter
Somentorica: as. mag. Tamara Rape Žiberna

Ljubljana, 2019

Hvala sodelujočim v intervjujih, brez vas raziskava ne bi bila mogoča.
Hvala mentorici in somentorici za razumevanje in vse napotke, predloge.
Hvala staršema, da sta mi omogočila študij, me vsa ta leta bodrila in mi bila v oporo.
Hvala vsem, ki ste tako ali drugače verjeli vame.

Socialni podjetniki niso zadovoljni zgolj s tem, da dajejo ljudem ribo, ali s tem, da jih učijo ribariti. Vztrajali bodo, dokler ne bodo naredili revolucije v ribiški industriji.

Bill Drayton, Funder of Ashoka

POVZETEK IN KLJUČNE BESEDE

Socialno podjetništvo – inovacija za prihodnost
Povzetek diplomskega dela

Osrednja tema diplomskega dela je raziskovanje delovanja socialnih podjetij v Republiki Sloveniji. Zanimalo me je, kako delujejo socialni podjetniki v družbi in državi, ki socialno podjetništvo, kljub že nekajletnemu obstoju Zakona o socialnem podjetništvu in sprejemu njegove dopolnitve, šele dobro spoznava, medtem ko lahko drugod po svetu ta specifična oblika podjetništva skoraj da že konkurira klasičnim oblikam podjetij. V teoretskem uvodu sem opredelila socialno oziroma družbeno ekonomijo in predstavila vlogo in cilje le-te. Nadaljevala sem z opredelitvijo in značilnostmi socialnega podjetništva. Obrazložila sem vlogo socialnega podjetništva v državah EU ter razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji. Socialno podjetništvo sem opredelila v pravnem sistemu RS. Preučila sem tudi že izvedene raziskave in njihov doprinos na temo socialnega podjetništva ter opredelila vpliv socialnega podjetništva na družbo. Ključni del teoretičnega dela pa predstavlja opis socialnega podjetništva kot inovacije za prihodnost. Obrazložila sem zaposlovanje ranljivih družbenih skupin v socialnem podjetništvu, ki je z dopolnitvijo zakona doživelo nekaj sprememb. Pojasnila sem tudi pomen socialnega podjetništva za prihodnost in pojasnila njegovo enačenje z inovacijo. Nazadnje pa sem koncept krepitve moči povezala z zaposlovanjem ranljivih družbenih skupin v socialnih podjetjih.

V empiričnem delu sem predstavila pridobljene ugotovitve kvalitativne raziskave z intervjuji z direktorji oziroma upravitelji socialnih podjetij, ki na področju socialnega podjetništva neprekinjeno delujejo od sprejetja prvega zakona o socialnem podjetništvu leta 2011 oziroma delujejo najmanj 5 let. Intervjuje sem izvedla z osebami, ki trenutno vodijo socialno podjetje. Ugotovila sem, da socialni podjetniki prepoznavajo ustrezna in neustrezna poimenovanja in nakazujejo potrebo po preimenovanju socialnega podjetništva v družbeno koristno podjetništvo. Socialna podjetja ustanavljajo z namenom družbeno odgovorne aktivnosti. Odzivajo se na širše družbene zaznane potrebe, oceno delovanja jim omogočajo profitni in neprofitni kazalniki. Raziskava je pokazala, da zakonodaje nasploh ne poznajo dobro oziroma jo poznajo pomanjkljivo. Uvedene dopolnitve zakona o socialnem podjetništvu na njihovo delovanje niso bistveno vplivale. Največje ovire, s katerimi so se srečevali in se srečujejo, jim predstavljajo finance. Vpetost države vidijo kot zaletavo, slabo ter nespodbudno, kljub temu da si lasti orodja za privabljanje investicij. Izrazili so potrebo po ustreznejšem delovanju države do socialnih podjetij. Pridobljene rezultate sem povezovala z dosedanjimi teoretičnimi spoznanji in jih nadgrajevala. Oblikovala sem tudi predloge, izhajajoč iz pridobljenih rezultatov. Tako predlagam izvedbo strokovnih konferenc za socialne podjetnike na temo delovanja socialnih podjetij, kar jim bo omogočilo pridobitev strokovnih kompetenc za izboljšanje delovanja. Predlagam tudi izvedbo finančnega razpisa z dovršenimi kriteriji, ki bi omogočil socialnim podjetjem prejem večjih finančnih sredstev, in s tem financiranje izbranih socialnih podjetij v večjem deležu, namesto financiranja vseh, v manjšem deležu. Prav tako predlagam promoviranje in predstavljanje dobrih praks socialnih podjetij v Sloveniji in uvedbo posebnih certifikatov za posebej uspešna socialna podjetja.

Ključne besede: socialno podjetništvo, inovacija, družbena ekonomija, družbene potrebe, priložnosti za razvoj, socialni podjetniki

ANGLEŠKI POVZETEK

Social Entrepreneurship – Innovating for the Future
Graduation Thesis Abstract

This diploma thesis explores the functioning of social enterprises in the Republic of Slovenia. It focuses on the position of social entrepreneurs in a state which is only now getting familiar with social entrepreneurship, despite the fact that the Social Entrepreneurship Act has been in motion for several years. In other parts of the world, however, this specific type of entrepreneurship is beginning to compete with the common forms of businesses. The theoretical introduction defines social economy and presents its role and goals which is then followed by the definition and characteristics of social entrepreneurship in the countries of the European Union and the evolution of social entrepreneurship in Slovenia. Social entrepreneurship is then determined as part of the legal system of the Republic of Slovenia. The theoretical introduction presents the contribution of research to the field of social entrepreneurship and determines the influence of social entrepreneurship on society. The key element of the theoretical part is the description of social entrepreneurship as innovation for the future. The focus is on employing vulnerable social groups in social enterprises, a process which underwent some changes due to the Act Amending the Social Entrepreneurship Act. Furthermore, the significance of social entrepreneurship for the future and its role in innovation is explained. The concept of strengthening is linked to the employment of vulnerable social groups in social enterprises.

The empirical part of the thesis presents the results of qualitative research obtained by the process of interviewing directors or managers of social enterprises who have been working in the field of social entrepreneurship since the adoption of the first Social Entrepreneurship Act in 2011 (or at least 5 years). The interviewees were individuals currently running a social enterprise. It was determined that social entrepreneurs recognize the importance of nomenclature and indicate the need to rebrand social entrepreneurship as socially beneficial entrepreneurship. Social enterprises are established with the intention of socially responsible activity. Social entrepreneurs react to broader societal needs, while the assessment of work is possible due to profitability indicators. Research showed that their knowledge of the law is poor or inadequate. The implemented Act Amending the Social Entrepreneurship Act did not have a great impact on the entrepreneurs' performance while their biggest obstacles is funding. The involvement of the state is perceived as impulsive and discouraging despite the fact that the state possesses the tools for attracting investments. Social entrepreneurs expressed the need for more favourable involvement of the state in social enterprises. The obtained results were then linked with existing theoretical knowledge and further developed. Based on the results, the following proposals were formed: specialist conferences for social entrepreneurs on performance of social enterprises which will enable them to gain professional skills needed to improve the performance of the businesses, the implementation of a call for financial applications with complete criteria which will enable social enterprises to receive increased financial contributions and the ability to fund select social enterprises on a larger scale rather than finance all enterprises on a smaller scale, promoting and presenting good practice of social enterprises in Slovenia, and the implementation of special certificates for particularly successful social enterprises.

Keywords: Social Entrepreneurship, Innovation, Social Economy, Societal Needs, Development Opportunities, Social Entrepreneurs

KAZALO VSEBINE

1 TEORETSKI UVOD 1

1.1 Socialna (družbena) ekonomija 2
1.1.1 Opredelitev socialne (družbene) ekonomije 2
1.1.2 Vloga in cilji socialne (družbene) ekonomije 3
1.2 Socialno podjetništvo 4
1.2.1 Opredelitev socialnega podjetništva 4
1.2.2 Značilnosti in cilji socialnega podjetništva 5
1.2.3 Socialno podjetništvo v državah EU 7
1.2.4 Razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji 9
1.3 Socialno podjetništvo v pravnem sistemu Republike Slovenije 11
1.3.1 Zakon o socialnem podjetništvu 12
1.3.2 Pravno organizacijske oblike socialnih podjetij 13
1.4 Pregled raziskav na temo socialnega podjetništva v Sloveniji 14
1.5 Socialno podjetništvo – inovacija za prihodnost 18
1.5.1 Ranljive družbene skupine ljudi 19
1.5.2 Krepitev moči skozi zaposlovanje ranljivih družbenih skupin 20

2 PROBLEM 22

3 METODOLOGIJA 23

3.1 Vrsta raziskave 23
3.2 Merski instrument 23
3.3 Populacija in vzorec 23
3.4 Zbiranje podatkov 24
3.5 Obdelava podatkov 24

4 REZULTATI 26

5 RAZPRAVA IN SKLEPI 38

6 PREDLOGI 44

7 UPORABLJENA LITERATURA 45

8 PRILOGE 51

8.1 Države s posebnimi pravnimi oblikami ali zakoni za socialna podjetja 51
8.2 Dopolnjujoča relevantna zakonodaja s področja socialnega podjetništva 52
8.3 Vprašalnik 53
8.4 Intervju A 54
8.5 Intervju B 58
8.6 Intervju C 65
8.7 Intervju D 69
8.8 Intervju E 73
8.9 Intervju F 77
8.10 Intervju G 82
8.11 Odprto kodiranje intervjuja A 89
8.12 Odprto kodiranje intervjuja B 97

8.13 Odprto kodiranje intervjuja C 114
8.14 Odprto kodiranje intervjuja D 122
8.15 Odprto kodiranje intervjuja E 132
8.16 Odprto kodiranje intervjuja F 141
8.17 Odprto kodiranje intervjuja G 153
8.18 Osno kodiranje 164
8.19 Odnosno kodiranje 187

KAZALO GRAFOV

Graf 1.1: Najpogostejše oblike socialnih podjetij v Evropi 8
Graf 1.2: Pravno organizacijske oblike socialnih podjetij..... 14

KAZALO SLIK

Slika 1.1: Zemljevid socialnih podjetij..... 10
Slika 8.1: Prikaz držav s posebnimi pravnimi oblikami ali zakoni za socialna podjetja..... 51

1 TEORETSKI UVOD

Največji družbeno-ekonomski problem predstavlja brezposelnost, ki povzroča rast revščine in posledično rast socialne izključenosti. Revščina je veliko več kot zgolj pomanjkanje sredstev oziroma resursov posameznika, je tudi nemoč, nezadosten dostop do (zadostnih) zalog hrane, izobraževanja in zdravstvenega varstva, storitev, infrastrukture in pravic do vpliva na politični proces ekonomije. Vse omenjene potrebe so pomembne za socialno marginalizirane oziroma prikrajšane skupine prebivalstva. (Korimova, 2014) Večajo se tudi razlike v sami strukturi brezposelnih oseb. Poleg visoke stopnje brezposelnih starejših oseb nad 55 let, narašča tudi število iskalcev prve zaposlitve, povečuje se število dolgotrajno brezposelnih in težje zaposljivih oseb. (Slapnik, 2010, str. 14)

V preteklih letih smo bili priča porastu zanimanja za socialno podjetništvo predvsem zaradi skrbi le-tega za vlogo in razvoj družbe. Socialno podjetništvo je bilo spodbujeno tudi s pojavom svetovne gospodarske krize, ki se je pričela leta 2009 in se je odražala skozi splošno družbeno nezadovoljstvo z delovanjem svetovnega gospodarstva. Kot odgovor na rastoče število socialnih problemov in s tem povezane revščine, je priložnost za pojav in razvoj dobila ta specifična oblika podjetništva. (European Commission, 2015)

Socialno podjetništvo razvija inovativne pristope k reševanju socialnih, gospodarskih, okoljskih in drugih problemov in ob tem zagotavlja proizvode in storitve, ki so v interesu družbe. Na področju zaposlovanja zagotavlja dodatna delovna mesta ter socialno in poklicno reintegracijo ranljivih skupin ljudi, spodbuja medsebojno sodelovanje, prostovoljsko delo ter skrbi za družbeno kohezijo. (Socialni inovatorji prihodnosti, 2019)

Po podatkih Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je bilo v začetku leta 2015 registriranih 77 socialnih podjetij, ki so skupno zaposlovala okoli 250 ljudi, to je manj kot en odstotek vseh zaposlenih, kar je eden od najnižjih deležev v Evropski uniji (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2018). Po besedah Tadeja Slapnika, takratnega državnega sekretarja v kabinetu predsednika vlade, zadolženega za področje socialnega podjetništva, številke jasno kažejo, da ima socialno podjetništvo pri nas ogromen, a žal neizkoriščen potencial. Velike možnosti vidi zlasti pri samooskrbi s hrano, na področju energetike, predvsem pri gradnji malih hidroelektrarn in pri ogrevanju javnih stavb z lesno biomaso, pri socialnih dejavnostih zlasti pri pomoči starejših ter na pogoriščih propadlih podjetij. (Dnevnik, 2015)

1.1 Socialna (družbena) ekonomija

1.1.1 Opredelitev socialne (družbene) ekonomije

Prvič je pojem »socialna ekonomija« uporabil Charles Dunoyer, francoski liberalni ekonomist, ki se je zavzemal za bolj etičen pristop v ekonomiji. Podoben pristop omenjenemu je zagovarjal tudi angleški filozof John Stuart Mill, ki je med drugim prispeval k sprejetju prvega zakona o koorporativah na svetu, v Veliki Britaniji leta 1852. (Ciriec *The social economy in the European Union,* kot navedeno v Slapnik, 2010) Gledano širše, na »globalni ravni«, je bil termin prvič priznan s strani mednarodne delovne organizacije (International Labor Organisation, ILO) in organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD). Obe organizaciji podpirata socialno ekonomijo skozi njun soroden, temeljni program gospodarskega razvoja in zaposlovanja na lokalni ravni, ki podpira in razvija socialne inovacije, lokalno partnerstvo in podjetništvo. (Korimova, 2014)

Zakon o socialnem podjetništvu (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu, 2018) v 2. členu v šesti točki opredeljuje socialno ekonomijo kot ekonomijo, ki jo sestavljajo socialna podjetja, zadruge, invalidska podjetja, zaposlitveni centri, nevladne organizacije (društva, zavodi, ustanove), ki niso ustanovljeni s poglavitnim namenom pridobivanja dobička, njihovo delovanje pa je v korist svojih članov, uporabnikov oziroma skupnosti, proizvajajoč tržne oziroma netržne proizvode ter storitve. Zidar (2013) socialno ekonomijo opiše kot delujočo in temelječo na etičnih načelih menedžmenta in produkcije dela ter distribucije kapitala. Kapital dojema za skupno dobro, iz česar tudi izhaja, da v času gospodarske in ekonomske krize, s katero se spopada Evropa, socialna ekonomija predstavlja inovativno pot rešitve. Mnogi pa socialno ekonomijo poimenujejo tudi družbena ekonomija. Poimenovanje izhaja iz samega namena delovanja, saj ta ni pridobivanje dobička, temveč izhaja iz delovanja posameznikov, ki pri svojem delu združujejo lastne interese ter interese širše množice. Tako je za družbeno ekonomijo značilno delovanje, ki je veliko širše in večje od zgolj pridobivanja dobička oziroma profita. (Vesel, 2010, str. 22)

Najbolj usklajeno opredelitev (glede na ostale še vedno ne dovolj jasne in določujoče opredelitve) socialne ekonomije vsebuje Listina načel socialne ekonomije evropskega združenja Socialna ekonomija Evrope (Social Economy Europe). Ta načela so:

- »prevlada posameznika in socialnega cilja nad kapitalom,

- prostovoljno in odprto članstvo,
- demokratičen nadzor, ki ga izvaja članstvo (to se ne nanaša na fundacije, saj te nimajo članov),
- združljivost interesov članov/uporabnikov in/ali splošnega interesa,
- varstvo in uporaba načela solidarnosti in odgovornosti,
- avtonomno upravljanje in neodvisnost od javnih organov,
- večina presežkov se uporablja za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja in zagotavljanje storitev v interesu članov ali splošnem interesu.« (Babič in Dabič Perica, 2018, str.19)

1.1.2 Vloga in cilji socialne (družbene) ekonomije

Babič in Dabič Perica (2018) med vloge socialne ekonomije prištevata zagotavljanje storitev, zagovorništvo ter skupine za samopomoč.

Združenje socialne ekonomije Slovenije, kot krovna organizacija socialne ekonomije v Sloveniji, za leto 2019 navaja naslednje planirane aktivnosti in cilje: Promocija in ozaveščanje javnosti o pomenu socialne ekonomije za družbo, še posebej za ranljive skupine ljudi; sodelovanje v svetu socialne ekonomije; sodelovanje s sorodnimi organizacijami tudi na nacionalnem nivoju; mednarodno sodelovanje; sodelovanje s politiko in pristojnimi državami za reševanje izzivov na področju socialne ekonomije in zadružništva; nadaljnje povezovanje akterjev socialne ekonomije v Sloveniji. (Združenje socialne ekonomije, 2019). Korimova (2014) kot cilj socialne ekonomije navaja odkritje orodij in prijemov, ki bodo učinkovito odpravljali socialno izključenost marginaliziranih skupin prebivalstva. Od socialne ekonomije se tako pričakuje, da na področju politike zaposlovanja nudi in proizvaja nove oblike zaposlitev, še posebej za osebe, ki so kakorkoli prikrajšane oziroma marginalizirane. S perspektive socialne politike socialna ekonomija zagotavlja socialne storitve za posameznike ali skupnosti še posebej na področjih, kjer niti javni niti zasebni sektor ni zmožen zadovoljiti, ne more ali preprosto noče zadovoljiti vedno rastočih socialnih potreb. Na področju socialne integracije socialna ekonomija proizvaja in strmi k vedno večjemu socialnemu kapitalu. (Amin, 2009)

1.2 Socialno podjetništvo

1.2.1 Opredelitev socialnega podjetništva

Podjetništvo lahko nasploh opredelimo kot odziv na zaznane potrebe ljudi in družbe ter iskanje učinkovitih načinov za čim večje zadovoljitve družbenih (socialnih) potreb. (Socialni inovatorji prihodnosti, 2019) Predstavlja pomemben vir napredka in razvoja celotnega družbenega življenja, odpirajo se nova delovna mesta in zvišuje se blaginja celotnega prebivalstva. (Lah, 2009)

»Socialno podjetništvo je trajno opravljanje podjetniške dejavnosti s proizvodnjo in prodajo proizvodov ali opravljanjem storitev na trgu, kjer ustvarjanje dobička ni glavni cilj podjetniške aktivnosti, temveč glavni cilj predstavlja doseganje socialnih oziroma družbenih učinkov.« (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu, 2018, 2. člen, 9. točka)

Zidar (2010) socialno podjetništvo označi kot podjetništvo v imenu družbe. Podjetja delujejo s poglavitnim ciljem delovanja v dobrobit družbe in ne s ciljem ustvarjanja in maksimiranja dobička. Ob tem je za njihovo delovanje značilna raba vrednot, kot so avtonomija delovanja, demokratičnost odločanja, enakost, sodelovanje. Kovačič (2011) pravi, da socialna podjetja predstavljajo dopolnitev dejavnosti javnih služb, kar pojasnjuje njihovo družbeno pomembnost. Poleg tega ponuja alternativne rešitve, kar se kaže s proizvodnjo izdelkov in oziroma ali storitev, ki so v javnem interesu, a so se na trgu pokazale kot manj konkurenčne. Slapnik (2010, str. 15) bistvo socialnih podjetij najde v zadovoljevanju potreb po bolj individualiziranih storitvah, ki jih zahteva razvoj sodobne družbe. Hummels (2018) pa socialno podjetništvo opiše kot inovativen pristop uporabe ekonomskih orodij, s katerimi se ustvarjajo pozitivni učinki oziroma rezultati, na socialnem, gospodarskem in okoljevarstvenem področju, v korist družbe ali specifičnih skupin ljudi znotraj le-te. Miesing (2012) kot ključni faktor socialnega podjetništva navaja prepoznavanje priložnosti socialnih podjetnikov, ki jo nato izkoristijo in ustvarijo inovativne rešitve in s tem družbeno koristne rezultate.

Socialno podjetništvo je deležno številnih različnih definicij s strani različnih avtorjev – Zidar (2010), Kovačič (2011), Slapnik (2010), Hummels (2018), Miesing (2012) – iz različnih si strok in praks, vse pa se navezujejo na vidik družbene pomembnosti oziroma družbene koristnosti socialnega podjetništva. Zadek in Thake (kot navedeno v Austin, Stevenson, in

Skillern Wei, 2006) trdita, da je skupno vsem definicijam socialnega podjetništva mnenje, da socialno podjetništvo poganja ustvarjanje socialne vrednosti in ne družbenega bogastva (dobička) ter tudi to, da je za njihovo dejavnost značilna inovativnost delovanja oziroma ustvarjanje nečesa novega in ne sledenje utečenim starim praksam. Pavel in Štefanič (2005) trdita, da bi definicije socialnega podjetništva morale vključevati značilnosti socialnih podjetij, ki so sledeče. Poglavitna značilnost socialnega podjetja je nuditi zaposlitev osebam, ki so fizično, psihično in socialno prikrajšane. Omenjena socialna skupina ima tako ob delovanju v socialnem podjetju možnost spoprijemanja s prostim delovnim trgom, kar posledično pripomore k zmanjševanju socialne marginalnosti. (Pavel in Štefanič, 2005)

1.2.2 Značilnosti in cilji socialnega podjetništva

Osnovna značilnost socialnega podjetja je omogočati osebam, ki so težje zaposljive oziroma kakorkoli prikrajšane (psihično, socialno), zaposlitev. Bistvena cilja socialnih podjetij sta, tako kot navajata Štefanič in Pavel, naslednja: »Zagotavljati podporno okolje, v katerem lahko osebe s posebnimi potrebami razvijajo svoje sposobnosti, ki so eden od pogojev produktivnega delavca, ter postati in ostati podjetje, ki se samo-vzdržuje ter svojim vključenim zagotavlja stalno zaposlitev.« (Pavel in Štefanič, 2005, str. 14)

Seelos in Mair (2017) navajata, da socialna podjetja rešujejo socialne in okoljske probleme prikrajšanih oseb in skupnosti. Pogosto se osredotočajo na težave, ki niso rešene s strani javnega sektorja ter proizvajajo produkte, usluge ali intervencije z delom z marginaliziranimi skupinami ljudmi, skupaj z njimi ali za njih. (Seelos in Mair, 2017) Socialno podjetništvo je tako aktivno na naslednjih področjih: socialna zaščita, socialne storitve, zdravstvene storitve, banke, zavarovanja, kmetijska proizvodnja, izobraževanje in usposabljanje, kultura, šport in prosti čas. (Stanescu, Cace in Alexandrescu, 2013)

Socialna podjetja so inovativna oblika podjetij, združujoč ekonomske in socialne prvine. Kot navaja Amin, je glavni cilj in namen socialnih podjetij odpraviti socialno izključenost in zagotoviti reintegracijo ljudi, ki so socialno izključeni. (Amin, 2009)

Zacirovnik (2016) socialnemu podjetništvu pripisuje zaznavanje in reševanje družbenih problemov. Pri tem je potrebna nenehna ustvarjalnost, stalno evalviranje in pregledovanje rezultatov, učinkov in prilagajanje (poslovanja, modela, izvedbe in produkta). Zacirovnik (2016) socialno podjetništvo označi kot motivatorja z vizijo izboljšanja družbe, vodenju dejavnosti pa pripisuje lastnosti etničnih načel, medtem ko so rezultati ocenjeni na podlagi vrednot.

Skozi cilje, ki jih zadovoljujejo socialna podjetja, se odražajo tudi želje socialnih podjetnikov, kot na primer zagotavljanje proizvodov in storitev, ki so v javnem interesu; razvijanje inovativnih rešitev za socialne, gospodarske, okoljske in druge probleme; razvijanje nove možnosti zaposlovanja, zagotavljati dodatna delovna mesta ter socialno in poklicno reintegracijo ranljivih skupin ljudi; spodbujanje sodelovanja ljudi, prostovoljskega dela ter družbene solidarnosti. (Socialni inovatorji prihodnosti, 2019) Zidar in Rihter (2010, str. 66) glede ciljev socialnega podjetništva pravita, da so le-ti usmerjeni v zadovoljevanje potreb skupnosti in delitve dobička po načelu demokratičnosti. Korimova poudarja, da je cilj obstoja socialnih podjetij odkriti orodja in prijeme, ki bodo učinkovito odpravljali socialno izključenost marginaliziranih skupin prebivalstva. (Korimova, 2014)

Eden izmed motivov ustanavljanja socialnih podjetij je vključitev ranljivih skupin ljudi na trg dela in s tem povečanje njihove socialne vključenosti skozi aktiviranje in realizirane podjetniških idej na trgu. (Data, d. o. o, 2019) Kljub temu da v ospredju delovanja socialnih podjetij torej ni dobiček pa je pridobitev finančnih sredstev pogoj za njihovo ustanovitev in kasnejši razvoj. Finančna sredstva so mnogokrat težko dostopna, višina le-teh pa je odvisna od stopnje razvoja socialnega podjetja. V Zakonu o podpornem okolju za podjetništvo (2007) je naveden program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti v Republiki Sloveniji in zagotavlja sredstva za izvajanje programa ukrepov v državnem proračunu iz drugih domačih ter tujih virov. Zakon tako navaja spodbude, namenjene spodbujanju podjetništva in inovativnosti, ki se pojavljajo v obliki povratnih ali nepovratnih sredstev. (Brodnjak, 2014)

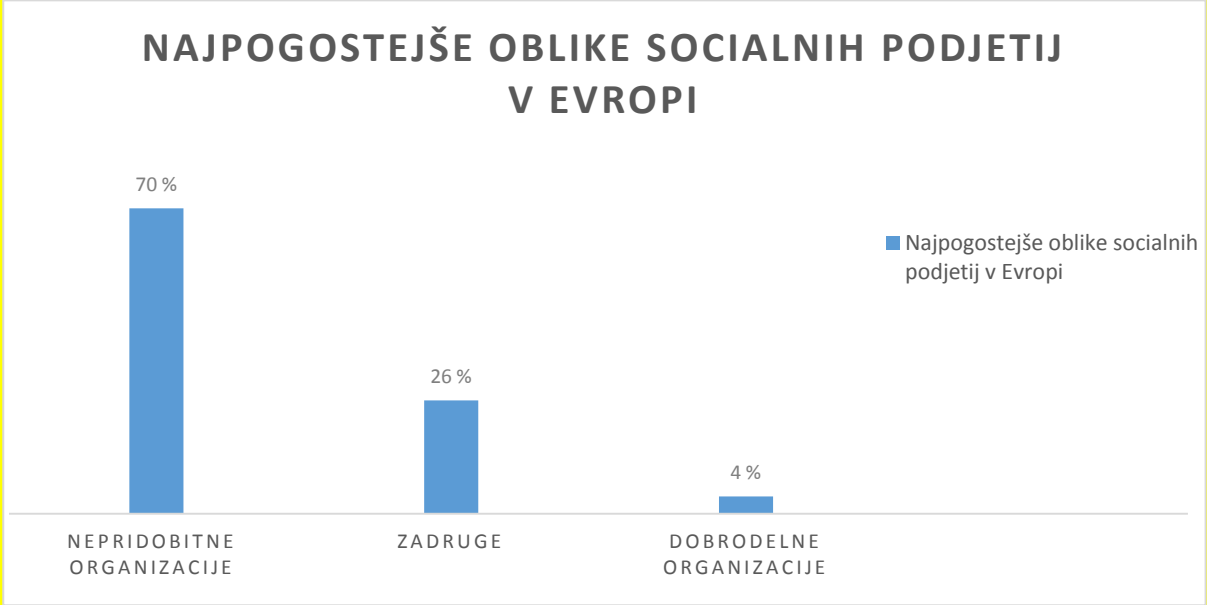
Pri odločitvi za socialno podjetništvo igrajo pomembno vlogo tudi osebnostne lastnosti in kompetence ustanoviteljev, ki so prav tako lahko vodilo oziroma motiv ustanovitve socialnega podjetja. Socialni podjetniki morajo v prvi vrsti imeti željo po ustvarjanju nečesa, kar ne predstavlja velike finančne donosnosti, temveč velik pozitiven družbeni učinek. Menim, da k posameznikovi odločitvi za delovanje na področju socialnega podjetništva zagotovo pripomorejo tudi načela, prepričanja in osebnostni vzgibi posameznika (dobrodelnost, empatija, razvit čut za soljudi in družbo …). Bornstein in Davis (2010) socialne podjetnike opišeta kot dobre poslušalce, saj se morajo znati poistovetiti oziroma identificirati z ostalimi, da lahko prepoznajo njihove namene, motivacije, cilje in tako sestavijo uspešne in zanesljive delovne skupine. Dodajata še, da mnogi socialni podjetniki verjamejo, da s svojo vlogo in doprinosom v socialnem podjetništvu izpolnjujejo njihovo življenjsko poslanstvo.

1.2.3 Socialno podjetništvo v državah EU

Krovna zakonodaja s področja socialne oziroma družbene ekonomije v državah Evropske unije ni pogosta. Tako imajo države večinoma zakonodajo, ki se nanaša na zadruge, socialna podjetja ali posebnosti za socialna podjetja v gospodarski zakonodaji. (Babič in Dabič Perica, 2018) Razvitost socialnega podjetništva je odvisna in pogojena z zakonsko osnovo/podlago. O primeru dobrih praks lahko tako govorimo za države, ki imajo prav tako dovršeno zakonodajo oziroma zakonodajo, ki omogoča jasno razločevanje in definiranje delovanja socialnega podjetništva. Fotografija zemljevida držav s posebnimi pravnimi oblikami ali zakoni za socialna podjetja je na voljo v prilogi 8.1. European Commision (2015) povzema uredbo zakonodaje v posameznih državah članicah Evropske unije na področju socialnega podjetništva. Države, kot so Španija, Italija, Portugalska, Francija, Hrvaška in Grčija, so privzele kooperativni oziroma zadružni model zakonodaje. Združeno kraljestvo je prevzelo družbeni model zakonodaje, Latvija pa ima zakon o socialnem podjetništvu šele v pripravi. Države, kot so Danska, Češka, Finska, Madžarska, Litva, Slovenija, Slovaška, imajo sprejete specifične zakone o socialnem podjetništvu. Italija je edina država v EU, ki ima tako zakon o socialnih kooperativah kot tudi zakon o socialnem podjetništvu. Za Poljsko je trenutno značilna specifična oblika zakonodaje za socialne kooperative, v pripravi pa je tudi zakon o socialnem podjetništvu. (European Commission, 2015)

Chaves in Monzon v delu The Social Economy in the European Union (kot navedeno v Rihter in Zidar, 2018, str. 43) poudarjata pomembnost socialne ekonomije v Evropi tako z ekonomskega vidika kot s socialnega. Navajata, da je bilo v tem sektorju v letu 2002 zaposlenih 11 milijonov ljudi v državah Evropske unije, kar je primerljivo s 6 % delovno aktivne populacije Evropske unije, medtem ko je bil za Slovenijo delež zaposlenih v sektorju socialne ekonomije ocenjen z zgolj 0,5 %. (Rihter in Zidar, 2018)

Graf 1.1: Najpogostejše oblike socialnih podjetij v Evropi

Kot je razvidno iz grafa (Graf 1.1: Najpogostejše oblike socialnih podjetij v Evropi, IN-FIT d. o. o., b. d.*)*, je največji delež socialnih podjetij v Evropi v obliki nepridobitnih organizacij (s 70 % deležem), sledijo zadruge s 26 % deležem in dobrodelne organizacije (4 %).

Delovanje socialnih podjetij v Evropski uniji obsega naslednja različna področja: bančništvo, zavarovalništvo, potrošništvo, energetika, kmetijstvo, obrtništvo, kultura, šport, gradbeništvo, raziskovanje, izobraževanje, javne storitve, turizem ter socialno in zdravstveno varstvo. Sloveniji je z ostalimi državami Evropske unije skupno delovanje za trajnostni ekološki, ekonomski in socialni razvoj lokalnih skupnosti. (IN-FIT - d. o. o, b. d) Kot primer dobre prakse želim izpostaviti Italijo, ker jo mnogi označujejo kot »pionirko« na področju zakonodaje s področja socialnega podjetništva zaradi dobrega, strukturiranega in natančnega zakona o socialnem podjetništvu. Zakon o socialnih kooperativah so sprejeli že leta 1991. Iz tega vidika lahko zaradi dobre zakonske ureditve govorimo tudi o primeru dobre prakse. Banca Etica je na primer prva socialna banka v Italiji z glavnim produktom depozitov, posojil ter drugih bančnih dejavnosti. Banka financira organizacije, ki opravljajo svoje dejavnosti na področju mednarodne vzajemne pomoči, okolja, kulture, civilne družbe, športa ali drugih družbeno koristnih dejavnosti. Banca Etica predstavlja in zagovarja edinstven način združevanja ekonomskega delovanja ter socialne odgovornosti, saj zagotavlja posojila za projekte, ki služijo javnemu interesu oziroma za projekte, ki proizvajajo družbeni učinek. (Bicciato Francesco *Presentation of Banca etica in Italy* kot navedeno v Lamut Jančič, 2016, str. 42)

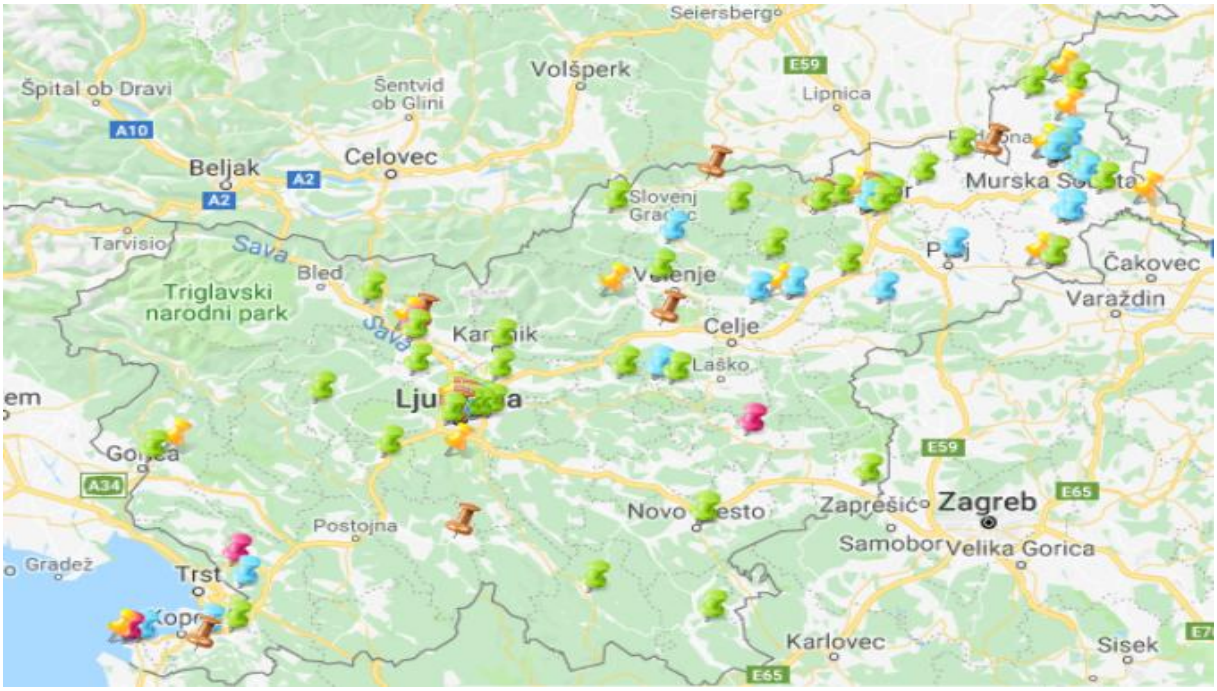
1.2.4 Razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji

Slovenske organizacije socialne ekonomije imajo za sabo dolgo pot. Zametke socialnega podjetništva lahko najdemo že v 13. ali 14. stoletju ob pojavu različnih oblik združenj, ustanovljenih s strani obrtnikov in stanovsko-cehovskih združenj. Ob koncu fevdalne dobe, v poznem srednjem veku (14.–15. stoletje) se je pojavilo zadružništvo z namenom zaščite kmetov pred naraščajočimi kapitalističnimi izkoriščanji. Zadruge kot ena izmed pravnih oblik socialnega podjetništva s 140 letno tradicijo delovanja veljajo za pomemben dejavnik spodbujanja načel, iz katerih izhaja tudi socialno podjetništvo. Prvi zakon o zadružništvu je bil sprejet leta 1873. (Združenje socialna ekonomija Slovenije, 2015b) Kasneje, v 19. stoletju, se je s pojavom novih oblik organizacij in podjetij, ustanovljenih kot odgovor na tedanje velike težave v gospodarskem sistemu, izoblikoval koncept socialnega podjetništva. Socialno podjetništvo se je uveljavljalo preko kooperativ, katerih cilj ni bil zgolj delovanje z namenom doseganja dobička, temveč zagotavljanje dobrin in storitev skozi uporabo enakopravnih in demokratičnih prvin. (Slapnik, 2010, str. 14)

Pavel in Štefanič (2005) pravita, da je socialno podjetništvo za Republiko Slovenijo še vedno dokaj novo, vendar pa imamo v Sloveniji bogato in razvito tradicijo zaposlovanja oseb z ovirami, ki spadajo v skupino težje zaposljivih oseb. Poznamo invalidska podjetja, ki zaposlujejo predvsem osebe s statusom invalida, manj ugodno pa je poskrbljeno za druge osebe, ki so težje zaposljive in brez statusa invalida (statusa ne morejo pridobiti ali pa ga preprosto nočejo). (Pavel in Štefanič, 2005, str. 17) Zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, sprejet leta 1976, je zagotovil pravno podlago za ustanavljanje invalidskih delavnic, določujoč, da so invalidske delavnice organizacije združenega dela, v katerih se usposabljajo in zaposlujejo tiste invalidne osebe, ki se glede na svojo invalidnost in preostalo delovno zmožnost ter glede na svoje zdravstveno stanje ne morejo usposabljati in zaposliti pod enakimi pogoji kot druge invalidne osebe. Status invalidske organizacije je lahko pridobila organizacija, če je na leto zaposlovala povprečno najmanj 40 % oseb z ovirami oziroma težje zaposljivih oseb, od skupnega števila vseh zaposlenih. (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2005) Zidar in Rihter (2010, str. 68) navajata, da so pred letom 1976 invalidska podjetja pri nas obstajala v obliki invalidskih delavnic. Z letom 1988 so se preoblikovala v invalidska podjetja, leta 2004 pa smo dobili še zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, z namenom zmanjšanja in odprave diskriminacije invalidov na trgu dela.

Ob procesu tranzicije (1990–2004), skozi katero je šla Slovenija, se je le-ta soočila s konceptualno zmedo, stigmatizacijo podjetništva in pomanjkanjem pozitivne vizije podjetnikov in samega podjetništva. Omenjene negativne zapuščine vključujejo tipične lastnosti posamezne države pa tudi težave, poznane ostalim državam, ki so bile deležne tranzicijskih sprememb. (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2010) Organizacije socialne ekonomije so bile pri izvajanju storitev deležne marginalizacije, z izjemo področij, kjer so se pojavile nove, še ne uresničene in zadovoljene potrebe. Zaradi naraščajočih potreb na lokalni ravni in nezmožnosti javnih agencij za učinkovit posluh in odziv na vse, je bila potrebna vpeljava alternativnih rešitev. Vendar pa razvoj socialnega podjetništva še vedno ogrožajo zaviralni dejavniki, izhajajoč iz preteklosti. (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2010) Prekinjen razvoj socialne ekonomije v času socializma še vedno predstavlja oviro, ki deluje kot ogrožajoč faktor na sedanji razvoj socialne ekonomije v Republiki Sloveniji. (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2010)

Slika 1.1: Zemljevid socialnih podjetij

Združenje socialne ekonomije Slovenije, nevladna institucija, delujoča od leta 2015, temelji na principih socialnega podjetništva in predstavlja člane, ki delujejo na področju socialne ekonomije. Združenje socialne ekonomije Slovenije se pri svojem delovanju opira na načela družbene odgovornosti, s svojim načinom delovanja pa omogoča oziroma zagotavlja inovativen razvoj Republike Slovenije. (Združenje socialne ekonomije Slovenije, 2015a) Kot

je razvidno iz fotografije (Slika 1.1: Zemljevid socialnih podjetij[1]), so v Združenje socialne ekonomije Slovenije vključena socialna podjetja, registrirana od leta 2012 (označena z roza barvo), socialna podjetja, registrirana v letu 2013 (označena s turkizno modro), tista socialna podjetja, ki so status pridobila leta 2014 (označena z rumeno barvo), tista, ki so se registrirala leta 2015 (označena z zeleno) ter socialna podjetja, delujoča od leta 2016 (označena z rjavo barvo).

Kot navaja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, je bilo na dan 11. 3. 2019 v Sloveniji 262 socialnih podjetij, 29 pa je bilo takih, ki so bila iz evidence socialnih podjetij izbrisana. (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2019)

1.3 Socialno podjetništvo v pravnem sistemu Republike Slovenije

Babič in Dabič Perica (2018, str. 50) za področje socialnega podjetništva navajata naslednjo ključno zakonodajo: Zakon o socialnem podjetništvu ZSocP (2011) in novela Zakona o socialnem podjetništvu ZSocP-A (2018), Zakon o Zadrugah (Zzad-2) (1992 in kasnejše novele), Zakon o gospodarskih družbah – ZGD-1 (2006 in kasnejše novele), Zakon o društvih – ZDru (2006 in kasnejše novele), Zakon o zavodih – ZZ (1991 in kasnejše novele), Zakon o ustanovah – ZU (1995 in kasnejše novele), Zakon o socialnem varstvu – ZSV (1992), Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ZZRZI (2004) ter povezano: Pravilnik o invalidskih podjetjih in Pravilnik o zaposlitvenih centrih. (Babič in Dabič Perica, 2018) Združenje socialne ekonomije Slovenije (2015) za status socialnega podjetja navaja naslednjo relevantno zakonodajo: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu (ZsocP-A), Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP), Uvedba o določitvi dejavnosti socialnega podjetništva ter Pravilnik o spremljanju poslovanja socialnih podjetij. (Združenje socialne ekonomije Slovenije, 2015)

Socialno podjetništvo v tujini predstavlja enega izmed pomembnih deležnikov razvoja, tako na regionalni kot na lokalni ravni, medtem ko pozitivni učinki socialnega podjetništva v Sloveniji zaenkrat še niso dosegli mogočih razsežnosti. Zirnstein in Bratkovič Kregar (2014) ugotavljata, da pri tem veliko težavo predstavlja predvsem neučinkovita uporaba zakona, ki predvideva številne ukrepe za spodbujanje socialnega podjetništva, a do njihove realizacije v veliki meri ne pride in ostajajo zgolj obljube na papirju. Zirnstein in Bratkovič Kregar (2014) opozarjata še na slabo poznavanje in razumevanje koncepta socialnega podjetništva,

[1] Združenje socialna ekonomija Slovenije, 2015a.

nezadostno institucionalno sodelovanje ter na pomanjkanje finančnih mehanizmov za financiranje naložb v socialna podjetja.

1.3.1 Zakon o socialnem podjetništvu

Ker Slovenija v preteklosti ni imela zakona, ki bi urejal položaj nepridobitnih, javno koristnih organizacij, je bil Zakon o socialnem podjetništvu za razvoj socialnega podjetništva nujen. (Slapnik, 2010, str. 18)

Državni zbor je 7. marca 2011 sprejel Zakon o socialnem podjetništvu, s skupno vsebnostjo 51 členov. (Zakon o socialnem podjetništvu, 2011) Prvotni zakon, sprejet leta 2011, opredeljuje socialno podjetništvo, njegove cilje ter načela, dejavnosti in navaja pogoje zaposlovanja. Opredeljuje tudi pogoje, pod katerimi lahko pravne osebe pridobijo status socialnega podjetja, način pridobitve in odvzem statusa. Zakon o socialnem podjetništvu navaja tudi posebne pogoje poslovanja socialnih podjetij, evidence, ki se vodijo na področju socialnega podjetništva ter nadzorstvo. (Zakon o socialnem podjetništvu, 2011) Zakon o socialnem podjetništvu iz leta 2011 je določal obveznosti za socialna podjetja tipa A in socialna podjetja tipa B, ki jih danes več ne razločujemo. Dejavnost je morala izvirati iz Uredbe o opredelitvi dejavnosti socialnega podjetništva, da se je lahko socialno podjetje opredelilo kot socialno podjetje tipa A. Poleg tega je podjetje tipa A moralo trajno zaposliti najmanj enega delavca v prvem letu svojega delovanja in najmanj dva delavca v nadaljnjih letih delovanja (Regijski NVO center, 2012), medtem ko so lahko socialna podjetja tipa B opravljala katerokoli dejavnost in ves čas svojega delovanja trajno zaposlovala najbolj ranljive skupine ljudi na trgu dela. Tovrstno podjetje je moralo imeti najmanj tretjino izmed vseh delavcev takšnih, ki spadajo med ranljive skupine ljudi na trgu dela. (Regijski NVO center, 2012)

15. februarja 2018 je Državni zbor razglasil Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu (ZSocP-A), s skupno vsebnostjo 31 členov in s poglavitnim namenom odprave pomanjkljivosti, zaradi katerih se podjetniki niso odločali za registracijo podjetja. (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu, 2018) S sprejetjem sprememb in dopolnjenjem zakona o socialnem podjetništvu je bila odpravljena zahteva, da mora socialno podjetje v roku enega leta od registracije zaposliti vsaj eno osebo, v roku dveh let od registracije pa najmanj dve osebi. Novela je poleg omenjenega odpravila tudi omejitev registracije statusa socialnega podjetja za invalidska podjetja in zaposlitvene centre. Spremenjen zakon o socialnem podjetništvu je med drugim odpravil tudi razlikovanje

socialnih podjetij glede na tip. Prej so podjetja tipa A izvajala dejavnosti s pozitivnimi družbenimi učinki, socialna podjetja tipa B pa so zaposlovala določen delež težje zaposljivih oziroma ranljivih skupin prebivalstva. Sprememba zakona je tako odpravila zahtevo, da socialna podjetja prispevajo k večji družbeni koheziji ali iz naslova poslovne dejavnosti ali pa iz naslova težje zaposljivih oseb. Z odpravo slednjega pa je bilo odpravljeno tudi letno poročanje o številu in strukturi zaposlenih ter doseženih prihodkih. (Data d. o. o, 2018)

Tadej Slapnik (2010, str. 19) kot osnovno načelo Zakona o socialnem podjetništvu (2011) opredeljuje vključitev katerekoli pravne osebe v socialno podjetništvo, ki jim poglavitni namen ni pridobivanje dobička, temveč delovanje na področjih in dejavnostih, ki so družbeno koristne ali pa zaposlujejo težje zaposljive osebe. (Slapnik, 2010) Socialna podjetja morajo, kot nadaljuje Tadej Slapnik, nekdanji poslanec Državnega zbora RS, delovati po naslednjih načelih: »/…/ zasebne ponudbe za ustanovitev, nepridobitni in socialni namen ustanovitve, prostovoljnost delovanja, neodvisnost, tržna naravnanost, vključevanje prostovoljnega dela, enakopravnost članstva, sodelovanje deležnikov pri upravljanju, nepridobitnost delovanja, preglednost poslovanja in družbena koristnost.« (Slapnik, 2010, str. 19) Ena izmed ciljev zakona sta, kot nadaljuje Tadej Slapnik: »/…/ razvijanje družbene vključenosti in aktivno državljanstvo ter krepitev socialnega kapitala lokalnih okolij; zagotavljanje vključevanja izključenih skupin na trg dela oz. skupin, ki jim izključenost grozi, tudi z omogočanjem fleksibilnih oblik zaposlovanja …« (Slapnik, 2010, str. 19)

Dopolnjujoča relevantna zakonodaja je na voljo v prilogi 8.2.

1.3.2 Pravno organizacijske oblike socialnih podjetij

Pomembno je zavedanje, da socialno podjetje ni posebna statusno pravna oblika (kot je to na primer društvo, zveza društev, zavodi, ustanova, d. o. o.), ampak lahko vsaka od teh pravnih oseb postane socialno podjetje, če izpolnjuje pogoje, ki jih narekuje zakon o socialnem podjetništvu. (Spot – Slovenska poslovna točka, 2014)

Graf 1.2: Pravno organizacijske oblike socialnih podjetij

Babič in Dabič Perica (2018) navajata, da je bilo ob koncu leta 2017 registriranih 254 socialnih podjetij, 7 pa je bilo takšnih, ki so bila v postopku prenehanja delovanja (likvidacija, stečaj ali prepoved delovanja). Glede na pravno formalno obliko so, kot je razvidno iz grafa (Graf 1.2: Pravnoorganizacijske oblike socialnih podjetij[2]) so prevladovali zavodi (35,4 %), sledile so zadruge (28,3 %) in društva (25,6 %) ter v manjšem deležu družbe z omejeno odgovornostjo (10,2 %). Glede na izbrano glavno dejavnost po registru Standardne klasifikacije dejavnosti prevladujejo socialna podjetja, ki delujejo na naslednjih področjih: Druge dejavnosti (28,7 %); Izobraževanje (15 %); Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (13 %) in Zdravstvo in socialno varstvo (9,4 %). (Babič in Dabič Perica, 2018, str. 30)

1.4 Pregled raziskav na temo socialnega podjetništva v Sloveniji

V nadaljevanju predstavljam že izvedene raziskave na temo socialnega podjetništva v Sloveniji.

Glede na študijo Nedavni razvoj socialne ekonomije v Evropski uniji (European Economic and Social Comitee, b. d.), spada Slovenija v tisto skupino evropskih držav, v katerih je pojem socialne ekonomije deležen zmerne ravni prepoznavanja in priznavanja. Ista

[2] Evidenca socialnih podjetij na dan 27. 12. 2017. (Babič in Dabič Perica, 2018)

študija Slovenijo označuje kot državo, kjer je sektor socialne ekonomije majhen, rastoč sektor, ki zaposluje pod 2 % delovne populacije. (European Economic and Social Comitee, b. d.) Zirnstein in Bratkovič Kregar (2014) ugotavljata, da veliko oviro socialnemu podjetništvu v Sloveniji predstavlja neučinkovita raba zakona, ki predvideva številne ukrepe za spodbujanje socialnega podjetništva, a do njihove realizacije v veliki meri ne pride in tako ostajajo zgolj obljube na papirju. Zirnstein in Bratkovič Kregar (2014) opozarjata še na slabo poznavanje in razumevanje koncepta socialnega podjetništva, nezadostno institucionalno sodelovanje ter na pomanjkanje finančnih mehanizmov za financiranje naložb v socialna podjetja.

Na dan 31. 12. 2018 je bilo v Sloveniji registriranih 268 socialnih podjetij, razvidno iz evidence, dostopne na strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2018) Rihter in Zidar (2018) sta v izvedeni kvalitativni raziskavi socialnih podjetij, registriranih do 18. maja 2018 v Sloveniji, ugotavljali motive socialnih podjetnikov za ustanovitev socialnega podjetja, družbene prispevke socialnega podjetja, merjenje družbenih učinkov, oceno izdelkov/storitev v okviru družbene odgovornosti podjetij ter oceno delovanja države na področju spodbujanja socialnega podjetništva. Ugotovitve kažejo, da je skupno od 44 sodelujočih socialnih podjetij okoli 20 % takšnih, ki izvajajo dejavnosti, ki so tesneje povezane z idejami trajnostnega razvoja.

Glede glavnih razlogov ustanovitve socialnega podjetja so bila socialna podjetja skorajda enotna (94 %) v strinjanju s trditvijo: »Registrirali smo se kot socialno podjetje, ker je naša poslovna dejavnost trajnostna,« 92 % pa: »Registrirali smo socialno podjetje, ker želimo delovati v skladu z načeli socialnega podjetništva.« 64 % vseh sodelujočih socialnih podjetij se strinja s trditvijo: »Socialno podjetje smo registrirali, ker želimo zaposlovati ranljive skupine na trgu dela.« Manj enotna pri strinjanju (53 %) so bila socialna podjetja pri ocenjevanju trditve »Registrirali smo socialno podjetje, ker nam omogoča, da se vključimo v gospodarsko dejavnost.« Še manj usklajenosti je mogoče opaziti pri ocenjevanju trditev o vlogi lokalne skupnosti. Le 38 % anketirancev se je strinjalo s trditvijo: »Socialno podjetje smo registrirali zaradi spodbude skupnosti, v kateri deluje naša organizacija/podjetje.« Kot glavne cilje, h katerim stremijo socialna podjetja in jih želijo dosegati v smislu trajnostnega razvoja, so anketirana socialna podjetja navedla: bolj zdrav način življenja populacije (65 % vprašanih), spodbujanje vključujoče in trajnostne gospodarske rasti, polne in produktivne zaposlitve ter dostojnega dela za vse (62 %), zmanjšanje stopnje revščine (53 %), skoraj polovica prispeva k zagotavljanju trajnostnih vzorcev proizvodnje in potrošnje, zmanjševanju zavržene oziroma odpadne hrane, spodbujanju recikliranja in tako naprej (47 %), medtem ko jih nekoliko manj (44 %) prispeva k doseganju enakosti spolov. Eden od ciljev izvedene

raziskave (Rihter in Zidar, 2018) je bil tudi preučiti metode in/ali načine merjenja predvidenih socialnih ciljev socialnih podjetij. 77 % anketirancev je izrazilo strinjanje z izjavo: »Učinke našega poslovanja in poslovanja merimo, ko gre za projektno delo v skladu z zahtevami sofinancerjev.« Polovica jih je izrazilo, da merijo in spremljajo gospodarske, socialne in okoljske učinke. Približno 40 % anketiranih družbenega učinka ne meri redno zaradi pomanjkanja znanja ali oseb, ki bi ga lahko izvajale. Podoben odstotek meri učinke z namenom oblikovanja strategije trženja ali z namenom komuniciranja z javnostjo. Pri ocenjevanju njihovih ciljev so anketirana socialna podjetja prepričana, da so njihovi proizvodi: družbeno odgovorni; krepijo solidarnost v skupnosti; njihovi izdelki pa lahko rešujejo okoljske probleme in so inovativni. Anketirana socialna podjetja so večinsko podala kritično oceno o vlogi države pri zagotavljanju ukrepov za razvoj socialne ekonomije. Le 22 % se jih je strinjalo s trditvijo: »Obstaja dovolj sredstev in priložnosti za dostop do različnih storitev, ki omogočajo ustvarjanje ugodnega poslovnega okolja kot so inkubatorji, podpiranje zagonskih podjetij in sofinanciranje novih delovnih mest.« 19 % je izrazilo strinjanje s trditvijo: »Razpoložljivost ugodnejših posojil, jamstev in subvencij iz proračunskih virov je dobra in prispeva k pozitivnemu poslovanju našega podjetja.« Še manj (13 %) se jih je strinjalo s trditvijo, da finančni ukrepi za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva v obliki različnih javnih razpisov omogočajo dostop do zadostnih finančnih sredstev za projekte, ki prispevajo k razvoju našega socialnega podjetja. Ugotovitve raziskave kažejo, da se finančni ukrepi ne odzivajo na potrebe socialnih podjetnikov, oziroma, da so finančni ukrepi slabi. Prav tako ugotovitve raziskave kažejo, da socialni podjetniki okolja (tako na državni kot lokalni ravni) ne obravnavajo kot podpornega za razvoj socialnega podjetništva. Z ukrepi aktivne politike zaposlovanja so anketirana socialna podjetja sicer izkazala več zadovoljstva. (Rihter in Zidar, 2018, str. 295–298)

Raziskava, izvedena pod okriljem Republike Slovenije – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje (2014), identificira organizacije/podjetja, ki jih lahko umeščamo v področje socialnega podjetništva in raziskuje njihove značilnosti, potrebe ter poglede na nadaljnji razvoj socialnega podjetništva v jugovzhodni regiji. Analiza sega v leto 2014 in vsebuje načrtovane ukrepe oziroma programe za spodbujanje socialnega podjetništva. V izvedeni analizi so navedeni številni dejavniki, ki zavirajo razvoj socialnega podjetništva v Jugovzhodni regiji Republike Slovenije, kot na primer: pomanjkljivo razumevanje socialnega podjetništva; pomanjkanje podjetniškega pristopa/pomanjkljiva usposobljenost zaposlenih v socialnem podjetništvu; pomanjkanje podpornega okolja za spodbujanje socialnega

podjetništva; visok delež brezposelnih mladih iskalcev prve zaposlitve; nepovezanost in neusklajenost inštitucij; slaba podoba trenutnih socialnih podjetij; nepovezanost civilne sfere z gospodarstvom ter nedorečenost Zakona o socialnem podjetništvu glede prednosti socialnega podjetja pred podjetjem, ustanovljenim v skladu z Zakonom o gospodarski družbi. (Republika Slovenija – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje, 2014).

Izvajanje ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva je takrat urejala Strategija razvoja socialnega podjetništva 2013–2016 (Republika Slovenija – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje, 2014), ki opredeljuje tri strateške cilje: 1. povečanje prepoznavnosti socialnega podjetništva in vedenja o načelih socialnega podjetništva, 2. nadgradnja obstoječega podpornega okolja za podjetništvo ter 3. spodbujanje zaposlovanja ranljivih skupin na trgu dela. Na podlagi teh ciljev je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnost, v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za področja dejavnosti socialnega podjetništva, pripravilo program ukrepov za izvajanje strategije razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016, s 15 ukrepi ter 39 aktivnostmi. (Republika Slovenija – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje, 2014).

Babič in Dabič Perica v Aplikativni analizi stanja na področju socialne ekonomije v Republiki Sloveniji (2018) navajata naslednje glavne mejnike v razvoju socialne ekonomije v Sloveniji:

- »**2005/2006** – prvi mednarodni projekti in analize, ki vpeljujejo pojem socialnega podjetništva ter spoznavanja tujih primerov dobrih praks
- **2009** – prvi razpis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, za razvoj pilotnih projektov na področju socialnega podjetništva
- **marec 2011** – sprejetje Zakona o socialnem podjetništvu
- **september 2011** – ustanovitev Sveta za socialno podjetništvo
- **1. 2012** – Zakon o socialnem podjetništvu stopi v veljavo
- **2014/2015** – prvo (in edino) sofinanciranje programov javnih del posebej za socialna podjetja, kar je vplivalo na registracijo okoli 50 novih socialnih podjetij
- **1. 2015** – pristojnosti za področje socialnega podjetništva se prenesejo z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

- **1. 2015** – začetek izvajanja vladnega strateškega projekta spodbujanja razvoja socialnega podjetništva, zadružništva in ekonomske demokracije
- **julij 2016** – razpis Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za zagon socialnih podjetij in mladinskih zadrug, kar vpliva na registracijo več kot 100 novih socialnih podjetij
- **februar 2018** – sprejetje Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu.« (ZSocP-A) (Babič in Dabič Perica, 2018, str. 29)

Na področju izvedenih finančnih ukrepov s strani države v obdobju od 2009 do 2017 Babič in Dabič Perica (2018) navajata, da je bilo v letih od 2009 do 2014/2015, v sklopu resornega ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, izključno za razvoj socialnega podjetništva namenjenih 8,3 milijonov evrov. (Babič in Dabič Perica, 2018, str. 30)

Pod okriljem projekta SENTINEL, ki zagotavlja krepitev socialnih podjetij za povečanje njihovega učinka v gospodarskem in socialnem sektorju držav Srednje Evrope, je bila izvedena aplikativna analiza stanja na področju socialne ekonomije v Republiki Sloveniji, ki jo predstavlja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (2017). Analiza je bila izvedena v obliki spletnega vprašalnika, razdeljenega v sedem sklopov *(*Splošni podatki, Značilnosti, Ključne številke, Povezave z okoljem (ekosistemom), Načela socialnega podjetništva, Potrebna podpora za delovanje). Na vprašalnik je v obdobju dveh mesecev (oktober, november 2017) odgovorilo 24 predstavnikov socialnih podjetij. Rezultati izvedene ankete prikazujejo največ soglasnih odgovorov anketirancev, da njihovo socialno podjetje potrebuje naslednjo podporo: v obliki finančnih virov, pri trženju produktov ter zakonodajnih zadevah. Za področje vodenje podjetja oziroma management in razvoj produktov pa so bili mnenja, da potrebujejo najmanj podpore. (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2017)

1.5 Socialno podjetništvo – inovacija za prihodnost

Socialno podjetništvo predstavlja hkrati izziv in inovacijo za sodobno in prihodnjo družbo. Izziv zaradi še vedno premajhnega zavedanja družbe, kako velik vpliv imajo socialna podjetja na ljudi, družbo, skupnost. Socialna podjetja namreč z obstojem in delovanjem odgovarjajo na družbene izzive, z zagotavljanjem delovnih mest težje zaposljivim osebam

prispevajo k zmanjševanju tveganja nastanka socialnih problemov in delujejo kot stabilizator revščine. Inovacija pa v smislu inovativnega delovanja v boju proti brezposelnosti, socialni problematiki, lajšanju posledic gospodarskih kriz, reševanju okoljske problematike. Socialno podjetništvo sama razumem in najlažje opredelim kot podjetništvo »od ljudi, za ljudi«. Torej podjetništvo z družbenim učinkom, z namenom zagotovitve boljše in lepše prihodnosti skozi inovativne pristope delovanja, ob stabiliziranju trenutnih (neugodnih) razmer. Inovacija pa zato, ker lahko z inovativnimi pristopi preseže tudi nepremostljive ovire in doseže rezultate, ki prispevajo k družbeni koheziji.

1.5.1 Ranljive družbene skupine ljudi

Prvotni Zakon o socialnem podjetništvu (Zakon o socialnem podjetništvu, 2011) je v 6. členu opredeljeval posebne pogoje zaposlovanja v socialnem podjetju. V skupino težje zaposljivih oseb so se tako uvrščali »invalidi, katerih invalidnost je ugotovljena z odločbo pristojnega organa«; brezposelne osebe s trajnimi telesnimi ali duševnimi ovirami; brezposelne osebe, ki so brez zaposlitve zadnjih 24 mesecev ali več (v nadaljnjem besedilu: dolgotrajno brezposelne osebe); brezposelne osebe, ki so na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje prijavljene že več kot šest mesecev in jim je po zaključku izobraževanja to prva zaposlitev ali pa so po dokončanem šolanju zaključili pripravništvo in jim je prenehal status mladega raziskovalca (v nadaljevanju: iskalci prve zaposlitve). Zakon med težje zaposljive osebe uvršča tudi brezposelne osebe nad 55 let starosti, pripadnike romske skupnosti, mladoletne osebe brez zaključenega osnovnega ali nižjega poklicnega izobraževanja, osebe, ki že več kot šest mesecev niso imele redno plačane zaposlitve in še ni preteklo eno leto od kazni zapora oziroma so v času pogojnega odpusta, so begunci, vključeni v programe integracije ali so osebe v programu ali v dveh letih po zaključku programa zdravljenja odvisnosti od alkohola ali drog ali so brezdomci. (Zakon o socialnem podjetništvu, 2011)

Jurančič Šribar (2010, str. 56) za termin »težje zaposljiva oseba« pravi, da izpostavlja predvsem nezmožnost posameznika/-ce za vstop v tržni sistem, ob tem pa zanemari pomanjkljivost oziroma nezmožnost delovanja obstoječega ekonomskega sistema, tovrstno poimenovanje pa na iskalce zaposlitve deluje negativno. Za ranljive družbene skupine je značilen skupek različnih prikrajšanosti, kot na primer materialna, zaposlitvena, stanovanjska, zdravstvena, družbena, prikrajšanost na področju izobraževanja in podobno. Njihov položaj je ob dostopanju do pomembnih virov pogosto neugoden. Zaradi svojih oviranosti, življenjskih

okoliščin in morebitne pripisane stigme pogosto na trgu dela predstavljajo nekonkurenčno delovno silo, za kar so ranljive družbene skupine mnogokrat tudi odrinjene na sam rob družbe, kjer mnogi tudi ostanejo in se posledično soočajo še s socialno izključenostjo. (Trbanc, Boškić, Kobal in Rihter, 2003) Brezposelnost Kavar Vidmar (1993) opisuje kot enega izmed najbolj aktualnih problemov sodobnega časa ter enega izmed največjih izzivov za inovativnost socialnega dela. Brezposelnim osebam brezposelnost ne povzroča samo materialnih problemov, temveč tudi mnogo drugih, zlasti socialnih in emocionalnih. Socialno delo ne more rešiti problema brezposelnosti, lahko pa brezposelnim nudi strokovno pomoč. Dragoš in Leskošek (2003) opozarjata na revščino, ki je povezana z družbeno neenakostjo in sicer neenakostjo pri dostopu do najpomembnejših materialnih dobrin, ki lahko v revščino potisne najbolj ranljive družbene skupine prebivalstva (brezposelne, težje zaposljive ...). Dodajata, da v Sloveniji družbena neenakost sicer ni kritična ter da bi lahko Slovenija na trenutni stopnji razvoja, s prerazporeditvijo sredstev odpravila absolutno revščino, katere del je od 4 do 6 % prebivalstva. (Dragoš in Leskošek, 2003, str. 34)

1.5.2 Krepitev moči skozi zaposlovanje ranljivih družbenih skupin

Krepitev moči (v tujini znano pod pojmom empowerment) velja za ključni element socialnega dela. Kot navaja Videmšek (2008), se krepitev moči osredotoča na povečanje osebne moči posameznika in na njegove osebne značilnosti. »V okviru individualne krepitve moči posamezniki prepoznavajo njihovo stigmo, diskriminacijo in zatiranje. Principi individualne krepitve moči zajemajo vzpostavitev delovnega odnosa s posameznikom, ki temelji na zaupanju in individualnem projektu pomoči. Sodelovanje temelji na medsebojnem spoštovanju, odprti komunikaciji, zavezništvu in neformalnosti.« (Videmšek, 2008, str. 214) Videmšek (2008) nadaljuje, da je kolektivna krepitev moči v praksi v veliko primerih uporabljena takrat, ko gre za kršenje posameznikovih pravic, neenake možnosti in zatiranje nekaterih posebnih skupin. (Videmšek, 2008, str. 212)

Perspektiva moči je koncept Dennisa Saleebeya. Skozi koncept iščemo uporabnikovo moč in njegove vire, pri tem pa gre za mobilizacijo njegove moči. Čačinovič Vogrinčič pravi, da delo preko perspektive moči dela čudeže, vendar na žalost socialni delavci le malo uporabljajo to »čarobno paličico«. Saleebeyev leksikon moči vsebuje sedem temeljnih konceptov in načel: dodajanje moči (empowerment), včlanjenost (membership), moč okrevanja (resilence), zdravljenje in celjenost (healing, wholeness), dialog in sodelovanje (dialogue, collaboraton), odpoved nejevernosti (suspension of disbelief). (Čačinovič-

Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005) Kot navaja Peter Lussi (1990), je splošna naloga socialnega dela reševanje socialnih oziroma družbenih problemov. Lussi nadaljuje, da socialno delo poteka »po družbenem naročilu, ne glede na to, ali ga izvajajo državne ali zasebne ustanove. Temu ustrezno mora, v tem ko rešuje socialne probleme obenem znotraj družbe kot celote in v določenem socialnem sistemu, delovati sistemsko, funkcionalizirajoče.« (Lussi, 1990, str. 85)

Zidar in Rihter (2010, st. 70) pravita, da je koncept ranljivosti nanašajoč se in povezan s pojmom revščine in socialne izključenosti. Zaradi neučinkovitih klasičnih pristopov k reševanju brezposelnosti in s tem povezane socialne izključenosti države članice Evropske unije ugotavljajo in spoznavajo močno orodje, ki ga predstavlja socialna ekonomija. Slednja lahko namreč zmanjšuje neželene učinke trga dela in odpira nove podjetniške ideje. Vse večji interes za socialno podjetništvo in socialno ekonomijo pa je moč pojasniti tudi s soočanjem z demografskimi spremembami, ki se kažejo v nizki rodnosti, daljšanju življenjske dobe ljudi in s tem staranjem prebivalstva. Število upokojenih oseb tako narašča, število delovno aktivnega prebivalstva pa se posledično znižuje. (Zidar in Rihter, 2010, str. 72) V Sloveniji bi tako morali za odpravo stigmatizacije marginaliziranih skupin prebivalstva in njihove socialne izključenosti zaradi nezmožnosti dela spodbujati aktivni razvoj socialnega podjetništva, kar pa lahko dosežemo z uporabo naslednjih pristopov (Branco idr., 2004, str. 11–12):

- z vzpostavitvijo spodbudnega pravnega in fiskalnega sistema za razvoj socialne ekonomije, ki lahko omogoči razvoj novih zaposlitvenih priložnosti za vse tiste, ki spadajo v skupino težje zaposljivih oziroma marginaliziranih;
- z razvojem potrebnih znanj na področju socialnega menedžmenta, potrebno bi bilo prenesti znanja in izkušnje iz tujine;
- z razvojem finančnih institucij, ki bodo delovale kot podporni sistem vsem razvojnim projektom v sektorju družbene oziroma socialne ekonomije;
- aktivnim promoviranjem socialnega podjetništva. Pri tem je pomembna lokalna pobuda, ki bo temeljila na uporabi lokalnih neizkoriščenih potencialov.

2 PROBLEM

Za raziskovanje socialnega podjetništva v Sloveniji sem se odločila na podlagi lastnega zanimanja za temo. Nezadosten posluh za delovanje socialnih podjetij s strani države in pa skromno število izvedenih raziskav (Rihter in Zidar, 2018, Babič in Dabič Perica, 2018, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2017, Republika Slovenija – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje, 2014) na tovrstno tematiko pri nas, sta bili prav tako spodbudi za izbor teme. Kot navaja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, je bilo na dan 11. 3. 2019 v Sloveniji 262 socialnih podjetij, 29 pa je bilo takih, ki so bile iz evidence socialnih podjetij izbrisana. (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2019) Izhajajoč iz tega, pri nas socialnih podjetij glede na število prebivalstva ni malo, socialna ekonomija pa ostaja v ozadju, kljub temu, da vsebuje perspektivno orodje pri aktivnem reševanju socialne problematike. Socialni podjetniki razvijajo nove možnosti zaposlovanja, zagotavljajo dodatna delovna mesta, socialno podjetništvo pa nasploh stremi k spodbujanju medsebojnega sodelovanja ljudi, širitvi in krepitvi prostovoljskega dela, s čimer prispeva k večji družbeni solidarnosti. (Boschee in McClurg, 2003)

Želim izvedeti, kje je razlog, da socialna podjetja kljub perspektivnosti področja ostajajo v ozadju oziroma zakaj socialna ekonomija v Sloveniji še vedno ostaja neprivlačna za socialne podjetnike. Posredno želim vplivati tudi na osveščanje pomena, značilnosti in koristi delovanja socialnega podjetništva. Ocenjujem, da socialno podjetništvo v Sloveniji mnogim še vedno predstavlja nerazumljiv koncept delovanja.

Raziskovalna vprašanja, na katere želim pridobiti odgovor, so:

1. Kako socialni podjetniki opredeljujejo socialno podjetništvo?
2. Kaj so motivi za ustanavljanje socialnih podjetij v Sloveniji?
3. Kako vidijo socialni podjetniki delovanje zakonodaje na področju socialnega podjetništva?
4. Kako socialni podjetniki ocenjujejo, da se socialna podjetja odzivajo na družbene potrebe?
5. Kaj so ovire za razvoj socialne ekonomije v Sloveniji?
6. Kako vidijo socialni podjetniki prizadevanja države k izboljšanju položaja socialne ekonomije?

3 METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Izvedla sem kvalitativno in eksplorativno oziroma poizvedovalno raziskavo. Kot pravi Mesec (2007), pri kvalitativni raziskavi sestavljajo osnovno izkustveno gradivo besedni opisi ali pripovedi, to gradivo pa je tudi obdelano in analizirano na besedni način, brez uporabe merskih postopkov. Raziskava je tudi empirična, saj sem s pomočjo spraševanja pridobila novo izkustveno gradivo. (Mesec, 2007)

- Teme, ki jih vsebuje moja raziskava, so naslednje:
- Opredelitev socialnega podjetništva;
- Motiv za ustanovitev socialnega podjetja;
- Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe;
- Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij;
- Ovire in prepreke, s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij;
- Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij.

3.2 Merski instrument

Uporabljen merski instrument so vodila za intervju, ki je pol strukturiran in vsebuje vprašanja odprtega tipa, razdeljena v več kategorij. Prva izmed kategorij oziroma skupin vprašanj je namenjena raziskovanju motiva za ustanovitev socialnega podjetja. Druga skupina vprašanj raziskuje vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij; tretja skupina vprašanj raziskuje, s kakšnimi ovirami in preprekami so se ustanovitelji socialnih podjetij srečevali in se srečujejo tudi tekom njihovega delovanja; četrta skupina vprašanj pa raziskuje uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij in še večji prispevek k družbeni koheziji. Vprašanja, ki so odprtega tipa, sem oblikovala na podlagi predhodno predstavljenih uvodnih ugotovitev.

3.3 Populacija in vzorec

Populacija je s stvarnega pogoja opredeljena kot vse osebe, ki bodo v času izvedbe intervjuja opravljale funkcijo direktorja oziroma upravitelja socialnega podjetja v Sloveniji, z

registracijo socialnega podjetja v letu 2012, 2013 in 2014. Ugotovitve, pridobljene v tej raziskavi, se tako osredotočajo na čim dlje delujoča socialna podjetja oziroma socialna podjetja, ki so aktivna najmanj 5 let. Obrnila sem se na vsa socialna podjetja, registrirana v omenjenem obdobju. Časovni okvir je postavljen z namenom pridobitve poglobljenih podatkov glede delovanja socialnih podjetij.

3.4 Zbiranje podatkov

Podatke za svojo raziskavo sem zbirala v mesecu januarju in februarju 2019. Poslužila sem se nestandardiziranega spraševanja, saj vprašanj nisem sestavila vnaprej. Predvidela sem samo širše teme, posamezna vprašanja pa sem prirejala in prilagajala intervjuvancu med samim intervjujem. Prav tako vsem intervjuvancem nisem zastavila enakih vprašanj v istem vrstnem redu, ampak sem vsebino vprašanj prilagodila, prilagodila sem njihovo formulacijo in vrstni red vprašanj glede na vprašančev način razmišljanja in drugim značilnostim. (Mesec, 2009) Sodelujočim intervjuvancem in intervjuvankam sem predhodno obrazložila in pojasnila namen raziskovalnega dela. Z vsakim intervjuvancem oziroma intervjuvanko sem se predhodno dogovorila o načinu izvedbe intervjuja (osebno izveden intervju ali intervju, izveden telefonsko). Izvedla sem 7 intervjujev. Intervjuje, izvedene osebno, sem izvedla na sedežu socialnih podjetij. Povprečno je intervju trajal eno uro, z izjemo odstopajočih dveh intervjujev, eden izmed teh je trajal 35 minut, drugi pa dve uri. Vsak pogovor sem po predhodnem dovoljenju intervjuvanca oziroma intervjuvanke snemala z diktafonom.

3.5 Obdelava podatkov

Postopek kvalitativne analize lahko v grobem razdelimo v šest korakov: urejanje gradiva, določitev enot kodiranja, odprto kodiranje, izbor in definiranje relevantnih pojmov in kategorij, odnosno kodiranje, oblikovanje končne teoretske formulacije. (Mesec, 1997) Najprej sem vse intervjuje s pomočjo zbranega zvočnega zapisa zapisala v obliki dialoga v programu Microsoft Word. Vsako izjavo sem oštevilčila in razčlenila na sestavne dele in tako dobila enote kodiranja. Dele, ki niso bili relevantni za mojo raziskavo, sem izpustila. Nato sem zapisom nestrukturiranih intervjujev pripisovala ustrezne pojme. Sledilo je združevanje sorodnih pojmov v kategorije. Oblikovala sem tabelo s šestimi stolpci z oznako intervjuvanca in številko izjave, izjava, pojem, podkategorija, kategorija in tema. Tabela mi je omogočala

preglednost in osnovo za izdelavo osnega oziroma aksialnega kodiranja, pri katerem sem vzpostavila hierarhijo med dobljenimi kategorijami in podkategorijami. Nato sem konstruirala odnose med njimi in na koncu formulirala pravilnosti, obrazce in teoretične razlage. Vsak korak pri analizi in interpretaciji gradiva sem dokumentirala s formalnimi zapisi in seznami. (Mesec, 2007)

4 REZULTATI

Poglavje je zaradi boljše preglednosti in lažje razumljivosti razdeljeno po raziskovalnih temah. Gradivo ponekod vsebuje izjave intervjuvancev, ki so zapisane v ležeči pisavi.

Definicija socialnega podjetništva

Socialni podjetniki in podjetnice so socialnemu podjetništvu najpogosteje pripisali lastnost družbenega učinka, ki presega ekonomski vidik podjetništva. Pri definiranju socialnega podjetništva so poleg lastnih opredelitev socialnega podjetništva izpostavili tudi ustrezne in neustrezne opredelitve glede na njihovo mnenje. Družbeno koristno in družbeno odgovorno socialno podjetništvo sta bila predloga dveh ustreznih opredelitev socialnega podjetništva. Kot neustrezno opredelitev so socialni podjetniki navajali uporabo termina podjetništvo ter socialno podjetništvo. Glede definicije socialnega podjetništva so socialni podjetniki izpostavili še njegovo nerazumljivost. Izhajali so iz lastnega nerazumevanja koncepta socialnega podjetništva ali pa iz nerazumevanja koncepta socialnega podjetništva v družbi. (*Četudi delam že dolgo na tem področju, kaj je to socialno podjetništvo razumem čedalje manj (C1))*. Nekateri socialni podjetniki so socialnemu podjetništvu pripisali značilnost odgovarjanja na družbene potrebe, reševanja družbenih izzivov in pomoči ranljivim skupinam ljudi; posamezniki pa kot trajnostno naravnano socialno podjetništvo. Za socialno podjetništvo je eden izmed socialnih podjetnikov podal izvirno in izstopajočo definicijo socialnega podjetništva in sicer: *Za socialno podjetništvo lahko rečemo, da je človek največje bogastvo (G5)*. Nadaljeval je z utemeljitvijo pozitivnih vrednot, na katerih bazira socialno podjetništvo, in z njegovim prispevkom k družbenemu ravnovesju. *(Socialno podjetništvo je čisto drugačen koncept, bazira na pozitivnih vrednotah, je pozitivni koncept. (G6) Zato je socialno podjetništvo v bistvu družbeni sistem. (G7).)*

Glede delovanja socialnih podjetij so socialni podjetniki izpostavljali vidik enakopravnosti delovanja. Vsebina delovanja socialnih podjetij je raznolika – od reintegracije in delovne terapije »bivših« odvisnikov od prepovedanih substanc; prodaje delavnic digitalnih veščin izobraževalnim institucijam, ekološke proizvodnje, širšega družbeno odgovornega ravnanja skozi pomoč ranljivim družbenim skupinam ljudi ter skozi razvijanje samozadostnih sistemov ob uporabi perma kulture; zagotovitve boljše opremljenosti ob vstopu na trg dela ter izboljšanju razmer s področja vključevanja brezposelnih oseb. Socialna podjetja so za vsebino delovanja navajala še združevanje oseb s cerebralno paralizo in drugimi invalidnostmi ob

izvajanju širokega spektra aktivnosti za osebe z ovirami ter aktiviranje deležnikov razvojnega procesa ob strmenju k razvoju socialnega podjetništva.

Motivi za ustanovitev socialnega podjetja

Motivi ustanovitve socialnega podjetja se med socialnimi podjetniki in podjetnicami razlikujejo. Tako posamezniki izpostavljajo pomoč bivšim odvisnikom ob zagotovitvi dela in delovnem usposabljanju le-teh. Drugi kot motiv navajajo zakon o socialnem podjetništvu ter obljubljene ugodne finančne spodbude v obliki večjih davčnih olajšav in olajšav na področju zaposlovanja. Socialni podjetniki in podjetnice so socialna podjetja ustanovili še z namenom družbeno odgovorne aktivnosti in ustvarjanja delovnih mest, izboljšanja položaja oseb z ovirami in preprečevanja socialne izključenosti. Motiv za ustanovitev je predstavljal tudi neučinkovit obstoječ družbeni sistem in neugodne razmere kot posledica neustreznega sistema. (*Obstoječi klasični sistem podjetništva bazira na logiki: več imam, bolj sem pomemben, večja je moč, večje imam privilegije (G11). Sistem gre v negativno smer, zato imamo vedno hujše razmere in zato v tem sistemu tudi ni rešitev (G12). S socialnim podjetništvom sem začel zato, ker sem videl, da ta obstoječi sistem nima rešitve za evolucijski pozitivni proces. (G13))*

Eno socialno podjetje se je registriralo v letu 2012, dve v letu 2013, tri socialna podjetja v letu 2014 in eno v letu 2016. Eno izmed socialnih podjetij je iz vidika nastanka primer dobre prakse, saj so v socialno podjetje zrasli iz projektov. Drugo je nastalo ob sodelovanju s strokovnjaki posameznih področij, na katerih deluje socialno podjetje. Glede ustanovitve so socialni podjetniki in podjetnice dejali še, da je njihova ustanoviteljica humanitarna organizacija, da so oblikovali ideje za dejavnost na podlagi družbenih potreb ter da socialno podjetništvo ni bilo vodilo za ustanovitev organizacije. (*Mi sicer nismo ustanovili organizacije z namenom socialnega podjetništva (F14). Naša organizacija je bila ustanovljena pred 36 leti in je ustanovljena po zakonu o društvih (F15). Ko pa je bilo socialno podjetništvo uzakonjeno kot družbeno odgovorno ravnanje – vključevanje ranljivih skupin, smo se potem opredelili, da bomo delovali po načelih socialnega podjetništva. (F16))* Kot razloge za nastanek socialnega podjetja so socialni podjetniki in podjetnice navajali željo po tržnih dejavnostih, pojav potrebe po preoblikovanju delovanja iz projektov v pravno osebo in obljubljene spodbude, zagotavljanje zaposlitve ranljivim skupinam prebivalstva in s tem zagotavljanje družbene koristi. Eno izmed socialnih podjetij pa je nastalo zaradi finančnih težav humanitarne organizacije, ki je z začetkom tržne dejavnosti zadovoljila potrebo po doprinosu izpadlih sredstev. (*Ta humanitarna organizacija se je v določenem obdobju srečala*

z rezom sredstev (C6). Tako da smo kot socialno podjetje nastali iz te potrebe, da se ustvari izpad sredstev na trgu (C7).) Razlog ustanovitve socialnega podjetja je bil tudi v povodu organov upravljanja in iskanja nasprotja egoizma v obstoječem ekonomskem modelu.

Nekateri so navedli tudi prednosti, ki so jih pričakovali ob ustanovitvi socialnega podjetja, in sicer pričakovane večje spodbude s strani države ter obljubljene olajšave, ki so bile tudi povod za nastanek socialnega podjetja. Socialni podjetniki so kot dejanske prednosti najpogosteje opredelili finančno-materialne prednosti v obliki finančnih spodbud s strani države, finančnih sredstev, namenjenih za delovanje socialnih podjetij ter finančnih pomoči pri zaposlovanju ranljivih družbenih skupin. (*Ena od prednosti je zagotovo to, da so za te namene na voljo določena finančna sredstva (D35), pa da imaš iz tega vidika tudi neko pomoč in podporo pri delovanju (D36).)* Socialni podjetniki in podjetnice so kot dejanske prednosti ustanovitve socialnega podjetja zaznali še zaposlovanje ranljivih družbenih skupin ljudi, osredotočenost na ustvarjanje dobičkonosne aktivnosti, inovativen vstop na trg ter ukvarjanje s tržno dejavnostjo. Socialni podjetniki in podjetnice so zaznali tudi odmik od prednosti ustanovitve socialnega podjetja. Nekateri so tako izpostavili slabost pridobivanja celotnih sredstev skozi tržno dejavnost, slabo javno ozaveščenost o socialnem podjetništvu, nekonkurenčnost socialnih podjetij ob zanašanju zgolj na trg ter majhno finančno spodbudo države. En socialni podjetnik je izpostavil odsotnost prednosti v ustanovitvi socialnega podjetja oziroma dejal, da prednosti ni ter da je princip delovanja enak kot pred ustanovitvijo.

Eno socialno podjetje se je že ob začetku delovanja ukvarjalo z izdelavo in prodajo produktov na trgu, nudenjem inovativnih storitev in iskanjem možnih sprememb pogojev bivanja v lokalnem okolju. Socialno podjetje, ki je imelo že ob začetku dobro vzpostavljeno infrastrukturo z utečenim osebjem, prehoda delovanja skoraj da ni občutilo oziroma je bil le ta »mehek«. (*Že od samega začetka smo imeli dobro vzpostavljeno infrastrukturo (B31). Imeli smo čisto svojo ekipo, ki je bila že utečena (B32), tudi finančne zadeve smo imeli že ločene od krovne organizacije (B33). Že od začetka smo delovali kot projekt zelo samostojno (B34), zato je bil prehod za nas zelo »mehek« (B35).)* V enem primeru se je ob začetku delovanja pojavljal dvom glede koristi statusa socialnega podjetja oziroma o pozitivnem doprinosu le-tega. (*Večkrat smo se vprašali, kaj nam prinaša ta status socialnega podjetja, kako nam lahko koristi (C24). Namreč nekdo, ki ima klasično podjetje, si lahko izplača kakšno nagrado, dobiček se deli, tu pa tega ni (C25).)* Za začetek delovanja socialnih podjetij pa so pomembni tudi razpisi in projekti, skozi katere so socialna podjetja dobila priložnost za rast in razvoj. Razpis aktivne politike zaposlovanja je v letu 2014 tako enemu socialnemu podjetju omogočil nove zaposlene, z razpisom pa se je profesionalizirala tudi dejavnost. Drugo socialno podjetje

je ob samem začetku delovanja izvajalo učne delavnice z naslovom Usposabljanje brezposelnih, država pa je delavnice financirala.

Nasploh so glede finančnih sredstev socialni podjetniki in podjetnice dejali, da bi jim več finančnih sredstev omogočilo boljše delovanje, da zgolj tržna dejavnost ob ustanovitvi socialnega podjetja ni zadostovala, ter izpostavili vidik odsotnosti finančne pomoči s strani države. Potrebe po dodatnih sredstvih ob ustanovitvi socialnega podjetja pa niso izpostavili tisti, ki so že predhodno imeli dobro infrastrukturo financiranja. Socialna podjetja so se za zagon delovanja posluževala različnih virov finančnih sredstev. Začetek delovanja so jim omogočila finančna sredstva v obliki donatorstva, občinska sredstva, razpisi, vložek ustanoviteljev, predhodno zbrana sredstva skozi projekte, sponzorstva, lastne investicije, ustanovni kapital ter posojila. Socialno podjetje, ki je izpostavilo najvišjo finančno spodbudo, je bilo tisto, ki je dobilo 4.000 € na razpisu za razvoj socialnega podjetništva leta 2012. Sredstva iz razpisov je prejelo še eno socialno podjetje, in sicer na mednarodnem čezmejnem sodelovanju Interreg, bili pa so izbrani tudi v projektu Etični turizem in bili deležni nepovratnih sredstev za izdelavo projekta. (*Konkretno lani pa smo dobili sredstva ne za socialno podjetništvo, temveč smo se prijavili na Interreg razpis, to je razpis mednarodnega čezmejnega sodelovanja (D44). Bili pa smo tudi izbrani za projekt, ki ima naslov Etični turizem (D45). Znotraj tega, smo dobili kar nekaj nepovratnih sredstev za projekt, ki je ocenjen v velikosti 190.000 € (D46), smo prejeli 160.000 € nepovratnih sredstev (D47).)*

Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na družbene potrebe/potrebe družbe

Socialna podjetja v družbi zaznavajo veliko nerazrešenih potreb. Tako je bila izpostavljena potreba po reševanju digitalnega razkoraka in izključenosti starejših iz informacijske družbe. Izražena je bila tudi potreba po samooskrbi na področju prehranjevanja, potreba po odpravi diskriminacije ter potreba po spremembi obstoječega neugodnega sistema. Ostali socialni podjetniki in podjetnice so poročali še o zaznanem ekološkem vidiku potreb. Največ socialnih podjetnikov se je ob ustanovitvi socialnega podjetja odzvalo na potrebo po skrbi za okolje, prevladuje torej ekološki vidik. Tako se ukvarjajo z zbiranjem, obnovo in prodajo rabljenih predmetov ali rešujejo okoljsko problematiko. Socialna podjetja so se z ustanovitvijo socialnega podjetja odzvala tudi na potrebo po zaposlovanju – zagotavljajo zaposlitveno rehabilitacijo, ustvarjajo delovna mesta in zaposlujejo težje zaposljive osebe; stremijo k preprečevanju socialne izključenosti starejših ob vključevanju le-teh v

informacijsko družbo. Posamezna socialna podjetja se z nastankom in obstojem le-tega odzivajo in razvijajo socialno in ekonomsko kohezijo ter socialni kapital.

Eden od socialnih podjetnikov je izpostavil trenutno slabo odzivnost na trende socialnega podjetja ter izrazil potrebo po novem dodatnem kadru, ki bi omogočil spremljanje potreb. Hkrati mu je merjenje družbenega učinka nepoznan segment, ki bi se ga želel priučiti. (*Nimamo nikakršnih kazalnikov (E35), delamo žal tako, kot nam finance dopuščajo, po občutku (E36). Imeti bi morali še kakšen kader, ki bi nam vodil vse evidence in kazalnike (E37). Nikoli se tudi še nismo lotili merjenja družbenega učinka (E38), to merjenje bi nas moral nekdo naučiti (E39).)*

Socialna podjetja so razvila več ravni spremljanja družbenih potreb. Tistim socialnim podjetjem, ki so postavila kazalnike, le- ti omogočajo oceno delovanja. Tako so npr. razvili kazalnike, kot sta kazalnik za zbrane rabljene predmete in kazalnik za količino možno obnovljivih virov. Kazalniki so lahko usmerjeni v merjenje profitnih učinkov, npr. kazalnik za stanje prodaje v trgovini, v glavnem pa prevladujejo kazalniki za neprofitne učinke, kot npr. odzivi udeležencev delavnic in evalvacij izvedenih delavnic. Nekateri socialni podjetniki so izpostavljali pozitiven rezultat kot najboljši kazalnik in kot merilo uspešnosti socialnega podjetja navajali kakovost sodelovanj.

Socialna podjetja se družbenim potrebam prilagajajo tako, da spremljajo priložnosti za izboljšave ter trende prek nacionalne statistike, Združenih narodov, Evropske komisije ter Evropske unije. Ob spremljanju aktualnosti potreb se na le-te prilagajajo tako, da kazalnike prilagajajo in jih vsakoletno povečujejo. Eno izmed socialnih podjetij sledi in se prilagaja aktualnemu dogajanju tako, da ob seznanitvi z aktualnimi težavami sproži določene aktivnosti (*Če se na nas obrne družina, da njihov otrok ne more v šolo, ker ni prilagojena, se sprožijo aktivnosti, da se ta šola prilagodi in postane univerzalno dostopna (F57). Če se zakon pri zgodnji obdelavi otrok ne izvaja, napišemo poziv predstavniku vlade, da se zakon ne obravnava (F58). Poleg tega obveščamo javnost, kaj je tisto, kar ni urejeno in je diskriminatorno do oseb (F59).)*

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Glede doživljanja splošne zakonodaje s področja socialnega podjetništva so bili socialni podjetniki in podjetnice mnenja, da je na zakonodajnem področju še veliko prostora za spremembe. Socialni podjetniki se glede zakonodaje pogosto niso mogli opredeliti ali pa zakonodaje nasploh niso poznali. Posameznikom se je zdelo nenavadno, da smo imeli zakon še preden smo imeli dejanska socialna podjetja. (*Neobičajno za nas je to, da smo dobili*

zakon, še predno so bila dejanska socialna podjetja (B73). To ni najbolje, ker šele ko imaš že neko vzpostavljeno prakso vidiš, kaj moraš zajemati znotraj zakonodaje in katere potrebe moraš sploh nagovoriti (B74).) Socialni podjetniki sicer menijo, da zakonodaja ne deluje dovolj vzpodbudno, da sicer nudi okvir delovanja, a je velik problem v neizvajanju zakonov. Konkretno so glede zakona o socialnem podjetništvu bili mnenja, da ta ne deluje vzpodbudno in da je že v osnovi naravnan zatirajoče, s preveč omejitvami. Posamezniki so izpostavili deklarativnost zakona o socialnem podjetništvu. Izpostavili so, da je veliko število socialnih podjetij, ki so ustanovljena zgolj za črpanje nepovratnih sredstev, da se neracionalno porabljajo sredstva na razpisih, da je razdrobljenost finančnih sredstev, namenjenih financiranju socialnih podjetij, prevelika, ter da je premalo finančnih vložkov za socialna podjetja. Posamezniki so poudarili, da neustrezno financiranje vodi v propad socialnih podjetij. Nekateri so bili mnenja, da v Sloveniji ni ustvarjenih pogojev za uspeh socialnih podjetij ter da je vzrok umanjkanje strategije razvoja s strani države.

Socialni podjetniki so se glede doživljanja zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja razlikovali. Nekaterim zakon ob začetku delovanja ni predstavljal niti ovire niti olajšave. Nekateri so povedali, da ne poznajo zakona o socialnem podjetništvu, spet tretji pa so omenjali, da je bila ob sprejetju zakona potrebna sprememba internih aktov in znotraj tega sprememba statuta, oziroma da zakon na ustanovitev socialnega podjetja ni vplival.

Več kot polovica jih zakona o socialnem podjetništvu ni poznala oziroma menijo, da ga ne poznajo dovolj dobro. Od tod lahko izhaja, da se zaradi pomanjkljivega razumevanja in poznavanja zakona socialni podjetniki pogosteje srečujejo s težavami v delovanju kakor tisti, ki jim je zakon o socialnem podjetništvu znan. Prednosti v zakonski podlagi socialni podjetniki niso zaznali, z izjemo promoviranja delovanja v skladu z načeli socialnega podjetništva.

Zgolj en socialni podjetnik je bil mnenja, da zakonska podlaga socialnega podjetništva ne vsebuje pomanjkljivosti. Ostali so izpostavili več pomanjkljivosti. Izpostavljena je bila potreba po veljavi enakih pogojev zaposlovanja za invalide v socialnih podjetjih kot v invalidskih podjetjih. Izpostavljeno je bilo tudi preveliko enačenje nevladnih organizacij in socialnih podjetij in preveč enostaven dostop do statusa socialnega podjetja. Ob tem so izpostavljali preveč poenostavljeno preoblikovanje v socialno podjetje ter premalo kompleksen mehanizem vzpostavitve socialnega podjetja. Konkretno se je eno socialno podjetje osredotočilo na razpis leta 2016, ki je takrat obljubljal množično sofinanciranje socialnih podjetij. (*Konkretno – leta 2016 je bil razpis za sofinanciranje delovanja socialnih podjetij, takrat je bilo rečeno (B80), da bodo sofinancirali aktivnosti v višini 20.000 € za 90*

socialnih podjetij (B81). Nas je ob tej omenjeni obljubi financiranja zanimalo in smo tudi vprašali, zakaj kvantiteta nad kvaliteto (B82). Država je imela takrat interes, da sofinancira čim več socialnih podjetij (B83). Ogromno organizacij je takrat, leta 2016, pridobivalo status zaradi omenjenega razpisa, upam trditi, da se je takrat preoblikovalo v socialno podjetje največ pravnih oseb (B84).) V posameznih primerih so izpostavili potrebno uvedbo sprememb in sicer nastanek socialnega podjetja iz pravih razlogov in ne zgolj kot vir financiranja projekta. Socialno podjetje bi moralo biti pravna oseba in ne zgolj status.

Dopolnitve zakona so socialni podjetniki doživeli različno. Tisti, ki so bili mnenja, da dopolnitve ne nosijo bistvenih sprememb, so poleg tega trdili, da zakon še vedno ne deluje dovolj vzpodbudno. Nekateri pa so dopolnitve opredelili sicer kot koristne in ugodne, saj so na socialna podjetja delovale podporno, a sprejete mnogo prepozno od uvedbe prvotnega zakona. Socialni podjetniki se glede dopolnitev zakona niso opredelili, ker niso poznali zakona o socialnem podjetništvu ali pa niso poznali sprememb, uvedenih z dopolnitvijo prvotnega zakona. Posamezniki se na področju delovanja, ob sprejemu dopolnjenega zakona o socialnem podjetništvu, niso srečevali z velikimi spremembami, z izjemo spremembe akta o ustanovitvi. Nekateri vpliva dopolnitev zakona na delovanje socialnega podjetja niso zaznali, prilagoditev delovanja ni bila potrebna, prav tako dopolnitve zakona na delovanje socialnega podjetja niso vplivale.

Ovire in prepreke, s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Socialni podjetniki in podjetnice so se ob začetku delovanja srečevali z odsotnostjo finančnih spodbud in finančnih pomoči s strani države, izpad česar so nadomestili razpisi, sredstva donatorjev ter zagonska sredstva. V posamičnih primerih so se srečevali tudi s klasičnimi podjetniškimi ovirami, enakim oviram v klasičnih podjetjih. Šlo je tudi za pomanjkanje znanja s področja socialnega podjetništva, težko medinstitucionalno delovanje ter stereotipno miselnost na področju invalidskega varstva. Največje premagane ovire so bile finančne ovire, predvsem iz vidika zagotavljanja kontinuiranosti financ. Zakonodajne ovire so izpostavili v socialnem podjetju, kjer niso imeli akta o ustanovitvi socialnega podjetja. Med ovire so socialni podjetniki prištevali še nezadostno znanje s področja socialnega podjetništva, premajhno podjetnost socialnih podjetnikov ter pomankanje atraktivnosti dejavnosti. Ovire na področju delovanja so nasploh zaznali kot konstante oziroma stalno prisotne, ki pa so v veliki večini lahko rešljive.

Pogosto so socialni podjetniki ovire premagovali ob pridobivanju finančnih virov skozi projekte. (Že kot društvo smo si zastavljali določene cilje, projekte, jih potem finančno

ovrednotili in iz njih iskali vire (F71). Vire smo iskali pretežno preko razpisov, pa tudi preko občin (F72). Preko fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij smo delali in se ukvarjali s tistimi proizvodnimi aktivnostmi, ki so jih osebe z invalidnostjo zmogle in potem te izdelke prodajali (F73). Nenazadnje smo potem, ko smo dobili koncesijo s strani države za izvajanje socialnovarstvene storitve, dobili tudi plačano to našo delo s strani države (F74).)

Glede ocenjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva so nekateri izrazili nepoznavanje ukrepov. Tekmovalnost med socialnimi podjetji je bila izpostavljena kot zavirajoč dejavnik socialnega podjetništva. Glede promocije socialnega podjetništva so bili nasploh mnenja, da je prepuščena socialnim podjetjem samim. Ukrepe so enačili z obljubami, ki so napisani v teoriji, v praksi pa nikoli ne zaživijo. Bili so tudi mnenja, da je glavnina sredstev v Sloveniji neizkoriščenih, saj ministrstvo ne objavi razpisov. Izpostavljali so še podporna okolja, kamor je vložena glavnina sredstev, in socialna podjetja, katerim so namenjeni premajhni finančni vložki. V posameznih primerih je bilo ravnanje države s sredstvi označeno kot negospodarno. Glede financiranja je še prevladovalo mnenje prevelike razdrobljenosti financiranja ter prevelikega dokazovanja upravičenosti do finančnih sredstev. Konkretno je socialni podjetnik ocenil Ukrep aktivne politike zaposlovanja leta 2014 kot koristnega in navedel, da bi morala država preko razpisov konstantno skrbeti za socialna podjetja. (*Eden iz med ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva je bil leta 2014, ta je bil zelo koristen (E54). Uporaben je bil za tiste, ki so imeli dobro razvito podjetniško idejo, taki še »obstajamo« (E55). Tisti ki pa so takrat socialno podjetje registrirali, je bilo to samo zato, da imajo plače (E56). Tista organizacija, ki zna to izkoristiti in sprejeti vse ukrepe, si lahko precej opomore in spodbudi poslovanje (E57).)*

<u>Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij</u>

Socialni podjetniki glede priložnosti za razvoj niso bili enotni. Nekaj jih je bilo mnenja, da priložnosti za razvoj ni. Tisti, ki zaznavajo možnosti za razvoj, so navedli priložnosti predvsem v ozaveščanju o pomenu socialnega podjetništva. Eno izmed socialnih podjetij že aktivno sodeluje na področju ozaveščanja o pomenu socialnega podjetništva skozi vključenost v projekt spodbujanja podjetniških kompetenc v osnovnih šolah. (*Priložnost za razvoj pa je tudi izobraževanje o socialnem podjetništvu (B102), kjer smo aktivni tudi sami, vključeni smo v projekt, kjer se spodbuja kompetenca podjetnosti v osnovnih šolah (B103). Znotraj tega projekta skušamo vpeljati to razmišljanje in koncept o socialnem podjetništvu otrokom, učencem (B104).)* Priložnosti zaznavajo še v informiranju javnosti o pozitivnih učinkih

delovanja socialnih podjetij ter sodelovanju med socialnimi podjetji. Razvoj na finančnem področju ter uvedba bonusov za sodelujoče subjekte s socialnimi podjetji sta bili prav tako prepoznani priložnosti za razvoj. Izrazili pa so tudi željo po povečanju števila javnih razpisov, povečanju števila mentorskih shem za socialna podjetja, povečanju poudarjanja dobrih praks in v več olajšavah. Tisti socialni podjetnik, ki ni prepoznal priložnosti za razvoj, se je navezoval na nekdaj večje in boljše promoviranje socialnega podjetništva s strani gospoda Tadeja Slapnika ter s strani gospe Nine Tomaževič. Nadaljeval je, da večjih sprememb na tem področju zaradi neugodnih pogojev ter pomanjkanja atraktivnosti socialnega podjetništva ne bo.

Socialni podjetniki so kot deležnike pri razvoju socialnega podjetništva prepoznali državo, lokalno skupnost, posameznike, Združenje socialna ekonomija Slovenije, izobraževalne institucije, medije ter delodajalce. Pri državi, ki so jo skoraj da vsi, z izjemo enega socialnega podjetnika, videli kot poglavitnega deležnika, so navajali predvsem njen možen prispevek na področju ustvarjanja pogojev za sodelovanje, urejanje davčne politike in bančnih subvencij, večanje ozaveščenosti ljudi ter v zagotovitvi finančnih svetovalcev v socialnih podjetjih, ki bi izvajali mesečne izračune v socialnih podjetjih. Prispevek države je eno izmed socialnih podjetij prepoznalo tudi v spodbujanju zaposlovanja oseb z ovirami in kritju plač teh oseb v razmerju 30 % delodajalec in 50 % s strani države, s čimer se v delovne procese aktivno vključuje osebe z ovirami. Socialni podjetniki so se strinjali, da se morajo deležniki povezovati z namenom ustvarjanja mreže sodelovanja in s tem delovanja celotnega ekosistema. Izpostavljeno je bilo Združenje socialna ekonomija Slovenije, kot orodje povezovanja socialnih podjetij. Nekateri konkretnih deležnikov niso poimenovali, bili pa so mnenja, da je potrebno udejanjenje inovacij v praksi s strani vseh deležnikov ter uveljavljanje prednosti socialnega podjetništva skozi primere dobrih praks.

Socialni podjetniki so vpetost države enotno opisali kot nespodbudno, kljub temu da si lasti orodja za privabljanje investicij za socialne podjetnike. Vlogo države so opredelili kot vzdrževanje ekosistema in izvrševanja sprememb, h katerim se je zavezala na področju socialnega podjetništva. Socialni podjetnik je izpostavil vidik potrebne večje promocije socialnih podjetij s strani države in delovanje države na področju socialnega podjetništva, to pa je opisal kot zaletavo. (*Menim, da ko je država leta 2012 uvedla socialno podjetništvo, zadeve ni naravnala za dolgoročno (E66), to je bolj kot ena »modna muha«, ni dobro premišljeno (E67). V tujini je drugače, mi smo se tega v Sloveniji lotili preveč na hitro (E68).)* Socialni podjetniki so vpetost države označili kot slabo. Ob tem so izpostavili baziranje države na kapitalu in s tem posledično oviranje razvoja socialnega podjetja. Nekateri so

državo označili celo kot nepotreben element. Glede vpetosti države na področju financiranja socialnega podjetništva so se socialni podjetniki strinjali glede potrebnih sprememb. Izrazili so potrebo po razdeljevanju finančnih sredstev, potrebo po uporabi evropskega sistema financiranja družbenega učinka imenovanega Social IMpact Bonds, oziroma po drugačnih virih financiranja.

Kot konkretno spremembo za spodbuditev več socialnega in ne klasičnega podjetništva so nekateri prepoznali ozaveščanje, in sicer o načelih delovanja socialnih podjetij ter ozaveščanje o dobrih praksah. Konkretno spremembo za spodbuditev več socialnega in ne klasičnega podjetništva so zaznali tudi v posamezniku, in sicer v iniciativi posameznika, načelih posameznika, interesu posameznika po pomoči ter miselnosti posameznikov. Izpostavili so še potrebno ustrezno spodbudno zakonodajo ter odpravo razlik med klasičnim in socialnim podjetništvom. Tudi izobraževanja je eden izmed socialnih podjetnikov navedel kot konkretno spremembo, ki bi spodbudila več socialnega podjetništva. Sem spadajo izobraževanja s področja trženja, izvedba izobraževalnega programa za management v socialnem podjetništvu ter pridobitev ekonomskih in socialnih znanj. Navajali so še zavedanje vrednosti socialnega podjetništva v družbi ter finančne subvencije. Socialni podjetnik, ki tudi predhodno ni zaznal priložnosti za razvoj socialnega podjetništva, je konkretne spremembe v Sloveniji opredelil kot neizvedljive oziroma da niso možne, saj družba v Sloveniji na socialno podjetništvo še ni pripravljena.

Največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji so socialni podjetniki zaznali v informiranju socialnih podjetnikov glede delovanja v socialnih podjetjih in s tem povezanih izobraževanjih. Zaznali so tudi potrebo po izboljšavah znotraj zakona in zakonodaje ter po dobri opredelitvi merjenja socialnega učinka. Socialni podjetnik je izpostavil potrebo po nagrajevanju uspešnih socialnih podjetij ter potrebo po promoviranju socialnega podjetništva. (*Potem lahko bi imeli tudi Gazele za najboljša socialna podjetja (C75). Morali bi delati tudi na promociji, na prepoznavnosti (C76). Potem izobraževanja, dodatna informiranja (C77). Pa tudi kakšen certifikat, ki bi se lahko podelil uspešnim socialnim podjetjem oziroma nagrada (C78).)* Nekateri so največji potreben korak prepoznali v več ukrepih aktivne politike zaposlovanja ter aktiviranju socialnega podjetništva na drugih temeljih. Posamezniki so izrazili tudi potrebno spremembo na področju financiranja. Navajali so več sredstev, ki bi omogočila več socialnih podjetij, izvedbo razpisa z dovršenimi kriteriji ter podporo obetavnim socialnim podjetjem z velikim finančnim vložkom. Socialni podjetniki so kot največji potreben naslednji korak zaznali še uvedbo davčnih olajšav ter olajšav na področju zaposlovanja. Socialni podjetnik je kot

največji potreben korak navedel analiziranje neuspešnih delovanj socialnih podjetij. (*Morali pa bi tudi najprej ugotoviti kje je razlog, zakaj tistih socialnih podjetij ki so dobili nepovratna sredstva Evropske unije ni več (A72), kaj je šlo narobe, kje so težave v poslovanju, zakaj so ljudje zaprli, je bilo ustanovljeno samo zaradi črpanja sredstev (A73). Najprej bi tako morali izvesti analizo, in bi videli, kaj je potrebno spremeniti na področju zakonodaje (A74).)*

Nekateri socialni podjetniki dejavnost razvijajo neodvisno. Za nekatera socialna podjetja pa velja združevanje idej videnih projektov in s tem oblikovanje dejavnosti. Eno izmed socialnih podjetij velja za pionirja na področju medgeneracijskega sodelovanja in digitalne družbe. (*Mi smo v svojih aktivnostih oziroma v našem programu nekako pionirji na tem področju medgeneracijskega sodelovanja in digitalne družbe (B131). Tako da takrat, ko smo začeli, nismo našli nobenih nekih praks, ki bi tako množično nagovarjale civilno družbo, kot to počne naša (B132).)* Izpostavljen je bil tudi vidik, da ima vsaka praksa pozitivne posledice, vendar da sistem zavira nastanek dobrih praks. Socialna podjetja se zgledujejo po socialnih podjetjih v Sloveniji in v tujini. Tisti, ki predhodno niso prepoznali priložnosti za razvoj socialnega podjetništva, prav tako zaradi prevelikih ovir niso zaznali možnosti dobrih praks v Sloveniji. Nekatera socialna podjetja predstavljajo primer dobre prakse v tujini, a ne obratno. Aktivno so vključeni v evropske mreže in projektno sodelovanje z evropskimi državami. Glede sodelovanja s tujino so socialni podjetniki navedli še sodelovanje s francoskimi socialnimi podjetji, s katerimi imajo tudi skupen produkt. Izpostavili so še poznavanje dobrih praks v tujini, kjer so vključene osebe z ovirami, po katerih se pri svojem delovanju zgledujejo, zlasti po tržni dejavnosti.

Socialni podjetniki so glede načrtov za prihodnost najpogosteje opredeljevali dejavnosti socialnega podjetja, njihovo nadgraditev ter razširitev. Navajali so povečanje lastnega vira prihodka, generiranje novih socialnih inovacij, povečanje konkurenčnosti s podjetji – tako klasičnimi kot socialnimi, osvojitev novih znanj ter izogibanje stagnaciji. Glede zaposlovanja so socialni podjetniki navajali željo po povečanju števila zaposlenih v prihodnje. Ostali v prihodnosti načrtujejo rast podjetja skozi proizvodnjo novih produktov ter skozi širitev dejavnosti po finančnem obsegu. Socialni podjetniki si v prihodnje še vedno želijo delovati v skladu z zakonodajo, ohraniti status socialnega podjetja, zagotavljati storitve za pomoči potrebne osebe ter razreševati nerazrešene potrebe s strani države. Konkretno so socialni podjetniki govorili še o povečanju pridelave ter o izvajanju novih projektov. Eden izmed socialnih podjetnikov, ki največjo oviro socialnega podjetništva vidi v trenutnem obstoječem družbenem sistemu, je za prihodnost predvidel uporabo koncepta »Razvoj modela socialne varnosti na nivoju lokalne skupnosti«, skozi katerega želi prispevati k razvoju socialnega

podjetništva skozi ozaveščanje o soodvisnosti na področju socialne varnosti, skrbi za skupnost, posameznika ter odpravi indiferentnosti dogajanja v družbi.

Socialni podjetniki prepoznavajo ustrezna in neustrezna poimenovanja in nakazujejo potrebo po preimenovanju socialnega podjetništva v družbeno koristno podjetništvo. Socialna podjetja ustanavljajo z namenom družbeno odgovorne aktivnosti. Odzivajo se na širše družbene zaznane potrebe, oceno delovanja jim omogočajo profitni in neprofitni kazalniki. Nasploh zakonodaje ne poznajo dobro oziroma jo poznajo pomanjkljivo. Uvedene dopolnitve Zakona o socialnem podjetništvu na njihovo delovanje niso bistveno vplivale. Največje ovire, s katerimi so se srečevali in se srečujejo, jim predstavljajo finance oziroma kontinuiranost financ. Vpetost države vidijo kot zaletavo, slabo ter nespodbudno, kljub temu da si lasti orodja za privabljanje investicij (za socialne podjetnike). Izrazili so potrebo po ugodnejšem delovanju države do socialnih podjetij.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

Ob raziskovanju *ustrezne opredelitve socialnega podjetništva* sem prišla do ugotovitve, da je večina socialnih podjetnikov socialnemu podjetništvu pripisala značilnost družbenega učinka, ki presega ekonomski vidik podjetništva, o čemer govori tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu v 2. členu in 9. točki. »/…/ kjer ustvarjanje dobička ni glavni cilj podjetniške aktivnosti, temveč glavni cilj predstavlja doseganje socialnih oziroma družbenih učinkov.« (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu, 2018, 2. člen, 9. točka) Raziskava je pokazala, da socialni podjetniki in podjetnice prepoznavajo ustrezna in neustrezna poimenovanja socialnega podjetništva in nakazujejo potrebo po preimenovanju socialnega podjetništva v družbeno koristno podjetništvo. S tem se strinjam, saj se mi zdi, da družbeno odgovorno oziroma koristno podjetništvo mnogo bolje zajema bistvo delovanja socialnega podjetništva. Pavel in Štefanič (2005) prav tako trdita, da bi definicije socialnega podjetništva morale vključevati značilnosti socialnih podjetij. Poleg tega bi preimenovanje v družbeno odgovorno podjetništvo prispevalo k boljšemu razumevanju delovanja socialnih podjetij. Glede delovanja socialnih podjetij so izpostavili enakopravnost delovanja, o čemer piše tudi Zidar (2010), za delovanje socialnih podjetij je značilna uporaba vrednot, kot so avtonomija delovanja, demokratičnost odločanja, enakost, sodelovanje. (Zidar, 2010)

Kot sem ugotovila, so *motivi ustanovitve* socialnega podjetja med socialnimi podjetniki različni. Socialna podjetja so tako ustanavljali z namenom pomoči in zagotovitve dela bivšim »odvisnikom«, ustvarjanja delovnih mest, z željo po družbeno odgovorni aktivnosti, prostovoljstvom, izboljšanja položaja oseb z ovirami na vseh življenjskih področjih ter preprečevanja socialne izključenosti. Ob tem, kot navajata Seelos in Mair (2017), rešujejo socialne in okoljske probleme prikrajšanih oseb in skupnosti, pogosto se osredotočajo na težave, ki niso rešene s strani javnega sektorja ter proizvajajo produkte, usluge ali intervencije z delom z marginaliziranimi skupinami ljudmi, skupaj z njimi ali za njih. O slednjem govorita tudi Pavel in Štefanič (2005, str. 14), ko osnovno značilnost socialnega podjetja opredelita kot omogočanje zaposlitve težje zaposljivim osebam oziroma osebam, ki so kakorkoli prikrajšane (psihično, socialno). Kot enega izmed ključnih ciljev socialnih podjetij navajata zagotavljanje podpornega okolja, v katerem lahko osebe s posebnimi potrebami razvijajo svoje sposobnosti. (Pavel in Štefanič, 2005, str. 14)

Socialna podjetja v družbi zaznavajo veliko nerazrešenih *potreb*. Ob ustanovitvi socialnega podjetja se jih je tako največ odzvalo na potrebo po skrbi za okolje, prevladuje torej ekološki vidik. O reševanju okoljskih problemov pišeta tudi Seelos in Mair (2017). Ob ustanovitvi socialnega podjetja so se socialni podjetniki odzvali še na vidik zaposlovanja in sicer zagotavljanje zaposlitvene rehabilitacije, zaposlovanje ranljivih skupin ljudi, ustvarjanje delovnih mest ter zagotavljanje zaposlitve težje zaposljivim. Babič in Dabič Perica (2018) med glavna področja delovanja socialne ekonomije med drugim uvrščata pomoč osebam z ovirami skozi razvit sistem vključevanja v delo ter izvajanje dejavnosti za socialno integracijo in krepitev socialnega kapitala. Skozi raziskavo sem ugotovila tudi prisotnost kazalnikov za spremljanje potreb v družbi. Socialna podjetja spremljajo potrebe na več ravneh. Kazalniki so lahko t. i. profitni (npr. kazalnik za stanje prodaje v trgovini) ali neprofitni. Prek tako imenovanih neprofitnih kazalnikov spremljajo odzive udeležencev izvedenih delavnic in evalvacij izvedenih delavnic. Najboljši neprofitni kazalnik spremljanja potreb je končen pozitiven rezultat. Slednje opisuje tudi Zacirovnik (2016), ko za socialno podjetništvo navaja potrebno stalno evalvacijo in pregledovanje rezultatov, učinkov in prilagajanje (poslovanja, modela, izvedbe in produkta), rezultati pa so ocenjeni na podlagi vrednot. Pokazala se je potreba po zagotovitvi izobraževanja socialnih podjetnikov s področja merjenja delovanja in uspešnosti oziroma po zagotovitvi dodatnih finančnih sredstev, ki bi jim to omogočile. Socialni podjetniki se družbenim potrebam prilagajajo tako, da spremljajo aktualne dogodke in potrebe in po ugotovljeni potrebi delovanje prilagajajo.

Glede doživljanja splošne *zakonodaje* s področja socialnega podjetništva so bili socialni podjetniki enotni, da zakonodajno področje dopušča veliko prostora za spremembe. Ugotovila sem, da so socialni podjetniki z zakonodajo slabo seznanjeni oziroma da je ne poznajo, pogosto se glede zakonodaje posledično niso mogli opredeliti. Izpostavili so neobičajnost nastanka Zakona o socialnem podjetništvu pred dejanskim obstojem socialnih podjetij in opozorili na neustreznost. S slednjim se strinjam tudi sama, saj je običajno namreč tako, da se iz praktične izkušnje razvije potreba po določeni zakonodaji. V Sloveniji je bilo ravno obratno, iz česar lahko izvirajo slabosti, saj lahko šele z vzpostavljenimi praktičnimi izkušnjami zakon nagovarja dejanske potrebe. Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP) je Državni zbor sprejel 7. marca 2011, s skupno vsebnostjo 51. členov, medtem ko so prva socialna podjetja nastala leto kasneje, v letu 2012. Bili so še mnenja, da Zakon o socialnem podjetništvu ne deluje vzpodbudno in da je že v osnovi naravnan zatirajoče s preveč omejitvami. Tadej Slapnik, nekdanji poslanec Državnega zbora RS, nasprotno temu izpostavlja enega izmed ciljev zakona: »Razvijanje družbene vključenosti in aktivno

državljanstvo ter krepitev socialnega kapitala lokalnih okolij; zagotavljanje vključevanja izključenih skupin na trg dela oz. skupin, ki jim izključenost grozi, tudi z omogočanjem fleksibilnih oblik zaposlovanja.« (Slapnik, 2010, str. 19) Dopolnitve Zakona o socialnem podjetništvu so tisti socialni podjetniki, ki poznajo zakonodajo, doživeli in opisali kot koristne, a sprejete mnogo prepozno od uvedbe prvotnega zakona. Dopolnitve so doživeli kot podporne na delovanje socialnega podjetja. Podporna je bila tudi sama novela Zakona o socialnem podjetništvu, ki je odpravila veliko omejitev, s poglavitnim namenom odprave pomanjkljivosti, zaradi katerih se podjetniki niso odločali za registracijo podjetja. (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu, 2018) Socialni podjetniki se z velikimi spremembami na področju delovanja ob uveljavitvi sprememb niso srečevali, z izjemo spremembe akta o ustanovitvi. Tisti, ki so bili prvotno manj seznanjeni z zakonodajo in konkretno s socialnim podjetništvom, so bili mnenja, da dopolnitve zakona na delovanje socialnega podjetja niso imele vpliva oziroma jim delovanja ni bilo potrebno prilagajati.

Ob *začetku delovanja* so se socialni podjetniki srečevali z odsotnostjo finančnih spodbud in finančnih pomoči. Slednje so nadomestili razpisi, sredstva donatorjev ter zagonska sredstva. Na področju izvedenih finančnih ukrepov s strani države v obdobju od 2009 do 2017 Babič in Dabič Perica (2018) navajata, da je bilo v letih od 2009 do 2014/2015, v sklopu resornega ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, izključno za razvoj socialnega podjetništva namenjenih 8,3 milijonov evrov. V letu 2014 in 2015 je sicer bilo izvedeno prvo (in edino) sofinanciranje programov javnih del posebej za socialna podjetja, kar je vplivalo na registracijo okoli 50 novih socialnih podjetij. (Babič in Dabič Perica, 2018, str. 30) Kot največje *ovire* so opredeljevali finančne, ki so jih nekateri premagovali ob pridobivanju finančnih virov skozi projekte. Srečevali so se tudi s pomanjkanjem znanja s področja socialnega podjetništva ter s težavami v medinstitucionalnem delovanju. Raziskava je pokazala tudi prisotnost konstantnih ovir na področju delovanja socialnega podjetništva v Sloveniji, ki pa niso nerešljive. Med ovire so socialni podjetniki prištevali nezadostno znanje s področja socialnega podjetništva, premajhno podjetnost socialnih podjetnikov ter pomanjkanje atraktivnosti dejavnosti, kar sta v svojem delu med ovire socialnega podjetništva v Sloveniji uvrstili tudi Zirnstein in Bratkovič Kregar (2014). Sorodne prepoznane ovire ponuja tudi raziskava, izvedena pod okriljem Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko: pomanjkljivo razumevanje socialnega podjetništva, pomanjkanje podjetniškega pristopa/pomanjkljiva usposobljenost zaposlenih v socialnem podjetništvu; pomanjkanje podpornega okolja za spodbujanje socialnega podjetništva; nepovezanost in neusklajenost inštitucij ter slaba podoba trenutnih socialnih podjetij.

(Republika Slovenija – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje, 2014).

Raziskava je pokazala, da nekateri socialni podjetniki ne poznajo *ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva.* Ukrepe spodbujanja socialnega podjetništva so tisti, ki so jih poznali, enotno označili kot obljube, ki so napisane zgolj v teoriji, v praksi pa nikoli ne zaživijo. Izpostavili so podporna okolja, kamor je vložena glavnina sredstev, medtem ko so samim socialni podjetjem namenjeni premajhni finančni vložki. Glede finančnih ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva so bili mnenja, da obstaja prevelika razdrobljenost financiranja ter preveliko dokazovanje upravičenosti do finančnih sredstev. Konkretno je bil izpostavljen ukrep aktivne politike zaposlovanja leta 2014 kot koristen, izražena je bila potreba po konstantni skrbi države za socialna podjetja prek razpisov.

Raziskava je glede *uresničljivih možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij* pokazala deljena mnenja glede obstoja in odsotnosti priložnosti za razvoj. Tisti, ki zaznavajo možnosti za razvoj, so navedli priložnosti predvsem v ozaveščanju pomena socialnega podjetništva. Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva so prepoznali tudi v informiranju javnosti o pozitivnih učinkih delovanja socialnih podjetij ter sodelovanju med socialnimi podjetji. Deležnike, ki lahko prispevajo k razvoju, so prepoznali v državi, lokalni skupnosti, posameznikih, Združenju socialne ekonomije Slovenije, izobraževalnih institucijah, medijih ter delodajalcih. Združenje socialne ekonomije Slovenije, kot krovna organizacija socialne ekonomije v Sloveniji, za leto 2019 navaja naslednje planirane aktivnosti in cilje: promocija in ozaveščanje javnosti o pomenu socialne ekonomije za družbo, še posebej za ranljive skupine ljudi; izvajanje možnosti prostovoljstva v socialnih podjetjih; sodelovanje v svetu socialne ekonomije; sodelovanje s sorodnimi organizacijami tudi na nacionalnem nivoju; mednarodno sodelovanje; sodelovanje s politiko in pristojnimi državami za reševanje izzivov na področju socialne ekonomije in zadružništva; nadaljnje povezovanje akterjev socialne ekonomije v Sloveniji. (Združenje socialne ekonomije, 2019)

Socialni podjetniki so *vpetost države* enotno opisali kot nespodbudno, kljub temu da si lasti orodja za privabljanje investicij za socialne podjetnike. Vloga države naj bi sicer bila vzdrževanje ekosistema in izvrševanje sprememb, h katerim se je zavezala na področju socialnega podjetništva. Raziskava je pokazala nezadovoljstvo socialnih podjetnikov glede vpetosti države v socialno podjetništvo. Njeno vpetost so opisali kot slabo, zaletavo in nepremišljeno. Na področju financiranja so potrebne spremembe, prav tako so potrebne spremembe glede vpetosti države na področje financiranja. Raziskava je pokazala tudi

potrebo po uporabi evropskega sistema financiranja družbenega učinka oziroma po drugačnih virih financiranja.

Za *spodbuditev več socialnega (in ne klasičnega) podjetništva* socialni podjetniki potrebujejo več ozaveščanja o načelih delovanja socialnih podjetij ter ozaveščanja o dobrih praksah. Konkretne spremembe prepoznavajo v ustrezni spodbudni zakonodaji ter odpravi razlik med klasičnim in socialnim podjetništvom. Raziskava je pokazala, da je lahko konkretna sprememba za spodbuditev več socialnega podjetništva tudi v posamezniku in sicer v njegovi iniciativi, načelih posameznika, interesu posameznika po pomoči ter miselnosti posameznikov. Konkretne spremembe zaznavajo še v izobraževanju s področja trženja, izvedbi izobraževalnega programa za management v socialnem podjetništvu ter pridobitvi ekonomskih in socialnih znanj. Navajali so še zavedanje vrednosti socialnega podjetništva v družbi ter finančne subvencije.

Največji potreben korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji, so socialni podjetniki zaznali v informiranju socialnih podjetnikov glede delovanja v socialnih podjetjih, izboljšavi znotraj zakona in zakonodaje, več ukrepih aktivne politike zaposlovanja ter aktiviranju socialnega podjetništva na drugih temeljih. Potrebno spremembo vidijo tudi na področju financiranja, predvsem z vidika več sredstev in izvedbi razpisa z dovršenimi kriteriji ter podporo obetavnih socialnih podjetij z velikim finančnim vložkom. Raziskava je pokazala tudi, da bi bil potreben največji korak analiziranje delovanja neuspešnih ali kratkotrajno delujočih socialnih podjetij.

Socialni podjetniki večinoma svojo dejavnost razvijajo neodvisno in se po *primerih dobrih praks* ne zgledujejo. Ob zgledovanju in sodelovanju z dobrimi praksami v tujini gre najpogosteje za tržne dejavnosti. V prihodnje socialni podjetniki še naprej stremijo k ohranitvi statusa socialnega podjetja, razširitvi ter nadgraditvi dejavnosti socialnega podjetja. Želijo povečati konkurenčnost s podjetji – tako klasičnimi kot socialnimi. Stremijo k nudenju več delovnih mest težje zaposljivim in po ohranitvi trenutnih delovnih mest. Eno socialno podjetje je izpostavilo vizijo in sicer povezovanje z gospodarstvom ter sodelovanje s sektorjem izobraževanja.

Navedene zgornje ugotovitve sem pridobila z izvedbo kvalitativne, eksplorativne in empirične raziskave. V sedmih izvedenih intervjujih s socialnimi podjetniki sem raziskovala njihovo razumevanje opredelitve socialnega podjetništva ter motiv ustanovitve socialnega podjetja. Zanimal me je tudi njihov odziv na potrebe družbe, vpliv zakonskih sprememb na delovanje njihovega socialnega podjetja, ovire in prepreke, s katerimi so se in se še vedno srečujejo ter uresničljive možnosti, ki bi pripomogle k izboljšavi delovanja socialnih podjetij

v Republiki Sloveniji. Ob intervjuvanju sem kasneje prepoznala potrebo po dodatnem tematskem sklopu. Veliko sem izvedela glede področij delovanja, vsebine delovanja ter nastanka socialnih podjetij, manj pa glede doživljanja zakona in zakonodaje zaradi slabe informiranosti socialnih podjetnikov na to temo. Lahko bi zastavila dodatna vprašanja glede strukture zaposlenih v socialnih podjetjih in njihovih vlog še konkretneje. Prav tako bi lahko zastavila dodatna vprašanja glede oseb, ki jih zaposlujejo in ki spadajo med ranljive skupine prebivalstva, in sicer kakšno je njihovo delo, koliko časa ga opravljajo ter kakšni so rezultati. Tako bi dobila še boljši vpogled v delovanja socialnih podjetij v Republiki Sloveniji. Menim tudi, da bi ob več izvedenih intervjujih pridobila bolj poglobljene rezultate, ki bi mi omogočili tudi bolj konkretne predloge ter sklepe. Žal sem bila deležna premajhnega odziva in zanimanja za sodelovanje v raziskavi s strani socialnih podjetnikov. Zaradi majhnega odziva prav tako rezultatov ne morem posplošiti na celotno populacijo, kar je bil moj prvotni namen. V raziskavo sem namreč želela vključiti 5 socialnih podjetij, nastalih sočasno v letu 2012.

K sodelovanju sem socialna podjetja nagovarjala pisno. Elektronsko pošto s prošnjo za sodelovanje sem vsakemu socialnemu podjetju poslala najmanj dvakrat. S strani socialnih podjetij sem naletela na veliko nezanimanje za sodelovanje v raziskavi. Pogosto sem prejela zavrnitveni odgovor, da so v časovni stiski ter da mi ne morejo pomagati, saj nimajo dodatnega kadra, ki bi stisko lahko rešil, ali pa da nimajo potrebnega znanja za sodelovanje v raziskavi. Glede oblike in načina izvedbe intervjuja sem se vedno predhodno posvetovala z intervjuvancem. Nekaterim sodelujočim v raziskavi sem na njihovo izraženo željo pred izvedbo intervjuja posredovala vprašanja in smernice za pol strukturiran intervju. Zaradi pogoste prezasedenosti vodilnih socialnih podjetij ter tudi njihove izražene želje, sem 5 intervjujev izvedla osebno ter dva telefonsko oziroma prek programa Skype. Intervjuje, izvedene osebno, sem izvedla na sedežu socialnih podjetij. Največ težav sem imela pri odprtem, osnem in odnosnem kodiranju, vendar sem s pomočjo mentorice ter somentorice osvojila tudi slednje in na koncu uspešno oblikovala rezultate.

6 PREDLOGI

Na podlagi rezultatov raziskave sem oblikovala naslednje predloge, ki bi pripomogli k razvoju socialnega podjetništva v Sloveniji:

- preimenovanje socialnega podjetništva v družbeno odgovorno podjetništvo, saj bo ustreznejše poimenovanje povzročalo manj dvoumnosti v družbi glede delovanja in namena socialnega podjetništva;
- informiranje javnosti o pozitivnih učinkih socialnih podjetij;
- izvedba strokovnih konferenc za socialne podjetnike na temo delovanja socialnih podjetij, kar jim bo omogočilo pridobitev strokovnih kompetenc za izboljšanje delovanja;
- promoviranje in predstavljanje dobrih praks socialnih podjetij v Sloveniji in uvedba posebnih certifikatov za posebej uspešna socialna podjetja;
- nagrajevanje socialnih podjetij v obliki podeljevanja nagrad – Lastovk – za najboljša socialna podjetja;
- aktiviranje Združenja socialne ekonomije Slovenije kot orodja povezovanja socialnih podjetij, saj omogoča združevanje širše javnosti, države in gospodarstva;
- izvedba finančnega razpisa z dovršenimi kriteriji, ki bi socialnim podjetjem omogočil prejem večjih finančnih vložkov in s tem financiranje izbranih socialnih podjetij v večjem deležu, namesto financiranja vseh v manjšem deležu;
- izvedba analize delovanja neuspešnih socialnih podjetij, s čimer bi ugotovili razlog propada nekaterih socialnih podjetij oziroma odkrili razloge kratkoročnega delovanja nekaterih socialnih podjetij;
- izboljšava znotraj zakona in zakonodaje, kar bi socialnim podjetnikom omogočilo podporo pri delovanju, namesto da deluje ovirajoče in zatirajoče že na začetku delovanja.

7 UPORABLJENA LITERATURA

Amin, A. (2009). The social economy – international perspectives on economic solidarity. London: Zed books.

Amin, A., Cameron, A., & Hudson, R. (2002). *Placing the social economy.* London: Routledge.

Austin, J., Stevenson, H.& Skillern Wei, J. (2006). *Social and Commercial Entrepreneurship – Same, different or both?* Pridobljeno 13. 11. 2018 s https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x

Babič. K. & Dabič Perica, S. (2018). *Aplikativna analiza stanja na področju socialne ekonomije v Republiki Sloveniji.* Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Pridobljeno 29. 11. 2018 s http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/user_upload/Analiza_stanja_na_podrocju_socialne_ekonomije_v_Sloveniji.pdf

Batsleer, J., Cornforth, C., & Paton, R. (1992). Issues *in Voluntary and Non-profit management.* Malta: The riverside Printing Co.

Billis, D. & Harris, M. (1996). Voluntary Agencies – Challenges of organisation & management. Malaysia: Macmillan press LTD.

Bornstein D. & Davis, S. (2010). *Social Entrepreneuship – What everyone needs to know*. Pridobljeno 27. 1. 2019 s http://socialnaekonomija.si/wp-content/uploads/David_Bornstein_Susan_Davis_Social_Entrepreneurship.pdf.

Boschee, J. & McClurg D. (2003). *Toward a Better Understanding of Social Entrepreneurship: Some Important Distinctions*. Minnesota, MN: Institute for Social Entrepreneurs.

Branco, D., Gatollin, E., Tommasini, G., Johannes, F., Zagorc, S. & Zagorc, S. (2004). *Uvajanje socialnega podjetništva v Sloveniji – Primerjalna študija Italija, Avstrija, Slovenija.* Ljubljana: Pospeševalni center za malo gospodarstvo.

Brodnjak, U. (2014). *Skladi za namene financiranja socialnih podjetij v Republiki Sloveniji – pregled stanja.* Pridobljeno 4. 2. 2019 s http://socialnaekonomija.si/wp-

content/uploads/2015/03/SKLADI-ZA-FINANCIRANJE-SOCIALNIH-PODJETIJ-V-RS-pregled-stanja_julij-2014.pdf

Clarke, J., Conchrane, A., & McLauglin, E. (1994). *Managing social policy.* London: Sage publications.

Čačinovič-Vogrinčič, G., Kobal, L. Mešl, N. & Možina, M. (2005). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Data, d. o. o. (2018). *Zakon o socialnem podjetništvu z nekaj novostmi*. Pridobljeno 5. 1. 2019 s https://data.si/blog/2018/02/18/zakon-o-socialnem-podjetnistvu/

Data, d. o. o. (2019). *Evropska sredstva za zagon socialnih podjetij in mladinskih zadrug.* Pridobljeno 12. 1. 2019 s https://data.si/blog/2016/06/03/evropska-sredstva-za-zagon-socialnih-podjetij-mladinskih-zadrug/

Dnevnik. (2015). *Socialno podjetništvo bi lahko do leta 2025 zagotovilo 50.000 delovnih mest*. Pridobljeno 27. 10. 2018 s https://www.dnevnik.si/1042714092

Dragoš, S. & Leskošek, V. (2003). *Družbena neenakost in socialni kapital.* Ljubljana: Mirovni inštitut.

European Comission (2015). *A map of social enterprises and their eco-systems in Europe.* Pridobljeno 20. 1. 2018 s https://www.euricse.eu/wp-content/uploads/2015/11/Synthesis-report-FINAL.pdf

European Economic and Social Comitee. *The social economy in the European Union. (b. d.)* Pridobljeno 23. 11. 2018 s https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-790-en-c.pdf

Frances, N. & Cuskelly, M. (2008). *The end of charity – Time for social enterprise.* Australia: Allen & Unwin.

Hummels, H. (2018). *The 18th SDG: Social Entrepreneurship in a Global Society.* Pridobljeno 26. 1. 2019 s https://sustainable-finance.nl/upload/researches/SDG-18-universal-version-Harry-Hummels.pdf

IN-FIT d. o. o. (b. d.). *Primeri dobrih praks socialnega podjetništva v Sloveniji in tujini.* Pridobljeno 12. 12. 2018 s https://in-fit.si/primeri-dobrih-praks-socialnega-podjetnistva-v-sloveniji-in-tujini/

Jurančič Šribar, L. (2010). »Prek stvari do ljudi«, spodbujanje vključevanja brezdomnih ljudi prek vzajemnih odnosov menjave v okviru socialnega podjetništva. V: G. Milošević, Z Kovač & B. Radej, (ur), *Zbornik prispevkov tematska konferenca Socialno podjetništvo – izzivi in perspektive* (str. 54–66). Murska Sobota: Pridinovina d. o. o.

Kavar, Vidmar, A. (1993). Brezposelnost. *Socialno delo*, 32 (5/6), 99–115.

Korimova, G. (2014). *Social economics & entrepreneurship.* Banska Bystrica: Matej Bel University – Faculty of Economics.

Kovačič, V. (2011). Socialno podjetništvo – razvojna možnost ali konkurenčna priložnost? *Mednarodno inovativno poslovanje – Doba Epis*, 3 (1). Pridobljeno 25. 1. 2019 s http://journal.doba.si/letnik_3-2011-st-1/socialno-podjetnistvo-%E2%80%93-razvojna-moznost-ali-konkurencna-pri.

Kovačič, V. (2012). Socialno podjetništvo – potencial trajne in trajnostne rasti gospodarstva. *Mednarodno inovativno poslovanje – Doba Epis*, 4 (2). Pridobljeno 29. 1. 2019 s http://journal.doba.si/letnik_4-2012-st-2/socialno-podjetnistvo-–-potencial-trajne-in-trajnostne-rasti.

Lah, S. (2009). *Podjetništvo*. Pridobljeno 10. 3. 2019 s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_183LESARSTVO_Podjetnistvo_Lah.pdf

Lamut Jančič, A. (2016). *Socialno podjetništvo v Sloveniji in Evropski uniji; primer Kooperativa Konjice* (Magistrsko delo). Pridobljeno 14. 12. 2018 s http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska_dela_2/pdfs/mb22_lamut-jancic-alja.pdf

Lussi, P. (1990). Sistemski nauk o socialnem delu. *Socialno delo*, 29 (1–3), 81–94.

Mesec, B. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II.* Študijsko gradivo – 2. izdaja. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Miesing, P. (2012). *Defining and Distinguishing Social Entrepreneurship*. Pridobljeno 26. 1. 2019 s https://www.albany.edu/faculty/miesing/teaching/socent/2%20Defining%20and%20Distinguishing%20Social%20Entrepreneurship.pdf

Miloševič, G., Kovač, Z., & Radej, B. (2010). *Socialno podjetništvo – izzivi in perspektive.* Zbornik prispevkov. Strokovna tematska konferenca. Pribinovina d. o. o.: Murska Sobota.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2005). *Informacija o invalidskih podjetij v Republiki Sloveniji – pregled stanja.* Pridobljeno 25. 11. 2018 s http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/ip_info05.pdf

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (2010). *Izboljšanje socialne vključenosti na lokalni ravni preko socialne ekonomije: Poročilo za Slovenijo.* Pridobljeno 16. 12. 2018 s http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/seminar_soc_podjet_oecd_porocilo.pdf

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2017). *SENTINEL - Local and Regional analysis of support needs and networking facilitation for Social Enterprises in Slovenia.* Pridobljeno 12. 11. 2018 s *http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/user_upload/Priloge_k_analizi.pdf.*

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2018). *Evidenca socialnih podjetij.* Pridobljeno 14. 12. 2018 s http://www.mgrt.gov.si/delovna_podrocja/socialno_podjetnistvo/evidenca_so_p/

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2019). *Evidenca socialnih podjetij*. Pridobljeno 15. 3. 2019 s http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/socialno_podjetnistvo/evidenca_so_p/

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. (2015). *Od ideje do socialnega podjetja z družbenim učinkom.* Pridobljeno 23. 11. 2018 s https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/32-podjetniski-prirocnik-z-delovnim-zvezkom-za-socialne-podjetnike-od-ideje-do-socialnega-podjetja-z-druzbenim-ucinkom-avtor-stritar-tomaz/file

Pavel, I. & Štefanič, P. (2005). *Socialno podjetje, od ideje k praksi.* Ljubljana: ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje.

Pearce, J. (2003). *Social Enterprise in Anytown*. London: Calaouste Gulbenkian foundation.

Regijski NVO center (2012). *Odgovori na pet najpogostejših vprašanj statusa socialnega podjetja*. Pridobljeno 14. 1. 2018 s http://www.nevladnik.info/si/novice/?id=6633

Republika Slovenija – Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, SLOHRA SOCIONET, Evropsko teritorialno sodelovanje (2014). *Združeni pri*

razvoju novih zaposlitvenih možnosti s pomočjo socialnega podjetništva – SLOHRA SOCIONET. Stanje in značilnosti socialnega podjetništva v Jugovzhodni regiji. Pridobljeno 26. 10. 2018 s http://slohra-socio.net/wp-content/uploads/2016/01/ANALIZA-SOC_-PODJ_-V-JVS-FIN.pdf

Rihter, L & Zidar, R. (2018). Social Entrepreneurship in Slovenia: An Opportunity for Sustainable Development? *Revija za socialnu politiku*, 25 (3), 285–302.

Seelos, C., & Mair, J. (2017). *Innovation and scaling for impact.* California: Stanford Business books.

Slapnik, T. (2010). Pojem in razvoj socialnega podjetništva. V: G. Milošević, Z. Kovač, & B. Radej (ur.), *Zbornik prispevkov/Strokovna tematska konferenca Socialno podjetništvo – izzivi in perspektive* (str. 14–22). Murska Sobota: Pridinovina d. o. o.

Socialni inovatorji prihodnosti (2019). *Socialno podjetništvo – pojem, cilji, načela socialnega podjetništva.* Pridobljeno 8. 1. 2019 s http://www.socialni-inovatorji.si/knjiga/socialno-podjetnistvo/24-pojem-cilji-nacela-socialnega-podjetnistva

Spot – Slovenska poslovna točka (2014). *Poslovne oblike podjetij*. Pridobljeno 23. 11. 2018 s http://evem.gov.si/info/sistem-spot/

Stanescu, S., Cace, S., & Alexandrescu, F. (2013). Demand and supply of social economy – two developlemnt regions of Romania. Bzczresti; Pro Universitaria.

The Social Enterprise Alliance (2010). Succeeding at social enterprise; hard won lessons for nonprotifs and social entrepreneurs. San Francisco: Jossey-Bass books.

Trbanc, M., Boškić, R., Kobal, B. & Rihter, L. (2003). Socialna in ekonomska izključenost ranljivih skupin prebivalstva v Sloveniji – možni ukrepi za dvig zaposljivosti najbolj ranljivih kategorij težje zaposljivih in neaktivnih oseb (Raziskovalno poročilo). Pridobljeno 15. 1. 2019 s http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/raziskava_vkljucevanje2.pdf

Urban, B. (2013). Social entrepreneurship in an emerging economy. *Managing global transitions,* 11 (1), 3–25.

Vaupot, M. (2015). Analiza podpornih programov v Sloveniji in Avstriji na področju socialnega podjetništva. *Raziskave in razprave,* 8 (1), 176–209.

Vesel, J. (2010). *Socialna ekonomija kot alternativa*. V: Milošević, G., Kovač, Z., Radej, B. (ur.), v Zbornik prispevkov tematska konferenca Socialno podjetništvo – izzivi in perspektive (22–35). Murska Sobota: Pridinovina d. o. o.

Videmšek, P. (2008). Krepitev moči kot temeljno orodje socialnega dela. *Socialno delo*, 47 (3/6), 209–217.

Zacirovnik, B. (2016). *Socialno podjetništvo.* Pridobljeno 2. 12. 2018 s http://srednja-escelje.splet.arnes.si/files/delightful-downloads/2016/10/Socialno_podjetnistvo.pdf

Zakon o podpornem okolju za podjetništvo. (ZPOP-1) (2007). Ur. l. RS, 102/07, 57/12, 82/13, 17/15, 27/17 in 13/18.

Zakon o socialnem podjetništvu. Ur. l. RS, 20/2011.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu. (ZSocP-A) (2018). Ur. l. RS, 13/2018.

Združenje Socialna ekonomija Slovenije. (2015a). *Kaj je Združenje socialna ekonomija Slovenije?* Pridobljeno 2. 12. 2018 s http://socialnaekonomija.si/o-nas/kdo-smo/.

Združenje socialna ekonomija Slovenije. (2015b). *Razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji.* Pridobljeno 12. 2. 2019 s http://socialnaekonomija.si/info/socialno-podjetnistvo/razvoj-socialnega-podjetnistva-v-sloveniji/.

Združenje socialne ekonomije (2019). *Letno poročilo 2018 združenja Socialna ekonomija Slovenije.* Pridobljeno 21. 1. 2019 s http://socialnaekonomija.si/letno-porocilo-2018-zdruzenja-socialna-ekonomija-slovenije/

Zidar, R. & Rihter, L. (2010). *Vključevanje ranljivih skupin v programe socialnega podjetništva s perspektive socialnega dela* (str. 66–85). Prispevek na konferenci. Zbornik prispevkov. 1. izd. Murska Sobota: Pridinovina d. o. o.

Zidar, R. (2010). Druga mednarodna konferenca o socialni ekonomiji. *Socialno delo*, 49 (1), 45–48.

Zidar, R. (2013). Socialno podjetništvo: trend mnogih obrazov. *Socialno delo*, 52 (5), 291–305, 347, 349.

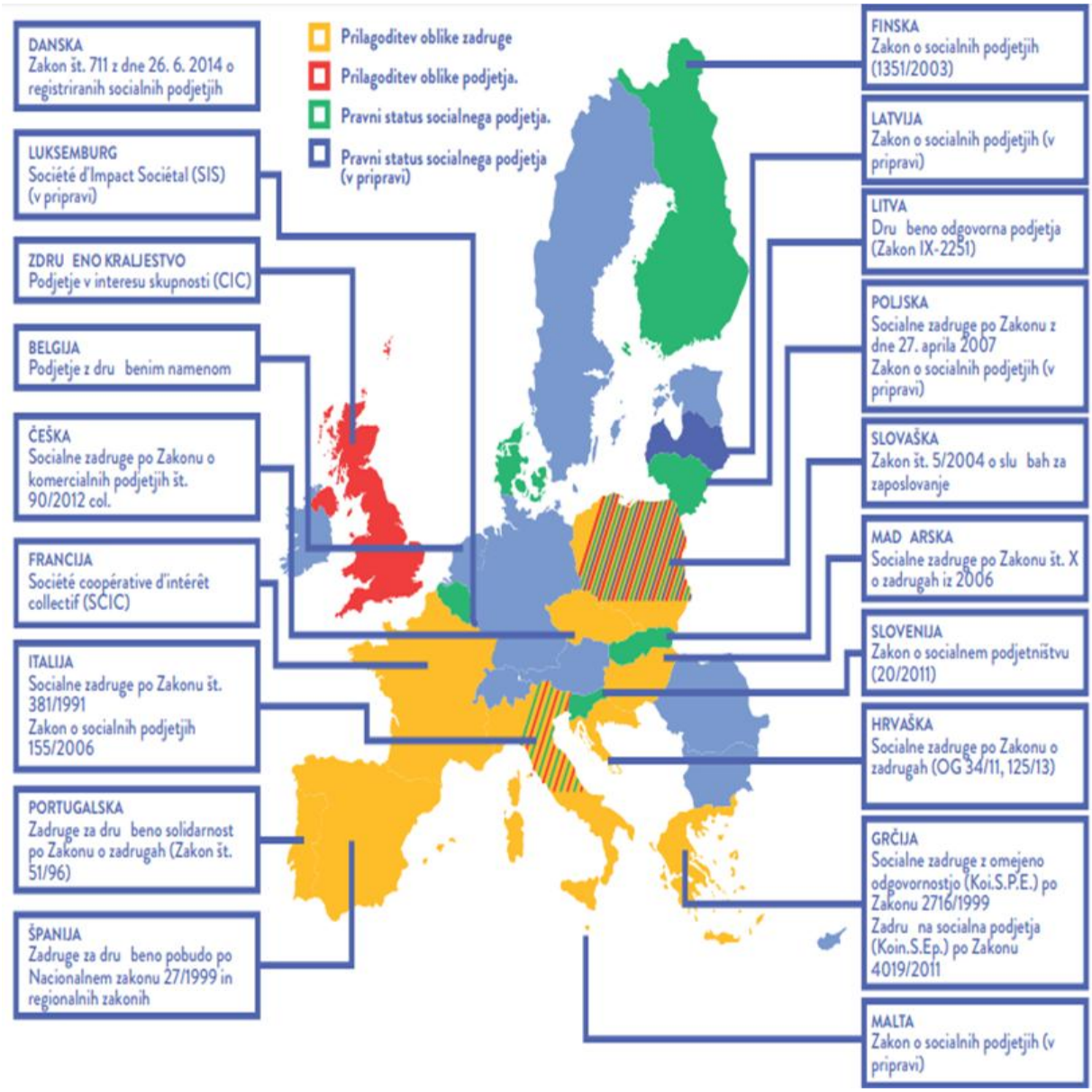
Zirnstein, E. & Bratkovič Kregar, T. (2014). Socialno podjetništvo v Sloveniji. *LeXonomica-revija za pravo in ekonomijo*, 6 (2), 157–172.

8 PRILOGE

8.1 Države s posebnimi pravnimi oblikami ali zakoni za socialna podjetja

Priročnik za vzpostavitev podpornega okolja za družbeno odgovorne mlade podjetnike, b. d.

Slika 8.1: Prikaz držav s posebnimi pravnimi oblikami ali zakoni za socialna podjetja

8.2 Dopolnjujoča relevantna zakonodaja s področja socialnega podjetništva

(Babič in Dabič Perica, 2018, str. 51)

V *dopolnjujočo relevantno zakonodajo* uvrščamo naslednje zakonske in podzakonske akte:

- »Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank – **ZUKSB** (2013 in kasnejše novele): relevanten je zaradi potenciala prenosov podjetij na delavske zadruge (delavski odkupi, preoblikovanja)
- Zakon o prostovoljstvu – **ZProst** (2011) 71 (Pomemben in relevanten je zato, ker je prostovoljska dejavnost sistematično prisotna v subjektih socialne ekonomije, tudi tistih, ki delujejo v večji meri v tržnih dejavnostih) – Zakon o javnem naročanju
- **ZJN-3** (2015) (Zakon že delno podpira socialne podjetnike z določilom o pridržanih javnih naročilih, vendar resnejših učinkov v praksi še ni) – Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti
- **ZSPDSLS** (2010) (pomembno zaradi možnosti oddajanja poslovnih prostorov v brezplačno uporabo so.p.-je za obdobje do treh let in NVO-jem s statusom v javnem interesu za obdobje do pet let, z možnostjo podaljšanja)
- Zakon o podpornem okolju za podjetništvo
- **ZPOP-1** (2007) (ključen zato, da se je v razpisih spremenila dikcija upravičencev, da so dodali zadruge in so.p.-je kot upravičence do povratnih in nepovratnih virov na podjetniških razpisih)
- Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja – **ZSRR-2** (2011): (pomemben predvsem zato, ker ta zakon določa izhodišča za endogeni razvoj lokalnih okolij, kar je tudi vsebinsko izhodišče razvoja socialne ekonomije; endogenost je pomemben pridevnik, ki bi lahko povezal NVO, SE in regionalno zakonodajo in vplival na strateške cilje na več področjih razvoja)
- Zakon o denacionalizaciji – **ZDen** (1991) (pomemben, ker je spremenil prevladujočo obliko tipa lastnine v državi, kar je pomemben zgodovinski faktor, ki bo vplival na pripravo novih zakonov, npr. Zakona o socialni in solidarnostni ekonomiji, ki mora uvesti drugačen tip lastnine: "skupnostno lastnino" (ang. commons)
- Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij (1992) (pomemben zaradi sprememb tipov lastnine v tranzicijskem obdobju (privatizacija), kar bo vplivalo na pripravo nove zakonodaje s področja socialne in solidarnostne ekonomije ter zakonodaje za podporo delavskih odkupov (v obliki zadrug in drugih oblikah)
- Zakon o participaciji delavcev pri upravljanju (1993) (ključen zakon za uvedbo koncepta "ekonomske demokracije")
- Zakon o sodnem registru – **ZSReg** (1994 in kasnejše novele)
- Zakon o Slovenskem državnem holdingu – **ZSDH** (2012 in kasnejše novele) (relevanten zaradi potenciala prenosov podjetij na delavske zadruge – delavski odkupi in preoblikovanja) - Spremembe in dopolnitve SRS 2006 in SRS 40 (2012) – Računovodske rešitve v socialnih podjetjih (2012)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – **ZZVZZ-M** (2013)
- Zakon o zavarovalništvu – **ZZavar-1** (2015) (pomemben zaradi omogočanja ustanavljanja vzajemnih družb)

- Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – **ZFPPIPP** (2007 in kasnejše novele) (pomemben zaradi potenciala za delavske odkupe zdravih jeder v podjetjih pred uvedbo stečajev, trenutno to sistemsko ni urejeno) – in druga povezana zakonodaja.» (Babič, Dabič Perica, 2018)

8.3 Vprašalnik

Definicija socialnega podjetništva

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?

Kakšni so bili začetki vašega podjetja?

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon podjetja?

Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

Kako vam je zakon olajšal »zagon« socialnega podjetja (ali otežil)?

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?

Ali ste ob uvedbi sprememb oziroma dopolnitev zakona o socialnem podjetništvu, delovanje socialnega podjetja morali prilagoditi, in če, kako?

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka delovanja pa vse do danes?

Kaj kljub uvedenim sprememba zakona o socialnem podjetništvu ostaja »problematično«?

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe, za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb?

Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij

Kje vidite priložnosti za razvoj socialnega podjetništva?

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?

Kje vidite največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji?

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks? Po katerih?

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

8.4 Intervju A

Definicija socialnega podjetništva

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?
Poimenovanje bi bilo bolj smiselno, če bi temu rekli družbeno koristno podjetništvo (A1), in ne socialno podjetništvo (A2).

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?
Pri Tržiču imamo reintegracijo za bivše odvisnike od prepovedanih drog in alkohola (A3), ta program vsebuje tudi delo – neko delovno terapijo (A4). Glede na to, da nismo imeli na začetku nobenih možnosti, kaj bi tem ljudem dali za delati, smo se odločili, da odpremo socialno podjetje in da se začnemo ukvarjati z neko dejavnostjo (A5). Motiv je bil predvsem zagotoviti delo in delovno usposabljanje bivših odvisnikov (A6) .

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?
Od leta 2000 je bilo naše socialno podjetje registrirano po Zakonu o ustanovah, kot fundacija (A7). Ker smo se želeli ukvarjati z neko tržno, pridobitno dejavnostjo (A8), smo morali to fundacijo do registrirati v socialno podjetje (A9). Kot socialno podjetje smo se potem registrirali v letu 2012 (A10).

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?
Pričakovali smo, da bo nekoliko več pomoči za delovanje teh socialnih aktov podjetij s strani države (A11). Npr. da bo delovna ureditev približno taka, kot jo imajo invalidska podjetja ali zaposlitveni centri (A12). Ker mi tako kot invalidska podjetja in zaposlitveni centri, zaposlujemo ranljive skupine ljudi (A13), vendar moramo za delovanje celotna sredstva pridobiti s tržno dejavnostjo (A14). ~~Recimo tudi mi, tako kot invalidska podjetja, in zaposlitveni centri, zaposlujemo ranljive skupine ljudi … nismo deležni pomoči~~. ~~Kljub temu delujemo kot socialno podjetje, s tem da je potrebno za delovanje celotna sredstva pridobiti in si zagotoviti s tržno dejavnostjo.~~

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon socialnega podjetja?
Mi imamo srečo, da smo imeli donatorja, gospoda Vincenca Drakslerja (A15), delno nam je pomagala tudi Mestna občina Kranj (A16). Največ sredstev pa smo pridobili preko razpisa za razvoj socialnega podjetništva (A17). Razpis je bil leta 2012, dobili smo 4.000€ (A18), tako da smo kupili prve stroje in opremo, da smo lahko začeli z delom.

Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?
Ukvarjamo se z zbiranjem rabljenih predmetov (A19), prek te dejavnosti kot prvo zagotavljamo zaposlitveno rehabilitacijo (A20) in pa delovno terapijo, za bivše odvisnike in pa deloma tudi invalide (A21). Druga stvar je

skrb za okolje, mi smo do sedaj odpravili že več kot 200 ton različnih predmetov, ki jih ljudje pripeljejo v zbirne centre in ki bi ti predmeti sicer končali kot odpadek, v teh zbirnih centrih (A22). Potem kot tretje, omogočamo nakup teh obnovljenih in rabljenih predmetov (A23), po nekih ugodnih cenah, tako da si tudi tisti, z manjšim proračunom, kakšno stvar privoščijo (A24), poleg tega pa tudi ohranjamo naravne vire (A25). ~~Prodajamo rabljene stvari, tako da je posledično manj stvari porabljenih in ponovno proizvedenih.~~

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Imamo določene kazalnike, s katerimi spremljamo te stvari (A26). En kazalnik je od zbranih predmetov (A27), drug kazalnik pa je količina, ki jih lahko obnovimo (A28)Potem je promet v trgovinah in tako naprej (A29). Vse te glavne stvari evidentiramo in spremljamo in vsako leto, kazalnike nekoliko povečujemo tako, da napredujemo v tej smeri, da širimo svojo dejavnost (A30).

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

Menim, da zakon o socialnem podjetništvu ne deluje spodbudno na razvoj socialnega podjetništva (A31). Večina socialnih podjetij, ki je bilo ustanovljenih, je bilo ustanovljenih z nekim namenom črpanja nepovratnih sredstev (A32). ~~Vprašanje je, koliko je od teh podjetij, ki so bila sofinancirana s strani države oziroma Evropske Unije, danes še vedno delujočih. Mislim, da jih prav veliko ni.~~ Po mojem mnenju, ta sredstva niso bila racionalno porabljena – če nekdo ustanovi socialno podjetje, zato da to tri leta deluje nato pa podjetje zapre; pomeni, da je s samo zakonodajo in sistemom financiranja nekaj narobe (A33). ~~Menim, da prvi sprejet Zakon o socialnem podjetništvu ter njegova dopolnitev, ne bosta prinesla bistvenih sprememb, prav tako ne deluje vzpodbudno ustvarjanja novih socialnih podjetij. Pri dopolnitvi zakona gre predvsem za to, da se v sfero socialnega podjetništva štejejo tudi invalidska podjetja ter zaposlitveni centri, kar pomeni samo to, da bomo lahko samo procentualno reki, da imamo več socialnih podjetij. Gre samo za neko »matematiko«, kje se bo socialnim podjetjem prištela še obstoječa invalidska podjetja ter zaposlitveni centri.~~ Tako da, glede na to da je evropsko povprečje socialnega podjetništva nekje 6%, smo mi še zelo daleč od tega (pri nas je okoli 1%) , je na področju ustrezne zakonodaje tako še velika možnost za spremembe (A34), ~~če povečamo sfero za 5%, to pomeni tudi zelo veliko novih delovnih mest.~~

Kako vam je zakon olajšal »zagon« socialnega podjetja (ali otežil)?

Morali smo prilagoditi prej obstoječo ustanovo- fundacijo, zahtevam Zakona o socialnem podjetništvu (A35). ~~Akt o ustanovitvi smo spremenili po zahtevah Zakona o socialnem podjetništvu, tako da sledimo načelom socialnega podjetništva~~. Da bi nam zakon olajšal delovanje, to ravno ne morem trditi, nam pa tudi ni otežil zadev (A36). ~~Mogoče je več poročanja, kot pa pri običajih podjetij oziroma kot pri običajnih ustanovah. Zahtevajo, da vsakoletno pošlješ poročilo kako posluješ, kolikšno je število zaposlenih itd. So posebne zahteve, mogoče je celo več birokracije~~.

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?
Menim, da zakon nima nikakršnih velikih prednosti (A37), razen tega, da se lahko malo bolj promoviramo, da delujemo v skladu z načeli socialnega podjetništva (A38). Menim tudi, da če socialno podjetje zaposluje invalide (v našem primeru bivše odvisnike), bi morali veljati enaki pogoji zaposlovanja, kot v zaposlitvenih centrih in invalidskih podjetjih, kjer jim ni potrebno plačevati prispevkov.(A39) ~~To bi bilo lažje financirati. V zaposlitvenih centrih in invalidskih podjetjih jim tam za zaposlene invalide ni potrebno plačevati prispevkov, poleg tega se krije iz javnega invalidskega sklada razlika za 100% delovne zmožnosti. To bi bilo lažje financirati – i imamo zaposlene invalide in bivše odvisnike, ki nimajo 100% delovne zmožnosti, plačo pa jim je potrebno dati v stotih procentih. To razliko moramo sami skompenzirati prek fundacij oziroma pomoči, ki smo jih deležni, pa razpisov. Tako da je poslovanje kar težko.~~

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?
Pri dopolnitvah zakona gre samo za neko matematiko (A40), kjer se bodo socialnim podjetjem prištela še obstoječa invalidska podjetja ter zaposlitveni centri (A41). Menim, da prvi sprejet zakon in njegova sprememba ne bosta prinesla bistvenih sprememb, poleg tega zakon ne deluje vzpodbudno na ustvarjanje novih socialnih podjetij (A42).

Ali ste ob uvedbi sprememb oziroma dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu, delovanje socialnega podjetja morali prilagoditi in če, kako?
Črtalo se je delovanje kot socialno podjetje tipa B in A, mi smo delovali in bili registrirani kot tip B, in smo morali to spremeniti (A43). Ostalo pa ostaja praktično enako (A44).

<u>Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij</u>

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka poslovanja pa vse do danes?
Največji problem je bil začetek, ~~mi smo se odločili, da bomo delovali kot socialno podjetje,~~ na začetku ni bilo nikakršnih »virov pomoči« (A45). Potem je bil na srečo objavljen razpis za socialno podjetništvo, da smo lahko začeli (A46). Kasneje smo bili deležni finančne pomoči Mestne občine Kranj, ter gospoda Vincenta Drakslerja, ki je naš donator (A47). ~~Šele takrat smo lahko začel res »na povno« delat. Če pa teh sredstev ne bi bilo s strani države, razpisa, občine ter gospoda Vincenca Drakslerja, bi pa verjetno zelo težko začeli.~~ Ker neka zagonska sredstva moraš pridobiti, brez tega je težko (A48). ~~Zelo težko je pridobiti mikro kredit brez posebnih zavarovanj. Bilo je obljubljeno, da bo mikro financiranje socialnih podjetij, pa ta zadeva ni zaživela v praksi. Še vedno je to povezano z velikimi tveganji. Tako da je na tem področju res težko začet.~~

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb ...?
To so predvsem stvari, ki so napisane na papirju, ampak dejansko v praksi pa se ne izvajajo (A49). Mi imamo s strani Evropske unije odobrenih do leta 2020, 85 milijonov evrov za razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji (A50). ~~Praktično je bil sedaj en razpis za mentorske sheme, narejen za celotno Slovenijo, in pa en razpis za~~

~~Prekmurje…~~ Glavnina teh sredstev pa ostaja neizkoriščenih (A51), ker na ministrstvih niti niso »sposobni« pripraviti razpise, da bi Slovenija sploh lahko porabila ta Evropska sredstva (A52). Te stvari ki so bile sprejete, so več ali manj napisane na papirju (A53), nekih finančnih ukrepov – do tega pa sploh ne prihaja oziroma še vedno v veliki zamudi (A54).

Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?

Mislim, da mora biti v prvi vrsti država z evropskimi razpisi (A55), kot drugo pa lokalna skupnost (A56), pa tudi določeni posli, ki se »oddajajo« na ravni občin, ki jih lahko opravljajo socialna podjetja (A57). ~~Obstaja veliko poslov, ki omogočajo zaposlitve tistih, ki težje pridejo do dela, ki jim omogočajo razvoj socialnega podjetništva vendar je to vse odvisno od občine do občine~~. Na primer v Kranju imamo to prednost, da ima občina kar veliko posluha za socialno podjetništvo (A58), vsako leto je v Kranju objavljen razpis za razvoj socialnega podjetništva (A59). Med tem ko druge občine ne vem, če sploh imajo ta razpis za pridobitve občinskih sredstev (A60). Je pa seveda tukaj kot deležnika, ki lahko prispeva k razvoju socialnega podjetništva, potrebno omeniti še iniciativo posameznika, da gre v to, da se odloči za to, da ima idejo, da potrebuje nekoga, ki mu bo pomagal to idejo »spraviti v življenje«. (A61) ~~Mi smo že nekaj časa nazaj, naredili anketo, koliko ljudje poznajo socialno podjetništvo – to je nekaj za reveže, ljudje praktično ne poznajo socialnega podjetništva.~~

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Država ima zagotovo škarje in platno, ureja zadevo z zakonodajo z možnostjo financiranja, pridobivanja evropskih sredstev, vendar pri nas šepa (A62). Morale bi biti pozitivne spremembe, da bi se tudi ti razpisi pripravili, da bi lahko dobili tisti denar, ki nam je namenjen da bi ga tudi dejansko črpali (A63).

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?

Prvič, ljudje zagotovo premalo poznajo socialno podjetništvo, ne poznajo načel socialnih podjetij (A64). Sam sem imel svetovalno pisarno za razvoj socialnega podjetništva, ljudje so prihajali z dobrimi idejami, vendar se je ustavilo pri financiranju ter pri bistvenemu poznavanju ekonomije, trženja (A65). Mogoče bi morali izvesti kakšen izobraževalni program na višji ravni, za management v socialnem podjetništvu (A66), da bi pridobili poleg ekonomskih znanj tudi socialna znanja (A67). Spodbude pa bi bile lahko tudi s finančnimi subvencijami, v smislu, da bi bila ta zadeva bolj zanimiva, kot pa klasično podjetništvo (A68).

Kje vidite največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji?

Vse je povezano s financami (A69) ter z EU razpisi (A70). Če bi dobro štartali s temi razpisi, bi lahko pokoristili 85 milijonov evrov, ter bi tako bilo tudi socialnih podjetij več (A71). ~~Potrebno pa bi bilo to tudi vse spremljati.~~ Morali pa bi tudi najprej ugotoviti, kje je razlog, zakaj tistih socialnih podjetij, ki so dobila nepovratna sredstva evropske unije, ni več (A72). Kaj je šlo narobe, kje so težave v poslovanju, zakaj so ljudje zaprli, je bilo ustanovljeno samo zaradi črpanja sredstev (A73) .. Najprej bi tako morali izvesti analizo, in bi videli, kaj je potrebno spremeniti na področju zakonodaje (A74).

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks? Po katerih?

Ja, na začetku smo sodelovali s CPU iz Rogaške Slatine, ki so že imeli nekaj prakse (A75). ~~Nismo se učili na novo teh zadev~~ Bili smo deležni pomoči iz njihove strani, oni so kopirali stvari iz ostalih CPU centrov po Evropi (A76)~~. Gre za nekakšen prenos dobrih praks~~

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Želimo čim bolj razvijati dejavnost, s katero se ukvarjamo, dodat še kakšno novo dejavnost (A77), ter zaposliti še kakšnega dodatnega človeka, ki je na prostem delu trga težko zaposljiv (A78). To je za nas največji uspeh, da zagotovimo bivšemu odvisniku, ki je težko zaposljiv, zagotovimo službo, plačo in normalno eksistenco (A79).

8.5 Intervju B

Definicija socialnega podjetništva

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?

Socialno podjetništvo, je oblika podjetništva, usmerjeno je v to, da se rešujejo neki družbeni izzivi (B1). Mora pa biti tudi družbeni učinek, ki ga ustvarjaš z dejavnostjo, nad profitom oziroma nad ekonomskim vidikom podjetništva (B2). ~~To sta dve poglavitni razliki, ki razlikujeta socialno podjetništvo od klasičnega podjetništva.~~

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?

Simbioza je ustanovila socialno podjetje leta 2014 (B3), sočasno smo ustanovili zasebni neprofitni zavod (B4). S projektnimi aktivnosti smo namreč začeli že v letu 2011 (B5). ~~Takrat smo delovali kot projekt~~. Prva tri leta, smo delovali kot projekt, pod okriljem druge organizacije, Zavoda Y (B6). Nato se je pokazala potreba, da iz projektov, prerastemo v neko samostojno pravno osebo, zato ker smo takrat tudi že imeli razvejane aktivnosti (B7). Projekti so rasli, se širili (B8). Iz vidika nastanka smo primer dobre prakse, ker smo sami uspeli zrasti iz projektov v socialno podjetje oziroma neko novo pravno telo (B9). ~~Že v statutu smo se zavezali, da bomo strmeli k registraciji socialnega podjetja. Izhajali smo iz naše dejavnosti, ki jo opravljamo.~~ Že od začetka rešujemo neke družbene izzive (B10) in sicer na področju, kjer se nam je zdelo, da država ni dovolj ustrezno, ali pa sploh nagovarjala k tem aktivnostim, ki jih mi rešujemo (B11) . Po drugi strani, pa je bil en motiv tudi Zakon o socialnem podjetništvu, ki je nastal leta 2012 (B12). Pa tudi se je veliko govorilo o nekih spodbudah, ki bodo namenjene socialnim podjetjem (B13). To so bile tako finančne spodbude, da bo večja olajšava za davke, da bo večja olajšava pri zaposlovanju, ker načeloma je bil takrat prvotni zakon napisan tudi s ciljem, da se zaposlujejo ranljive družbene skupine (B14). Potem tudi to, da bo država subvencionirala delovanje socialnih podjetij do tega, da bo privabljala investicije (B15). Vse te spodbude so potem tudi botrovale k temu, da smo se takrat odločili, da se registriramo kot socialno podjetje (B16). ~~Prvotno pa smo izhajali iz naših aktivnosti oziroma dejavnosti.~~

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Naša rast je bila organska, mi nismo nič planirali (B17). Simbioza je bila kot projekt v letu 2011 izvedena prvič (B18). Takrat je bilo to mišljeno, da bo to enkratna akcija, nihče ni pričakoval, se bo to tako širilo (B19). ~~Tako smo na prošnjo naše ciljne javnosti, ponovili akcijo še leta 2012 in 2013~~. Na začetku smo imeli zelo dobro podporno okolje (B20), od sodelovanja z gospodarstvom, civilna družba je zelo sodelovala z nami, tudi država nas je podprla (B21). ~~Od tega naprej smo gradili našo zgodbo in tako je prišlo do neke nove pravne osebe, oziroma socialnega podjetja~~. Rasli smo postopoma, skupaj z našimi aktivnostmi (B22).

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?

Prednosti, ki so jih takrat navajali, so bile zakonske olajšave (B23). ~~Vseeno se je pomembno zavedati, da je socialno podjetje status, kar pomeni, da se registriraš in dobiš status. To ni pravno telo, pravno gledano smo mi še vedno zasebni neprofitni zavod, kar se uvršča v nevladne organizacije.~~ Za socialno podjetništvo smo se torej odločili iz vidika nekih olajšav (B24). Že od začetka smo bili fokusirani tudi na to, da se ustvari neka aktivnost, iz katere se bomo sami financirali, zdi se nam nujno, da socialno podjetje ustvarja lastni prihodek, kar je hkrati tudi nekakšna prednost (B25). ~~Za nas je socialno podjetje organizacija, ki rešuje družbeni izziv na podjetniški način. Naš cilj v Simbiozi je, da vsako leto povečujemo ta delež lastnih prihodkov~~. Konkretno, trenutno imamo 6 projektov, en iz med njih je profiten (B26). Prodajamo naše delavnice digitalnih veščin podjetjem, posameznikom ali drugim izobraževalnim institucijam (B27). S to prodajo generiramo prihodek (B28), da lahko financiramo oziroma sofinanciramo naših 5 neprofitnih projektov (B29). ~~Tako da imamo sklenjen cel krog financiranja.~~

Kakšni so bili začetki vašega podjetja?

Že od samega začetka smo imeli vzpostavljeno infrastrukturo (B30). Imeli smo čisto svojo ekipo, ki je bila že utečena (B31), tudi finančne zadeve smo imeli že ločene od krovne organizacije (B32). Že od začetka smo delovali kot projekt zelo samostojno (B33), zato je bil za nas prehod zelo »mehek« (B34). Bila je le stvar formalnosti, ureditev zadev na sodišču, zarositev za status socialnega podjetja (B35). Po ustanovitvi, pa se je pokazal ta podjetniški del - finančno načrtovanje (B36), vzpostavitev teh profitnih dejavnosti, ki jih pred vzpostavitvijo socialnega podjetja nismo imeli (B37). Ker pred vzpostavitvijo socialnega podjetja nismo imeli profitnih aktivnosti, smo morali najti »tržno nišo« (B38).

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon podjetja?

Takrat je bil manjši delež, vložek ustanoviteljev (B39). Mi smo izhajali iz projekta, ~~i~~meli smo tri letno podlago, tri leta smo že prej zbirali sredstva. (B40). Poleg tega so bila tu še sponzorstva ter naborki, ki smo jih uspeli nabrati predhodno (B41).

<u>Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe</u>

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

Od naših začetkov naprej, nagovarjamo nekakšno izključenost starejših iz informacijske družbe (B42). Izhajamo iz dveh perečih podatkov; v letu 2010 je bilo več kot 83% starejših od 65 let v Sloveniji, ki še niso bili v stiku z

računalnikom (B43). Od deleža starejših, ki pa so se srečali z računalnikom, pa je bilo približno 94% takšnih, ki še niso slišali za internet (B44). Že leta 2010 se je vse bolj poudarjalo digitalizacijo in digitalno transformacijo (B45)~~, digitalno družbo, razmahnili so se pametni telefoni in pametne tablice.. Glede na to, da smo bili takrat že kar nekaj let člani Evropske unije, se nam je to zdelo nedopustno in glede na to, ker smo bili na repu evropske lestvice.~~ Takrat smo opazili, da bo ta digitalni razkorak samo vse večji (B46), in bo posledično samo še bolj povečeval razlike med generacijami (B47). Starejši, ki so izpuščene generacije, niso nikoli imeli priložnosti za rokovanje s tehnološkimi napravami (B48), ~~ker so to generacije, ki so bile v pokoju ali pa so bili na poti k upokojitvi, ter so na ta način ne po lastni krivdi in s strahom po neznanem, izključeni iz informacijske družbe.~~ Tekom našega raziskovanja smo ugotovili, da je naš največji izziv, ki ga moramo nagovoriti, digitalni razkorak (B49). Poleg tega pa smo ugotovili, da mladi, dokaj vsi posedujemo neke osnove e-pismenosti in smo zato iskali način, kako bi lahko to povezali, s starejšimi, ki pa so izključeni iz informacijske družbe (B50). Tako povezujemo sodelovanje mladih, ki posedujemo znanje, in starejših, ki jim je potrebno pomagat in jih vključevati v e-pismenost (B51), s čimer se preprečuje ogromno nekih vidikov družbene oziroma socialne izključenosti (B52). Ko smo ustanovili socialno podjetje, smo na podlagi vseslovenskih akcij, ugotovili ~~in prepoznali potrebo~~, da mladim za uspešen vstop na trg dela, manjka malo funkcionalne digitalne pismenosti (B53). ~~Iz tega smo tudi izhajali, ko smo oblikovali našo profitno dejavnost.~~ Oblikovali smo digitalno akademijo in jo prvo leto vodili zastonj (B54). Vse delavnice, ki smo jih izvajali, največ za študente, so bile eno leto zastonj (B55). ~~Takrat smo namreč prejeli enkratno finančno spodbudo, v okviru evropske kampanje z naslovom E-scilss for jobs,~~ Pridružili smo se kampanji E-scills for jobs, zardi skupnega ozaveščanja in spodbujanja e-veščin med mladimi (B56). Mi drugače nagovarjamo tako mlade, kot starejše (B57). Vključevali pa smo tudi ranljive ciljne skupine (B58), izvajali smo delavnice z Romi (B59), ter z mladimi, ki iz kakršnikoli razlogov niso končali formalnega izobraževanja (B60). Te ciljne skupine smo potem v sodelovanju z drugimi partnerji, vključevali preko naših programov digitalne pismenosti (B61).

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Imamo več teh nekih ravni spremljanja (B62). Ena najbolj neposredna so odzivi udeležencev izvedenih delavnic (B63), po vsaki naši delavnici izvedemo evalvacije (B64). Udeleženci delavnic izpolnijo anketni vprašalnik, kar nato tudi statistično obdelamo (B65). To nam omogoča, da nato vidimo kje je prostor za izboljšave (B66), vidimo, kje je napredek viden že v zadnjih štirih, petih letih odkar smo postavili te trajne programe (B67). Potem pa tudi iz trendov znotraj evropske unije (B68), prek Evropske komisije (B69), potem preko Združenih narodov (B70) ter preko naše nacionalne statistike (B71). ~~Tako da spremljamo te trende znotraj širšega okolja, kot tudi interno, kar nam omogoča evalvacije.~~

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

Neobičajno za nas je to, da smo dobili zakon še predno so bila dejanska socialna podjetja (B72). ~~Po navadi je ravno obratno najprej je neka praksa potem pa se pojavi potreba po zakonodaji~~. To ni najbolje, ker šele ko imaš že vzpostavljeno prakso, vidiš kaj moraš zajemati znotraj zakonodaje in katere potrebe moraš sploh nagovoriti (B73). ~~Prvotno je bilo ustanovljenih 12 socialnih podjetij po zakonu, mi smo nastali kasneje, vendar še vedno v~~

~~tej »prvi rundi«. Je pa razlika v tem, da mi nismo dobili nobenih zagonskih sredstev za upostavitev socialnega podjetja. »Prvotni paket« pa so dobili nekaj teh sredstev.~~ Kar ostaja še izziv je mogoče tudi to, da se je takrat veliko obljubljajo glede olajšav (B74), kar je bila ena večjih spodbud za nastanek socialnih podjetij, realizacija pa je bila drugačna (B75).

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?
~~Socialno podjetje je, kot sem že dejala, pridobitev statusa.~~ Mogoče izziv predstavlja to, da status socialnega podjetja ni težko pridobiti (B76). Na splošno se nam zdi, da se v Sloveniji preveč enači nevladne organizacije in socialna podjetja (B77). ~~Tu je namreč velika razlika in zato mi vedno poudarjamo, da mora imeti socialni podjetnik nek lasten vir financiranja in da mu mora biti cilj, da strmi k temu, da ta lasten vir financiranja vsako leto povečuje. Zato ker to te konec koncev pripelje do tega, da lahko ti deluješ neodvisno in kot konkurenca na trgu. Neodvisen si od razpisov, od nekih sponzorstev, donacij.. Po naše bi moral biti to cilj socialnih podjetnikov, kjer je tudi največja razlika z nevladnimi organizacijami~~. Zdi se nam tudi, da je pridobitev statusa socialnega podjetja oziroma to, da lahko preoblikuješ svojo organizacijo v socialno podjetje, preveč poenostavljeno (B78). Konkretno - leta 2016 je bil razpis za sofinanciranje delovanja socialnih podjetij, takrat je bilo rečeno (B79), da bodo sofinancirali aktivnosti v višini 20.000€ za 90 socialnih podjetij (B80). ~~Če načrtuješ podjetniško idejo, je 20.000€ zelo malo, upoštevajoč, da moraš razviti novo tehnologijo oziroma narediti marketinško kampanjo~~. Nas je ob tej omenjeni obljubi financiranja zanimalo in smo tudi vprašali, zakaj kvantiteta nad kvaliteto (B81). Država je imela takrat interes, da sofinancira čim več socialnih podjetij (B82). Ogromno organizacij je takrat pridobivalo status zaradi omenjenega razpisa, upam trditi, da se je takrat preoblikovalo v socialno podjetje največ pravnih oseb (B83). Zato bi moral biti ta mehanizem vzpostavitve socialnega podjetja malo bolj kompleksen (B84). Potrebno je, da se vsak, ki se za socialno podjetništvo odloča, za to odloči z vizijo, da bo socialni podjetnik, in ne da bo to samo še en vir financiranja projekta (B85). Ker socialno podjetje ni pravna oseba, to je le status, bi bilo dosti lažje, če bi bilo socialno podjetje pravna oseba (B86). ~~Potem pa bi mogoče dejansko lahko šli v vse te olajšave, ki jih je država omenjala na začetku, tudi glede davkov in tega. Ker ta zakon je vsekakor prinesel spodbude za socialna podjetja. V začetku 2012 so financirali vzpostavitev dvanajstih socialnih podjetij, potem lansko leto so bile mentorske sheme financiranja. Eno leto je bilo tudi pri zaposlovanju – če si vključil osebo, ki je imela neko podjetniško idejo za socialno podjetništvo, je lahko ostala vključena preko javnih del dve leti, kar je eno leto dlje kot je določeno v zakonu. Kar je že tudi zelo ugodno, da lahko eno osebo vključiš za dve leti, takrat se lahko namreč zgodijo spremembe in tudi rast podjetniške ideje. To pa so vse enkratni ukrepi. Ni se namreč obdržalo to, da bi se lahko vključevalo socialne podjetnike s temi nekimi spodbudami. S tega vidika, to mogoče ostaja problematično.~~

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?
Glede dopolnitev zakona, ki so bile uvedene lani- trajalo je kar 6 let, to je veliko za sektor, za katerega je potrebno biti odziven takoj (B87). Mogoče je to eden iz med izzivov, da so te dopolnitve trajale predolgo in da bi se moralo socialnim podjetjem prisluhniti že prej (B88). Te dopolnitve bi morale biti že v roku prvih dveh, treh let (B89). ~~Situacija se pokaže že v roku enega leta – več kje si.~~ Na nas dopolnitve niso neposredno vplivale (B90), menim pa, da so za socialna podjetja koristne (B91), predvsem iz tega vidika, da so spremembe mnogim

olajšale administrativno delo (B92). ~~Verjamem, pa da je mnogim olajšalo delo, še posebej tistim, ki vključujejo invalide kot ranljive skupine~~

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Kakšne ovire se premagali in kako, od pričetka delovanja pa vse do danes?

Največje ovire so bile finančne (B93). Namreč preden smo ustanovili socialno podjetje, nismo imeli zaposlenih ljudi, takrat smo bili ekipa mladih študentov, prostovoljcev (B94). Ker smo delovali projektno, takrat ni bilo potrebe, da bi bili ljudje zaposleni (B95). Potem pa ko smo vzpostavili podjetje, je zaposlovanje eden iz med glavnih ciljev, takrat smo v roku treh let zaposliti tri osebe (B96). ~~za redno, za nedoločen čas s polnim delovnikom. Vsi smo bili takrat mlajši od 30 let. To zaposlovanje vsako leto dopolnjujemo z ukrepi javnih del ali vključevanja oseb preko učnih delavnic ali pa usposabljanja na delovnem mestu.~~ ~~Ta vidik smo uspeli vzpostaviti, vendar to prinaša veliko finančno odgovornost in pri tej kontinuiranosti financ, smo imeli tudi največ izzivov (. Ko deluješ projektno, imaš neka sredstva na voljo za projekt, ko pa se projekt, neka spodbuda, sponzorstvo zaključuje, moraš pa naslednji mesec vseeno plačati tudi redno zaposlenega.~~ Tako da smo imeli pri financah res izzive, zato ker nismo za ta del digitalnih aktivnosti na področju digitalnih veščin, do danes prejeli nobene finančne pomoči s strani države (B97). ~~Sicer imamo delno sofinanciranje za naše programe medgeneracijskega gibanja, s strani Ministrstva za zdravje, kar smo dobili šele v letu 2016.Do 2016 pa smo morali nekako preživeti, ravno tu je bilo največ izzivov. Mi smo tudi mladinska prostovoljska organizacija in imamo status v javnem interesu na področju delovanja mladine, in tam traja – moraš biti vzpostavljen vsaj dve leti, da se lahko prijaviš za ta status. Ko dobiš status, pa si opravičen do sofinanciranja oziroma financiranja letnega delovanja. Tega pri socialnem podjetništvu ni.~~ ~~Tako da prve tri leta je bilo precej finančnih ovir, zato ker je vseeno potrebno zagotoviti kontinuiranost financiranja~~. Smo pa bili prisiljeni v to, da hitreje delamo in reagiramo, vzpostavljamo profitabilne aktivnosti in iščemo načine virov financiranja (B98).

Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij

Kje vidite priložnosti za razvoj socialnega podjetništva?

Priložnosti za razvoj je vsekakor ogromno (B99). Priložnost za razvoj socialnega podjetništva je npr. v ozaveščanju, s ciljem, da mogoče vsak posameznik ve, kaj je socialno podjetništvo (B100). ~~Ker če recimo sedaj to komu omenim, če je zraven beseda socialno, pomisli, saj »tukaj pa država prispeva denar«, pa temu ni tako.~~ Priložnost za razvoj pa je tudi izobraževanje o socialnem podjetništvu (B101), kjer smo aktivni tudi sami, vključeni smo v projekt, kjer se spodbuja kompetenca podjetnosti v osnovnih šolah (B102). Znotraj tega projekta skušamo vpeljati to razmišljanje in koncept o socialnem podjetništvu otrokom, učencem (B103). ~~In se tudi poudarja, da se otroci/učenci, da se spoznajo s tem kontekstom že tekom formalnega izobraževanja in to se nam zdi zelo pomembno, da vejo, da to obstaja ter da to predstavlja tudi eno iz med možnosti za zaposlitev.~~ ~~In sama sem tudi lani predstavljala svoj poklic na informativnem dnevu za bodoče študente znotraj fakultete, ki sem jo obiskovala. Takrat sem tudi razlagala, kakšne priložnosti prinaša socialno podjetništvo, katerih se posameznik mogoče ne zaveda.~~ Poudariti pa moram tudi nujno sodelovanje med socialnimi podjetji (B104). Najboljša priložnost pa je na področju nekega finančnega razvoja, da se vzpostavijo mogoče nove prakse (B105).

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?

Nam se zdi najpomembnejše, da deluje celoten eko sistem (B106), torej ne samo da delujejo samo socialna podjetja posamezno in potem država, ampak da se deležniki povezujemo (B107). Trenutno je sicer vzpostavljeno Združenje socialne ekonomije, ki naj bi združevala in povezovala socialna podjetja (B108). To telo naj bi združevalo podjetja skupaj s širšo javnostjo, državo, skupaj z gospodarstvom (B109).

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Država ima mehanizme in orodja, da privablja investicije za socialne podjetnike (B110). Prejšnja vlada je imela predstavnika, državnega sekretarja na področju sociale, kjer je bila promocija za socialno podjetništvo velika (B111). ~~To nam je mogoče takrat manjkalo., da kot država smo se predstavljali kot primer dobre prakse na področju socialnega podjetništva, zato ker smo imeli visoko število registriranih socialnih podjetij, ampak koliko je uspešnih primerov delovanja, je pa druga plat. Promocija je koristna samo takrat, ko pride do nekega rezultata~~ S strani države bi morali vzpostaviti kaj novega na področju financiranja (B112). V nekaterih evropskih državah je namreč vpeljan sistem tako imenovanega Social Impact Bonds, to so neke vrste obveznice, ki zahtevajo, da se financira družbeni učinek, kar bi morali imeti vsi (B113). V nekih zametkih smo mogoče mi, kot Simbioza, že bili deležni nekih drugačnih virov financiranja (B114), ampak ni pa to še taka praksa kot je to na primer v Veliki Britaniji, kjer posledično socialna podjetja tudi lažje pridejo do nekega zagonskega kapitala (B115), ali za novo projektno idejo, ali za samo delovanje socialnega podjetja (B116). Država mora pomagati in vzdrževati ta eko sistem, kjer vsi sodelujemo (B117). ~~Recimo primer, Združenje socialne ekonomije Slovenije - da ni to neka zaprta enota, ampak da se ve, da je namenjeno socialnim podjetjem in da od tega tudi pridejo neki rezultati za samo socialno podjetje. Vsaka promocija mora namreč voditi tudi v neke rezultate.~~

Kje vidite največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji?

Najbolj potrebne so vsekakor olajšave na področju zaposlovanja (B118). ~~Ko se namreč odločiš za podjetništvo (klasično, socialno), če rešuješ nek družbeni problem, je smiselno, da se odločiš za socialno podjetništvo, že zaradi odgovornosti, v katero se spuščaš. Ker pač rešuješ družbeni izziv in je potem nekako smiselno, da se v to vključiš. Največje spodbude pa so seveda neke konkretne olajšave, to so lahko pri zaposlovanju.~~ Da podam nekaj predlogov: da že ob ustanovitvi socialnega podjetja, če se zaposliš kot vodstvena oseba, da imaš mogoče olajšave pri plačilu socialnih prispevkov (B119). Ali pa ko zaposluješ drugo osebo, pa jo zaposluješ v socialno podjetje, da imaš tam tudi neke ugodnosti (B120). Ali pa pri davkih, to se je takrat na začetku najbolj poudarjalo, da bodo olajšave za davke, pa takrat ni prišlo do implementacije (B121). Pomembno je zavedanje, da je v socialnem podjetništvu še vedno ekonomski vidik in moraš na koncu meseca isto plačat račune, kakor vsi ostali podjetniki (B122). Mi smo bili vključeni v podjetniški inkubator, namenjen idejam z družbenim učinkom (B123). Imenoval se je »Gulbis«, ki ga je vzpostavil zavod Viva in je res dober primer prakse, ker se socialni podjetniki ogromno naučimo (B124). In ravno to manjka pri nas, da se nas kot socialne podjetnike informira, kako moramo delovati in da kakšne napotke (B125). ~~. Torej ne samo da imamo eno krovno organizacijo. Za socialnega podjetnika bi tudi moralo obstajati nekaj tako kontinuiranega kot je bil ta program »Gulbis«, zato ker je vseeno drugače, ko moraš ti meriti družbeni učinek in ko moraš ti nositi v zavesti, da vse tvoje aktivnosti, ki jih izvajaš, ustvarjajo oziroma morajo ustvarjati neko družbeno dobro in da je potem vse to potrebno popisati~~

~~in izmeriti.~~ Mislim da, moraš biti kot socialni podjetnik veliko bolj iznajdljiv, kot klasični podjetnik (B126). ~~Status socialnega podjetja moraš redno vzdrževati. Ni ti dan za nedoločen čas, ampak je pomembno tudi to merjenje~~. Je pa zagotovo še veliko priložnosti za izboljšavo znotraj zakona in zakonodaje (B127), da se socialna podjetja zavedajo neke dodatne odgovornosti do družbe (B128). Mora pa biti tudi zares dobro opredeljeno merjenje socialnega učinka (B129).

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks iz tujine? Po katerih?

Mi smo v svojih aktivnostih oziroma v našem programu nekako pionirji na tem področju medgeneracijskega sodelovanja in digitalne družbe (B130). Tako da takrat, ko smo začeli, nismo našli nobenih nekih praks, ki bi tako množično nagovarjale civilno družbo, kot to počne naša (B131). Tako da smo nekako sami orali ledino, to nam je tudi pomagalo, da smo neodvisno in samostojno razvijali našo dejavnost (B132). Pri nas je ravno obratno – mi smo dobra praksa ogromnim organizacijam iz tujine (B133). Vključeni smo tudi v različne evropske mreže (B134). Ena iz med mrež je evropska mreža, ki povezuje podobno misleče organizacije, ki se ukvarjajo z vključujočo informacijsko družbo (B135). Tam imamo vzpostavljenih nekaj skupnih projektov, kjer se bo praksa simbioze širila v druge države (B136). Trenutno imamo 6 držav, s katerimi sodelujemo: v okviru enega projekta Švico, Belgijo, Nemčijo, Malto, potem še Slovaško in Češko (B137).

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Kar se tiče socialnega podjetništva, vsekakor da okrepimo lasten vir prihodka (B138). ~~Sedaj smo nekje, če gledamo po našem proračunu, nekje na 30% in si želimo, da bomo vsako leto povišali ta procent.~~ Kar se pa tiče naše vizije, se vedno bolj povezujemo z gospodarstvom (B139) in sodelujemo s sektorjem izobraževanja (B140). ~~V teh letih delovanja smo uspeli postati en akter, na tem področju nas jemljejo zelo resno. To nam je v največje zadovoljstvo. To pomeni, da imamo za sabo že veliko kilometrine in prehojene poti.~~ Vse več nas vabijo, da se predstavljamo v tujini kot primer dobre prakse, ~~(na konferencah, podjetniških dogodkih, povabila nas je tudi država, da smo se predstavljali kot primer dobre prakse v imenu Slovenije – zato ker smo mi med drugim razglašeni tudi kot socialna inovacija in tudi nagrajeni..).~~ v to področje se usmerjamo še naprej, da bomo generirali še kakšno socialno inovacijo (B141) in nadgradili vse naše projektne aktivnosti (B142). ~~Kaj je še naša posebnost je, nimamo kratkoročnih projektov v smislu enega ali dveh let. Vse projekte ki smo jih zagnali 2013, 2014 so še danes v teku. Ker mi verjamemo v trajnost in v tisti končni cilj. Se pravi ali je to sprememba zakonodaje ali je to, da se statistika tako izboljša, da se s tem ne rabimo več tako intenzivno ukvarjat.. velik končen cilj, ne pa da bi po enem letu vključili 500 oseb in bili s tem zadovoljni, tega pri nas ni.~~ Želimo si tudi več strateških partnerstev (B143). Ubistvu se usmerjamo mogoče bolj v to, da smo še bolj konkurenčni z ostalimi podjetji, ne glede na to, ali so socialna podjetja ali ne (B144), da se izpostavljamo na trgu kot enakovreden akter (B145).

8.6 Intervju C

Definicija socialnega podjetništva

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?

Četudi delam že dolgo na tem področju, kaj je to socialno podjetništvo razumem čedalje manj (C1). Socialna podjetja so tista, ki morajo dosegati neke družbene učinke (C2), odgovarjajo na neke družbene potrebe (C3), in jih postavljajo pred doseganje profita (C4). ~~Po Zakonu o socialnem podjetništvu iz leta 2011, smo mi obstajali kot podjetje tipa B, imeli smo iskreno željo zaposlovati težje zaposljive osebe. Nakar je prišlo do noveliranja zakona in zaposlovanje težje zaposljivih oseb ni več kriterij oziroma pogoj, da ima podjetje status socialnega podjetja, temveč izbira.~~

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?

Naša ustanoviteljica socialnega podjetja je OZARA Slovenija, ki je humanitarna organizacija (C5). Ta humanitarna organizacija se je v določenem obdobju srečevala z rezom sredstev (C6). Tako da smo kot socialno podjetje nastali iz te potrebe, da se ustvari izpad sredstev na trgu (C7). Mi nismo samo klasično zbiralec odpadkov (C8), ampak smo poleg tega tudi predelovalec odpadkov (C9). Izdelujemo bio razgradljive nagrobne sveče (C10). Naredili pa smo tudi bio mazilo (C11). Mazila so boljša z ekološkega vidika, predstavljajo manjšo nevarnost za naravo kot mineralna (C12). Javnost ozaveščamo o tej problematiki skozi različne delavnice in konference (C13). ~~Ravno sedaj imamo konferenco s trgovskim podjetjem TUŠ, sicer prek digitalnih omrežjih (to je vse kar si lahko trenutno privoščimo), opozarjamo na nevarnost, ki ga odpadno jedilno olje iz gospodinjstev predstavlja za naravo. Izvajamo pa tudi delavnice za Osnovne Šole.~~ Za našo dejavnost je značilna širša družbena odgovornost (C14).

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Nastanek je bil na podlagi družbene pogodbe (C15), leta 2013 je bila registracija socialnega podjetja (C16). Precej časa je trajalo, da smo dobili dovoljenja in da smo pričeli z dejavnostjo (C17). Morali smo urediti precej specifičnih zadev, s katerimi se srečujejo vsa podjetja ob nastanku (C18).

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?

Prednosti so bile finančno- materialne (C19), in sicer spodbuda s strani države (C20). ~~Imeli smo možnost kandidirati na javnih delih.~~ Potem dobili smo tudi še nekaj sredstev iz razpisa, namenjen Start-Up podjetjem, v višini 20.000€ (C21). ~~To sta ti dve spodbudi, ki smo jih bili deležni. Potem tudi pri samem pridobivanju strank lahko najdemo še manjšo prednost v ustanovitvi socialnega podjetja~~ Mi smo prišli na trg z nekim drugim pristopom, ~~ki je bil načeloma že kar dobro pokrit~~, zato se je mogoče kdo prej odločil za sodelovanje z nami (C22). Imamo pa slabo izkušnjo glede poznavanja socialnih podjetij, marsikdo še vedno ne ve, kaj je to (C23). ~~(primer: na Banki poveš naziv, in kratice s.o,p velika večina ne pozna..)~~ ~~Slab priokus pa je Zakon o javnih naročilih, omogoča pridržana javna naročila za podjetja. Ozaveščenost oziroma poznavanje socialnih podjetij v~~

javnosti je na nizki ravni, kljub temu, da Združenje socialne ekonomije nekako skrbi za večjo ozaveščenost, tudi s kampanjo Kupujmo odgovorno.

Kakšni so bili začetki vašega podjetja?

Večkrat smo se vprašali, kaj nam prinaša ta status socialnega podjetja, kako nam lahko koristi (C24). Namreč nekdo ki ima klasično podjetje, si lahko izplača kakšno nagrado, dobiček se deli, tu pa tega ni (C25). Čeprav mi smo še vedno mnenja, da teh stvari ne počnemo zaradi denarja. Vrednost v podjetju raste in naš iskren namen je, da to podjetje odkupimo, saj smo vanj veliko vlagali. To pomeni, da bo tudi ustanoviteljica OZARA, humanitarna organizacija, dobila sredstva. Vrednost podjetja je zelo narasla, naredili smo tudi oceno vrednosti.

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon podjetja?

Imeli smo ustanovni kapital, ki smo ga v celoti porabili za pridobitev osnovnih dovoljenj (C26). Smo pa dejansko vse ustvarili z lastno dejavnostjo, s projekti (C27). Nekaj smo investirali tudi sami, v smislu posojil (C28). Na neki točki je bil namreč potreben korak naprej v smeri rasti, nabavi stvari.. Zato smo mi kot fizične osebe tudi sami posojali. Brez tega namreč v podjetništvu, ne gre. Včasih moraš »riskirati«; če verjameš v zgodbo, to ni problem. Posojilo smo dobili zgolj eno (C29). Posojila je zelo težko dobiti, banke so bile zelo previdne (C30). Banke so zelo previdne (naša banka je imela velike težave, glede nudenja posojila socialnemu podjetju). Če bi tudi mi prejeli, tako kot so nekateri, sredstva v višini 300.00€, bi bilo veliko stvari drugačnih (C31).

Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

Usmerili smo se na odpadno jedilno olje, ker smo želeli, da bi del tega olja predelovali in ohranili v Sloveniji (C32). Želeli pa smo s tem ustvariti tudi kakšno delovno mesto (C33). Ugotovili smo, da vsa gospodinjstva s tem oljem ravnajo neustrezno, na to smo želeli opozoriti (C34). Gospodinjstva z nepravilnim ravnanjem škodijo sebi predvsem pa okolju, z našim delovanjem se ta segment odpravlja (C35). Poleg tega želimo ponuditi naš produkt, olje lahko doma reciklirajo in naredijo dišečo svečo (C36).

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Nimamo sicer nikakršnih kazalnikov (C37), vendar opažamo premik v smeri ozaveščanja škodljivosti odpadnega olja (C38). Mi se res trudimo čim več ozaveščat, povsod kjer sodelujemo na projektih ali dogodkih (C39). Sodelovanje s trgovino Tuš nam omogoča to neko opozarjanje na nevarnost jedilnega olja (C40). Naj povem še nekaj glede naših izdelkov. Trenutno smo naredili bio razgradljivo nagrobno svečo, na ta način spet poizkušamo reševati nek okoljski problem… Izdelujemo pa tudi bio mazila, ta mazila so bistveno boljšega učinka, že z ekološkega vidika, saj predstavljajo manjšo nevarnost za naravo, kot mineralna.

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

V zakonodajo se nikoli nisem spuščal (C41). Zakonodaja verjetno ni idealna, ni ravno spodbudna (C42). Daje pa nek okvir in osnovna navodila za delovanje (C43). ~~Zdi se mi, da bi bil kriterij zaposlovanja lahko pogoj delovanja socialnih podjetij, po drugi strani pa bi pričakoval s strani države neke spodbude.~~ ~~Poznam nemški sistem, kjer ima Nemčija to urejeno, da prejemajo podobno kot invalidska podjetja, neke subvencije. Slovenija pa tega ni doživela.~~

Kako vam je zakon olajšal »zagon« socialnega podjetja (ali otežil)?

Zakonodaja mi ni dovolj znana s tega področja (C44). Zakon poznam v tem obsegu, da vem kaj lahko delam in kaj ne smem (C45).

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?

Žal o tem vem premalo, da bi lahko odgovoril (C46). ~~Bolj so mi znani zakoni iz drugih področij, ki so ključni za našo zvrst delovanja.~~

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?

Tudi tu, ne morem podati odgovora, ker zakona ne poznam. (C47).

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka poslovanja pa vse do danes?

Ovire so bile klasične in jih ima vsak, ki se srečuje s podjetništvom (C48). Absolutno pa smo imeli čisto premalo znanja iz tega področja (C49). Ne bi delal razlike v ovirah s klasičnimi podjetji ob ustanovitvah (C50). ~~Na začetku so torej klasične ovire. Potrebno je zagnati vse skupaj. Nabrati osnovna sredstva, ki jih potrebuješ za opravljanje dejavnosti, iti na trg, se opeči, ponovno poizkusiti in se ponovno opeči.~~ Potrebno je iti na trg, poizkusiti z idejo in se opeči (C51). Smo pa tudi morali biti zelo inovativni, da lahko uspešno delujemo na trgu in da tudi obstanemo (C52).

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb ...?

Včasih opažam, da se več denarja vlaga v podporna okolja, kot pa v socialna podjetja (C53). Sama socialna podjetja pa so finančno slabo preskrbljena (C54). ~~Je kup enih organizacij, in inkubatorjev.. in nekih mentorskih shem se razpisuje, ne vem kako to koristi .~~ Drugače ne vem, kaj se na tem področju dogaja, nimamo časa spremljat (C55). Nekaj časa smo bili člani Združenja Socialne ekonomije (C56), kasneje smo odstopili, zaradi prevelikih »zapletanj« z njihove strani (C57).

Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij

Kje vidite priložnosti za razvoj socialnega podjetništva?

Informiranje javnosti o obstoju socialnega podjetja, njegovih načelih (C58). Da bi ljudi informirali zakaj kupiti proizvod od socialnega in ne od klasičnega podjetja (C59). ~~(Daš kakšen cent tudi več za izdelek socialnega podjetja, ker se zavzemamo tudi za lokalne spodbude, ekološko vzdržne, socialne, trajnostno naravnane, s humanitarno noto..)~~ Da bi ljudje poznali celotno področje socialnega podjetništva, njegov namen (C60). Absolutno pa tudi kakšni razpisi (C61), pa čim več mentorskih programov (C62).

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?

Vsekakor je to država (C63), pa vse do izobraževalni institucij (C64). Stvar je na državi predvsem v ustvarjanju nekih pogojev za sodelovanje (C65), kar se tiče davčne politike in bančnih subvencij (C66). ~~Kar se tiče gospodarstva – tu imamo še kar dobre izkušnje, saj nam je vsako podjetje, na katerega smo se obrnili, bilo pripravljeno prisluhniti in pomagati. Tako da to se mi ne zdi tak problem. Pa tudi glede podpornega okolja – sami smo izkoristili mentorske programe v tujini, kjer smo se izobraževali~~. Deležniki so zagotovo tudi mediji, z oglaševanjem lahko pripomorejo k večji prepoznavnosti socialnih podjetij (C67).

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Država naj bi se zavezala, da bo na področju socialnega podjetništva vpeljala spremembe (C68). Bilo je tudi veliko obljub s strani posameznikov v vladi, takrat je bil aktiven gospod Tadej Slapnik (C69).

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?

Nekdo ki ima željo iskreno nekaj narediti in mu denar ni glavni namen, bo tako ali tako poizkusil (C70). Super pa je seveda, če so prisotne večje finančne spodbude (C71), ter ustrezna zakonodaja, ki ne omejuje (C72).

Kje vidite največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji?

Super bi bilo narediti en dober razpis z dobrimi kriteriji (C73), in podpreti tista socialna podjetja, ki so dobra in ki bi se jih splačalo podpreti z neko večjo finančno »inekcijo« (C74). Potem lahko bi imeli tudi Gazele za najboljša socialna podjetja (C75). Morali bi delati tudi na promociji, na prepoznavnosti (C76). Potem izobraževanja, dodatna informiranja (C77). Pa tudi kakšen certifikat, ki bi se lahko podelil uspešnim socialnim podjetjem oziroma nagrada (C78).

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks iz tujine? Po katerih?

Zgledujemo se po, ob enem pa tudi delujemo, s francoskimi partnerji (C79). Skupna nam je proizvodnja Bio mazila (C80).

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Predvsem rast podjetja (C81) in pa ustvarjanje novih produktov (C82). Želimo delovati še naprej po smernicah zakonodaje (C83), in da obdržimo ta status socialnega podjetja (C84). ~~Ohranjati to kar je in povečati. Smo namreč v prelomu – ali gremo še na večje oziroma ostanemo tukaj kjer smo, mislim da je potreben korak naprej.~~

8.7 Intervju D

Definicija socialnega podjetništva

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?

Cilj socialnega podjetništva vsekakor ni ustvarjanje dobička (D1). ~~Ampak vseeno, tudi če se greš socialno podjetništvo, moraš imeti znanje ekonomije v tem (ne moreš iti kar v minus, ker potem propadeš in te ni več).~~ Da pa je socialno – pomeni pomoč ranljivim (D2). Socialno podjetništvo nikakor ni ustrezna beseda (D3). Socialno podjetništvo predvideva neko soupravljanje (D4), in tukaj ni glavni namen pridobivanje dobička (D5).

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?

Mi smo takrat, ko smo pričeli z delovanjem, imeli idejo, da bi radi delali nekaj družbeno koristnega (D6). Želeli smo, da nekaj naredimo, kar je družbeno koristnega, da lahko delamo z ranljivimi skupinami ljudi (D7), da mogoče komu zagotovimo službo skozi te zadeve (D8), in da bi delali tudi nekaj, kar je prijazno okolju (D9). Ko smo razmišljali kaj bi to lahko bilo, sem spremljala o čem se je tisti čas največ govorilo (D10). Potem pa smo nekako zbrali vse ideje skupaj in to pretvorili v dejavnost (D11). Ena iz med naših dejavnosti je izgradnja hiš naravne gradnje, ki jo bomo uporabili v končni fazi za turistične namene (D12). Druga dejavnost je pridelava ekološke konoplje, takrat se je začelo o konoplji tudi govoriti, sedaj imamo že certifikat (D13).Potem nam je bil interes zdrava hrana (D14). Pričeli smo s pridelavo zelenjave na permakulturnih vrtovih, brez dodatnih gnojil in podobno (D15). Permakulturni vrt je vrt, ki je oblikovan in negovan po načelih permakulture – to je veja ekološkega oblikovanja, ki razvija samozadostne sisteme (D16), ~~ki so narejeni na osnovi naravnih ekosistemov, torej gre za samozadostni trajnostni vrt, ki ga upravljamo sonaravno. Osnova perma kulture so trije temelji: 1. skrb za zemljo, 2. skrb za ljudi ter 3. vračanje presežkov (kar se pridela in ustvari, a se ne uporabi, se mora vrniti v sistem, to pa vključuje tudi recikliranje odpadkov in njihovo uporabo v druge namene).~~ Skozi uporabo permakulturnega vrta skrbimo za zemljo (D17), poleg tega skrbimo za ljudi (D18) ter vračamo presežke, torej kar se predela in ustvari a se ne porabi, se mora vrniti v sistem (D19). To pa vključuje recikliranje odpadkov in njihova uporaba v druge namene (D20). Ideja je narediti neko samooskrbno posestvo, z lastno vodo, elektriko, ta projekt še teče (D21). ~~To bomo upam da, uspeli ustvariti na koncu, projekt namreč še vedno teče, premikamo se počasi, ker to ni da bi mi od tega živeli in da bi morali nekaj nujno zaslužiti, temveč toliko kolikor še zmoremo zraven vseh ostalih stvari.~~ To je ubistvu družinski zavod (D22). Sama se o dejavnostih ki jih izvajamo, ne spoznam, zato sem za zavod pritegnila kot ustanovitelje same strokovnjake s teh področij (D23). Tako sodelujemo z gospodom Rengeom, ki je pionir konoplje (D24), potem gospod Friškovec, ki je znan po teh permakulturnih vrtovih (D25), pa gospod Klemen, ki je tudi eden od ustanoviteljev, on je pionir na področju te

slamnate gradnje (D26). Nam je želja, da čim več sodelujemo z drugimi ljudmi, ki imajo znanja iz posameznih področij, ustvariti neko mrežo ljudi z istimi cilji (D27), in ob tem pomagati ranljivim skupinam (D28). Mi imamo izdelano idejo, da lahko posameznika naučimo, kako pride do slamnate hiše s svojimi rokami in z materialom, ki ga ima (D29). Ali pa kako si pridelati hrano, na zdrav način praktično sam in ostati samozadosten oziroma samooskrben (D30).

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Bil je en moment, da je sin dobil nek denarni vložek, in smo ga želeli pametno naložiti (D31). Zato smo kupili posestvo (D32) in potem pričeli z gradnjo (D33). Kot socialno podjetje smo se registrirali v letu letu 2014 (D34).

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?

Ena od prednosti je zagotovo to, da so za te namene na voljo določena finančna sredstva (D35), pa da imaš iz tega vidika tudi neko pomoč in podporo pri delovanju (D36). Z ranljivimi skupinami ljudi namreč ne moreš delati brez finančne pomoči (D37). Če se zanašaš samo na trg, enostavno nisi konkurenčen (D38). Zaposlujemo dolgotrajne brezposelne ljudi, zaposlili bi jih še več ampak je finančna spodbuda s strani države zelo majhna (D39). ~~Drugače brez sredstev, se greš težko neko socialno. Nek bivši odvisnik, ki potrebuje ogromno pomoči, ni 100% pri delu in brez finančne pomoči bi bila cena proizvoda oziroma dela previsoka, če bi želeli v delo vključiti njega (bivšega odvisnika), ob njegovi produktivnosti. Brez te pomoči zato enostavno ne gre.~~

Kakšni so bili začetki vašega socialnega podjetja?

Po nakupu posestva smo pričeli z aktivnostmi (D40). Nam se na srečo ni mudilo z ničemer, ker nihče ni živel od tega (D41). ~~Sama se drugače ukvarjam s poslovnim svetovanjem, sin je še študent, tako da smo lahko šli zelo počasi in se učili (še vedno ne znamo in se še kar učimo), je pa vsako leto boljše.~~ Sin je dobil glavnino teh sredstev, ki smo jih potem vložili (D42).

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon podjetja?

Sama sem se sicer že prej ukvarjala z razpisi in smo dobili kar nekaj sredstev, najprej smo dobili kredit podjetniškega sklada (D43). Konkretno lani, pa smo dobili sredstva ne za socialno podjetništvo, temveč smo se prijavili na Interreg razpis – to je razpis mednarodnega čezmejnega sodelovanja (D44). ~~(naše socialno podjetje je namreč na meji z Madžarsko) Poleg teh sredstev smo dobili 7 partnerjev iz obeh strani meje.~~ Bili pa smo tudi izbrani za projekt, ki ima naslov Etični turizem (D45). ~~V okviru tega projekta vsak dela svoje pod projetke. Pri nas je bilo konkretno izgradnja te slamnate hiše, oziroma mogoče bo konopljina, se še nismo čisto odločili.~~ Znotraj tega, smo dobili kar nekaj nepovratnih sredstev, za projekt, ki je ocenjen v velikosti 190.000€ (D46), smo prejeli 160.000€ nepovratnih sredstev (D47).

<u>Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe</u>

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

Zaposlujemo ranljive skupine ljudi (D48), rešujemo okoljsko problematiko (D49) ter problematiko oskrbe s hrano, ki je pri nas slaba (D50).

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Za spremljanje potreb nimamo nikakršnih kazalnikov (D51). Glede okolja – v okviru etičnega turizma moramo izvajati delavnice, kar nam omogoča da spremljamo potrebe (D52). Eno smo že izvedli, eno bolj teoretično delavnico o naravni gradnji (D53). V prihodnje imamo v planu še eno, na našem posestvu bodo lahko udeleženci gledali in sodelovali pri gradnji slamnate hiše (D54). Kar se tiče hrane, mi konstantno spremljamo aktualnost prehranjevanja (D55), zato bomo recimo uvedli zeliščni vrt, ljudje se bodo lahko seznanjali o uporabi, namenu in pozitivnih učinkih teh zelišč (D56). ~~Za ranljive skupine ljudi - ideja je bila, da bi mi take slamnate hiše gradili tudi za trg, ampak za to bi rabila par delavcev, če bi našla ustrezen razpis, da jih nekdo financira da se naučijo te gradnje, bi lahko več ranljivih potegnila v to zgodbo.~~

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

Sama zakona ne spremljam ravno najbolj (D57). Se mi pa zdi glaven problem financiranje (D58). Sredstva, ki so temu namenjena, se preveč drobijo (D59). V zadnjem razpisu smo dobili samo 20.000€, s čimer pa ne moreš narediti nič (D60). ~~Lahko imaš enega človeka za eno leto, to je pa tudi vse kar imaš. Ne moreš ničesar kupiti zraven, da lahko z nečim delaš, če pa kupiš, pa nimaš za ljudi.~~ Glede financiranja sem mnenja, da namesto da se financira vsakega, da se izbere komu gredo sredstva (D61). Ker ko pogledajo čez tri leta teh podjetij ni več, ker ne morejo preživeti (D62). Moralo bi se narediti pravi razpis, da se lahko dobi 200.000€, da se lahko ustvarijo pravi projekti (D63). ~~Da se torej ustvarijo pravi projekti (tako kot je bila takrat tista Korenika), da se to lahko še razvija, da potem ne gredo na pridelavo hrano temveč na predelavo, na druge dejavnosti, to se lahko širi, samo z 20.000€ to ni možno. Se porabi in projekta ni več. Z nami bi se zgodilo isto, če nebi toliko lastnega denarja vložili v to~~.

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?

Nimam časa za take zadeve, sem preveč osredotočena na projekte, ne spremljam (D64).

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?

O spremembah ne vem veliko oziroma, jih nisem zasledila, niti mi niso jasne dopolnitve zakona o socialnem podjetništvu (D65). ~~Menim pa, da je težava v tem, da si obravnavan po dveh zakonih, na primer že pri ustanovitvi.. To ni organizacijska oblika temveč je samo podtip, oziroma status. Moraš se prilagajati dvema zakonodajama. Tako da se mi zdi, da je tu zmeda. Sploh če si zavod, je pa še večja zmeda..~~

Ali ste ob uvedbi sprememb oziroma dopolnitev zakona o socialnem podjetništvu delovanje socialnega podjetja morali prilagoditi in če, kako?

Ne, nič nismo spreminjali (D66).

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka delovanja pa vse do danes?

Predvsem so bile finance tiste, ki so predstavljale največjo oviro (D67). Se mi zdi, da je financiranje iz leta v leto čedalje slabše, nekoč je bilo več razpisov (D68). Mi smo imeli idejo, da bi zgradili te slamnate hiše na

nekem posestvu za upokojence, da bi jim naredili neko samooskrbno komuno (D69). Ampak ti za tak projekt potrebuješ kar nekaj, ekipo, predvsem sredstva, česar pri nas ni (D70). ~~Če bi imela čas, bi morala poiskati razpise za medgeneracijske centre.. Tega bi se dalo skratka še ogromno. Po navadi se pa vedno zatakne ravno pri financah.~~

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb ...?

Se mi zdi, da je sedaj na voljo kar nekaj denarja, je pa problem, da se ga preveč drobi (D71). Tisto kar pa dobiš denarja, je pa včasih res nenormalno veliko papirologije in moraš vse dokazovati (D72). ~~Razumem, da mora biti namensko, pa vendar, bi lahko to dosegali tudi na drug način.~~ Glede promoviranja socialnega podjetništva – se mi zdi, da je to prepuščeno posameznim podjetjem (D73).

<u>Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij</u>

Kje vidite priložnosti za razvoj socialnega podjetništva?

Lahko bi na primer uvedli kakšne bonuse, za subjekte, ki sodelujejo s socialnimi podjetji oziroma so v partnerstvu s socialnimi podjetji, da bi kaj zagotovili po boljši ceni (D74). Pa tudi da bi več poudarjali dobre prakse (D75). Lahko bi bilo tudi več različnih olajšav (D76).

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?

Predvsem se mi zdi to, da mora država poskrbeti za večje ozaveščanje ljudi (D77). Potem s tem ozaveščanjem pod okriljem države se lahko doseže tudi to, da so ljudje pripravljeni bolj pomagati (D78). V socialnih podjetjih je možnost nekega prostovoljstva, če bi se bolj promovirali, bi kakšni obrtniki prostovoljno kaj naredili (D79). Se pravi, da bi se vsi deležniki prepletali in povezovali s socialnim podjetništvom (D80), da bi se ustvarjala neka mreža delovanja in sodelovanja (D81). Pa tudi, da država socialnim podjetjem plača finančne svetovalce, ki bi pomagali razviti nek projekt (D82). Da jim ta oseba pomaga delati mesečni »controlling«, ker to je vse s številkami in socialnim podjetnikom primanjkuje finančnih kompetenc (D83). ~~Če povem še kar opažam – problem je, da (sama sem po izobrazbi diplomirani ekonomist, in tudi delam kot poslovni svetovalec na poslovnem področju). Menim pa, da ogromno teh, ki so šli v socialno podjetništvo (imajo bolj izražene druge kompetence) mogoče nimajo najbolj izraženih, finančnih, vodstvenih kompetenc. Tukaj je tudi zagotovo priložnost države, da tem socialnim podjetnikom zagotovi pomoč, ki jim mogoče manjka, ki jo potrebujejo.~~

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Država mora veliko več delati na promociji socialnih podjetij (D84), in pa na področju financiranja - da se sredstva bolj razdelijo (D85).

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?

To je pa po mojem mnenju, navezujoče na načela človeka, ter na osebno noto posameznika (D86). Mora te izpolnjevati to, da pomagaš drugim (D87~~). Ne verjamem, da bi nekdo šel v to samo zaradi tega.. Lahko je to za~~

~~nekoga dodatni impulz, da so v socialnem podjetništvu ugodnejši pogoji.. Mora pa te to izpopolnjevati, da pomagaš drugim, predvsem se mi zdi to.~~

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks? Po katerih?
Niti ne, rastemo čisto po svoje (D88). Sem pa, ker sem bila prej zaposlena na banki v malem gospodarstvu, videla veliko primerov in veliko raznoraznih projektov (D89).

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?
Nekako življenjski projekt bi mi bil ustvariti neko komuno desetih hišk, z vrtovi, s svojo vodo, z lastno elektriko, in z dodanimi storitvami strokovnega osebja (D90). ~~Prvo slamnato hiši ravno zaključujemo in upamo, da bomo to poletno sezono začeli že tržiti. Z novimi sredstvi pa gradimo že drugo, ki jo moramo dokončati v treh letih po projektu, potem bi imeli dve vzorčnih hiši, ki sta lahko tudi v turistične namene ali pa za nekoga, ki ga zanima bivanje v taki hiši, lahko pride k nam za en teden in vidi kvaliteto bivanja.~~ Drugače pa na našem projektu – da začnemo pridelovati več konoplje (D91), da začnemo pridelovati več zelenjave na naših permakulturnih vrtovih (D92). Želimo pa si tudi povečati obseg zaposlenih in zagotoviti še kakšno delovno mesto tistim, ki so težje zaposljivi (D93).

8.8 Intervju E

Definicija socialnega podjetništva

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?
Socialno podjetništvo ni primerna definicija (E1). Zdi se mi, da bi bilo lahko ustreznejše poimenovanje družbeno odgovorno socialno podjetništvo (E2). Socialno podjetništvo je trajnostno naravnano socialno podjetništvo (E3), deluje po načelih enakosti (E4), dobiček se deli (E5). Socialno podjetništvo ima nek pozitiven odnos do okolja (E6). Ima pa tudi pozitiven učinek do družbe (E7).

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?
Motiv oziroma cilj je bil ustvariti za starejše brezposelne osebe delovna mesta (dolgoročno) (E8), ~~čeprav pred davnimi leti še nismo imeli predstave, kako nam bo to uspelo,~~ želeli pa smo si tudi neke družbeno odgovorne aktivnosti (E9), pa tudi nekega prostovoljstva (E10). ~~Izhajamo iz tega, da je obstajala skupina brezposelnih starejših, med katerimi sem bila tudi jaz, in smo si želeli neke družbeno odgovorne aktivnosti~~. ~~Konkretno za naše podjetje, izhajamo iz društva .~~ Mi si kot društvo prizadevamo izboljšati razmere na področju vključevanja brezposelnih oseb (E11). Na tem področju izvajamo programe neformalnega izobraževanja (E12) in medgeneracijskih druženj (E13). S temi programi želimo ciljnim skupinam zagotoviti nova znanja, sposobnosti in izkušnje, ki jih potrebujejo ob vstopu na delovni trg (E14).

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Mi smo leta 2010 nastali kot društvo (E15), leta 2012 smo se prijavili na en razpis (E16) in 2014 postali socialno podjetje (E17). ~~V takih okvirih kot smo delovali, ne moreš delovati kot društvo, ker smo se pričeli ukvarjati s tržno dejavnostjo.~~

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?

~~Kot društvo nismo mogli delovati, ker osnovni namen društva so druge zadeve. Mi pa izhajamo bolj iz podjetništva , smo si želeli na tej poti ostati kot podjetniki.~~ Videli smo prednost v tem, da bomo lahko delali v skladu z zakonodajo, ker socialno podjetje bolj omogoča tržno dejavnost (E18). ~~Osnovni namen društva ni namen pridobitve dejavnosti (izhaja že iz statuta društva).~~Tu smo videli možnost, da lahko uradno svojo dejavnost društva nadaljujemo skozi podjetniško pot (E19).

Kakšni so bili začetki vašega podjetja?

Od leta 2010 do leta 2012 smo delali izključno prostovoljsko, nihče ni bil zaposlen (E20). ~~To se navezuje tudi na zakonodajo, saj je v tistem času to še dopuščala, da si pač delal take stvari (opravljanje dejavnosti zgolj prostovoljsko)~~. Naša posredovalnica rabljenih predmetov je že takrat delala profesionalno (E21). ~~Vsi, ki smo delali tam, okoli 10 jih je bilo na začetku, so delali kot prostovoljci. Leta 2012 je bilo prvo javno delo.~~ Leta 2014 je Zakon o socialnem podjetništvu omogočil velik razpis iz aktivne politike zaposlovanja, takrat smo zaposlili tri nove zaposlene (E22). Takrat smo bili na točki, ko smo se začeli malo bolj profesionalno ukvarjat z našo dejavnostjo (E23).

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon podjetja?

Za plače smo dobili preko javnih del (E24), drugače pa se vseskozi financiramo preko projektov (E25), samo od tržne dejavnosti ne bi mogli preživeti (E26). ~~Pa tudi prej ko smo delali kot prostovoljci, smo pa iz izkupička, dobička – vse kar smo prodali, smo potem vložili naprej za stroške. Smo društvo in živimo toliko let, ker izvajamo tudi neke druge projekte in nam omogočajo določeno število zaposlenih~~.

<u>Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe</u>

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

Ubistvu so to potrebe, če izhajamo iz človeka, ustvarjanje delovnih mest (E27), trajno brezposelnih, težje zaposljivih (E28) ter okoljska problematika – ponovna uporaba, recikliranje (E29). Znotraj našega društva poteka program Ropotarnica – ki je program zbiranja, obnove, (E30) recikliranja in prodaje recikliranih predmetov (E31). Tako med drugim delujemo tudi z namenom ekološkega osveščanja (E32). S tem, ko posamezniki kupijo izdelek Ropotarnice, prispevajo k ohranjanju narave (E33).

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Vedno iste stvari delamo, mi se na neke trende zelo počasi odzivamo (E34). Nimamo nikakršnih kazalnikov (E35), delamo žal tako, kot nam finance dopuščajo, po občutku (E36). ~~Večni problem so sredstva, ljudje in zaposleni.~~ Imeti bi morali še kakšen kader, ki bi nam vodil vse evidence in kazalnike (E37). ~~Pa tudi da bi nam~~

dodaten kader urejal marketing, pa spletno stran. Poslovne načrte smo sicer delali, vendar bolj v obliki podjetniške ideje. Nikoli se tudi še nismo lotili merjenja družbenega učinka (E38), to merjenje bi nas moral nekdo naučiti (E39).

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?
Glede same zakonodaje se ne morem opredeliti (E40), imam pa tudi premalo znanja na tem področju, da bi lahko kaj posebej izpostavila (E41).

Kako vam je zakon olajšal »zagon« socialnega podjetja (ali otežil)?
Nam Zakon o socialnem podjetništvu ni zadev ravno olajšal, po drugi strani pa niti ni kaj poslabšal (E42). Smo pa morali spreminjati interne akte (E43), izvesti spremembo statuta (E44). V tistem obdobju smo potem tudi iskali neke informacije.. Smo sledili zakonodaji, vendar to počnemo z leti vedno manj. Od vsega začetka že profesionalno vodimo naše društvo, z vso papirologijo.

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?
Ne vidim niti prednosti (E45), niti pomanjkljivosti (E46). Drugače pa ne znam povedati, ne poznam zakona (E47).

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?
Glede sprememb razen tega, da ni več delitve na A in B socialna podjetja, ne vem ničesar (E48).

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka poslovanja pa vse do danes?
Smo tudi društvo v javnem interesu, z ene strani imamo neke ugodnosti, iz druge pa ne. Težko je delovati med institucijami in najti neko obliko, da prideš dobro skozi (E49). Mi kot društvo – smo bili enkrat kot društvo, potem na slovenskem podjetniškem skladu nismo bili podjetje, se nismo mogli prijavljati na določene razpise, ker smo bili registrirni kot društvo ki ni podjetje, nimamo akta o ustanovitvi socialnega podjetja kot imajo klasična podjetja.. Imeli smo težave predvsem z bankami in z različnimi provizijami (E50). Enkrat smo društvo in imamo zastonj, drugič pa smo podjetje in moramo plačevati provizijo.. Skratka ustanove same tudi niso vedele, kaj bi z nami. Po navadi smo »potegnili ta kratko«, nekih profitov, ki bi jih bili deležni, ni bilo. Nas pa ovira tudi zakonodaja, ker nismo imeli akta o ustanovitvi socialnega podjetja, kot imajo to klasična podjetja (E51). Ovire smo imeli konstantno, ampak običajno ne take, da se jih ne da rešiti (E52). Menim pa, da je največji problem socialnega podjetništva pri nas to, da je premalo znanja (E53). Premalo smo podjetni (E54), pa tudi dejavnost ni dovolj atraktivna, da bi dosegali željene učinke (E55).

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb …?

Eden iz med ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva, je bil leta 2014, ta je bil zelo koristen (E56). Uporaben je bil za tiste, ki so imeli dobro razvito podjetniško idejo, taki še »obstajamo« (E57). Tisti, ki so takrat socialno podjetje registrirali, je bilo to samo zato, da imajo plače (E58). Tista organizacija, ki zna to izkoristiti in sprejeti vse ukrepe, si lahko precej opomore in spodbudi poslovanje (E59). Socialno podjetje bi moralo biti vseskozi pod okriljem države (E60). ~~Tudi sedaj so nekakšni ukrepi, za učne delavnice, socialna podjetja in zadruge imajo na usposabljanjih brezposelne. Vedno se nekaj najde in to vsekakor koristi.~~

<u>Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij</u>

Kje vidite priložnosti za razvoj socialnega podjetništva?

Ne vidim kakšnih presežkov oziroma da bi se na tem področju kaj dogajalo (E61). Stvari so zamrle, včasih je gospod Tadej Slapnik propagiral socialno podjetništvo (E62). Prav tako je bilo včasih promoviranje s strani Nine Tomaževič, ki je delovala na različnih okroglih mizah in predavanjih (E63). Mislim, da na področju spodbujanja socialnega podjetništva ne bo bistvenih premikov (E64). Niti ni spodbud (E65), niso ugodni pogoji za razvoj niti za delovanje (E66), pa tudi socialno podjetništvo ni več tako atraktivno (E67).

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Menim, da ko je država leta 2012 uvedla socialno podjetništvo, zadeve ni naravnala za dolgoročno (E68), to je bolj kot ena »modna muha«, ni dobro premišljeno (E69). ~~Izhajalo je nekako iz nekega zgiba. Slapnik je našel nekoga, ki je lahko to promoviral skozi neke kanale.~~ V tujini je drugače, mi smo se tega v Sloveniji lotili preveč na hitro (E70). ~~Preveč smo se zagnali, bili smo zaletavi.~~

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?

Mislim, da bi se moralo veliko spremeniti v glavah posameznikov (E71). Torej predvsem to, da bi se posamezniki zavedali, kaj je socialno podjetništvo in kaj vse lahko prispeva (E72). Ne vidim pa nekih možnosti za spremembe na tem področju (E73), ker takrat ko je kriza ljudje ne stopijo skupaj, naša slovenska družba še ni zrela za socialno podjetništvo (E74). ~~Družba se razvija v drugo smer. V čisto drugo smer kot za smer socialnega podjetništva, družba gre v drugo smer in ne v skupnost.~~

Kje vidite največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji?

Kakšen ukrep aktivne politike zaposlovanja, da se ponovno pojavi (E75). Ampak ti ukrepi aktivne politike zaposlovanja zagotovijo kratkotrajno rešitev, podjetništvo se mora aktivirati na drugih temeljih (E76). ~~Ti ukrepi ne spodbujajo socialnega podjetništva. To bi bil še en val, tak kot je bil ta prvi val, ko nekdo išče rešitev svojih problemov v nekih programih, potem pa ta rešitev traja leto ali dve, dokler to financiranje pač traja, to izvaja potem pa to zamre.~~ Nimam formule kako narediti socialno podjetništvo bolj atraktivno, ampak zagotovo to niso enkratne spremembe (E77).

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks iz tujine? Po katerih?

Poznam primere dobrih praks, ampak mi se po njih ne zgledujemo (E78). ~~Se ne zgledujem ampak se sprašujem, zakaj je to v tujini možno pri nas pa ne. Marsikaj pri nas ni možno, ker nismo tako bogata država kot je na primer Nemčija ali Avstrija.. V tujini lahko izvajajo marsikaj, kar pa pri nas ni izvedljivo.~~ V tujini recimo je več primerov dobrih praks, ker je tam družba na socialno podjetništvo tudi bolj pripravljena (E79). Pri nas pa tudi če imaš dobro podjetniško idejo, imaš preveč ovir in preprek (E80), zato pri nas veliko socialnih podjetij propade že po prvih mesecih delovanja, ker si zablokiran že na samem začetku (E81). ~~Pa tudi naša družba nekako ni pripravljena na socialno podjetništvo.~~

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Želimo povečati prodajo (E82). Projekt, ki ga trenutno izvajamo, želimo izvajati tudi v prihodnje (E83). Torej vsekakor razvoj (E84), pa da osvojimo kakšna nova znanja (E85). ~~Ne vemo edino kako bi prišli do sredstev, da bi vse to financirali. Težko je brez ljudi.. Vse bi moral znati – od pravnika do komercialista.. Mi smo majhno podjetje, tako da to pač ne gre.~~ Poglavitni cilji so taki, da ohranimo delovna mesta, ki jih že imamo (E86). Želimo si tudi, da se razvijamo z določeno mero, da ne pride do stagnacije (E87).

8.9 Intervju F

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?

Sam bi socialno podjetništvo definiral kot družbeno odgovorno ravnanje in delovanje (F1). To delovanje je v korist uporabnikov (F2), pa tudi vseh zaposlenih v socialnih podjetjih (F3), nenazadnje pa tudi v korist kupcev naših izdelkov in storitev (F4). Poleg tega, v socialnem podjetju ni glavni namen pridobivanja dobička in njegova delitev (F5), ampak je namenjeno pridobivanju prihodkov, kjer se presežki prihodkov vračajo v osnovno dejavnost (F6). ~~Ali v širjenje osnovne dejavnosti, razvoj novih oblik..~~ Ti presežki se lahko izplačujejo v obliki prejemkov tistim, ki sodelujejo v teh procesih, pa niso zaposleni, ker po obstoječi zakonodaji sodijo med nezaposljive osebe in so prejemniki takšnih in drugačnih denarnih nadomestil (F7). ~~Denarnih nadomestil kot so na primer denarna socialna pomoč, nadomestilo za invalidnost …~~

<u>Motiv ustanovitve socialnega podjetja</u>

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?

Zveza Sonček je registriralo socialno podjetje leta 2013, 30 let po svoji ustanovitvi (F8). Mi nismo ustanavljali z motivom socialnega podjetništva, temveč z motivom izboljšanja položaja oseb s cerebralno paralizo (F9). Pa tudi izboljšanje položaja oseb z drugimi invalidnostmi, v vseh življenjskih obdobjih, na vseh življenjskih področjih (F10). Poleg tega želimo preprečevati socialno izključenost (F11). Želimo pa tudi zagotavljati enake možnosti predvsem v otroškem obdobju, kar pomeni vključevanje v šole, v vrtce, in ne v posebne zavode (F12).

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Odločitev, da smo se opredelili kot socialno podjetje, je bila s strani organov upravljanja (F13). Organi upravljanja so bili namreč mnenja, da se nam bodo tako odprle nove možnosti (F14~~), pa temu še zdaleč ni bilo~~

tako, sploh z novim zakonom. Mi sicer nismo ustanovili organizacije z namenom socialnega podjetništva (F15). Naša organizacija je bila ustanovljena pred 36 leti in je ustanovljena po Zakonu o društvih (F16). Ko pa je bilo socialno podjetništvo uzakonjeno kot družbeno odgovorno ravnanje – vključevanje ranljivih skupin, ljudi z invalidnostjo.. smo se opredelili, da bomo delovali po načelih socialnega podjetništva (F17), po teh načelih pa smo delovali ves čas. Tako da mi nismo socialno podjetje v smislu novodobnih organizacijskih oblik (F18). Imamo pa tak princip delovanja, po načelih socialnega podjetništva, že 36 let (F19). Če se sedaj navežem naprej na delovanje; Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije je neprofitna invalidska organizacija (F20). Ustanovljena je bila leta 1983. Vanjo se združuje petnajst regijskih društev za cerebralno paralizo. Društvo za pomoč prezgodaj rojenim otrokom, Sonček – Športno društvo cerebralne paralize ter Sončkov klub. V društva se združuje več kot 4.000 oseb s cerebralno paralizo in drugimi invalidnostmi, njihovih svojcev ter strokovnih sodelavcev (F21). Zveza Sonček zastopa poenotena stališča društev za cerebralno paralizo Slovenije (F22), in se dogovarja o skupnih nalogah z ostalimi invalidskimi organizacijami v Sloveniji (F23) in z drugimi nacionalnimi invalidskimi organizacijami v svetu. Neposredno se vključujemo v Mednarodno združenje za osebe s cerebralno paralizo ICPS (The international Cerebral Palsy Society) (F24), in poleg tega tudi v Evropsko združenje ponudnikov storitev za osebe z invalidnostjo EASPD (European Association of Service providers for Persons with Disabillities) (F25). Zveza Sonček socialno podjetje, ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva (F26), zdravstva (F27), na področju izobraževanja (F28) in kulture (F29). Mi izvajamo celo paleto različnih aktivnosti in programov za osebe z invalidnostjo (F30). Tako na primer organiziramo kolonije, ki so tudi v okviru zdravstveno terapevtskih kolonij (F31), družabne aktivnosti .. Izvajamo pa tudi programe za starše otrok v okviru svetovanj staršem otrok s posebnimi potrebami (F32). To svetovanje pa obsega tudi vključevanje teh otrok bodisi v šole, bodisi v vrtce (F33). Zveza Sonček pa je bila tudi prva, ki je usposabljala in zagotavljala spremljevalce v rednih osnovnih šolah (F34), da otroci niso rabili iti že v času otroštva v zavode, izven primarnih družin. Izvajamo tudi socialno varstvene storitve za odrasle, vodenje varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji v varstveno delovnih centrih.. Za odrasle izvajamo institucionalno varstvo v stanovanjskih skupinah, odraslim, ki živijo skupaj, zagotavljamo podporo pri bivanju (F35), pri tistih opravilih, pri katerih rabijo neposredno pomoč druge osebe. Potem programi obnovitvene rehabilitacije, kjer tako za otroke kot za odrasle izvajamo tabore, počitnice (F36), znotraj programov obnovitvene rehabilitacije, izvajamo poletne, zimske, enotedenske tabore, programe počitnic, inkluzivne počitnice za šolarje, kjer želimo da se v take počitnice vključijo otroci s posebnimi potrebami in otroci brez posebnih potreb, poleg tega izvajamo še kulturne aktivnosti .Izvajamo pa tudi športne dejavnosti in se trudimo čim več športnih dejavnosti prilagajati osebam, ki so gibalno ovirane (F37). Od letos izvajamo tudi storitev osebne asistence (F38), posameznikom omogočamo na njihovem domu, da jim pri nas zaposleni delavci nudijo osebno asistenco. Poleg tega izvajamo zaposlitev invalidov v zaposlitvenih centrih oziroma v invalidskih podjetjih (F39). Imamo en invalidski center in eno invalidsko podjetje, kjer izvajamo rehabilitacijo Aktivni smo tudi na področju izobraževanja, ki ga izvajamo za naše zaposlene (F40) in za naše člane društev, uporabnike (F41). Izobražujemo pa tudi strokovne sodelavce osnovnih šol in vrtcev, pri vključevanju otrok s posebnimi potrebami v vrtce, šole (F42). Poleg tega izvajamo še kulturne aktivnosti, gledališke predstave, ansambli, športne dejavnosti, prilagoditve športnih dejavnosti za gibalno ovirane.. Naša dejavnost je informiranje javnosti, informiranje članstva, izobraževanje.. Zveza sonček je bila prva in verjetno je med vodilnimi pri izvajanju prilagojenega dvoranskega balinanja za osebe na invalidskih

~~voziˇckih~~.. ~~V naših centrih imamo počitnice, rehabilitacijo. Ob enem nudimo našim gostom tudi najemanje naših prostorov in prehrano .Nudimo jim možnost terapevtskega jahanja oziroma jahanja, na obali in v centru~~.

Kakšne prednosti ste videli v ustanovitvi takega podjetja?

V primerjavi z invalidsko organizacijo oziroma nevladno organizacijo, ne vidim nobene prednosti (F43). Naš princip delovanja je bil že pred tem (pred ustanovitvijo), enak (F44). Naše stranke, naši potencialni kupci in partnerji, prepoznavajo in odkupujejo naše izdelke (F45) ~~in tisti ki želijo, sodelovati pri tem, da nam ki izvajamo te dejavnosti, odkupijo neke artikle,~~ ~~nam to v tem primeru socialno podjetništvo nič ne doprinese.~~ ~~Naš princip delovanja je bil že pred tem enak. Pri nas podjetja naročajo novoletne voščilnice, po katerih smo bili v preteklosti najbolj znani in jih veliko izdelamo.~~ Izdelujemo in pridelujemo izdelke na kmetiji, ki jih potem posamezniki odkupujejo (F46). Nekateri poiščejo možnost, glede na njihove potrebe, nekaj prispevamo v njihovem delovnem procesu (F47)~~, da za njih nekaj izdelamo. Na primer, imamo volnene lutke in občina, ki je želela imeti prav specifično lutko kot protokolarno darilo, se je obrnila na nas in ker so vedeli, da to delajo osebe z invalidnostjo, potem smo mi to izdelali~~.

Kje ste pridobili finančna sredstva za zagon podjetja?

Mi ob do registraciji v socialno podjetje nismo rabili nobenih dodatnih sredstev (F48). Imeli smo že od prej zelo dobro infrastrukturo (F49). Ob nastanku podjetja smo imeli tako tudi veliko lastnih sredstev, ki jih pridobivamo že ves čas našega delovanja (F50). Nismo bili deležni kakšnih posebnih razpisov države na to temo, da bi lahko rekli, da smo iz tega naslova kaj dodatnega pridobili (F51).

<u>Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe</u>

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

~~Težko bi rekel, na kaj se odzivamo.~~ Poizkušamo delovati na vseh področjih, da ustvarjamo pogoje in možnosti enakega vključevanja, enakih pravic, tudi osebam z invalidnostjo (F52). Pri nas je zagotavljanje enakih možnosti, enakih pravic, vodilo in motiv delovanja, zakaj to počnemo, kar počnemo (F53). Naše temeljno vodilo, tisto, za kar si prizadevamo, je odprava diskriminacije (F54).

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Potrebe spremljamo z lastnimi ugotovitvami (F55) ~~– kaj se dogaja na terenu.~~ Potrebe spremljamo tudi tako, da gledamo kaj se dogaja na terenu, spremljamo dogajanje (F56). Če se na nas obrne družina, da njihov otrok ne more v šolo zaradi tega ker ni prilagojena, se sprožijo aktivnosti, da se ta šola prilagodi in postane univerzalno dostopna (F57). ~~Če se na nas obrne odrasla oseba, ki bi ji po zakonu pripadala vključitev v varstveno delovno center pa dobi s strani delodajalca zavrnitveni odgovor, da ga ne morejo vzeti, ker imajo neustrezno arhitekturo napišemo pritožbo na ministrstvo~~. Če se zakon pri zgodnji obdelavi otrok ne izvaja, napišemo poziv predstavniku vlade, da se zakon ne obravnava (F58). Poleg tega obveščamo medije, javnost, kaj je tisto, kar ni urejeno in je diskriminatorno do oseb (F59). Nimamo pa drugače nikakršnih kazalnikov, ki bi ocenjevali naše delovanje (F60).

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

Sam ne vidim, da bi zakonodaja kaj veliko ovirala, ne vidim pa tudi nekaj veliko koristi (F61). Menim pa, da je velik problem v izvajanju – v splošni zakonodaji, ki se ne izvaja (F62). Leta 2007 je na primer ustavno sodišče dejalo, da je potrebno tudi osebam z zmerno in najtežjo obliko motnje v duševnem razvoju zagotoviti sredstva dostojna za preživetje in se je do letošnjega januarja opozarjalo na to, konkretno pa se ni nič spremenilo (F63). ~~Problem je v tem, da se nič ne spremeni, obstoječ sistem pa ne zagotavlja ustreznih sredstev.~~ Konkretno pa glede Zakona o socialnem podjetništvu - po zakonu se nihče ne more registrirati kot pravni subjekt, to je zgolj deklarativen zakon (F64). ~~Pravni subjekt se registrira po nekem drugem zakonu, po tem pa se z ZSocP razglasi, opredeli da bo deloval po načelih socialnega podjetništva~~.

Kako vam je zakon olajšal »zagon« socialnega podjetja (ali otežil)?

Nam zakon ni niti otežil niti olajšal zagon socialnega podjetja (F65). Drugače pa zakonodaje ne poznam dovolj dobro, da bi lahko zadeve obrazložil na široko (F66).

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?

Nimam dovolj znanja, da bi lahko podal konkreten odgovor (F67).

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?

Pri nas ni bilo nobene razlike (F68). Tudi ob uvedbah sprememb, delovanja socialnega podjetja nismo prilagajali (F69).

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka poslovanja pa vse do danes?

Nestabilno financiranje dejavnosti je bila osnovna težava, in pa tudi največja težava naše dejavnosti (F70). Že kot društvo smo si zastavljali določene cilje, projekte, jih potem finančno ovrednotili in iz njih iskali vire (F71). Vire smo iskali pretežno preko razpisov, pa tudi preko občin (F72). Preko fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, smo delali in se ukvarjali s tistimi proizvodnimi aktivnostmi, ki so jih osebe z invalidnostjo zmogle in potem te izdelke tudi prodajali (F73). ~~Tukaj je bilo več načinov, kako smo pridobivali finančne vire.~~ Nenazadnje smo potem, ko smo dobili koncesijo s strani države za izvajanje socialnovarstvene storitve-dobili tudi plačano to našo delo s strani države (F74). Ovira pa je bila po našem mnenju tudi tradicionalna obravnava oseb z invalidnostjo (F75). Take osebe se smatra za manj zmožne, nesposobne, nezaposljive in jih je običajno bilo potrebno namestiti v zavode (F76). ~~Mi trdimo, da lahko z določeno pomočjo in storitvami, vsak doživi dostojno življenje v skupnosti~~.

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb ...?
Ukrepi spodbujanja socialnega podjetništva mi niso posebej znani (F77).

Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?
~~Na to pa nebi znal kaj pametnega odgovorit.~~ Socialno podjetništvo, bi morala država zagotoviti takim ljudem, ki zaradi njihove hendikepiranosti lahko delajo v manjšem obsegu, zaradi česar bi delodajalci bili še vedno pripravljeni koristiti delo take osebe (F78) ~~Delodajalci vedno iščejo le najboljše.~~ Ampak delodajalci ne vedo, da če nekdo zaposli osebo z invalidnostjo, z delovno zmožnostjo v višini 30%, potem mu lahko delodajalec da 30% plače ostalo pa zagotovi država (F79). Na ta način bi potem lahko tudi tisti, ki ne bodo zmogli doseči enako normo kot ostali, bili vključeni v delovne procese (F80). Potem takem tudi ne bi več potrebovali socialnega podjetništva, ampak bi vsak delodajalec postal socialno odgovoren in bi se z zaposlovanjem handikapiranih ta socialna odgovornost samo še večala (F81).

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?
Mislim, da ne vedo čisto, kaj bi počeli, sam koncept pa se sicer sliši lepo (F82). ~~Glede države in njenega delovanja sem drugače seznanjen še s tem, da je socialno podjetništvo sedaj na ministrstvu za gospodarstvo, predhodno pa je bilo na sociali.~~

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?
~~Dejansko socialno podjetništvo ni nič drugega kot klasično podjetništvo, razlika je le v tem, kam se usmeri dobiček .~~ Mislim, da nebi smelo biti razlik med klasičnim in socialnim podjetništvom (F83). ~~Moralo bi biti vse skupaj odgovorno družbeno podjetništvo in sicer odgovorno do 100% delavcev zaposlenih in do 30% delavcev zaposlenih.~~ Je pa razlika v tem, ali so se delodajalci pripravljeni ukvarjati z določenimi ovirami, invalidnostmi, ali se z njimi ne želijo ukvarjati (F84). Oseba z zmerno motnjo v duševnem razvoju lahko neka enostavna opravila v delovnem procesu opravlja celo boljše in bolj zanesljivo, kakor osebe brez kakršnekoli motnje v duševnem razvoju, potrebno bi bilo večje zavedanje delodajalcev glede tega (F85). ~~Potrebujejo pa take osebe več nadzora pri delu.~~

Kje vidite največji potreben naslednji korak, ki bi spodbudil razvoj socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji?
Največji potreben korak vidim v deregulaciji področij (F86). In sicer vključno s socialnim podjetništvom in ureditvi pravic oseb z ovirami (F87) ~~oziroma zadovoljevanja potreb posameznikom, ki jih imajo za drugačne, zaradi njihove invalidnosti.~~

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks iz tujine? Po katerih?

V preteklosti smo si, predvsem za osebe z gibalno oviranostjo in osebe z nižjimi intelektualnimi sposobnostmi, ogledovali prakse v tujini (F88). Konkretno, smo v združenih organizacijah, ki so se ukvarjale z zagotavljanjem dela osebam z zmerno motnjo v duševnem razvoju, spoznali organizacijo in način tega delovanja (F89). Neke stvari so v takih organizacijah imele tudi produkt, ki se ga je dalo prodati in vnovčiti, mi smo sledili temu (F90), ~~da smo ustvarili produkt in smo iz tega ven dobili denar, finančna sredstva~~

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Nadaljevati z zagotavljanjem storitev za osebe, ki to potrebujejo, zato da lahko normalno živijo (F91). Vedno več bo takšnih oseb, ki bodo potrebovala takšno in drugačno storitev, na področju šolanja, dela, zaposlovanja, področje bivanja (F92). ~~To velja tako za osebe, ki so že od malega ovirane in pa tudi za starajoče prebivalstvo, ki bodo za pomoč potrebovali sredstva, zaradi starosti. Pa tudi vsakomur se lahko naredi, da v trenutku pride do situacije, bolezni in bo sploh potreboval pomoč nekoga.~~ In tu nastopimo mi – v skupnostnih storitvah za prihodnost (F93). Letos smo dodali novo aktivnost, za katero ocenjujemo, da bo bistveno razširila našo dejavnost po številu zaposlenih (F94) in finančnem obsegu (F95). Trenutno se ukvarjamo s tem, kako bi postavili mrežo prostovoljcev družinam z otroci z posebnimi potrebami, dokler ta storitev ni financirana in se lahko izvaja samo na nivoju prostovoljstva (F96). Tu namreč vidimo veliko potrebo, ki jo država ni zadovoljila (F97).

8.10 Intervju G

<u>Definicija socialnega podjetništva</u>

Kako bi opredelili oziroma definirali socialno podjetništvo?

~~Trenutno pripravljamo razvojni koncept socialnega podjetništva. Ko je bil na sceni Tadej Slapnik kot državni sekretar, je bil za socialno podjetništvo in njegovo spodbujanje tudi zadolžen, takrat je bila strategija, ko je odšel on, ni nobene strategije več..~~ Jaz vseskozi poudarjam, da ljudje ne vedo kaj je socialno podjetništvo, in ne razumejo bistva (G1). ~~Delovni proces zahteva enako znanje. Bistvena stvar so vrednote, če hočemo uveljaviti delovne vrednote, moramo imeti drugačen delovni proces (G2).~~ Razlika med klasičnim in socialnim podjetjem je v tem, da v socialnem podjetju vsi sodelujejo (G2), vsi so enako odgovorni za delo. V klasičnem podjetju pa vse poteka deljeno (G3). Socialno podjetništvo se integrira v človeka, sam sem mnenja, da pride v socialnem podjetništvu do integracije delovnega procesa in upravljanja (G4). ~~Lansko leto me je prosila, takrat postavljena za vodje službe za socialno podjetništvo na ministrstvu, naj definiram socialno podjetništvo sploh pa v enem stavku, da bodo ljudje razumeli; saj ljudje ne razumejo kaj je socialno podjetništvo.~~ ~~Klasično podjetništvo bazira na definiciji »denar je sveta vladar«, iz koder izhajajo vse vrednote.~~ Za socialno podjetništvo lahko rečemo, da je človek največje bogastvo (G5). ~~Takoj vidimo tudi v vrednotah, kakšna je razlika.~~ ~~Klasični model podjetništva bazira na materializmu, v ospredju je profit~~. Socialno podjetništvo je čisto drugačen koncept, bazira na pozitivnih vrednotah, je pozitivni koncept (G6). Zato je socialno podjetništvo ubistvu družbeni sistem (G7). ~~Jaz sem delal na tem družbenem sistemu in ga razvijal 12 let, imenuje pa se Biohumanizem.~~ ~~Ravno sedaj izvajam en projekt EU, na tematiko socialne varnosti.~~

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

Kaj je bil motiv za ustanovitev vašega socialnega podjetja?

~~Bil sem del tega, ko smo generirali to področje in ustanovili prva socialna podjetja. Država pa je to zlorabila – naredili so prenos iz tujine k nam, skrb za ranljive skupine ljudi, saj bo imela država s tem manj problemov, kot pa če jih kar prepusti. Kajti ob ne posvečanju skrbi za tovrstne ljudi se težave lahko kopičijo. Država je želela ustvariti »ghetto« in ga marsikje tudi ustvarila. Država podpira z subvencijami privatna podjetja. Privatniki imajo od tega poceni delovno si no, ker krije država.~~ Klasično podjetništvo ne razvija koncepta, ki bi bil boljši za vse, kot to počne socialno podjetništvo (G8). V socialnem podjetništvu gre ravno za to, da vzdržujemo ravnovesje, toliko kot daješ, toliko prejemaš (G9).~~Zato ker je nagrajen, se ljudje zato tako obnašajo in tako ravnajo.~~ Obstoječi sistem bazira na egoizmu človeka in je dominanten, je nagrajen (G10). Obstoječi klasični sistem podjetništva bazira na logiki: več imam, bolj sem pomemben, večja je moč, večje imam privilegije (G11). Sistem gre v negativno smer, zato imamo vedno hujše razmere. Zato v tem sistemu tudi ni rešitev (G12).~~Posledično imamo hude težave in probleme, ker ni ravnovesja.~~ S socialnim podjetništvom sem začel zato, ker sem videl, da ta obstoječi sistem, nima rešitve za evolucijski pozitivni proces (G13)~~, zato sem primerjal prejšnji sistem in obstoječi sistem, da bi lahko videl prednosti obeh.~~ Na osnovi obeh dveh sem potem oblikoval z inovativnimi prijemi nov družbeni sistem (G14). Ta temelji na teh stebrih, kar se tiče delovnega procesa (G15). Prvi steber je to, da je vsako podjetje, ki se informira, podjetje vseh zaposlenih in ne zgolj enega (G16). ~~Da se vsak obnaša kot solastnik do svojega premoženja~~. Drugi steber: prihaja do soodločanja v procesu, na vse mogoče stvari (G17), ~~to odločanje pomeni en človek en glas, izloči se silo kapitala.~~ Tretji steber:~~-~~v delovnem procesu se ustvarja skupno premoženje, ki ni deljivo ampak služi skupnosti (G18). ~~Tako se zagotavljajo splošni interesi. Zato je to vse skupaj bolj demokratično Da se podjetje oblikuje za tiste ki v njih delajo in da je to njihova solastnina. Vsi vlagajo v delo in iz tega potem nastaja neka nova vrednost. Zato so tudi solastniki. V klasičnem podjetju pa lastnik legalno rečeno krade. Zato je pri njem nekdo zaposlen, da lahko sam uživa v novo nastalem dobičku.~~ S temi tremi stebri izhaja osnova za popolnoma drugačne vrednote (G19). ~~Tu se vzpostavi pogoje za neposredno komunikacijo med samimi zaposlenimi. Tudi znanje in vse ostalo se pretaka.~~

Kako je prišlo do nastanka socialnega podjetja?

Ta obstoječi ekonomski model bazira na egoizmu in na materializmu, ta dva elementa sta dominantna (G20). ~~in človeka vodita v propad~~. Zato je bilo potrebno stvari spremeniti in jih zaustaviti, ~~pravo nasprotje egoizma izhaja iz tega, borbe za preživetja, samoobrambe. To je bila osnova.~~ jaz sem iskal nasprotje egoizmu (G21). ~~alternativo temu. Kaj je nasprotje egoizmu~~. ~~Nikjer ne piše, nikjer ni nobenih možnosti da to ugotoviš. Ko sem pol leta preučeval procese, ki so se dogajali, po procesu nasproti egoizma, je vedno ljubezen, ki je edina naravna lastnost, ki lahko reši človeka od egoizma .To je naravni pojav, ki je zasnova vseh pozitivnih vrednot v odnosu do egoizma. Edina naravna lastnost, ki lahko reši človeka od egoizma je ljubezen. Če to stvar razviješ, vidiš, da egoizem škodi in ljubezen zdravi. Na osnovi egoizma zboliš in na osnovi ljubezni se pozdraviš.~~ Poudarjam, da je bistvo sodelovanje in ne manipuliranje, izkoriščanje, za kar sem se tudi podal v te vode in formiral zavod (G22). ~~Potrebne so spremembe, ampak mladi jih dejansko lahko uvedejo oziroma uveljavijo, imajo to moč in tudi pogoje.~~ Drugače pa imam dva socialna podjetja, ampak to ni klasična oblika (G23). Leta 2014 smo formirali Društvo brezposelnih Slovenije(G24). Iz tega društva smo potem tudi po zakonu stvar registrirali kot socialno

podjetje; na ta način je bil potem dodan še dodatek – Društvo brezposelnih Slovenije na trgih dela (G25). Leta 2016 pa sem formiral zavod – Razvojni center kooperativ in socialnega podjetništva, ravno s tem namenom, da aktiviram te procese in dejavnosti (G26). Njegova primarna vsebina delovanja je namenjena razvoju pravnih osebe javnega in zasebnega prava, nevladnega sektorja in neprofitnih organizacij, ki svojo dejavnost izvajajo po načelih nove socialne ekonomije in družbeno odgovornega podjetništva (G27). Poleg tega Zavod RC KoSoP temelji na sodelovanju, solidarnosti in združevanju nove vrednosti v oblike kooperativ in socialnega podjetništva, za skupni razvojni proces (G28). ~~Strateška usmeritev delovanja zavoda RC KoSoP je razvojno povezovanje pravnih oseb. Poleg tega je cilj uspešno izvajanje razvojnih nalog in projektov pri uresničevanju svojega poslanstva.~~ Zavod strmi tudi k medsebojnemu spoštovanju, ter spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja (G29), s ciljem učinkovito aktivirati vse deležnike razvojnega procesa (G30). ~~Poslanstvo zavoda je krepitev razvojnih potencialov ustanovnih članov, poslovnih partnerjev, nevladnih organizacij in drugih pravnih oseb, ki so na področju socialne ekonomije oz. družbeno odgovornega podjetništva vključene v poslovno sodelovanje in povezovanje pri opravljanju skupnih storitev ter vodenja razvojnih dejavnosti preko skupnih razvojnih projektov, da na ta način sodelujočim razvojnim partnerjem omogoči enakopravne pogoje za aktivno in demokratično sodelovanje pri razvoju družbeno koristnih socialno podjetniških aktivnosti.~~ Namen zavoda je spodbujanje družbeno odgovornega podjetništva za učinkovito doseganje skupnih razvojnih ciljev (G31), ~~in sodelovanje z vsemi pravnimi in fizičnimi osebami, ki vključujejo nova znanja mladih in pridobljene izkušnje starejših, razvijajo solidarnosti, medsebojno spoštovanje in enakopravno soodločanja vseh članov sodelujočih razvojnih partnerjev pri skupnih projektih razvoja na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Osnovne zastavljene cilje poslanstva zavoda, si prizadevam izpolnjevat in dosegat z načrtnim spodbujanjem in pospeševanjem razvoja ustanovnih članov in sodelujočih partnerjev, s tem ko oblikujemo skupne razvojne projekte ter izvajamo razvojne dejavnosti. Vse to s ciljem razvoja kooperativ in socialnega podjetništva, na vseh družbeno ekonomskih področjih, v skupno korist~~. ~~Na ta način ponovno aktiviramo povezovanje skupnih programov.~~

Kakšni so bili začetki vašega podjetja?

Jaz sem sprva delal neke fizične produkte, kar mi je omogočalo, da sem jih prodajal na trgu (G31). V glavnem pa sem že od začetka delal nefizične, inovativne storitve (G32). Čisto na začetku mojega delovanja, pa sem zagnal prvi projekt učne delavnice z naslovom Usposabljanje brezposelnih (G33). Pravzaprav daješ svoje znanje, druge usposabljaš, država pa krije stroške in te plača (G34). Glede tega imam izredno slabo izkušnjo, ker si je država pridržala pravico, da je od zahtevka za izplačilo rok za plačilo 120 dni (G35). ~~Socialna podjetja ubistvu financirajo državo in ne obratno. Ena stvar je teorija, druga pa praksa. Skupaj z občino, društvom upokojencev in razvojnega centra kot zavoda, smo vložili ali dali prijavo za javni poziv oziroma razpis lokalne akcijske skupine. Poznamo tri modele financiranja razvojnega procesa – eden je preko EU, centralni evropski, drugi je nacionalni iz našega proračuna, tretji ki pa je bil sprejet leta 2015 v Eu je pa spodbuda razvoja iz spodaj navzgor iz lokalnega okolja – temu se reče, da se v okviru te deležniki oziroma pravne osebe, povežejo in skupaj oblikujejo strategije določenega območja. Uredba se imenuje CLLD, to je razvojni proces v lokalni skupnosti. V tem kontekstu je opredeljen ta model razvoja. Ko je strategija narejena – ministrstvo ki je v skladu s tem področju financira ta področja.~~ Občina, društvo upokojencev in razvojni center kot zavod, smo se skupaj prijavili na razpis (G36), ravno zaradi segmenta odpravljanja revščine, zato je tudi ta vloga, ki je dana kot projekt z

naslovom Socialna varnost ali boljše bivanje za vse (G37). Ravno na tem delam: na kakšen način lahko spremenimo pogoje za bivanje v lokalnem okolju (G38), da ponovno mobiliziramo naslednje družbene skupine: od upokojencev, mladih, brezposelnih, invalidov, in jih mobiliziramo v celoto, jih povežemo (G39)

Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe

Na katere družbene potrebe ste se odzvali z ustanovitvijo socialnega podjetja?

Prizadevam si za razvoj kooperativ in socialnega podjetništva, na tako v korist lokalne kot širše družbene skupnosti (G40). Strmim pa tudi k temu, ~~da se zagotavljajo kakovostna delovna mesta,~~ da se krepi socialna in ekonomska kohezija (G41) ter razvija in širi socialni kapital (G42).Obstoječi model je problematičen v tem, da se iz vrha vse dirigira, podzavestno se ljudje temu zoperstavljajo, se vedno bolj upirajo obstoječim razmeram, zato so potrebne spremembe (G43). ~~Na primer mladi ki ob do študiranju nimajo zaposlitve.. To pa vse negativno vpliva na psiho človeka, mladih. To so dolgoročno zelo negativne konsekvence. . Nekateri pa še vedno ne želijo sploh slišati o socialnem podjetništvu. 95% je takih, ki bi samo zlorabljali socialno podjetništvo na osnovi starih vrednot. Tudi model sedaj, ki se dogaja, je zaradi tega na nivoju države ni pravega odnosa. Sam jim govorim o mojih principih in pogledih ampak me ne razumejo. Zato je boljše da mi to v praksi začnemo potrjevat in bo dober rezultat dobra promocija sama po sebi. Na ta način smo sedaj začeli, ne moreš pa drugih prepričati niti spremeniti sistema s teorijo, ker bi to tudi večina zlorabila.~~

Kako te potrebe spremljate sedaj in kako se jim prilagajate?

Pozitiven izid oziroma rezultat je vedno najboljši kazalnik (G44). Merila so to potem kako sodeluješ med sabo, kako so zadovoljni, npr. udeleženci delavnic, usposabljanj (G45). ~~Skratka vse to kar je vsakdanje življenje~~. Najbolj pomemben kazalnik je zadovoljstvo s skupino, s katero smo delovali v okviru naših delavnic za brezposelne (G46). ~~Tako imajo na primer v eni afriški državi kot kazalnik uspešnosti, stopnjo zadovoljstva in sreče posameznika. Tu gre ravno za to, bolj kot uživa, bolj je srečen, bolj zadovoljuje tudi duhovne potrebe in ne samo materialne. Materialne pa so zelo hitro minljive. Mnogo manj materialnih dobrin rabimo, kot jih imamo. Imamo pa strašno pomankanje duhovnih potreb. Ravno v tem je ta hud problem v klasičnem podjetništvu – vedno več stvari je v prid materializma in v neke materialne stvari, na škodo nematerialnih dobrin. Zato pa smo vedno manj človek in vedno bolj žival.~~

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

Kako vidite razvoj zakonodaje na področju socialnega podjetništva?

Zakonodaja se mi na sploh zdi v redu (G47). Zakon sprejet v 2011 naj bi sicer na eni strani podpiral neodvisno delovanje socialnih podjetij, ampak vse skupaj »zatre« že na začetku in socialna podjetja ne morejo uspet (G48). S temi omejitvami ne moremo omogočati, da se neka zadeva razvija in se vzpenja (G49). Težava se mi zdi v tem, da je zakon sprejet, ampak ni pa pogojev za uspeh (G50). Zato pa tudi ni nobene strategije na področju razvoja s strani države (G51). ~~Ko so naredili zakon za ranljive skupine ljudi, sem delal še na ministrstvu in sem bil takrat tudi odpuščen, ker sem prišel v konflikt, sem bil moteči element. Sam sem izrazil mnenje, da ustvarjamo »ghetto« in ne neka socialna podjetja za kar sem bil tudi odpuščen, ampak je pa bil produktiven~~

pritisk z moje strani, ker je bila novela zakona in je zadeva sedaj podprta. Ker takrat sem jaz na glas povedal, da so te stvari nesprejemljive. Če ne bomo naredili strukture, socialno podjetništvo ne more zaživet, če ni ustvarjenih pogojev (G52). Bistveni razvoj se začne z vrednotami. Obstoječi model je drugačen, denar je sveta vladar ali človek je največje bogastvo, to sta dve popolnoma različni stvari. More bit znanje in pripadnost. Pripadnost pomeni, da z znanjem in vrednotam v skupini, z vsemi stebri, na ta način oblikuješ delovni proces, potem imaš tudi take delovne vrednote, ki se iz tega procesa potrjujejo. Klasični model podjetništva bazira na konfliktu. Sam se večkrat sprašujem, zakaj se sploh delavec imenuje delojemalec, če pa ustvarja delo. Drugi ki pa delo jemlje, pa je delodajalec. To se meni zdi nesmisel, to ne gre skupaj. Ampak je čisto v nasprotju z neko kmečko logiko. To je v tem sistemu, ogromno nekih nesmislov, zato pa smo v taki stiski in vedno hujši situaciji.

Kako vam je zakon olajšal »zagon« socialnega podjetja (ali otežil)?
Na naše delovanje zakon ni imel ravno vpliva (G53).

Kje vidite največje pomanjkljivosti v zakonski podlagi socialnega podjetništva in kje največje prednosti?
Kot sem že omenil, sam zakon ni tako težaven, težavno je to, da država ne ustvarja dobrih pogojev za uspeh socialnih podjetij (G54). Drugače pa mi zakon ni tako dobro znan, da bi lahko izpostavil konkretne člene, kjer so težave (G55).

Kako ste doživeli spremembe, sprejete leta 2018, ob uveljavitvi dopolnjenega Zakona o socialnem podjetništvu?
Z novelo zakona pa je zadeva odprta in podprta, na ta način, da je možno na vseh področjih integrirat to socialno podjetje (G56).

<u>Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij</u>

Kakšne ovire ste premagali in kako, od pričetka delovanja pa vse do danes?
Najhujše ovire so bile in ostajajo v tem, da so dominantne vrednote klasičnega modela podjetništva (G57). To je najhujši problem, kako ljudi prebuditi in jim sporočiti, da klasične vrednote enega drugega uničujejo in da nam škodijo (G58). Druga stvar pa je ta, da vse priviligirane strukture s trenutnim sistemom, ki imajo dominantno vlogo v zdajšnjem sistemu, vzdržujejo ta sistem (G59). Oni pa niso za spremembe, jih ne dovoljujejo. Spremembe se zatirajo. Ni evulucijskega procesa, ker je vlada sila moči, v fizičnem smislu, nekdo ki se počuti ogrožen, takoj zlorabi svojo pozicijo in zlorabi svojo moč. Struktura na oblasti je zlorabljena. Trije osnovni elementi: omejeno ozemlje, drugi element je pravo ki definira vse ostale stvari v pravnem smislu, kako stvari funkcionirajo v neki skupnosti, tretji element pa so institucije (sodišče..) To so sestavine države in one so orodje države. Ljudje pa tega ne vedo. Sodobna država je element privilegirane strukture.

Kako ocenjujete izpolnjevanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (zajemajoč finančne in druge ukrepe za promocijo socialnega podjetništva), ukrepov oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja, ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb...
To spodbujanje ni ubistvu nič drugega kot to, da za tiste ranljive skupine, ki so potrebne neke podpore in pomoči, se država potem na tem odloča in namenja neka sredstva. To pa se sedaj zelo zlorablja, država

negospodarno ravna s tem sredstvi (G60). Poleg tega pa tudi ni nobenega strateškega načrta za financiranje (G61). ~~Dobijo pa finance ljudje po poznanstvih, po privilegijih, po kanalih, kjer so bolj vodljivi in poslušni.~~ Je pa tudi res, da ljudje med sabo tekmujejo v socialnem podjetništvu, namesto da bi med sabo sodelovali, se med sabo dogovorili ~~napredovali skupno, se bodrili~~(G62)~~.~~ ~~Ne da se enega drugega izloča in se drug drugemu preprečujejo stvari. Klasični model temelji na egoizmu, tekmovanju in izločanju. Zaradi tega so potem stvari take kot so – slabše. Potrebno je imeti idejne koncepte in ne uporabljati sile~~. Na področju socialnega podjetništva se konflikti multiplicirajo, namesto da bi se reševali (G63). ~~To pa zato, ker sistem ni zastavljen v redu.~~ Socialno podjetništvo ne pride v veljavo, zato ker klasično podjetništvo dominira (G64). ~~Povsod se uči to, kako vzdrževati sistem in ne kako ga spreminjati. To pa je največji problem. Sam sem raziskoval družbene modele. Pod drobnogled sem vzel vse doktorje znanosti in želel ugotoviti, kako funkcionirajo v življenju. Ugotovil sem da sta samo 2 od 10 dajala več, kot sta prejemala. 5 je bilo takih, ki so namenoma delali probleme, saj so lahko tako več zaslužili. Na tak način dela tudi struktura ki vlada, večina pa tega sploh ne ve. Zato je to hud problem zavesti človeka, ker so ljudje tako zasvojeni in zapeljani, z obstoječimi vrednotami, kot osebe z odvisnostmi. Težko se odvadimo. Tako je tudi večina ljudi, ker je lahko vodljivih.~~

<u>Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij</u>

Kaj lahko prispeva kateri od različnih deležnikov (in kateri to so)?

Deležniki so lahko povsod, gre pa ubistvu za to, da se te inovacije s temi vrednotami začnejo uveljavljati v praksi (G65). ~~Morajo pa biti sinteze prakse in teorije. Najboljše je to, da se izvajajo praktične stvari in se s prakso te stvari potrjujejo. Tako kot je značilno za vsako inovacijo.~~ Večina ima do nekih novih zadev zelo obremenjujoč odnos, dokler ne ugotovijo prednosti (G66). ~~Tu konkretno, se lahko prednosti pokažejo le s prakso~~. ~~Sinteza izobraževanja dela – teorije in prakse. Socialno področje je neobčutljivo.~~

Kako vidite vpetost države v socialno podjetništvo?

Z eno besedo – slabo (G67). To je problem, ker država bazira na kapitalu in politiki, socialnega podjetništva ne sprejema, ker jo ruši (G68). Mi ubistvu ne potrebujemo države (G69). ~~Organizirana skupnost je lahko mnogo boljše kot država, ljudje imajo od tega korist in uživajo v življenju .In ne da trpijo (v državi), ne rabiš prisilnih aparatov (če nekdo drug postavlja pravila in principe, se ljudje po navadi upirajo)~~. ~~Privilegirane strukture postavljajo vrednote in merila, za svoje koristi, ko večini ubistvu škodi in koristi, zato pa rabijo tudi silo. Represerni aparat obvladuje.~~

Kaj konkretno bi se moralo spremeniti, da bi se več ljudi odločilo za socialno podjetništvo (in ne klasično)?

Ne vidim drugih poti, kakor to, kar sem rekel – v praktičnem primeru izboljševat, prenašanje posameznika prakse (G70). Radikalne spremembe niso mogoče v tem obstoječem sistemu (G71). ~~Prejšnjo državo bi bilo možno spremenit, ker so bile drugačne vrednote .~~Ustvarjen sistem hierarhije je pripeljal do tega, da je bolj važno, na kakšni poziciji si in ne kako delaš in kašne rezultate ustvarjaš (G72). ~~Bolj je stvar centralizirana, manj je demokratična. Sistem počasi razpada, da bi to prikrili sprožajo konflikte in dajejo v ospredje čisto druge stvari. Problem je tudi v tem, da klasični model podjetništva temelji na človeku in na skupnosti in ne na državi~~

Ali se pri svojem delu opirate oziroma zgledujete na primere dobrih praks? Po katerih?

Dobre prakse so vsepovsod dobre, ker imajo dobre posledice (G73). S tem da je težava, da so to posamezni primeri, ni pa to sistem, ker primeri lahko oživijo in pa tudi umrejo (G74). Če pa sistem blokira razvoj vsega tega, potem ne moreš razvit neke dobre prakse, kot bi jih sicer lahko (G75). ~~Zato je na zahodu to v glavnem potuha klasičnemu podjetništvu. Prostovoljstvo je potuha tistih, ki na ta račun živijo. Ker se v tem sistemu to zlorablja. Nekomu, ki je žrtev zaradi sistema, mu pomagamo, sistemu pa koristimo, da lahko nekdo še naprej na osnovi sistema zlorablja sistem in ima od tega korist~~. ~~V novem modelu pa je posameznik tisti, ki daje skupnosti, ta mu vrača. Podjetništvo je samo ena sestavina življenja, v resnici gre za to da človek v življenju dela to, v čemer uživa. V socialnem podjetništvu se to lahko zgodi, v klasičnem pa je to nemogoče. V socialnem je to možno, ker med sabo sodelujemo, se med sabo dogovarjamo in dogovorimo. Posledica tega je lahko to, da lahko vsakdo dela, tisto čemer uživa: prvi sestanek partnerjev smo imeli glede projekta, sem rekel, lahko bi bil že v pokoju, ampak želim delati v tistem, v čemer uživam. Če bomo delali v tistem, v čemer uživamo, bomo imeli krasne rezultate. Zato klasično podjetništvo bazira na sili, zato da ne pride v veljavo nov model oziroma ga tudi ni. Sam sem raziskoval te stvari niso razvite. Sam sem kombiniral teorijo in prakso, zato sem začel ustvarjalno razmišljat, sem razvijal ideje. Ta proces izobraževanja in dela mi je dal to lastnost, da kreativno razmišljam. Ljudje ne morejo dojet, da jaz tako dolgoročno razmišljam. Mlada generacija ima to možnost, da ste odprti, da gledate malo drugače~~.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Moj glavni načrt je, da generiram ta razvojni proces, zato sem tudi formiral ta zavod (G76). Ta model bom poskušal v praksi potrjevati in s praktičnimi primeri dokazovati, da je to prava pot (G77). Uspešna realizacija projekta in zadovoljstvo ljudi je najboljši avans da si na pravi poti (G78), s tem se bo tudi razvijalo socialno podjetništvo (G79). Nedolgo nazaj sem na sestanku s poslovnimi partnerji predstavil koncept razvoja modela socialne varnosti na nivoju lokalne skupnosti (G80). Na tem sestanku sem povedal, da smo sestavina socialne varnosti vsi, vsi moramo skrbeti za te vrednote (G81). Mi smo soodvisni, skrbeti moramo za skupnost (G82) in za človeka (G83). ~~Izhajam iz koncepta, da srečni človek lahko samo tisti, ki živi med srečnimi ljudmi.~~ Dejstvo je to, če ustvarjamo pogoje da smo srečni, bomo imeli tudi socialno varnost imeli boljšo, vsi moramo skrbeti, ne pa da smo indiferentni do tistega, kar se dogaja okoli (G84). Zato je obstoječ model kritičen, nov model pa je rešitev za človeka in življenje (G85). ~~Dokler ne bomo prišli do hudih kriz, dolgo ne bo pravih sprememb. Sam imam že vse pripravljeno da realiziram, ampak ni pogojev, da bi to lahko uveljavil. V praksi bom začel to uveljavljat, potem bom z konkretnim vzorom drugim pokazal, da je to prava pot za nas~~. Nov model temelji na naravnih zakonitostih življenja, konkretno, v naravi je en tak zakon vzrok in posledica, v praksi rešujemo posledico, vzroka pa ne (G86). ~~Kje je tu smisel.~~ Mora biti ravnovesje, tako kot v naravi, v mojem novem modelu je pomemben posameznik in ne skupnost (G87). ~~Posameznik deluje v skupnosti in mu daje, skupnost pa ga nagrajuje in mu daje pogoje.~~ Nov model, ki sem ga ustvaril, bazira na mreženju ali povezovanju in sodelovanju (G88). Napaka je že v družbi, pri nas imamo to že v plasti, ta koncept, zato je klasični model hierarhija (G89). Jaz skrbim za mlade generacije in se bom še naprej trudil, ravno vi ste tisti, ki lahko začnete ta nov sistem uveljavljati (G90).

8.11 Odprto kodiranje intervjuja A

OZNAKA INTERVJUJA IN ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
A1	*Poimenovanje bi bilo bolj smiselno, če bi temu rekli družbeno koristno podjetništvo*	Družbeno koristno podjetništvo	Ustrezno poimenovanje	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
A2	*Ne pa, da uporabljamo oznako socialno podjetništvo*	Socialno podjetništvo	Neustrezno poimenovanje	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
A3	*Imamo reintegracijo za bivše odvisnike od prepovedanih drog in alkohola,*	Reintegracija bivših odvisnikov prepovedanih substanc		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
A4	*ta program vsebuje delovno terapijo.*	Delovna terapija		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
A5	*Na začetku nismo imeli možnosti, kaj bi dali tem (bivšim odvisnikom) ljudem za delati, zato smo odprli socialno podjetje*	Pomoč bivšim odvisnikom		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A6	*Motiv je bil predvsem zagotoviti delo in delovno usposabljanje bivših odvisnikov*	Zagotovitev dela in delovno usposabljanje bivših odvisnikov		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A7	*Od leta 2000 je bilo naše socialno podjetje registrirano po Zakonu o ustanovah, kot fundacija.*	L.2000 registrirani kot fundacija	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A8	*Kot socialno podjetje smo se potem registrirali v letu 2012*	L. 2012 registracija socialnega podjetja	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A9	*Ker smo se želeli ukvarjati s tržno dejavnostjo,*	Želja po tržnih dejavnostih	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A10	*smo morali fundacijo do registrirati v socialno podjetje*	Potrebna je bila do-registracija	Postopek	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A11	*Pričakovali smo, da bo več pomoči za delovanje s strani države*	Večje spodbude s strani države	Pričakovane	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

A12	*Npr., da bo delovna ureditev taka, kot jo imajo invalidska podjetja ali zaposlitveni centri.*	Delovna ureditev bi morala biti podobna ureditvi invalidskih podjetij	Pričakovane	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A13	*Ker mi tako kot invalidska podjetja in zaposlitveni centri, zaposlujemo ranljive skupine ljudi,*	Zaposlovanje ranljivih družbenih skupin ljudi	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A14	*vendar moramo za delovanje celotna sredstva pridobiti s tržno dejavnostjo.*	Pridobivanje celotnih sredstev skozi tržno dejavnost	Odmik od prednosti	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A15	*Naš donator je bil gospod Vincenc Draksler,*	Glavni donator gospod Vincenc Draksler	Donatorstvo	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A16	*delno nam je pomagala tudi mestna občina Kranj*	Mestna občina Kranj kot sofinancer	Občinska sredstva	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A17	*Največ sredstev smo pridobili preko razpisa za razvoj socialnega podjetništva*	Največ finančne spodbude prejete na razpisu za razvoj socialnega podjetništva	Razpisi	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A18	*Razpis je bil leta 2012, dobili smo 4.000 evrov, tako da smo kupili prve stroje in opremo.*	L. 2012 prejetih 4.000€	Razpisi	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
A19	*Ukvarjamo se z zbiranjem rabljenih predmetov,*	Zbiranje rabljenih predmetov		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A20	*prek te dejavnosti kot prvo zagotavljamo zaposlitveno rehabilitacijo*	Zagotavljanje zaposlitvene rehabilitacije		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A21	*in delovno terapijo, za bivše odvisnike in pa deloma tudi invalide.*	Zagotavljanje delovne terapije za bivše odvisnike in invalide		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A22	*Kot drugo, skrbimo za okolje, do sedaj smo odpravili že več*	Skrb za okolje skozi odpravo različnih		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV

	kot 200 ton različnih predmetov, ki jih ljudje pripeljejo v zbirni center	predmetov v zbirnem centru			O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A23	*Poleg tega omogočamo nakup obnovljenih in rabljenih predmetov,*	Omogočanje nakupa obnovljenih predmetov		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A24	*po nekih ugodnih cenah, da si lahko tudi tisti z manjšim proračunom kakšno stvar privoščijo.*	Omogočanje cenovne dostopnosti predmetov širši populaciji		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A25	*S prodajo teh rabljenih stvari je posledično manj stvari ponovno porabljenih in proizvedenih*	Ohranjanje naravnih virov		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A26	*Imamo določene kazalnike, s katerimi spremljamo te stvari.*	Kazalniki omogočajo oceno delovanja	Prisotnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A27	*En kazalnik je od zbranih predmetov*	Kazalniki za zbrane rabljene predmete	Prisotnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A28	*Drug kazalnik je količina, ki jo lahko obnovimo,*	Kazalnik za količino možno obnovljivih virov	Prisotnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A29	*tretji je promet v trgovinah in tako naprej*	Kazalnik za stanje prodaje v trgovinah	Prisotnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE

					DRUŽBE
A30	*Vse te glavne stvari evidentiramo in spremljamo in vsako leto, kazalnike nekoliko povečujemo tako, da napredujemo v tej smeri, da širimo svojo dejavnost*	Vsakoletno povečevanje kazalnikov	Prilagajanje kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
A31	*Menim, da Zakon o socialnem podjetništvu ne deluje spodbudno na razvoj socialnega podjetništva*	Zakon o socialnem podjetništvu ne deluje vzpodbudno		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A32	*Večina socialnih podjetij je bilo ustanovljenih samo zato, da črpajo nepovratna sredstva*	Veliko socialnih podjetij ustanovljenih za črpanje nepovratnih sredstev		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A33	*Po mojem mnenju, ta sredstva niso bila racionalno porabljena – če nekdo ustanovi socialno podjetje, zato da to tri leta deluje nato pa podjetje zapre; pomeni, da je s samo zakonodajo in sistemom financiranja nekaj narobe*	Sredstva za razpise niso racionalno porabljena, ker so po preteku financiranja zapirali sop		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A34	*Evropsko povprečje socialnega podjetništva je nekje 6%, pri nas okoli 1%, tako da se glede zakonodaje da še veliko naredit*	Na zakonodajnem področju je še veliko prostora za spremembe		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A35	*Morali smo prilagoditi prej obstoječo ustanovo – fundacijo, zahtevam Zakona o socialnem podjetništvu*	Potrebna je bila sprememba akta o ustanovitvi		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A36	*Da bi nam zakon olajšal delovanje, to ravno ne morem trditi, nam pa tudi ni ravno otežil zadev*	Neopredeljenost glede vpliva zakonodaje		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A37	*Menim, da zakon nima nikakršnih velikih prednosti,*	Ni velikih prednosti		Zaznavanje prednosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH

					PODJETIJ
A38	*razen tega, da se lahko malo bolj promoviramo, da delujemo kot socialno podjetje.*	Promoviranje delovanja v skladu z načeli socialnega podjetništva		Zaznavanje prednosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A39	*Če socialno podjetje zaposluje invalide bi morali veljati enaki pogoji zaposlovanja kot v invalidskih podjetjih, kjer jim ni potrebno plačevati prispevkov*	Morali bi veljati enaki pogoji zaposlovanja za invalide kot v invalidskih podjetjih		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A40	*Pri dopolnitvi zakona gre samo za neko matematiko,*	Dopolnitve zakona ne nosijo bistvenih sprememb		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A41	*kjer se bodo socialnim podjetjem pristela še obstoječa invalidska podjetja ter zaposlitveni centri*	Prištevek invalidskih podjetij ter zaposlitvenih centrov		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A42	*Menim, da prvi sprejet zakon in njegova sprememba ne bosta prinesla bistvenih sprememb, poleg tega zakon ne deluje vzpodbudno na ustvarjanje novih socialnih podjetij*	Zakon še vedno ne deluje dovolj vzpodbudno		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A43	*Črtalo se je delovanje kot socialno podjetje tipa B in A, mi smo delovali kot tip B in smo morali to spremeniti*	Sprememba akta o ustanovitvi		Prilagoditev delovanja socialnega podjetja dopolnitvam Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A44	*Ostalo pa ostaja praktično enako*	Ni bilo velikih sprememb		Prilagoditev delovanja socialnega podjetja dopolnitvam Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
A45	*Največji problem je bil začetek, ni bilo nikakršnih virov pomoči*	Odsotnost finančnih spodbud	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A46	*Potem je bil na srečo objavljen razpis za socialno*	Začetek je bil omogočen z razpisom	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE

	podjetništvo, da smo lahko začeli				SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A47	*Kasneje smo bili deležni še pomoči Mestne občine Kranj in gospoda Vincenca Drakslerja*	Začetek delovanja je bil omogočen s sredstvi donatorjev	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A48	*Neka zagonska sredstva moraš pridobiti, brez tega je težko*	Zagonska sredstva so na začetku nujna	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A49	*Gre za stvari, ki so napisane na papirju, ampak v praksi se ne izvajajo*	Ukrepi za spodbujanje socialnega podjetništva so zgolj obljube	Obljube	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A50	*Mi imamo s strani Evropske Unije odobrenih do leta 2020 85 milijonov evrov,*	EU zagotavlja skupna sredstva v višini 85 milijonov evrov		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A51	*vendar glavnina teh sredstev ostaja,*	Glavnina sredstev v Sloveniji ostaja neizkoriščenih		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A52	*na ministrstvu niso sposobni narediti razpise, da bi Slovenija sploh lahko porabila ta Evropska sredstva*	Ministrstvo ne objavi razpisov		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A53	*Te stvari, ki so bile sprejete so več ali manj napisane samo na papirju,*	Ukrepi ostajajo samo v teoriji	Obljube	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
A54	*nekih finančnih ukrepov, do tega sploh ne prihaja oziroma še vedno v zamudi*	Do izvedb ukrepov ne prihaja		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ

A55	*Mislim, da mora biti v prvi vrsti država z evropskimi razpisi,*	Skrb za evropske razpise	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A56	*kot drugo lokalna skupnost,*	Lokalna skupnost	Lokalna skupnost	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A57	*pa tudi določeni posli, ki se oddajajo na ravni občin, ki jih lahko opravljajo socialna podjetja*	Pridobivanje dela na lokalni ravni	Lokalna skupnost	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A58	*V Kranju imamo to prednost, da nas občina kar podpira,*	Kranj - Občina deluje spodbudno	Lokalna skupnost	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A59	*vsako leto je objavljen razpis za razvoj socialnega podjetništva,*	Kranj - Vsakoletni razpis na lokalni ravni za razvoj socialnega podjetništva	Lokalna skupnost	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A60	*med tem ko druge občine ne vem, če sploh imajo ta razpis za pridobitev občinskih sredstev.*	Ostale občine – ne pozna, če imajo razpise	Lokalna skupnost	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A61	*Je pa deležnik zagotovo tudi iniciativa posameznika, da gre v to, da ma idejo in potrebuje nekoga, da mu pomaga spraviti to v življenje*	Iniciativa posameznika	Posamezniki	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A62	*Država ima škarje in platno, ureja zadevo z zakonodajo z možnostjo pridobivanja sredstev, a pri nas šepa*	Država ne deluje vzpodbudno		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A63	*Morale bi biti pozitivne spremembe, da bi se ti razpisi za financiranje pripravili, da bi lahko dobili denar ki nam je namenjen*	Na področju financiranja so potrebne spremembe	Financiranje	Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

A64	*Ljudje zagotovo premalo poznajo socialno podjetništvo, ne poznajo načel socialnih podjetij*	Ozaveščanje o načelih delovanja socialnih podjetij	Izobraževanje	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A65	*Imel sem svetovalno pisarno za razvoj socialnega podjetništva, vedno se je ustavilo pri financiranju, trženju in nepoznavanju ekonomije*	Izobraževanja s področja trženja	Izobraževanje	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A66	*Morali bi izvesti izobraževalni program za management v socialnem podjetništvu,*	Izvedba izobraževalnega programa za management v socialnem podjetništvu	Izobraževanje	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A67	*da bi pridobili poleg ekonomskih tudi socialna znanja.*	Pridobitev ekonomskih in socialnih znanj	Izobraževanje	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A68	*Spodbude pa bi bile lahko tudi s finančnimi subvencijami, da bi bilo bolj zanimivo kot klasično podjetništvo*	Finančne subvencije	Finančna sredstva	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A69	*Vse je povezano s financami,*	Financiranje		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A70	*ter z EU razpisi*	EU razpisi		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A71	*Če bi dobro štartali s temi razpisi, bi lahko po koristili 85 milijonov evrov, tako bi bilo tudi socialnih podjetij več*	Več sredstev bi omogočilo več socialnih podjetij	Finančna sredstva	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A72	*Morali pa bi tudi najprej ugotoviti kje je razlog, zakaj tistih socialnih podjetij ki so dobili nepovratna sredstva evropske unije ni več,*	Analiza neuspešnega delovanja socialnih podjetij		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A73	*kaj je šlo narobe, kje so težave v*	Razjasnitev vzroka neuspešnega		Največji potreben korak za spodbudo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA

	poslovanju, zakaj so ljudje zaprli, je bilo ustanovljeno samo zaradi črpanja sredstev	delovanja		razvoja socialnega podjetništva	IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A74	*Najprej bi tako morali izvesti analizo, in bi videli, kaj je potrebno spremeniti na področju zakonodaje*	Prilagoditev zakonodaje potrebam socialnih podjetij		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A75	*Na začetku smo precej sodelovali s CPU iz Rogaške Slatine, ki so že imeli nekaj prakse*	Sodelovanje s CPU iz Rogaške Slatne		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A76	*Bili smo deležni pomoči iz njihove strani, oni pa so kopirali stvari iz ostalih CPU centrov po Evropi*	Deležni pomoči s strani CPU		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A77	*Želimo čim bolj razvejati dejavnost, s katero se ukvarjamo, dodati še kakšno novo dejavnost,*	Razširitev dejavnosti	Rast socialnega podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A78	*ter zaposliti še kakšnega dodatnega človeka, ki je na prostem delu trga težko zaposljiv*	Ponuditi več delovnih mest težje zaposljivim	Rast socialnega podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
A79	*To je za naš največji uspeh, da zagotovimo bivšemu odvisniku službo, plačo in mu skozi to zagotovimo nek normalen obstoj.*	Zagotoviti težje zaposljivim priložnost za normalno eksistenco		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

8.12 Odprto kodiranje intervjuja B

OZNAKE INTERVJUJA IN ŠTEVILK IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
B1	*Socialno podjetništvo je oblika podjetništva, usmerjeno je v to, da se rešujejo neki družbeni izzivi*	Reševanje družbenih izzivov	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
B2	*Mora pa biti tudi družbeno učinek, ki*	Družbeni učinek presega ekonomski	Značilnosti	Opredelitev socialnega	DEFINICIJA SOCIALNEGA

	ga ustvariš z dejavnostjo, nad profitom oziroma nad ekonomskim vidikom podjetništva	vidik podjetništva		podjetništva	PODJETNIŠTVA
B3	*Simbioza je ustanovila socialno podjetje leta 2014*	l. 2014 ustanovitev socialnega podjetja	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B4	*Sočasno smo ustanovili zasebni neprofitni zavod*	l. 2014 ustanovitev zasebnega neprofitnega zavoda	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B5	*S projektnimi aktivnostmi smo začeli že v letu 2011*	l. 2011 začetek projektnih aktivnosti	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B6	*Prva tri leta, od leta 2011 pa do ustanovitve socialnega podjetja, 2014, smo delovali kot projekt, pod okriljem druge organizacije, Zavoda Y*	Od l. 2011 do l. 2014 – projektno delovanje pod okriljem druge organizacije	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B7	*Nato se je pokazala potreba, da iz projektov, prerastemo v neko samostojno pravno osebo*	Pojav potrebe po preoblikovanju delovanja - iz projektov v samostojno pravno osebo	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B8	*Projekti so rasli in se širili*	Rast projektov	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B9	*Iz vidika nastanka smo primer dobre prakse, ker smo sami uspeli zrasti iz projektov v socialno podjetje oziroma neko novo pravno telo*	Iz vidika nastanka so primer dobre prakse – zrastli so iz projektov v socialno podjetje		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B10	*Že od začetka rešujemo neke družbene izzive,*	Reševanje družbenih izzivov	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B11	*na področju, kjer se nam je zdelo, da država ni dovolj ustrezno ali pa sploh nagovarjala k tem aktivnostim, ki jih mi rešujemo*	Država ni dovolj ustrezno reševala težav – na določenih področjih	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B12	*Po drugi strani, pa je bil motiv tudi Zakon o socialnem podjetništvu*	Zakon o socialnem podjetništvu		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

B13	*Pa tudi takrat se je veliko govorilo o nekih spodbudah, ki bodo namenjene socialnim podjetjem*	Obljubljene spodbude za socialna podjetja	Obljubljene spodbude	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B14	*To so bile finančne spodbude – da bo večja olajšava za davke, da bo večja olajšava pri zaposlovanju, ker prvotni zakon je bil napisan s ciljem da se zaposlujejo ranljive družbene skupine*	Obljubljene ugodne finančne spodbude – v obliki večjih davčnih olajšav in olajšav na področju zaposlovanja	Obljubljene spodbude	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B15	*Potem tudi to, da bo država subvencionirala delovanje socialnih podjetij do tega, da bo privabljala investicije*	Obljubljeno subvencionirano delovanje s strani države		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B16	*Vse te spodbude so potem tudi botrovale k temu, da smo se takrat odločili, da se registriramo kot socialno podjetje*	Obljubljene spodbude botrovale k registraciji socialnega podjetja	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B17	*Naša rast je bila organska, mi nismo nič planirali*	Rast in razvoj nista bila planirana		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B18	*Simbioza je bila kot projekt v letu 2011 izvedena prvič*	l. 2011 prva izvedba projekta	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B19	*Takrat je bilo mišljeno da bo to enkratna akcija, nihče ni pričakoval da se bo to tako širilo*	Načrtovana enkratna akcija se je vedno bolj širila		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B20	*Na začetku smo imeli zelo dobro podporno okolje,*	Imeli dobro podporno okolje – na začetku	Podporno okolje	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B21	*od sodelovanja z gospodarstvom, civilna družba je zelo sodelovala z nami, tudi država nas je podprla*	Sodelovali z gospodarstvom in prejeli podporo s strani države – na začetku	Podporno okolje	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B22	*Rasli smo postopoma, skupaj z našimi aktivnostmi*	Rast aktivnosti in ob enem rast podjetja		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B23	*Prednosti, ki so jih takrat navajali, so bile zakonske*	Zakonske olajšave	Pričakovane	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA

	olajšave				PODJETJA
B24	*Za socialno podjetništvo smo se torej odločil iz vidika nekih obljubljenih olajšav*	Odločitev za nastanek socialnega podjetništva zaradi obljubljenih olajšav	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B25	*Že od začetka smo bili fokusirani tudi na to, da se ustvari neka aktivnost, iz katere se bomo financirali sami, zdi se nam nujno, da socialno podjetje ustvarja lastni prihodek kar je hkrati tudi nekakšna prednost*	Osredotočenost na ustvarjanje dobičkonosne aktivnosti	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B26	*Konkretno, trenutno imamo 6 projektov, en iz med njih je profiten*		Projekti	Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
B27	*Prodajamo naše delavnice digitalnih veščin podjetjem, posameznikom ali drugim izobraževalnim institucijam*	Prodaja delavnic digitalnih veščin izobraževalnim institucijam		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
B28	*S to prodajo generiramo prihodek,*	Prodaja delavnic omogoča generiranje prihodka		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B29	*da lahko financiramo oziroma sofinanciramo naših 5 neprofitnih projektov*	Sofinanciranje neprofitnih projektov skozi prodajo delavnic		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B30	*Že od samega začetka smo imeli dobro vzpostavljeno infrastrukturo*	Dobro vzpostavljena infrastruktura		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B31	*Imeli smo čisto svojo ekipo, ki je bila že utečena,*	Utečeno osebje		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B32	*tudi finančne zadeve smo imeli že ločene od krovne organizacije*	Neodvisnost finančnih zadev od krovne organizacije		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B33	*Že od začetka smo delovali kot projekt zelo samostojno,*	Samostojno projektno delovanje	Projekt	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B34	*zato je bil prehod za nas zelo »mehek«.*	Mil prehod delovanja		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B35	*Bila je le stvar*	Ureditev formalnih		Začetki socialnega	MOTIV

	formalnosti, ureditev zadev na sodišču, zaprositev za status socialnega podjetja	zadev na sodišču		podjetja	USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B36	*Po ustanovitvi pa se je pokazal ta podjetniški del – finančno načrtovanje,*	Z ustanovitvijo je potrebno več finančnega načrtovanja		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B37	*vzpostavitev teh profitnih dejavnosti, ki jih pred vzpostavitvijo socialnega podjetja nismo imeli*	Vzpostavitev profitnih dejavnosti		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B38	*Ker pred vzpostavitvijo socialnega podjetja nismo imeli profitnih aktivnosti, smo morali najti »tržno nišo«*	Oblikovanje tržne niše		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B39	*Takrat je bil manjši delež, vložek ustanoviteljev*	Manjši finančni vložek ustanoviteljev	Vložek ustanoviteljev	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B40	*Mi smo izhajali iz projekta, imeli smo tri letno podlago, tri leta smo že prej zbirali sredstva*	Predhodno triletno zbiranje sredstev skozi projekte	Projektno zbiranje sredstev	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B41	*Poleg tega so bila tu še sponzorstva, ter naborki, ki smo jih uspeli nabrati predhodno*	Sponzorstva		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
B42	*Od naših začetkov naprej, nagovarjamo nekakšno izključenost starejših iz informacijske družbe*	Vključevanje starejših v informacijsko družbo		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B43	*Izhajamo pa iz dveh perečih dejstev – v letu 2010 je bilo več kot 83% starejših od 65 let takih, ki še niso bili v stiku z računalnikom*	Visoko število računalniško ne aktivnih - starejših od 65 let		Potrebe – vzrok	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B44	*Od deleža starejših, ki pa so se srečali z računalnikom , pa je približno 94% takih, ki niso slišali za internet*	Večina starejših računalniško aktivnih ne pozna interneta		Potrebe – vzrok	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE

B45	*Že leta 2010 se je vse bolj poudarjalo digitalizacijo in digitalno transformacijo*	Vse večje poudarjanje digitalizacije		Potrebe – vzrok	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B46	*Takrat smo opazili, da bo ta digitalni razkorak samo vse večji,*	Večanje digitalnega razkoraka		Potrebe – vzrok	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B47	*in bo posledično samo še bolj povečeval razlike med generacijami*	Večanje medgeneracijskih razlik		Potrebe – vzrok	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B48	*Starejši, ki so izpuščene generacije, nikoli niso imeli priložnosti za rokovanje s tehnološkimi napravami*	Izključenost starejših iz informacijske družbe		Potrebe – vzrok	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B49	*Tekom našega raziskovanja smo ugotovili, da je naš največji izziv ki ga moramo nagovoriti, digitalni razkorak*	Reševanje digitalnega razkoraka		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B50	*Poleg tega pa smo ugotovili, da mladi vsi posedujemo neke osnove e-pismenosti in smo iskali način, kako to povezati, s starejšimi ki pa so izključeni iz informacijske družbe*	Iskanje načina povezovanja e-pismenosti mladih in izključenosti starejših iz informacijske družbe		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B51	*Tako povezujemo sodelovanje mladih, ki posedujemo znanje, in starejših, ki jim je potrebno pomagat in jih vključevati v e-pismenost,*	Medgeneracijsko e-pismeno vključevanje		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B52	*s čimer se preprečuje ogromno nekih vidikov*	Preprečevanje socialne izključenosti		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV

	družbene oziroma socialne izključenosti				O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B53	*Ko smo ustanovili socialno podjetje, smo na podlagi vseslovenskih akcij ugotovili, da mladim za uspešen vstop na trg dela manjka malo funkcionalne digitalne pismenosti,*	Pomankanje funkcionalne digitalne pismenosti mladih		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B54	*Oblikovali smo digitalno akademijo in jo prvo leto vodili celo zastonj*	Brezplačna digitalna akademija		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B55	*Vse delavnice ki smo jih izvajali, največ za študente, so bile eno leto zastonj*	Brezplačne enoletne delavnice za študente		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B56	*Pridružili smo se kampanji E-scills for jobs, zaradi skupnega ozaveščanja in spodbujanja e-veščin med mladimi*	Pridružitev kampanji E-scills for jobs - z namenom spodbujanja e-veščin med mladimi		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B57	*Mi drugače nagovarjamo tako mlade, kot starejše*	Nagovarjanje potreb mlajše in starejše populacije prebivalstva		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B58	*Vključevali pa smo tudi ranljive ciljne skupine,*	Vključevanje ranljivih skupin prebivalstva		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B59	*izvajali smo delavnice z Romi,*	Izvajanje delavnic z Romi		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH

					PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B60	*ter z mladimi ki iz kakršnikoli razlogov niso končali formalnega izobraževanja*	Izvajanje delavnic z mladimi brez dokončanega formalnega izobraževanja		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B61	*Te ciljne skupine smo potem preko naših programov digitalne pismenosti v sodelovanju z drugimi partnerji, vključevali*	Vključevanje ranljivih skupin prebivalstva - skozi programe digitalne pismenosti		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B62	*Imamo več teh nekih ravni spremljanja*	Več ravni spremljanja		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B63	*Ena najbolj neposredna so odzivi udeležencev izvedenih delavnic,*	Odzivi udeležencev delavnic	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B64	*po vsaki delavnici izvedemo evalvacije.*	Evalvacije izvedenih delavnic	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B65	*Udeleženi delavnic izpolnijo anketni vprašalnik, kar nato tudi statistično obdelamo*	Statistična obdelava izvedenih anketnih vprašalnikov	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B66	*To nam omogoča, da vidimo, kje je prostor za kakšne*	Spremljanje priložnosti za izboljšave	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV

	izboljšave,				O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B67	*vidimo kje je napredek viden že v zadnjih štirih, petih letih odkar smo pač postavili te trajne programe*	Spremljanje napredka skozi evalvacijo delavnic	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B68	*Potem pa tudi iz trendov znotraj evropske unije,*	Spremljanje trendov Evropske unije	Spremljanje trendov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B69	*prek raznih poročil, Evropske komisije,*	Spremljanje trendov preko Evropske komisije	Spremljanje trendov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B70	*potem preko Združenih narodov ter*	Spremljanje trendov preko Združenih narodov	Spremljanje trendov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B71	*preko naše nacionalne statistike*	Spremljanje trendov preko nacionalne statistike	Spremljanje trendov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
B72	*Neobičajno za nas je to, da smo dobili zakon še predno so bila dejanska socialna podjetja*	Neobičajnost obstoja zakonodaje pred obstojem socialnih podjetij		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B73	*To ni najbolje, ker šele ko imaš že neko vzpostavljeno prakso vidiš, kaj moraš zajemati znotraj zakonodaje in katere potrebe moraš sploh nagovoriti*	Nastanek zakonodaje brez nagovarjanja potreb socialnih podjetij		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B74	*Kar ostaja še izziv je*	Veliko obljub		Doživljanje	VPLIV

	mogoče tudi to, da se je takrat veliko obljubljalo glede olajšav,	glede finančnih olajšav		trenutne zakonodaje	ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B75	*kar je bila ena večjih spodbud za nastanek socialnih podjetij, realizacija pa je bila drugačna*	Finančne olajšave so bile neizpolnjene spodbude - nastanka socialnih podjetij		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B76	*Mogoče izziv predstavlja to, da status socialnega podjetja ni težko pridobiti*	Preveč enostaven dostop do statusa socialnega podjetja		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B77	*Na splošno se nam zdi, da se v Sloveniji preveč enači nevladne organizacije in socialna podjetja*	Preveliko enačenje nevladnih organizacij in socialnih podjetij		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B78	*Zdi se nam tudi, da je pridobitev socialnega podjetja oziroma to, da lahko preoblikuješ svojo organizacijo v socialno podjetje, preveč poenostavljeno*	Preoblikovanje v socialno podjetje je preveč poenostavljeno		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B79	*Konkretno - leta 2016 je bil razpis za sofinanciranje delovanja socialnih podjetij, takrat je bilo rečeno,*	Obljubljeno sofinanciranje delovanja socialnih podjetij l. 2016	Razpis l. 2016	Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B80	*da bodo sofinancirali aktivnosti v višini 20.000€ za 90 socialnih podjetij*	Obljuba po sofinanciranju 90 socialnih podjetij v višini 20.000€	Razpis l. 2016	Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B81	*Nas je ob tej omenjeni obljubi financiranja zanimalo in smo tudi vprašali, zakaj kvantiteta nad kvaliteto*	Postavljanje kvantitete nad kvaliteto - na področju financiranja	Razpis l. 2016	Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B82	*Država je imela takrat interes, da sofinancira čim več socialnih podjetij*	Interes države po sofinanciranju množice socialnih podjetij – l.2016	Razpis l. 2016	Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B83	*Ogromno organizacij je takrat, leta 2016,*	Zaradi ugodnega razpisa se je l. 2016	Razpis l. 2016	Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA

	pridobivalo status zaradi omenjenega razpisa, upam trditi, da se je takrat preoblikovalo v socialno podjetje največ pravnih oseb	preoblikovalo v socialna podjetja največ pravnih oseb			DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B84	*Zato bi moral biti ta mehanizem vzpostavitve socialnega podjetja, malo bolj kompleksen,*	Premalo kompleksen mehanizem vzpostavitve socialnega podjetja		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B85	*Potrebno je da se vsak, ki se za socialno podjetništvo odloča, za to odloči z vizijo, da bo socialni podjetnik, in ne da bo to samo še en vir financiranja projekta*	Socialno podjetništvo mora biti iz pravih razlogov – ne zgolj kot vir financiranja projekta		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B86	*Ker socialno podjetje ni pravna oseba, to je le status, bi bilo dosti lažje, če bi bilo socialno podjetje pravna oseba*	Socialno podjetje bi moralo biti pravna oseba - in ne zgolj status		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B87	*Glede dopolnitev zakona, ki so bile uvedene lani – trajalo je kar 6 let in to je zelo veliko za sektor, za katerega je potrebno biti odziven takoj*	Dopolnitve zakona so bile sprejete pozno		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B88	*Mogoče je to eden iz med izzivov, da so te dopolnitve trajale predolgo in da bi se moralo socialnim podjetjem prisluhniti že prej*	Dopolnitve zakona bi morale veliko prej prisluhniti socialnim podjetjem		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B89	*Te dopolnitve bi morale biti že v roku prvih dveh, treh let*	Dopolnitve zakona bi morale biti v roku dveh let - po uvedbi prvotnega zakona		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B90	*Na nas dopolnitve zakona niso neposredno vplivale,*	Dopolnitve zakona na delovanje socialnega podjetja niso vplivale		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B91	*menim pa, da so za socialna podjetja koristne,*	Dopolnitve zakona so za socialna podjetja koristna		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA

				o socialnem podjetništvu	DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B92	*predvsem iz tega vidika, da so spremembe mnogim olajšale administrativno delo*	Olajšanje administrativnih zadev – mnogim socialnim podjetjem		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
B93	*Največje ovire so bile finančne*	Finančne ovire – največje	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
B94	*Ker smo delovali projektno, takrat ni bilo potrebe, da bi bili ljudje zaposleni*	Zaradi projektnega delovanja na začetku ni bilo potrebe po zaposlenih	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
B95	*Potem pa ko smo vzpostavili podjetje, je zaposlovanje eden iz med glavnih ciljev, takrat smo v roku treh let zaposlili tri osebe*	Z vzpostavitvijo socialnega podjetja zaposlitev treh oseb v roku treh let	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
B96	*Ta vidik smo uspeli vzpostaviti, vendar to prinaša veliko finančno odgovornost, in pri tej kontinuiranosti financ smo imeli največ izzivov*	Kontinuiranost financ je predstavljalo največ izzivov	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
B97	*Tako da smo imeli pri financah res izzive, ker nismo za ta del digitalnih aktivnosti na področju digitalnih veščin, do danes prejeli nobene finančne pomoči s strani države*	Odsotnost finančnih pomoči s strani države	Sedaj	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
B98	*Smo pa bili prisiljeni v to, da hitreje delamo in reagiramo, vzpostavljamo profitabilne aktivnosti, in iščemo načine virov financiranja*	Finančne ovire so bile spodbuda za hitrejšo vzpostavitev profitabilnih aktivnosti	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
B99	*Priložnosti za razvoj je vsekakor ogromno*	Priložnosti je ogromno		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO

					DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B100	*Priložnost za razvoj socialnega podjetništva je npr. v ozaveščanju, s ciljem, da mogoče vsak posameznik ve, kaj je socialno podjetništvo*	Ozaveščanje o pomenu socialnega podjetništva		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B101	*Priložnost za razvoj pa je tudi izobraževanje o socialnem podjetništvu,*	Izobraževanje o socialnem podjetništvu	Izobraževanje	Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B102	*kjer smo aktivni tudi sami, vključeni smo v projekt, kjer se spodbuja kompetenca podjetnosti v osnovnih šolah*	Vključeni so v projekt spodbujanja podjetniških kompetenc – v osnovnih šolah	Projekti	Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B103	*Znotraj tega projekta skušamo vpeljati to razmišljanje in koncept o socialnem podjetništvu otrokom, učencem*	Predstavitev koncepta socialnega podjetništva učencem – v osnovnih šolah	Projekti	Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B104	*Poudariti pa moram tudi nujno sodelovanje med socialnimi podjetji*	Sodelovanje med socialnimi podjetji		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B105	*Najboljša priložnost pa je na področju nekega finančnega razvoja, da se vzpostavijo mogoče nove prakse*	Razvoj na finančnem področju		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B106	*Nam se zdi najpomembnejše, da deluje celoten eko sistem,*	Delovanje celotnega eko-sistema		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B107	*torej ne samo da delujejo socialna podjetja posamezno, in potem država, ampak da se deležniki povezujemo*	Povezovanje deležnikov		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B108	*Trenutno je sicer vzpostavljeno Združenje socialne ekonomije, ki naj bi*	Povezovanje socialnih podjetij – skozi Združenje socialne ekonomije	Združenje socialne ekonomije Slovenija	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA

	povezovalo socialna podjetja	Slovenija			SOCIALNIH PODJETIJ
B109	*To telo naj bi združevalo podjetja skupaj s širšo javnostjo, državo, skupaj z gospodarstvom*	Združevanje širše javnosti, države in gospodarstva – skozi Združenje socialne ekonomije Slovenija	Združenje socialne ekonomije Slovenija	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B110	*Država ima mehanizme in orodja, mreže, da privablja investicije za socialne podjetnike*	Država ima orodja za privabljanje investicij za socialne podjetnike		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B111	*Prejšnja vlada je imela predstavnika, državnega sekretarja na področju sociale, kjer je bila promocija za socialno podjetništvo velika*	Nekdanji državni sekretar na področju sociale je zagotavljal dobro promocijo		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B112	*S strani države bi morali vzpostaviti kaj novega na področju financiranja*	Na področju financiranja so potrebne spremembe	Potrebne spremembe	Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B113	*V nekaterih evropskih državah je namreč vpeljan sistem tako imenovanega Social Impact Bonds, to so neke vrste obveznice, ki zahtevajo, da se financira družbeni učinek, kar bi morali imeti tudi mi*	Potrebna uporaba evropskega sistema financiranja družbenega učinka – Social Impact Bonds	Potrebne spremembe	Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B114	*V nekih zametkih smo, socialno podjetje Simbioza, že bili deležni nekih drugačnih virov financiranja, ampak ni pa to še taka praksa,*	Potrebni drugačni viri financiranja	Potreben spremembe	Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B115	*kot je to na primer v Veliki Britaniji, kjer posledično socialna podjetja tudi lažje pridejo do nekega zagonskega kapitala,*	V tujini je dostop do zagonskega kapitala lažji	Tujina	Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B116	*ali za novo projektno idejo, ali za samo delovanje socialnega podjetja*	V tujini država deluje ugodneje na delovanje socialnih podjetij	Tujina	Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B117	*Država mora*	Država mora		Vpetost države v	URESNIČLJIVE

	pomagati in vzdrževati ta eko sistem, kjer vsi sodelujemo	vzdrževati eko-sistem		socialno podjetništvo	MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B118	*Najbolj potrebne so vsekakor olajšave, največje spodbude so konkretne olajšave, to so lahko pri zaposlovanju*	Uvedba olajšav na področju zaposlovanja	Olajšave	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B119	*Da podam nekaj predlogov: da že ob ustanovitvi socialnega podjetja, če se zaposliš kot vodstvena oseba, da imaš mogoče olajšave pri plačilu socialnih prispevkov.*	Olajšave ob zaposlitvi vodstvene osebe v socialnem podjetju - pri plačilu socialnih prispevkov	Olajšave	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B120	*Ali pa ko zaposluješ drugo osebo, pa jo zaposluješ v socialno podjetje, da imaš tam tudi neke ugodnosti*	Ugodnosti ob zaposlovanju oseb v socialnih podjetjih	Olajšave	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B121	*Ali pa pri davkih, to se je takrat najbolj poudarjalo na začetku, da bodo olajšave za davke, pa takrat ni prišlo do implementacije*	Davčne olajšave	Olajšave	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B122	*Pomembno je zavedanje, da je v socialnem podjetništvu še vedno ekonomski vidik in moraš na koncu meseca isto plačat račune kakor vsi ostali podjetniki*	Zavedanje prisotnosti ekonomskega vidika - v socialnem podjetništvu		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B123	*Mi smo bili vključeni v podjetniški inkubator, namenjen idejam z družbenim učinkom*	Bili so vključeni v podjetniški inkubator	Podporno okolje	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B124	*Imenoval se je »GULBIS«, ki ga je vzpostavil zavod Viva in je res dober primer prakse, ker se socialni podjetniki ogromno naučimo*	Podjetniški inkubator »GULBIS« je dober primer prakse – omogoča znanje socialnim podjetnikom	Podporno okolje	Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B125	*In to ravno manjka pri nas, da se nas kot socialne podjetnike informira, kako moramo delovati in*	Informiranje socialnih podjetnikov glede delovanja v socialnih podjetjih		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH

	da kakšne napotke				PODJETIJ
B126	*Mislim, da moraš biti kot socialni podjetnik veliko bolj iznajdljiv, kot klasični podjetnik*	Večja iznajdljivost – kot v klasičnem podjetništvu		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B127	*Je pa zagotovo še veliko priložnosti za izboljšavo znotraj zakona in zakonodaje,*	Veliko priložnosti za izboljšavo znotraj zakona in zakonodaje		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B128	*da se socialna podjetja zavedajo neke dodatne odgovornosti do družbe*	Zavedanje socialnih podjetij o družbeni odgovornosti		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B129	*Mora pa biti tudi zares dobro opredeljeno merjenje socialnega učinka*	Dobra opredelitev merjenja socialnega učinka		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B130	*Mi smo v svojih aktivnostih oziroma v našem programu nekako pionirji na tem področju medgeneracijskega sodelovanja in digitalne družbe*	So »pionirji« na področju medgeneracijskega sodelovanja in digitalne družbe		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B131	*Tako da takrat, ko smo začeli, nismo našli nobenih nekih praks, ki bi tako množično nagovarjale civilno družbo, kot to počne naša*	Podjetij s tako množičnim nagovarjanjem civilne družbe kot so sami ni		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B132	*Tako da smo mi sami orali ledino, to nam je tudi pomagalo, da smo neodvisno in samostojno razvijali našo dejavnost*	Neodvisno razvijanje dejavnosti		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B133	*Pri nas je ravno obratno – mi smo dobra praksa ogromnim organizacijam iz tujine*	Predstavljajo primer dobre prakse tujini	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B134	*Vključeni smo tudi v različne evropske mreže*	Vključenost v evropske mreže	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B135	*Ena iz med mrež je*	Vključenost v	Tujina	Zgledi delovanja	URESNIČLJIVE

	evropska mreža, ki povezuje podobno misleče organizacije, ki se ukvarjajo z vključujočo informacijsko družbo	evropsko mrežo – z dejavnostjo vključevanja v informacijsko družbo		dobrim praksam	MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B136	*Tam imamo vzpostavljenih nekaj skupnih projektov, kjer se bo praksa simbioze širila v druge države*	Vzpostavljeni projekti znotraj evropskih mrež omogočajo širitev prakse	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B137	*Trenutno imamo 6 držav, s katerimi sodelujemo v okviru enega projekta: Švico, Belgijo, Nemčijo, Malto, Slovaško in Češko*	Projektno sodelovanje s šestimi evropskimi državami	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B138	*Kar se tiče socialnega podjetništva, vsekakor da okrepimo lasten vir prihodka*	Povečanje lastnega vira prihodka	Rast socialnega podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B139	*Kar pa se tiče naše vizije, da se vedno bolj povezujemo z gospodarstvom in*	Povezovanje z gospodarstvom	Vizija	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B140	*in sodelujemo s sektorjem izobraževanja*	Sodelovanje s sektorjem izobraževanja	Vizija	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B141	*Vse več nas vabijo, da se predstavljamo v tujini kot primer dobre prakse, v to področje se usmerjamo še naprej, da bomo generirali še kakšno socialno inovacijo*	Generiranje novih socialnih inovacij	Rast socialnega podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B142	*in nadgradili vse naše projektne aktivnosti*	Nadgraditev vseh projektnih aktivnosti	Rast socialnega podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B143	*Želimo si tudi več strateških partnerstev*	Več strateških partnerstev		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B144	*Ubistvu se*	Večja		Načrti za	URESNIČLJIVE

	usmerjamo mogoče bolj v to, da smo še bolj konkurenčni z ostalimi podjetji, ne glede na to, ali so socialna podjetja ali ne,	konkurenčnost s podjetji – klasičnimi in socialnimi		prihodnost	MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
B145	*da se izpostavljamo na trgu kot enakovreden akter*	Izpostavljanje na trgu kot enakovreden akter		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

8.13 Odprto kodiranje intervjuja C

OZNAKE INTERVJUJA IN ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
C1	*Četudi delam že dolgo na tem področju, kaj je to socialno podjetništvo razumem čedalje manj*	Termin socialnega podjetništva mu je nerazumljiv	Nerazumljivost	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C2	*Socialna podjetja so tista, ki morajo dosegati neke družbene učinke,*	Doseganje družbenih učinkov	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C3	*odgovarjajo na neke družbene potrebe,*	Odgovor na družbene potrebe	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C4	*in jih postavljajo pred doseganje profita*	Družbeni učinek presega ekonomski vidik podjetništva	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C5	*Naša ustanoviteljica je OZARA Slovenija*	Ustanoviteljica je humanitarna organizacija		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C6	*Ta humanitarna organizacija se je v določenem obdobju srečala z rezom sredstev*	Finančne težave humanitarne organizacije – ustanoviteljice	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C7	*Tako da smo kot socialno podjetje nastali iz te potrebe, da se ustvari izpad sredstev na trgu*	Začetek tržne dejavnosti iz potrebe po doprinosu izpadlih sredstev	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C8	*Mi nismo samo klasično zbiralec odpadkov,*	Zbiranje odpadkov		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C9	*ampak smo poleg*	Predelovanje		Vsebina dejavnosti	PODROČJA

	tega tudi predelovalec odpadkov	odpadkov		v socialnem podjetju	DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C10	*Izdelujemo bio razgradljive nagrobne sveče*	Izdelovanje bio razgradljivih nagrobnih sveč		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C11	*Naredili pa smo tudi bio mazilo*	Izdelovanje bio mazil		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C12	*Mazila so boljša z ekološkega vidika, predstavljajo manjšo nevarnost za naravo kot mineralna*	Ekološka proizvodnja		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C13	*Javnost ozaveščamo o tej problematiki skozi različne delavnice in konference*	Ozaveščanje o predelovanju odpadkov		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C14	*Za našo dejavnost je značilna širša družbena odgovornost*	Širše družbeno odgovorno delovanje		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
C15	*Nastanek je bil na podlagi družbene pogodbe*	Nastanek z družbeno pogodbo	Postopek	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C16	*Leta 2013 je bila registracija socialnega podjetja*	Leta 2013 registracija socialnega podjetja	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C17	*Precej časa je trajalo, da smo dobili dovoljenja in da smo pričeli z dejavnostjo*	Pridobitev dovoljenj	Postopek	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C18	*Morali smo urediti precej specifičnih zadev, s katerimi se srečujejo vsa podjetja ob nastanku*	Ureditev specifičnih zadev	Postopek	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C19	*Prednosti so bile finančno-materialne,*	Finančno-materialne	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C20	*in sicer finančna spodbuda iz stani države*	Finančna spodbuda s strani države	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C21	*Potem dobili smo tudi še nekaj sredstev iz razpisa, namenjen Start-Up podjetjem, v višini 20.000€*	Pridobljena sredstva na razpisu za Start-Up podjetja v višini 20.000 €	Dejanske	Zaznane prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C22	*Mi smo prišli na trg*	Inovativen vstop	Dejanske	Zaznane prednosti	MOTIV

	z nekim drugim pristopom, zato se je mogoče tudi kdo prej odločil za sodelovanje z nami	na trg		ustanovitve socialnega podjetja	USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C23	*Imamo slabo izkušnjo glede poznavanja socialnega podjetja, marsikdo še vedno ne ve, kaj je to*	Slaba javna ozaveščenost o socialnem podjetništvu	Odmik od prednosti	Zaznane prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C24	*Večkrat smo se vprašali, kaj nam prinaša ta status socialnega podjetja, kako nam lahko koristi*	Dvom glede koristi statusa socialnega podjetja		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C25	*Namreč nekdo ki ima klasično podjetje, si lahko izplača kakšno nagrado, dobiček se deli, tu pa tega ni*	Odsotnost delitve nagrad in dobička		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C26	*Imeli smo ustanovni kapital, ki smo ga v celoti porabili za pridobitev osnovnih dovoljenj*	Ustanovni kapital – za pridobitev osnovnih dovoljenj		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C27	*Smo pa dejansko vse ustvarili z lastno dejavnostjo - s projekti*	Zbiranje sredstev skozi lastno dejavnost – projekti	Projektno zbiranje sredstev	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C28	*Nekaj smo investirali tudi sami, v smislu posojil*	Lastne investicije – v obliki posojil	Lastne investicije	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C29	*Posojilo smo dobili zgolj eno*	Pridobitev enega posojila	Posojila	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C30	*Posojila je zelo težko dobiti, banke so bile zelo previdne*	Nezaupljivost bank glede nudenja posojil	Posojila	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C31	*Če bi tudi mi prejeli tako kot so nekateri sredstva v višini 300.00€, bi bilo veliko stvari drugačnih*	Več finančnih sredstev bi jim omogočilo boljše delovanje		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
C32	*Usmerili smo se na odpadno jedilno olje, ker smo želeli da bi del tega olja predelali in ohranili v Sloveniji*	Ekološki vidik		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C33	*Želeli pa smo s tem*	Ustvarjanje		Odziv na potrebe	OCENA

	tudi ustvariti kašno delovno mesto	delovnih mest		družbe	SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C34	*Ugotovili smo da vsa gospodinjstva s tem oljem ravnajo neustrezno, na to smo želeli opozoriti*	Ozaveščanje o ustreznem ravnanju z odpadnim oljem		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C35	*Gospodinjstva z nepravilnim ravnanjem škodijo sebi predvsem pa okolju, z našim delovanjem se ta segment odpravlja*	Varstvo okolja		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C36	*Poleg tega želimo ponuditi naš produkt, olje lahko doma reciklirajo in naredijo dišečo svečo*	Proizvajanje recikliranih izdelkov iz odpadnega olja		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C37	*Nimamo sicer nikakršnih kazalnikov,*	Odsotnost kazalnikov ocene delovanja		Spremljanje družbenih potreb	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C38	*vendar opažamo premik v smeri ozaveščanja škodljivosti odpadnega olja*	Opažajo premik glede ozaveščanja škodljivosti odpadnega olja		Spremljanje družbenih potreb	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C39	*Mi se res trudimo čim več ozaveščat, povsod kjer sodelujemo na projektih ali dogodkih*	Ozaveščanje na vseh sodelujočih projektih		Spremljanje družbenih potreb	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C40	*Sodelovanje s trgovino Tuš nam omogoča to neko opozarjanje na nevarnost jedilnega*	Sodelovanje s trgovskim podjetjem - jim omogoča širjenje ozaveščenosti		Spremljanje družbenih potreb	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH

	olja				PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
C41	*V zakonodajo se nisem nikoli spuščal*	Nepoznavanje zakonodaje	Doživljanje zakonodaje	Pravni vidik delovanja socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
C42	*Zakonodaja verjetno ni idealna, ni ravno spodbudna*	Zakonodaja ne deluje dovolj spodbudno		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
C43	*Daje nek okvir in osnovna navodila za delovanje*	Zakonodaja nudi okvir delovanja		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
C44	*Zakonodaja mi ni dovolj znana s tega področja*	Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
C45	*Zakon poznam v tem obsegu, da vem kaj lahko delam in kaj ne smem*	Poznavanje osnov Zakona o socialnem podjetništvu		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJET IJ
C46	*Žal, o tem vem premalo, da bi lahko odgovoril*	Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu		Zaznavanje prednosti in pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
C47	*Tudi tu, ne morem podati odgovora, ker zakona ne poznam*	Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
C48	*Ovire so bile klasične in jih ima vsak, ki se srečuje s podjetništvom*	Klasične podjetniške ovire		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C49	*Absolutno pa smo imeli čisto premalo znanja iz tega področja*	Pomanjkljivo znanje -s področja socialnega podjetništva		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ

C50	*Ne bi delal razlike v ovirah s klasičnimi podjetji ob ustanovitvah*	Ovire so enake oviram v klasičnih podjetjih		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C51	*Potrebno je iti na trg, poizkusiti z idejo in se opeči*	Neuspehi na trgu		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C52	*Smo pa tudi morali biti zelo inovativni, da lahko uspešno delujemo na trgu in da tudi obstanemo*	Povečevanje inovativnosti za obstoj na trgu		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C53	*Včasih opažam, da se več denarja vlaga v podporna okolja, kot pa v socialna podjetja*	Glavnino finančnih sredstev vloženih v podporna okolja		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C54	*Sama socialna podjetja pa so finančno slabo preskrbljena*	Premajhni finančni vložki socialnim podjetjem		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C55	*Ne vem kaj se na tem področju drugače dogaja, nimamo časa spremljat*	Nepoznavanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C56	*Nekaj časa smo bili člani Združenja Socialne ekonomije,*	Bili so člani Združenja Socialne Ekonomije	Združenje socialna ekonomija Slovenije	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C57	*kasneje smo odstopili zaradi prevelikih zapletanj z njihove strani*	Izstopitev iz Zruženja socialne ekonomije – zaradi prevelikih zapletanj	Združenje socialne ekonomije Slovenije	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
C58	*Informiranje javnosti o obstoju socialnega podjetja, njegovih načelih*	Informiranje javnosti o delovanju socialnih podjetij		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA

					SOCIALNIH PODJETIJ
C59	*Da bi ljudi informirali zakaj kupiti proizvod od socialnega in ne klasičnega podjetja*	Informiranje javnosti o pozitivnih učinkih delovanja socialnih podjetij		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C60	*Da bi ljudje poznali celotno področje socialnega podjetništva – njegov namen*	Informiranje javnosti o namenu socialnih podjetij		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C61	*Absolutno pa tudi kakšni razpisi*	Več javnih razpisov		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C62	*Pa čim več mentorskih programov*	Več mentorskih shem za socialna podjetja		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C63	*Vsekakor je pa to država,*	Država	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C64	*pa vse do izobraževalnih institucij*	Izobraževalne institucije	Izobraževalne institucije	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C65	*Stvar je na državi predvsem v ustvarjanju nekih pogojev za sodelovanje,*	Država ustvarja pogoje za sodelovanje	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C66	*kar se tiče davčne politike in bančnih subvencij*	Urejanje davčne politike in bančnih subvencij -s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C67	*Deležnik so zagotovo tudi mediji, z oglaševanjem lahko pripomorejo k večji prepoznavnosti socialnih podjetij*	Promoviranje socialnih podjetij - s strani medijev	Mediji	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C68	*Država naj bi se*	Država se je		Vpetost države v	URESNIČLJIVE

	zavezala, da bo na področju socialnega podjetništva vpeljala spremembe	zavezala k izvršitvi sprememb - na področju socialnega podjetništva		socialno podjetništvo	MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C69	*Bilo je tudi veliko obljub s strani posameznikov v vladi, takrat je bil aktiven Tadej Slapnik*	Veliko neizvršenih obljub s strani gospoda Tadeja Slapnika		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C70	*Nekdo ki ima željo iskreno nekaj naredit in mu denar ni glavni namen, bo tako ali tako poizkusil*	Iniciativa posameznika	Posameznik	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C71	*Super pa je seveda če so prisotne večje finančne spodbude,*	Večje finančne spodbude		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C72	*ter ustrezna zakonodaja, ki ne omejuje*	Ustrezna spodbudna zakonodaja		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C73	*Super bi bilo narediti en dober razpis z dobrimi kriteriji,*	Izvedba razpisa z dovršenimi kriteriji		Največji potreben naslednji korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C74	*in podpreti tista socialna podjetja, ki so dobra in ki bi se jih splačalo podpreti z neko večjo finančno inekcijo*	Podpreti obetavna socialna podjetja z velikim finančnim vložkom		Največji potreben naslednji korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C75	*Potem lahko bi imeli tudi Gazele za najboljša socialna podjetja*	Uvedba Gazel za najboljša socialna podjetja		Največji potreben naslednji korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C76	*Morali bi delati tudi na promociji, na prepoznavnosti*	Promoviranje socialnega podjetništva		Največji potreben naslednji korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C77	*Potem izobraževanja, dodatna informiranja*	Izobraževanja na temo socialnega podjetništva		Največji potreben naslednji korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH

					PODJETIJ
C78	*Pa tudi kakšen certifikat, ki bi se lahko podelil uspešnim socialnim podjetjem oziroma nagrada*	Nagrajevanje uspešnih socialnih podjetij v obliki certifikatov		Največji potreben naslednji korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C79	*Zgledujemo in delujemo s francoskimi partnerji*	Zgled in sodelovanje s francoskim socialnim podjetjem	Sodelovanje s tujino	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C80	*Skupna nam je proizvodnja Bio mazila*	Skupen produkt s podjetjem v tujini	Sodelovanje s tujino	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C81	*Predvsem rast podjetja*	Rast podjetja	Rast socialnega podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C82	*in pa ustvarjanje novih produktov*	Proizvodnja novih produktov		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C83	*Delovanje še naprej po smernicah zakonodaje,*	Delovanje skladno z zakonodajo		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
C84	*in da obdržimo ta status socialnega podjetja*	Ohranitev statusa socialnega podjetja		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

8.14 Odprto kodiranje intervjuja D

OZNAKE INTERVJUJA IN ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
D1	*Cilj socialnega podjetništva vsekakor ni ustvarjanje dobička*	Cilj ni ustvarjanje dobička	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
D2	*Da pa je socialno – pomeni pomoč*	Pomoč ranljivim skupinam ljudi	Značilnosti	Opredelitev socialnega	DEFINICIJA SOCIALNEGA

	tistim ranljivim			podjetništva	PODJETNIŠTVA
D3	*Menim, da podjetništvo nikakor ni ustrezna beseda*	Podjetništvo	Neustrezno poimenovanje	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
D4	*Socialno podjetništvo predvideva neko soupravljanje,*	Soupravljanje	Značilnosti delovanja	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
D5	*in tukaj ni glavni namen pridobivanje dobička*	Glavni namen ni pridobivanje dobička	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
D6	*Mi smo takrat, ko smo pričeli z delovanjem, imeli idejo, da bi radi delali nekaj družbeno koristnega*	Zagotavljanje družbene koristi	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D7	*Želeli smo da nekaj naredimo, kar je družbeno koristnega, da lahko delamo z ranljivimi skupinami ljudmi,*	Delo z ranljivimi skupinami prebivalstva	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D8	*da mogoče komu zagotovimo službo skozi te zadeve in*	Zagotavljanje zaposlitve ranljivim skupinam prebivalstva	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D9	*da bi delali tudi nekaj kar je prijazno okolju*	Ekološki vidik	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D10	*Ko smo razmišljali kaj bi to lahko bilo, sem spremljala o čem se je tisti čas največ govorilo*	Oblikovanje ideje na podlagi družbenih potreb		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D11	*Potem pa smo nekako zbrali vse ideje skupaj in to pretvorili v dejavnost*	Formuliranje dejavnosti skozi združitev več idej		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D12	*Ena iz med naših dejavnosti je izgradnja hiš naravne gradnje, ki jo bomo uporabili v končni fazi za turistične namene*	Izgradnja hiš naravne gradnje		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D13	*Druga dejavnost je pridelava ekološke konoplje, takrat se je začelo o konoplji tudi govoriti, sedaj imamo že certifikat*	Certificirana pridelava konoplje		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D14	*Potem nam je bil interes zdrava hrana*	Skrb za zdravo prehrano		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA

					PODJETJA
D15	*Mi smo začeli s pridelavo zelenjavo na permokulturnih vrtovih, brez dodatnih gnojil in podobnih zadev*	Pridelava zelenjave na permokulturnih vrtovih	Permokultura	Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D16	*Permakulturni vrt je vrt, ki je oblikovan in negovan po načelih permakulture – to je veja ekološkega oblikovanja, ki razvija samozadostne sisteme*	Razvijanje samozadostnih sistemov skozi permakulturo	Premokultura	Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D17	*Skozi uporabo perma kulturnega vrta skrbimo za zemljo,*	Skrb za zemljo		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D18	*Poleg tega skrbimo za ljudi ter*	Skrb za ljudi		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D19	*Vračamo vse presežke, torej kar se predela in ustvari a se ne porabi, se mora vrniti v sistem*	Vračanje presežkov		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D20	*To pa vključuje recikliranje odpadkov in njihova uporaba v druge namene*	Predelovanje odpadkov		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D21	*Ideja je narediti neko samooskrbno posestvo, z lastno vodo, elektriko, ta projekt še teče*	Izgradnja samooskrbnega posestva	Projekt	Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D22	*To je ubistvu družinski zavod*	Zavod	Oblika	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D23	*Sama se o dejavnostih ki jih izvajamo ne spoznam, zato sem za zavod pritegnila kot ustanovitelje same strokovnjake s teh področij*	Sodelovanje - s strokovnjaki posameznih področij	Sodelovanje	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D24	*Tako sodelujemo z gospodom Rengeom, ki je pionir konoplje,*	Sodelovanje – s strokovnjakom konoplje	Sodelovanje	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D25	*potem gospod Friškovec, ki je znan po teh*	Sodelovanje- s strokovnjakom permakulturnih	Sodelovanje	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA

	permakulturnih vrtovih,	vrtov			PODJETJA
D26	*pa gospod Klemen, ki je tudi eden od ustanoviteljev, on je pionir na področju te slamnate gradnje*	Sodelovanje- s strokovnjakom slamnate gradnje	Sodelovanje	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D27	*Nam je želja, da čim več sodelujemo z drugimi ljudmi, ki imajo znanja iz posameznih področij, ustvariti neko mrežo ljudi z istimi cilji,*	Združevanje posameznikov z istimi družbenimi cilji		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D28	*in ob tem pomagati ranljivim skupinam*	Pomoč ranljivim družbenim skupinam		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D29	*Mi imamo izdelano idejo, da lahko posameznika naučimo, kako pride do slamnate hiše s svojimi rokami in z materialom, ki ga ima*	Širjenje znanja o gradnji slamnatih hiš		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D30	*Ali pa kako si pridelati hrano, na zdrav način praktično sam in ostati samozadosten oziroma samooskrben*	Ozaveščanje o samozadostnosti		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
D31	*Bil je en moment, da je sin dobil denarni vložek in smo ga želeli pametno naložiti,*	Želja po dobičkonosnosti pridobljenega finančnega vložka	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D32	*Zato smo kupili posestvo,*	Nakup posestva		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D33	*in potem pričeli z gradnjo*	Pričetek gradnje		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D34	*Kot socialno podjetje smo se registrirali v letu 2014*	L. 2014 – registracija socialnega podjetja	Čas	Nastanek	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D35	*Ena od prednosti je zagotovo to, da so za te namene na voljo določena finančna sredstva ,*	Finančna sredstva - namenjena za delovanje socialnih podjetij	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D36	*pa da imaš iz tega vidika tudi neko*	Pomoč in podpora – skozi namenjena	Dejanske	Prednosti ustanovitve	MOTIV USTANOVITVE

	pomoč in podporo pri delovanju	finančna sredstva		socialnega podjetja	SOCIALNEGA PODJETJA
D37	*Z ranljivimi skupinami ljudmi namreč ne moreš delati brez finančne pomoči*	Finančne pomoči – pri zaposlovanju ranljivih družbenih skupin	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D38	*Če se zanašaš samo na trg, enostavno nisi konkurenčen*	Nekonkurenčnost ob zanašanju zgolj na trg	Odmik od prednosti	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D39	*Zaposlujemo dolgotrajne brezposelne ljudi, zaposlili bi jih še več ampak je finančna spodbuda s strani države zelo majhna*	Majhna finančna spodbuda države	Odmik od prednosti	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D40	*Po nakupu posestva smo pričeli z aktivnostmi*	Nakup posestva in pričetek aktivnosti		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D41	*Nam se na srečo ni mudilo z ničemer, ker nihče ni živel od tega.*	Socialno podjetje kot dopolnilna dejavnost		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D42	*Sin je dobil glavnino teh sredstev, ki smo jih potem vložili*	Sredstva družinskega člana	Lastne investicije	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D43	*Sama sem se sicer že prej ukvarjala z razpisi in smo dobili kar nekaj sredstev, najprej smo dobili kredit podjetniškega sklada*	Sredstva iz razpisov – Kredit podjetniškega sklada	Razpisi	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D44	*Konkretno lani, pa smo dobili sredstva ne za socialno podjetništvo, temveč smo se prijavili na INterreg razpis, to je razpis mednarodnega čezmejnega sodelovanja*	Sredstva z razpisa mednarodnega čezmejnega sodelovanja – INterreg	Razpisi	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D45	*Bili pa smo tudi izbrani za projekt, ki ima naslov Etični turizem*	Sodelovanje v projektu Etični turizem	Projekt	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D46	*Znotraj tega, smo dobili kar nekaj nepovratnih sredstev, za projekt, ki je ocenjen v velikosti 190.000€,*	Financiranje projekta izgradnje konopljine hiše – v višini 190.000 €	Projekt	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

D47	*smo prejeli 160.000€ nepovratnih sredstev*	Prejem nepovratnih sredstev za izdelavo projekta – v višini 160.000 €	Projekt	Finančna sredstva	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
D48	*Zaposlujemo ranljive skupine ljudi,*	Zaposlovanje ranljivih skupin ljudi		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D49	*rešujemo okoljsko problematiko ter*	Reševanje okoljske problematike		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D50	*problematiko oskrbe s hrano, ki je pri nas slaba*	Samooskrba s hrano		Potreba	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D51	*Za spremljanje potreb nimamo nikakršnih kazalnikov*	Odsotnost kazalnikov ocene delovanja	Odsotnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D52	*Glede okolja – v okviru etičnega turizma moramo izvajati delavnice, kar nam omogoča da potrebe spremljamo*	Izvajanje delavnic v okviru projekta Etični turizem	Izvajanje delavnic	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D53	*Eno smo že izvedli, eno bolj teoretično delavnico o naravni gradnji*	Teoretične delavnice o naravni gradnji	Izvajanje delavnic	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D54	*V prihodnje imamo v planu še eno, na našem posestvu bodo lahko udeleženci gledali in sodelovali pri gradnji slamnate hiše*	Praktične delavnice o naravni gradnji	Izvajanje delavnic	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE

D55	*Kar se tiče hrane, mi konstantno spremljamo aktualnost prehranjevanja,*	Spremljanje aktualnosti prehranjevanja	Aktualnost potreb	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D56	*zato bomo recimo uvedli zeliščni vrt, ljudje se bodo lahko seznanjali o uporabi, namenu in pozitivnih učinkih teh zelišč*	Uvedba dodatnih vrtov glede na aktualne potrebe prehranjevanja	Aktualnost potreb	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETJ NA POTREBE DRUŽBE
D57	*Sama zakona ne spremljam ravno najbolj*	Nepoznavanje zakonodaje		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D58	*Se mi pa zdi glaven problem financiranje*	Glavna težava v financiranju	Financiranje	Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D59	*Sredstva, ki so temu namenjena, se preveč drobijo*	Prevelika razdrobljenost finančnih sredstev – namenjenih financiranju socialnih podjetij	Financiranje	Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D60	*V zadnjem razpisu smo dobili samo 20.000€, s čimer pa ne moreš narediti nič*	Premajhni finančni vložki za socialna podjetja	Financiranje	Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D61	*Glede financiranja sem mnenja, da namesto da se financira vsakega, da se izbere komu gredo sredstva*	Financiranje izbranih socialnih podjetij - namesto vseh	Financiranje	Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D62	*Ker ko pogledajo čez tri leta teh podjetij ni več, ker ne morejo preživeti*	Neustrezno financiranje vodi v propad socialnih podjetij	Financiranje	Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D63	*Moralo bi se narediti pravi razpis, da se lahko dobi 200.000€, da se lahko ustvarijo pravi projekti*	Potrebna izvedba velikega finančnega razpisa – v višini 200.000 €	Financiranje	Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D64	*Žal nimam časa za take zadeve, sem*	Nepoznavanje zakonodaje		Zaznavanje prednosti in	VPLIV ZAKONSKIH

	preveč osredotočena na projekte, ne spremljam			pomanjkljivosti v zakonski podlagi	SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D65	*O spremembah ne vem veliko, jih nisem zasledila, niti mi niso jasne dopolnitve zakona o socialnem podjetništvu*	Nepoznavanje sprememb		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D66	*Ne, nič nismo spreminjali*	Ni bilo sprememb		Prilagoditev delovanja socialnega podjetja zakonskim spremembam	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
D67	*Predvsem so finance tiste, ki so predstavljale največjo oviro*	Finance	Največja ovira	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
D68	*Se mi zdi, da je financiranje iz leta v leto čedalje slabše, nekoč je bilo več razpisov*	Financiranje je vse bolj neugodno		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
D69	*Mi smo imeli idejo, da bi zgradili te slamnate hiše na nekem posestvu za upokojence, da bi jim naredili neko samooskrbno komuno*	Neuspela ideja o samooskrbni komuni za upokojene osebe		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
D70	*Ampak ti za tak projekt potrebuješ kar nekaj, ekipo, predvsem sredstva, česar pri nas ni*	Nezmožnost uresničitve projekta zaradi pomankanja finančnih sredstev		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
D71	*Se mi zdi, da je zdaj na voljo kar nekaj denarja, je pa problem, da se ga preveč drobi*	Prevelika razdrobljenost financiranja		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
D72	*Tisto, kar pa dobiš denarja, je pa včasih res nenormalno veliko papirologije, in moraš vse dokazovati*	Preveč dokazovanja upravičenosti do finančnih sredstev		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ

D73	*Glede promoviranja socialnega podjetništva – se mi zdi, da je to prepuščeno posameznim podjetjem*	Promocija prepuščena socialnim podjetjem		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
D74	*Lahko bi na primer uvedli kakšne bonuse, za subjekte, ki sodelujejo s socialnimi podjetji oziroma so v partnerstvu s socialnimi podjetji, da bi kaj zagotovili po boljši ceni*	Uvedba bonusov za sodelujoče subjekte s socialnimi podjetji		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D75	*Pa tudi več bi lahko poudarjali dobre prakse*	Večje poudarjanje dobrih praks		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D76	*Lahko bi bilo tudi več različnih olajšav*	Več olajšav		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D77	*Predvsem se mi zdi to, da mora država poskrbeti za večje ozaveščanje ljudi*	Večje ozaveščanje ljudi s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D78	*Potem s tem ozaveščanjem pod okriljem države se lahko doseže tudi to, da so ljudje pripravljeni bolj pomagati*	Večanje čuta ljudi za medsebojno pomoč – s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D79	*V socialnih podjetjih je možnost nekega prostovoljstva, če bi se bolj promovirali, bi kakšni obrtniki prostovoljno kaj naredili*	Promoviranje socialnih podjetij – o prostovoljskem delovanju		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D80	*Se pravi, da bi se vsi deležniki prepletali in povezovali s socialnim podjetništvom,*	Povezovanje deležnikov		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D81	*da bi se ustvarjala neka mreža*	Ustvarjanje mreže sodelovanja		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA

	delovanja, sodelovanja				IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D82	*Pa tudi, da država socialnim podjetjem plača finančne svetovalce, ki bi pomagali razviti nek projekt*	Zagotovitev finančnih svetovalcev v socialnih podjetjih – s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D83	*Da jim ta oseba pomaga delati mesečni »controlling«, ker to je vse s številkami, in socialnim podjetnikom primanjkuje finančnih kompetenc*	Izvajanje mesečnih izračunov v socialnih podjetjih svetovalcev – plačanih s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D84	*Država mora veliko več delati na promociji socialnih podjetij*	Država mora več promovirati socialna podjetja		Vpetost države	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D85	*In pa na področju financiranja – da se sredstva bolj razdelijo*	Potrebno razdeljevanje finančnih sredstev		Vpetost države	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D86	*To je pa po mojem mnenju, navezujoče na načela človeka, ter na osebno noto posameznika*	Načela posameznika	Posameznik	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D87	*Mora te izpolnjevati to, da pomagaš drugim*	Interes posameznika po pomoči	Posameznik	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D88	*Niti ne, rastemo čisto po svoje*	Neodvisno razvijanje dejavnosti		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D89	*Sem pa, ker sem bila prej zaposlena na banki v malem gospodarstvu, videla veliko primerov in veliko raznoraznih projektov*	Združevanje idej videnih projektov		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

D90	*Nek življenjski projekt bi mi bil ustvariti neko komuno desetih hišk, z vrtovi, s svojo vodo, z lastno elektriko in z dodanimi storitvami strokovnega osebja*	Ustanovitev samooskrbne komune za upokojene		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D91	*Drugače pa na našem projektu – da začnemo pridelovati več konoplje,*	Povečanje pridelave konoplje		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D92	*da začnemo pridelovati več zelenjave na naših permakulturnih vrtovih*	Povečanje pridelave permakulturne zelenjave		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
D93	*Želimo pa si tudi povečati obseg zaposlenih, in zagotoviti še kakšno delovno mesto tistim, ki so težje zaposljivi*	Ponuditi več delovnih mest težje zaposljivim		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

8.15 Odprto kodiranje intervjuja E

OZNAKE INTERVJUJA IN ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
E1	*Socialno podjetništvo ni primerna definicija*	Socialno podjetništvo	Neustrezno poimenovanje	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
E2	*Zdi se mi, da bi bilo lahko ustreznejše poimenovanje družbeno odgovorno socialno podjetništvo*	Družbeno odgovorno socialno podjetništvo	Ustrezno poimenovanje	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
E3	*Socialno podjetništvo je trajnostno naravnano socialno podjetništvo,*	Trajnostno naravnano	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
E4	*deluje po načelih enakosti, vsak glas šteje,*	Enakopravnost delovanja	Značilnosti delovanja	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
E5	*dobiček se deli..*	Delitev dobička	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA

E6	*Socialno podjetništvo ima nek pozitiven odnos do okolja*	Pozitiven ekološki učinek	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
E7	*Ima pa tudi pozitiven učinek do družbe*	Pozitiven družbeni učinek	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
E8	*Motiv oziroma cilj je bil ustvariti za starejše brezposelne osebe delovna mesta (dolgoročno),*	Ustvarjanje delovnih mest za starejše brezposelne		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E9	*želeli pa smo si neke družbeno odgovorne aktivnosti,*	Družbeno odgovorna aktivnost		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E10	*pa tudi nekega prostovoljstva*	Prostovoljstvo		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E11	*Mi si kot društvo prizadevamo izboljšati razmere na področju vključevanja brezposelnih oseb,*	Izboljšanje razmer s področja vključevanja brezposelnih oseb		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
E12	*na tem področju izvajamo programe neformalnega izobraževanja*	Izvajanje programov neformalnega izobraževanja		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
E13	*in medgeneracijskih druženj*	Medgeneracijska druženja		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
E14	*S temi programi želimo ciljnim skupinam zagotoviti nova znanja, sposobnosti in izkušnje, ki jih potrebujejo ob vstopu na delovni trg*	Zagotovitev boljše opremljenosti ob vstopu na trg dela		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
E15	*Mi smo leta 2010 nastali kot društvo,*	Leta 2010 nastali kot društvo	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E16	*leta 2012 smo se prijavili na en razpis,*	Leta 2012 prijava na razpise	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E17	*in potem 2014 postali socialno podjetje*	Leta 2014 registracija socialnega podjetja	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E18	*Videli smo prednost v tem, da bomo lahko delali v skladu z zakonodajo, ker*	Delovanje v skladu z zakonodajo na področju tržne dejavnosti	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

	socialno podjetje bolj omogoča tržno dejavnost,				
E19	*Tu smo videli možnost, da lahko uradno svojo dejavnost društva nadaljujemo skozi podjetniško pot*	Nadaljevanje dejavnosti društva – skozi podjetništvo	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E20	*Od leta 2010 do leta 2012 smo delali izključno prostovoljsko, nihče ni bil zaposlen*	Med l. 2010 in l. 2012 prostovoljska dejavnost	Prostovoljstvo	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E21	*Naša posredovalnica rabljenih predmetov je že takrat delala profesionalno, vsak dan 8 ur*	Izvajanje posredovalnice rabljenih predmetov		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E22	*Leta 2014 je Zakon o socialnem podjetništvu omogočal velik razpis iz Aktivne politike zaposlovanja, takrat smo zaposlili tri nove osebe*	Razpis Aktivne politike zaposlovanja v l. 2014 omogočil nove zaposlene	Razpis	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E23	*Takrat smo bili na točki, ko smo se začeli malo bolj profesionalno ukvarjati z našo dejavnostjo*	Z razpisom aktivne politike zaposlovanja se je profesionalizirala dejavnost	Razpis	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E24	*Za plače smo dobili preko javnih del,*	Javna dela so omogočila izplačilo plač zaposlenim		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E25	*drugače pa se vseskozi financiramo preko projektov,*	Financiranje preko projektov	Projekti	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E26	*samo od tržne dejavnosti ne bi mogli preživet*	Zgolj tržna dejavnost ni zadostovala		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
E27	*Ubistvu so to potrebe, če izhajamo iz človeka, ustvarjanje delovnih mest,*	Ustvarjanje delovnih mest		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E28	*težje zaposljivih, trajno brezposelnih ter*	Zagotavljanje zaposlitve težje zaposljivim		Odzivi na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH

					PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E29	*okoljska problematika – ponovna uporaba, recikliranje*	Ekološki vidik – skrb za naravo		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E30	*Znotraj našega društva poteka program Ropotarnica, to je program zbiranja, obnove*	Obnova recikliranih predmetov v programu Ropotarnica		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E31	*in prodaje recikliranih predmetov*	Prodaja recikliranih predmetov v programu Ropotarnica		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E32	*Tako med drugim delujemo tudi z namenom ekološkega osveščanja*	Ekološko osveščanje		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E33	*S tem, ko posamezniki kupijo izdelek Ropotarnice, prispevajo k ohranjanju narave*	Prodaja izdelkov Ropotarnice prispeva k ohranjanju narave		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E34	*Vedno iste stvari delamo, mi se na neke trende zelo počasi odzivamo*	Slaba odzivnost na trende		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E35	*Nimamo nikakršnih kazalnikov,*	Odsotnost kazalnikov		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E36	*delamo žal tako, kot*	Delovanje v okviru		Spremljanje	OCENA

	nam finance dopuščajo, po občutku	finančnih zmogljivosti		družbenih potreb sedaj	SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E37	*Imeti bi morali še kakšen kader, ki bi nam vodil vse evidence in kazalnike*	Spremljanje potreb bi bilo možno z novim dodatnim kadrom		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E38	*Nikoli se tudi še nismo lotili merjenja družbenega učinka,*	Nepoznavanje merjenja družbenega učinka		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E39	*to merjenje bi nas moral nekdo naučiti*	Potreba po poučitvi merjenja družbenega učinka		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
E40	*Glede same zakonodaje se ne morem opredeliti,*	Se ne more opredeliti		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E41	*imam pa tudi premalo znanja na tem področju, da bi lahko kaj posebej izpostavila*	Nepoznavanje zakonodaje		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E42	*Nam Zakon o socialnem podjetništvu ni zadev ravno olajšal po drugi strani pa ni niti kaj poslabšal*	Zakon ni niti olajšal niti otežil delovanja		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E43	*Smo pa morali spreminjati interne akte in*	Sprememba internih aktov		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E44	*izvesti spremembo statuta*	Izvedba spremembe statuta		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH

					PODJETIJ
E45	*Ne vidim niti prednosti,*	Ne vidi prednosti		Zaznavanje prednosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E46	*niti pomanjkljivosti.*	Ne vidi pomanjkljivosti		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E47	*Drugače pa ne znam povedat, ne poznam zakona*	Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu		Zaznavanje prednosti in pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E48	*Glede sprememb, razen tega da ni več delitve na A in B socialna podjetja, ne vem nič*	Nepoznavanje sprememb		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
E49	*Težko je delovati med institucijami in najti neko obliko, da prideš dobro skozi*	Težko medinstitucionalno delovanje		Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SČREUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E50	*Imeli smo težave predvsem z bankami in z različnimi provizijami*	Težave z bankami in s provizijami	Začetek	Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SČREUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E51	*Nas pa ovira tudi zakonodaja, ker nismo imeli akta o ustanovitvi socialnega podjetja, kot imajo to klasična podjetja*	Zakonodajne ovire – niso imeli akta o ustanovitvi socialnega podjetja	Začetek	Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SČREUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E52	*Ovire smo imeli konstantno, ampak po navadi ne take, da se jih ne da rešit*	Konstantne ovire na področju delovanja – rešljive		Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SČREUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E53	*Menim pa da je največji problem socialnega podjetništva pri nas to, da je premalo znanja*	Nezadostno znanje s področja socialnega podjetništva – V Sloveniji	Ovire v Sloveniji	Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SČREUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ

E54	*Premalo smo podjetni,*	Premajhna podjetnost socialnih podjetnikov	Ovire v Sloveniji	Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SČREUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E55	*pa tudi dejavnost ni dovolj atraktivna da bi dosegali željene učinke.*	Pomankanje atraktivnosti dejavnosti – v Sloveniji	Ovire v Sloveniji	Premagane ovire od pričetka poslovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E56	*Eden iz med ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva je bil leta 2014, ta je bil zelo koristen*	Izveden ukrep l. 2014 za spodbujanje socialnega podjetništva – koristen	Ukrep Aktivne politike zaposlovanja l. 2014	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E57	*Uporaben je bil za tiste, ki so imeli dobro razvito podjetniško idejo, taki še »obstajamo«*	Ukrep l. 2014 bil koristen – za tiste z razvito podjetniško idejo	Ukrep Aktivne politike zaposlovanja l. 2014	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E58	*Tisti ki pa so takrat socialno podjetje registrirali, je bilo to samo zato, da imajo plače*	Ukrep l. 2014 so nekateri izkoriščali – za pridobitev finančnih sredstev	Ukrep Aktivne politike zaposlovanja l. 2014	Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E59	*Tista organizacija ki zna to izkoristiti in sprejeti vse ukrepe, si lahko precej opomore in spodbudi poslovanje*	Ukrepi so lahko koristni ob pravi uporabi		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E60	*Socialno podjetje bi moralo biti vseskozi pod okriljem države*	Država bi morala konstantno skrbeti za socialna podjetja – npr. preko razpisov		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
E61	*Ne vidim kakšnih presežkov oziroma, da bi se na tem področju kaj dogajalo*	Socialno podjetništvo se ne razvija		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E62	*Stvari so zamrle, včasih je Tadej Slapnik propagiral*	Včasih bilo večje promoviranje socialnega		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO

	socialno podjetništvo	podjetništva – s strani gospoda Tadeja Slapnika			DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E63	*Prav tako je bilo včasih promoviranje s strani Nine Tomaževič, ki je delovala na različnih okroglih mizah, predavanjih*	Včasih je bilo več promoviranja socialnega podjetništva – s strani gospe Nine Tomaževič		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E64	*Mislim, da na področju spodbujanja socialnega podjetništva nebo bistvenih premikov*	Večjih premikov ne bo		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E65	*Niti ni spodbud,*	Socialno podjetništvo ni deležno spodbud		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E66	*niso ugodni pogoji za razvoj niti za delovanje.*	Pogoji za razvoj niso ugodni		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E67	*Pa tudi socialno podjetništvo ni več tako atraktivno*	Socialno podjetništvo ni atraktivno		Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E68	*Menim, da ko je država leta 2012 uvedla socialno podjetništvo, zadeve ni naravnala za dolgoročno,*	Delovanje države ni naravnano dolgoročno – na področju so. p.		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E69	*to je bolj kot ena »modna muha«, ni dobro premišljeno*	Koncept socialnega podjetništva ni premišljen		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E70	*V tujini je drugače, mi smo se tega v Sloveniji lotili preveč na hitro*	Država deluje preveč zaletavo		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E71	*Mislim, da bi se moralo veliko spremeniti v glavah posameznikov*	Miselnost posameznikov		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E72	*Torej predvsem to da bi se*	Zavedanje vrednosti		Konkretne spremembe, ki bi	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA

	posamezniki zavedali kaj je socialno podjetništvo in kaj vse lahko prispeva	socialnega podjetništva v družbi		spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E73	*Ne vidim pa nekih možnosti za spremembe na tem področju,*	Konkretne spremembe niso možne – v Sloveniji	Niso možne	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E74	*ker takrat ko je kriza ljudje ne stopijo skupaj, naša slovenska družba še ni zrela za socialno podjetništvo*	Družba v Sloveniji na socialno podjetništvo ni pripravljena	Niso možne	Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E75	*Kakšen ukrep aktivne politike zaposlovanja, da se ponovno pojavi*	Več ukrepov aktivne politike zaposlovanja		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E76	*Ampak ti ukrepi aktivne politike zaposlovanja zagotovijo kratkotrajno rešitev, podjetništvo se mora aktivirati na drugih temeljih*	Aktiviranje socialnega podjetništva na drugih temeljih – za dolgotrajne rešitve		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E77	*Nimam formule kako narediti socialno podjetništvo bolj atraktivno, ampak zagotovo to niso enkratne spremembe*	Ne gre za enkratnost sprememb		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E78	*Poznam primere dobrih praks ampak mi se po njih ne zgledujemo*	Neodvisno razvijanje dejavnosti		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E79	*V tujini recimo je več primerov dobrih praks ker je tam družba na socialno podjetništvo tudi bolj pripravljena*	V tujini je družba bolj pripravljena na socialno podjetništvo	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E80	*Pri nas pa tudi če imaš dobro podjetniško idejo, imaš preveč ovir in preprek,*	V Sloveniji dobre prakse niso možne- zaradi prevelikih ovir		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E81	*zato pri nas veliko socialnih podjetij propade že po prvih*	Veliko socialnih podjetij v Sloveniji obsojenih na		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO

	mesecih delovanja, ker si zablokiran že na samem začetku	razpad			DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E82	*Želimo povečati prodajo*	Povečanje prodaje		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E83	*Projekt, ki ga izvajamo trenutno, želimo izvajati tudi v prihodnje*	Dolgoročno izvajanje projektov		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E84	*Vsekakor razvoj,*	Razvoj		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E85	*pa da osvojimo kakšna nova znanja*	Osvojitev novih znanj		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E86	*Poglavitni cilji so taki, da ohranimo delovna mesta, ki jih imamo*	Ohranitev delovnih mest		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
E87	*Želimo si tudi, da se razvijamo z določeno mero, da ne pride do stagnacije*	Izogib stagnaciji		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

8.16 Odprto kodiranje intervjuja F

OZNAKE INTERVJUJA IN ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
F1	*Sam bi socialno podjetništvo definiral kot družbeno odgovorno ravnanje in delovanje*	Družbeno odgovorno delovanje	Ustrezno poimenovanje	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F2	*To delovanje je v korist uporabnikov,*	Delovanje v korist uporabnikov	Značilnosti delovanja	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F3	*pa tudi vseh*	Delovanje v korist	Značilnosti	Opredelitev	DEFINICIJA

	zaposlenih v socialnih podjetjih,	zaposlenih	delovanja	socialnega podjetništva	SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F4	*Nenazadnje pa tudi v korist kupcev naših izdelkov in storitev.*	Delovanje v korist kupcev	Značilnosti delovanja	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F5	*Poleg tega, v socialnem podjetju ni glavni namen pridobivanja dobička in njegova delitev,*	Pridobivanja dobička ni glavni namen	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F6	*ampak je namenjeno pridobivanju prihodkov, kjer se presežki prihodkov vračajo v osnovno dejavnost*	Presežki prihodkov se vračajo v osnovno dejavnost	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F7	*Ti presežki se lahko izplačujejo v obliki prejemkov tistim, ki sodelujejo v teh procesih, pa niso zaposleni, ker po obstoječi zakonodaji sodijo med nezaposljive osebe in so prejemniki takšnih in drugačnih denarnih nadomestil*	Izplačevanje presežkov nezaposljivim osebam – prejemnikom nadomestil	Značilnosti	Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
F8	*Mi nismo ustanavljali z motivom socialnega podjetništva, temveč z motivom izboljšanja položaja oseb s cerebralno paralizo*	Izboljšanje položaja oseb s cerebralno paralizo		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F9	*Pa tudi izboljšanje položaja oseb z drugimi invalidnostmi, v vseh življenjskih obdobjih, na vseh življenjskih področjih*	Izboljšanje položaja oseb z ovirami – na vseh življenjskih področjih		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F10	*Poleg tega želimo preprečevati socialno izključenost*	Preprečevanje socialne izključenosti		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F11	*Želimo pa tudi zagotavljati enake možnosti predvsem v otroškem obdobju, kar pomeni vključevanje v šole, vrtce in ne v posebne zavode*	Zagotavljanje enakih možnosti – predvsem v otroškem obdobju		Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F12	*Ampak da smo se pa opredelili kot*	Povod organov upravljanja	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE

	socialno podjetništvo, je bila pa odločitev organov upravljanja				SOCIALNEGA PODJETJA
F13	*Organi upravljanja so bili namreč mnenja, da se nam bodo tako odprle nove možnosti, pa temu še zdaleč ni bilo tako, sploh z novim zakonom*	Upanje po novih priložnostih – ob registraciji so. p.	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F14	*Mi sicer nismo ustanovili organizacije z namenom socialnega podjetništva*	Socialno podjetništvo ni bilo vodilo za ustanovitev – organizacije		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F15	*Naša organizacija je bila ustanovljena pred 36 leti in je ustanovljena po zakonu o društvih*	Ustanovitev organizacije pred 36 leti – po Zakonu o društvih	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F16	*Ko pa je bilo socialno podjetništvo uzakonjeno kot družbeno odgovorno ravnanje – vključevanje ranljivih skupin, smo se potem opredelili, da bomo delovali po načelih socialnega podjetništva*	Ob registraciji v socialno podjetje delovanje po načelih socialnega podjetništva		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F17	*Zveza sonček je registriralo socialno podjetje leta 2013, 30 let po svoji ustanovitvi*	L. 2013 registracija socialnega podjetja	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F18	*Tako da mi nismo socialno podjetje v smislu novodobnih organizacijskih oblik*	Ne gre za socialno podjetje novodobnih organizacijskih oblik		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F19	*Imamo pa tak princip delovanja, po načelih socialnega podjetništva, že 36 let*	36 let delovanja v skladu z načeli socialnega podjetništva	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F20	*Če se sedaj navežem naprej na delovanje -**Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije,** je*	Neprofitna invalidska organizacija	Oblika	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

	neprofitna invalidska organizacija				
F21	*V društva se združuje več kot 4000 oseb s cerebralno paralizo in drugimi invalidnostmi, njihovih svojcev ter strokovnih sodelavcev*	Združevanje oseb s cerebralno paralizo in drugimi invalidnostmi		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F22	*Zveza sonček zastopa poenotena stališča društev za cerebralno paralizo Slovenije,*	Zastopanje poenotenih stališč društev za cerebralno paralizo Slovenije		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F23	*in se dogovarja o skupnih nalogah z ostalimi invalidskimi organizacijami v Sloveniji*	Sodelovanje z ostalimi invalidskimi organizacijami v Sloveniji		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F24	*Neposredno se vključujemo v Mednarodno združenje za osebe s cerebralno paralizo ICPS (The Interantional Cerebral Palsy Society) in poleg tega*	Vključevanje v Mednarodno združenje za osebe s cerebralno paralizo		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F25	*tudi v Evropsko združenje ponudnikov storitev za osebe z invalidnostjo EASPD (European Association of Service providers for Persons with Disabillities)*	Vključevanje v Evropsko združenje ponudnikov storitev za osebe z invalidnostjo		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F26	*Zveza Sonček so.p. ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva,*	Socialno varstvo	Delovanje v javnem interesu		PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F27	*pa tudi na področju zdravstva,*	Zdravstvo	Delovanje v javnem interesu		PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F28	*izobraževanja*	Izobraževanje	Delovanje v javnem interesu		PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F29	*in kulture*	Kultura	Delovanje v javnem interesu		PODROČJA DELOVANJA

					SOCIALNEGA PODJETJA
F30	*Mi izvajamo celo paleto različnih aktivnosti in programov za osebe z invalidnostjo*	Širok spekter aktivnosti za osebe z invalidnostjo	Dejavnosti		PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F31	*Tako na primer organiziramo kolonije, ki so tudi v okviru zdravstveno terapevtskih kolonij,*	Izvajanje zdravstveno terapevtskih kolonij	Dejavnosti		PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F32	*Izvajamo pa tudi programe za starše otrok v okviru svetovanj staršem otrok s posebnimi potrebami*	Svetovanja za starše otrok s posebnimi potrebami		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F33	*To svetovanje pa obsega tudi vključevanje teh otrok bodisi v šole bodisi v vrtce*	Vključevanje otrok s posebnimi potrebami v izobraževalne institucije		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F34	*Zveza Sonček pa je bila tudi prva, ki je usposabljala in zagotavljala spremljevalce v rednih osnovnih šolah*	Usposabljanje spremljevalcev v šolah		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F35	*Za odrasle izvajamo institucionalno varstvo v stanovanjskih skupinah, odraslim, ki živijo skupaj, zagotavljamo vso podporo pri bivanju*	Institucionalno varstvo za odrasle		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F36	*Potem programi obnovitvene rehabilitacije, kjer tako za otroke kot za odrasle izvajamo tabore, počitnice*	Programi obnovitvene rehabilitacije		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F37	*Izvajamo pa tudi športne dejavnosti in se trudimo čim več športnih dejavnosti prilagajati osebam ki so gibalno ovirane*	Prilagajanje športnih dejavnosti gibalno oviranim		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F38	*Od letos izvajamo tudi storitev osebne asistence, posameznikom omogočamo na njihovem domu, da jim pri nas zaposleni delavci*	Izvajanje osebne asistence		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA

	nudijo osebno asistenco				
F39	*Poleg tega izvajamo zaposlitev invalidov v zaposlitvenih centrih oziroma v invalidskih podjetjih*	Zaposlovanje invalidov v zaposlitvenih centrih	Zaposlovanje	Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F40	*Aktivni smo tudi na področju izobraževanja, ki ga izvajamo za naše zaposlene in*	Izobraževanje zaposlenih	Izobraževanje	Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F41	*za naše člane društev, uporabnike*	Izobraževanje članov društev	Izobraževanje	Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F42	*Izobražujemo pa tudi strokovne sodelavce osnovnih šol in vrtcev, pri vključevanju otrok s posebnimi potrebami v vrtce, šole*	Vključevanje oseb s posebnimi potrebami		Dejavnosti	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
F43	*V primerjavi z invalidsko organizacijo oziroma nevladno organizacijo, ne vidim nobene prednosti*	Ni prednosti		Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F44	*Naš princip delovanja je bil že pred tem enak*	Enak princip delovanja kot pred ustanovitvijo		Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F45	*Naše stranke, naši potencialni kupci in partnerji, prepoznavajo in odkupujejo naše izdelke, artikle*	Ukvarjanje s tržno dejavnostjo	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F46	*Izdelujemo in pridelujemo izdelke na kmetiji ki jih potem posamezniki odkupujejo*	Odkup kmetijskih izdelkov	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F47	*Nekateri poiščejo pri nas možnost, glede na njihove potrebe, nekaj prispevamo v njihovem delovnem procesu*	Prispevanje k delovnem procesu - ob zagotavljanju dobrin	Dejanske	Prednosti ustanovitve socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F48	*Mi ob do-registraciji v socialno podjetje nismo rabili nobenih dodatnih sredstev*	Ni bilo potrebe po dodatnih sredstvih		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F49	*Smo imeli že od prej*	Dobra predhodna		Finančna sredstva	MOTIV

	zelo dobro infrastrukturo	infrastruktura financiranja		za zagon podjejta	USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F50	*Ob nastanku podjetja smo imeli tako tudi veliko lastnih sredstev, ki jih pridobivamo že ves čas našega delovanja*	Lastna sredstva ob pričetku delovanja	Lastne investicije	Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F51	*Nismo bili deležni kakšnih posebnih razpisov države na to temo, da bi lahko rekli, da smo iz tega naslova kaj dodatnega dobili*	Odsotnost finančne pomoči države		Finančna sredstva za zagon podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
F52	*Poizkušamo delovati, na vseh področjih, da ustvarjamo pogoje in možnosti enakega vključevanja, enakih pravi, tudi osebam z invalidnostjo*	Zagotavljanje enakopravnosti oseb z ovirami		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F53	*Pri nas je zagotavljanje enakih možnosti, enakih pravic, vodilo in motiv delovanja, zakaj to počnemo, kar počnemo*	Zagotavljanje enakih možnosti		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F54	*Naše temeljno vodilo, tisto za kar si prizadevamo, Je odprava diskriminacije*	Odprava diskriminacije		Potreba	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F55	*Potrebe spremljamo z lastnimi ugotovitvami*	Lastne ugotovitve		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F56	*Potrebe spremljamo tudi tako, da gledamo kaj se dogaja na terenu, spremljamo dogajanje in se mu prilagajamo*	Prilagajanje aktualnemu dogajanju		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F57	*Če se na nas obrne družina, da njihov otrok ne more v šolo*	Ob seznanitvi z aktualnimi težavami sprožitev		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV

	ker ni prilagojena se sprožijo aktivnosti, da se ta šola prilagodi in postane univerzalno dostopna	aktivnosti			O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F58	*Če se zakon pri zgodnji obdelavi otrok ne izvaja napišemo poziv predstavniku vlade, da se zakon ne obravnava*	Pisanje pozivov in pritožb odgovornim – ob neizpolnjevanju družbenih potreb		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F59	*Poleg tega obveščamo javnost, kaj je tisto kar ni urejeno in je diskriminatorno do oseb*	Obveščanje javnosti o diskriminatornih položajih oseb		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F60	*Nimamo pa drugače nikakršnih kazalnikov ki bi ocenjevali naše delovanje*	Odsotnost kazalnikov merjenja uspešnosti		Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
F61	*Sam ne vidim, da bi zakonodaja kaj veliko ovirala, ne vidim pa tudi nekaj veliko koristi*	Zakon ni niti olajšal niti otežil delovanja		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F62	*Menim pa, da je velik problem v izvajanju – v splošni zakonodaji, ki se ne izvaja*	Velik problem je v neizvajanju zakonov		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F63	*Leta 2007 je ustavno sodišče reklo, da je potrebno tudi osebam z zmerno in najtežjo obliko motnje v duševnem razvoju zagotoviti sredstva za preživetje in se je do letošnjega januarja opozarjalo na to*	Kljub opozarjanju na pomanjkljivosti obstoječega sistema zakon deluje premalo aktivno		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F64	*Konkretno pa glede Zakona o socialnem podjetništvu – po zakonu se nihče ne more registrirati kot pravni subjekt, to je*	Deklarativnost Zakona o socialnem podjetništvu		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ

	le deklarativen zakon				
F65	*Nam zakon ni niti otežil niti olajšal zagon socialnega podjetja*	Zakon ni niti olajšal niti otežil delovanja	Neopredeljenost	Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F66	*Drugače pa ne zakonodaje ne poznam dovolj dobro, da bi lahko zadeve obrazložil na široko*	Nepoznavanje zakonodaje		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F67	*Nimam dovolj znanja, da bi lahko podal konkreten odgovor*	Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu		Zaznavanje prednosti in pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F68	*Pri nas ni bilo nobene razlike,*	Ni bilo razlik		Prilagoditev delovanja spremembam	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F69	*ob uvedbah sprememb, delovanja socialnega podjetja nismo prilagajali*	Prilagoditev delovanja ni bila potrebna		Prilagoditev delovanja spremembam	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
F70	*Nestabilno financiranje dejavnosti je bila osnovna težava in pa tudi največja naše dejavnosti*	Nestabilno financiranje dejavnosti – največja ovira		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F71	*Že kot društvo smo si zastavljali določene cilje, projekte, jih potem finančno ovrednotili in iz njih iskali vire*	Pridobivanje finančnih virov skozi projekte		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F72	*Vire smo iskali pretežno preko razpisov, pa tudi preko občin*	Iskanje virov preko razpisov in ostalih virov		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F73	*Preko fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij smo delali in se ukvarjali s tistimi*	Pridobivanje finančnih virov skozi prodajo proizvedenih izdelkov oseb z invalidnostjo		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ

	proizvodnimi aktivnostmi, ki so jih osebe z invalidnostjo zmogle in potem te izdelke prodajali				
F74	*Nenazadnje smo potem, ko smo dobili koncesijo s strani države za izvajanje socialnovarstvene storitve-dobili tudi plačano to našo delo s strani države*	Prejem plačila države za izvajanje socialnovarstvene storitve		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F75	*Ovira pa je bila po našem mnenju tudi tradicionalna obravnava oseb z invalidnostjo, ki pa še vedno ostaja*	Stereotipna miselnost na področju invalidskega varstva	Začetek	Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F76	*Take osebe se smatra za manj zmožne, nesposobne, nezaposljive, in jih je običajno bilo potrebno namestiti v zavode*	Pripisovanje delovne nezmožnosti oseb z invalidnostjo		Premagane ovire od pričetka delovanja	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F77	*Ukrepi spodbujanja socialnega podjetništva mi niso posebej znani*	Nepoznavanje ukrepov		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
F78	*Socialno podjetništvo bi morala zagotoviti država takim ljudem, ki zaradi njihove hendikepi ranosti lahko delajo v manjšem obsegu,, zaradi česar bi delodajalci bili še vedno pripravljeni koristiti delo take osebe*	Spodbujanje zaposlovanja handikapiranih oseb s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F79	*Ampak delodajalci ne vedo, da če nekdo zaposli osebo z invalidnostjo, z delovno zmožnostjo v višini 30%, potem mu lahko delodajalec da 30% plače ostalo pa zagotovi država*	Kritje plač handikapiranih oseb v razmerju 30 % delodajalca in 50 % s strani države	Država	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

F80	*Na ta način bi potem lahko tudi tisti, ki ne bodo zmogli doseči enako normo kot ostali, bili vključeni v delovne procese*	Vključevanje oseb z ovirami v delovne procese	Država/delodajalec?	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F81	*Potem takem tudi ne bi več potrebovali socialnega podjetništva, ampak bi vsak delodajalec postal socialno odgovoren in bi se z zaposlovanjem handikapiranih ta socialna odgovornost samo še večala*	Večanje socialne odgovornosti delodajalcev - ob zaposlovanju hendikepiranih oseb	Delodajalci	Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F82	*Mislim, da ne vedo čisto, kaj bi počeli, sam koncept pa se sicer sliši lepo*	Država deluje zmedeno		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F83	*Mislim, da ne bi smelo biti razlik med klasičnim in socialnim podjetništvom*	Med klasičnim in socialnim podjetništvom nebi smelo biti razlik		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F84	*Je pa razlika v tem, ali so se delodajalci pripravljeni ukvarjati z določenimi ovirami, invalidnostmi, ali se z njimi ne želijo ukvarjati*	Pripravljenost sodelovanja delodajalcev z osebami z ovirami		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F85	*Oseba z zmerno motnjo v duševnem razvoju lahko neka enostavna opravila v delovnem procesu opravljajo celo boljše in bolj zanesljivo kakor osebe brez motnje, potrebno bi bilo večje zavedanje delodajalcev glede tega*	Večanje zavedanja delodajalcev glede delovne zanesljivosti oseb z ovirami		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F86	*Največji korak vidim v deregulaciji področij*	Deregulacija področij		Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F87	*In sicer vključno s socialnim*	Ureditev pravic oseb z ovirami		Največji potreben korak za spodbudo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA

	podjetništvom in ureditvi pravic posameznikom, ki jih imajo za drugačne, zaradi svoje invalidnosti			razvoja socialnega podjetništva	IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F88	*V preteklosti smo si predvsem za osebe z gibalno oviranostjo in osebe z nižjimi intelektualnimi sposobnostmi, ogledovali prakse v tujini*	Poznavanje dobrih praks kjer so vključene osebe z ovirami – v tujini	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F89	*Konkretno, smo v združenih organizacijah, ki so se ukvarjale z zagotavljanjem dela osebam z zmerno motnjo v duševnem razvoju, spoznali organizacijo in način tega delovanja*	Sledenje organizacijam na področju vključevanja oseb z ovirami v delovne procese – v tujini	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F90	*Neke stvari so v takih organizacijah imele tudi produkt, ki se ga je dalo prodati in vnovčiti, mi smo sledili temu*	Zgledovanje po tržni dejavnosti – v tujini	Tujina	Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F91	*Nadaljevati z zagotavljanjem storitev za osebe, ki to potrebujejo, zato da lahko normalno živijo*	Zagotavljanje storitev za pomoči potrebne osebe		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F92	*Vedno več bo takih oseb, ki bodo potrebovala takšno in drugačno storitev, na področju šolanja, dela, zaposlovanja, področje bivanja..*	Zagotavljanje storitev za vključevanje oseb na vseh življenjskih področjih		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F93	*In tu nastopimo mi – v skupnostnih storitvah, za prihodnost*	Izvajanje skupnostnih storitev – za prihodnost		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F94	*Letos smo dodali novo aktivnost, za katero ocenjujemo, da bo bistveno razširila našo dejavnost po številu zaposlenih,*	Povečanje števila zaposlenih	Rast podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F95	*in finančnem obsegu*	Širitev dejavnosti po finančnem	Rast podjetja	Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA

		obsegu			ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F96	*Trenutno se ukvarjamo s tem, kako bi postavili mrežo prostovoljcev družinam z otroci s posebnimi potrebami, dokler ta storitev ni financirana in se lahko izvaja na nivoju prostovoljstva,*	Postavitev mreže prostovoljcev družinam z otroci s posebnimi potrebami		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
F97	*tu namreč vidimo veliko potrebo, ki jo država ni zadovoljila.*	Razrešitev nerazrešenih potreb – s strani države		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA ZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

8.17 Odprto kodiranje intervjuja G

OZNAKE INTERVJUJA IN ŠTEVILK. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
G1	*Jaz vseskozi poudarjam, da ljudje ne vedo kaj je socialno podjetništvo in ne razumejo bistva.*	Ljudje ne razumejo bistva socialnih podjetij		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G2	*Ena velika razlika socialnega podjetja s klasičnim – v socialnem vsi sodelujejo,*	Sodelovanje		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G3	*vsi so enako odgovorni za delo. V klasičnem podjetju pa vse poteka deljeno*	Soodgovornost za delo		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G4	*Socialno podjetništvo se integrira v človeka, sam sem mnenja, da pride v socialnem podjetništvu do integracije delovnega procesa in upravljanja*	Integracija delovnega procesa in upravljanja		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G5	*Za socialno podjetništvo lahko rečemo, da je človek*	Človek je največje bogastvo		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA

	največje bogastvo				
G6	*Socialno podjetništvo je čisto drugačen koncept kot klasično, bazira na pozitivnih vrednotah, je pozitivni koncept*	Socialni model podjetništva bazira na pozitivnih vrednotah		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G7	*Socialno podjetništvo je ubistvu družbeni sistem*	Družbeni sistem		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G8	*Klasično podjetništvo ne razvija koncepta, ki bi bil boljši za vse, kot to počne socialno podjetništvo*	Socialno podjetništvo razvija koncept v dobrobit družbe		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G9	*V socialnem podjetništvu gre ravno za to, da vzdržujemo ravnovesje, toliko kot daješ, toliko prejemaš*	Socialno podjetništvo prispeva k vzdrževanju družbenega »ravnovesja«		Opredelitev socialnega podjetništva	DEFINICIJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA
G10	*Obstoječi sistem bazira na egoizmu človeka in je dominanten, je nagrajen*	Obstoječi sistem bazira na egoizmu	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G11	*Obstoječi klasični sistem podjetništva bazira na logiki: več imam, bolj sem pomemben, večja je moč, večje imam privilegije.*	Obstoječi klasični sistem bazira na materializmu	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G12	*Sistem gre v negativno smer, zato imamo vedno hujše razmere. Zato v tem sistemu tudi ni rešitev.*	Neugodne razmere so posledica neustreznega sistema	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G13	*S socialnim podjetništvom sem začel zato, ker sem videl, da ta obstoječi sistem, nima rešitve za evolucijski pozitivni proces*	Neučinkovitost obstoječega sistema	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G14	*Na osnovi obeh dveh sem potem oblikoval z inovativnimi prijemi nov družbeni sistem*	Oblikovanje novega družbenega sistema	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G15	*Ta temelji na treh stebrih, kar se tiče delovnega procesa*	Nov družbeni sistem vsebuje nov delovni proces	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

G16	*Prvi steber je to, da je vsako podjetje, ki se informira, podjetje vseh zaposlenih in ne zgolj enega, da se vsak obnaša kot solastnik do svojega premoženja*	Solastništvo - v podjetjih nastalih v novem družbenem sistemu	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G17	*Drugi steber: prihaja do soodločanja v delovnem procesu, na vse mogoče stvari*	Soodločanje - v podjetjih nastalih v novem družbenem sistemu	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G18	*Tretji steber: v delovnem procesu se ustvarja skupno premoženje, ki ni deljivo ampak služi skupnosti*	Ustvarjanje skupnega premoženja - v podjetjih nastalih v novem družbenem sistemu	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G19	*Tako da s temi tremi stebri izhaja osnova za popolnoma drugačne vrednote*	Ustvarjanje drugačnih vrednot – v novem družbenem sistemu	Kritika družbenega sistema	Motiv	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G20	*Ta obstoječi ekonomski model bazira na egoizmu in na materializmu, ta dva elementa sta dominantna*	Obstoječi ekonomski model – temelji na egoizmu in materializmu	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G21	*Zato je bilo potrebno stvari spremeniti in jih zaustaviti, jaz sem iskal nasprotje temu egoizmu*	Iskanje nasprotja egoizmu – v obstoječem ekonomskem modelu	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G22	*Poudarjam, da je bistvo sodelovanje in ne manipuliranje, izkoriščanje, za kar sem se tudi podal v te vode in formiral zavod*	Poudarjanje bistva sodelovanja in ne izkoriščevanja (v sistemu)	Razlog	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G23	*Drugače pa imam dva socialna podjetja, ampak to ni klasična oblika*	Ne klasični obliki socialnega podjetja	Oblika	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G24	*Leta 2014 smo formirali Društvo brezposelnih Slovenije*	Leta 2014 nastanek Društva brezposelnih Slovenije	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G25	*Iz tega društva smo potem tudi po zakonu stvar registrirali kot socialno podjetje; na ta način je bil potem dodan še dodatek – Društvo brezposelnih Slovenije na trgih*	Ob registraciji socialnega podjetja dodan dodatek – Društvo brezposelnih Slovenije na trgih dela		Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA

	dela				
G26	*Leta 2016 pa sem formiral zavod – Razvojni center kooperativ in socialnega podjetništva, ravno s tem namenom, da aktiviram te procese in dejavnosti*	Leta 2016 nastanek zavoda Razvojni center kooperativ in socialnega podjetništva	Čas	Nastanek socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G27	*Njegova primarna vsebina delovanja je namenjena razvoju pravnih oseb javnega in zasebnega prava, nevladnega sektorja in neprofitnih organizacij, ki svojo dejavnost izvajajo po načelih družbeno odgovornega podjetništva*	Primarna vsebina delovanja inkubatorja socialnih inovacij je namenjena razvoju socialnega podjetništva		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
G28	*Poleg tega Zavod RC KoSoP temelji na sodelovanju, solidarnosti in združevanju nove vrednosti v oblike kooperativ in socialnega podjetništva, za skupni razvojni proces*	Skrb za skupni razvojni proces		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
G29	*Zavod strmi k medsebojnemu spoštovanju, solidarnosti, ter spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja,*	Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
G30	*s ciljem učinkovito aktivirati vse deležnike razvojnega procesa*	Aktiviranje deležnikov razvojnega procesa		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
G31	*Namen zavoda je spodbujanje socialnega podjetništva za učinkovito doseganje skupnih razvojnih ciljev*	Spodbujanje socialnega podjetništva		Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju	PODROČJA DELOVANJA SOCIALNEGA PODJETJA
G32	*Jaz sem sprva delal neke fizične produkte, kar mi je omogočalo, da sem jih prodajal na trgu*	Izdelava in prodaja produktov na trgu		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G32	*V glavnem pa sem že od začetka delal nefizične, inovativne*	Inovativne storitve		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA

	storitve				PODJETJA
G33	*Čisto na začetku mojega delovanja, pa sem zagnal prvi projekt učne delavnice, z naslovom Usposabljanje brezposelnih*	Učne delavnice – Usposabljanje brezposelnih	Projekt	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G34	*Pravzaprav daješ svoje znanje, druge usposabljaš, država pa krije stroške in te plača.*	Financiranje delavnice Usposabljanje brezposelnih s strani države	Delavnice	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G35	*Moram pa povedat, da imam izredno slabo izkušnjo glede financiranja delavnic, ker si je država pridržala pravico, da je od zahtevka za izplačilo, rok 120 dni*	Država je plačilo za delavnice namenila po 120 dnevnem roku – slabost	Delavnice	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G36	*Občina, društvo upokojencev in razvojni center kot zavod, smo se skupaj prijavili na razpis,*	Prijava na razpis – z občino, društvom upokojencev in razvojnim centrom	Razpis	Začetki socialnega podjetja	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G37	*ravno zaradi segmenta odpravljanja revščine, zato je tudi ta vloga, ki je dana kot projekt z naslovom Socialna varnost ali boljše bivanje za vse*	Oblikovanje projekta – Socialna varnost ali boljše bivanje za vse	Projekt	Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G38	*Ravno na tem delam: na kakšen način lahko spremenimo pogoje za bivanje v lokalnem okolju*	Iskanje možnih sprememb pogojev bivanja v lokalnem okolju		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G39	*da ponovno mobiliziramo naslednje družbene skupine: od upokojencev, mladih, brezposelnih, invalidov, in jih mobiliziramo v celoto, jih povežemo*	Povezovanje in mobiliziranje družbenih skupin v celoto		Začetki socialnega podjetja	MOTIV USTANOVITVE SOCIALNEGA PODJETJA
G40	*Prizadevam si za*	Razvoj kooperativ		Odziv na potrebe	OCENA

	razvoj kooperativ in socialnega podjetništva, v skupno korist, korist lokalne ter širše družbene skupnosti	in socialnega podjetništva – v širšo družbeno korist		družbe	SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G41	*Strmim pa tudi k temu, da se zagotavljajo kakovostno delovna mesta, da se krepi socialna in ekonomska kohezija ter*	Krepitev socialne in ekonomske kohezije		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G42	*razvijati in širiti socialni kapital*	Razvijanje socialnega kapitala		Odziv na potrebe družbe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G43	*Obstoječi model je problematičen v tem, da se iz vrha vse dirigira, podzavestno se ljudje temu zoperstavijo, se vedno bolj upirajo obstoječim razmeram, zato so potrebne spremembe*	Sprememba obstoječega neugodnega sistema		Potrebe	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G44	*Pozitiven izid oziroma rezultat je vedno najboljši kazalnik*	Najboljši kazalnik je pozitiven rezultat	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G45	*Merila so to potem kako sodeluješ med sabo, npr. z udeleženci delavnic, usposabljanj..*	Merila so v kakovosti sodelovanj	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G46	*Najbolj pomemben kazalnik je zadovoljstvo s skupino, s katero smo delovali v okviru naših delavnic za brezposelne*	Najpomembnejši kazalnik je zadovoljstvo udeležencev delavnic za brezposelne	Neprofitnost kazalnikov	Spremljanje družbenih potreb sedaj	OCENA SOCIALNIH PODJETNIKOV O ODZIVU SOCIALNIH PODJETIJ NA POTREBE DRUŽBE
G47	*Zakonodaja se mi nasploh zdi v redu*	Zakonodaja je nasploh ustrezna		Doživljanje trenutne	VPLIV ZAKONSKIH

				zakonodaje	SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G48	*Zakon sprejet v 2011 naj bi sicer na eni strani podpiral neodvisno delovanje socialnih podjetij, ampak vse skupaj »zatre« že na začetku in socialna podjetja ne morejo uspet*	Zakon o socialnem podjetništvu že v osnovi deluje zatirajoče		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G49	*S temi omejitvami ti ne moreš omogočati, da se neka zadeva razvija in se vzpenja*	Zakon o socialnem podjetništvu vsebuje preveč omejitev		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G50	*Težava se mi zdi v tem, da je zakon sprejet, ampak ni pa pogojev za uspeh*	Ni ustvarjenih pogojev za uspeh - socialnih podjetij v Sloveniji		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G51	*Zato pa tudi ni nobene strategije na področju razvoja s strani države*	Pomankanje strategij razvoja s strani države – zaradi slabih pogojev za uspeh		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G52	*Mi če ne bomo naredili strukture, socialno podjetništvo ne more zaživet, če ni ustvarjenih pogojev*	Potrebna ureditev strukture socialnega podjetništva – v Sloveniji		Doživljanje trenutne zakonodaje	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G53	*Na naše delovanje zakon ni imel ravno vpliva*	Zakon na ustanovitev socialnega podjetja ni vplival		Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G54	*Kot sem že omenil, sam zakon ni tako težaven, težavno je to, da država ne ustvarja dobrih pogojev za uspeh socialnih podjetij*	Država ne zagotavlja dobrih pogojev – za uspeh socialnih podjetij		Zaznavanje pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G55	*Drugače pa mi zakon ni tako dobro znan, da bi lahko izpostavil konkretne člene kjer so težave*	Nepoznavanje zakonodaje		Zaznavanje prednosti in pomanjkljivosti v zakonski podlagi	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G56	*Z novelo zakona je zadeva sicer odprta in podprta, na ta*	Dopolnitve so na socialna podjetja delovala podporno		Doživljanje sprememb dopolnitev Zakona	VPLIV ZAKONSKIH SPREMEMB NA

	način, da je možno na vseh področjih integrirat to socialno podjetje	– možna integracija socialnega podjetja		o socialnem podjetništvu	DELOVANJE SOCIALNIH PODJETIJ
G57	*Najhujše ovire so bile in ostajajo v tem, da so dominantne vrednote klasičnega modela podjetništva*	Dominantnost vrednot klasičnega modela podjetništva		Ovire	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G58	*To je najhujši problem, kako ljudi prebuditi in jim sporočiti, da klasične vrednote enega drugega uničujejo in da nam škodijo*	Klasične vrednote delujejo uničevalno		Ovire	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G59	*Druga stvar pa je ta, da vse privilegirane strukture s trenutnim sistemom, ki imajo dominantno vlogo v zdajšnjem sistemu, vzdržujejo ta sistem*	Vzdrževanje dominantnega/neugodnega sistema		Ovire	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G60	*To pa se sedaj zelo zlorablja- država negospodarno ravna s temi sredstvi*	Negospodarno ravnanje države s sredstvi		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G61	*Poleg tega pa tudi ni nobenega strateškega načrta za financiranje*	Odsotnost strateških načrtov za financiranje		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G62	*Je pa tudi res, da ljudje med sabo tekmujejo v socialnem podjetništvu, namesto da bi med sabo sodelovali, se med sabo dogovorili*	Tekmovalnost med socialnimi podjetji zavira razvoj socialnega podjetništva		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G63	*Na področju socialnega podjetništva se konflikti multiplicirajo, namesto da bi se reševali*	Multipliciranje konfliktov v socialnem podjetništvu - namesto reševanje		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI SOCIALNIH PODJETIJ
G64	*Socialno podjetništvo ne pride v veljavo, zato ker klasično podjetništvo dominira*	Dominiranje klasičnega podjetja ovira razvoj socialnega podjetništva		Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega	OVIRE IN PREPREKE S KATERIMI SE SREČUJEJO USTANOVITELJI

				podjetništva	SOCIALNIH PODJETIJ
G65	*Deležniki so lahko povsod, gre pa ubistvu za to, da se te inovacije s temi vrednotami začnejo uveljavljati v praksi*	Potrebno uveljavljanje inovacij v praksi – s strani deležnikov		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G66	*Večina ima do nekih novih zadev zelo obremenjujoč odnos, dokler ne ugotovijo prednosti*	Uveljavljanje prednosti socialnega podjetništva skozi primere dobrih praks		Prispevek različnih deležnikov	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G67	*Z eno besedo – slabo*	Vpetost države je slaba		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G68	*To je problem, ker država bazira na kapitalu in politiki, socialnega podjetništva ne sprejema, ker jo ruši*	Država bazira na kapitalu s čimer ovira razvoj socialnega podjetništva – soc. pod ruši državo		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G69	*Mi ubistvu ne potrebujemo države*	Država je nepotreben element		Vpetost države v socialno podjetništvo	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G70	*Ne vidim drugih poti, kakor to, kar sem rekel – v praktičnem primeru izboljševat, prenašanje posameznika prakse.*	Ozaveščanje o dobrih praksah		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G71	*Radikalne spremembe niso mogoče v tem obstoječem sistemu*	Radikalne spremembe niso mogoče		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G72	*Ustvarjen sistem hierarhije je pripeljal do tega, da je bolj važno, na kakšni poziciji si in ne kako delaš in kakšne rezultate ustvarjaš*	Sprememba v obstoječem sistemu hierarhije – ki zavira soc. pod.		Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ
G73	*Dobre prakse so vsepovsod dobre, ker imajo dobre posledice*	Vsaka praksa ima pozitivne posledice		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA SOCIALNIH PODJETIJ

G74	*S tem da je težava, to so posamezni primeri ni pa sistem, ker primeri lahko oživijo in pa tudi umrejo*	Pozitivni posamezni primeri – in ne pozitivni sistem		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G75	*Če pa sistem blokira razvoj vsega tega, potem ne moreš razvit neke dobre prakse kot bi jih sicer lahko*	Sistem zavira nastanek dobrih praks		Zgledi delovanja dobrim praksam	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G76	*Moj glavni načrt je da generiram ta razvojni proces, zato sem tudi ta zavod formiral*	Generiranje razvojnega procesa		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G77	*Ta model bom poskušal v praksi potrjevati in s praktičnimi primeri dokazovati, da je to prava pot*	Sprememba trenutnega sistema		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G78	*Uspešna realizacija projekta in zadovoljstvo ljudi je najboljši avans, da si na pravi poti,*	Realiziranje projektov		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G79	*s tem se bo tudi razvijalo socialno podjetništvo*	Razvoj socialnega podjetništva		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G80	*Nedolgo nazaj sem na sestanku s poslovnimi partnerji predstavil koncept razvoja modela socialne varnosti na nivoju lokalne skupnosti*	Uporaba koncepta – »Razvoj modela socialne varnosti na nivoju lokalne skupnosti« v praksi		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G81	*Na tem sestanku sem tudi povedal, da smo sestavina socialne varnosti vsi – vsi moramo skrbeti za te vrednote*	Ozaveščanje o soodvisnosti na področju socialne varnosti		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G82	*Mi smo soodvisni, moramo skrbeti za skupnost*	Skrb za skupnost		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
C83	*in za človeka*	Skrb za posameznika		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G84	*Dejstvo je, da če ustvarjamo pogoje, da smo srečni, bomo imeli tudi socialno varnost boljšo, vsi moramo skrbeti, ne*	Odprava indiferentnosti do dogajanja v družbi		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA

	da smo indiferentni do tistega, kar se dogaja okoli				
G85	*Zato je obstoječ model kritičen, nov model pa je rešitev za človeka in življenje*	Uveljavitev novega modela kot rešitve za človeka in življenje		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G86	*Nov model temelji na naravnih zakonitostih življenja, konkretno, v naravi je en tak zakon vzrok in posledica, v praksi rešujemo posledico, vzroka pa ne*	Uveljavitev modela temelječega na naravnih zakonitostih življenja		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G87	*More bit ravnovesje, tako kot v naravi, v mojem novem modelu je pomemben posamezni in ne skupnost*	Poudarjanje pomembnosti posameznika v »novem modelu«		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G88	*Nov model ki sem ga ustvaril bazira na mreženju ali povezovanje in sodelovanje*	Povezovanje in sodelovanje skozi nov model		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G89	*Napaka je že v družbi, pri nas imamo to že v plasti, ta koncept, zato je klasični model hierarhija, z novim pa se ta hierarhija odpravlja*	Odprava hierarhije z uvedbo novega modela		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA
G90	*Jaz skrbim za mlade generacije in bom še naprej se trudil, vi ste tisti, ki lahko ta sistem začnete uvajat ne pa da vam nekdo vsiljuje neke koncepte delovanja.*	Skrb za mlajše generacije		Načrti za prihodnost	URESNIČLJIVE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA

8.18 Osno kodiranje

Definicija socialnega podjetništva

- *Opredelitev socialnega podjetništva*

❖ Značilnosti

- Doseganje družbenih učinkov (C2)
  - Družbeni učinek presega ekonomski vidik podjetništva (B2, C4, D5)
- Odgovor na družbene potrebe (C3)
  - Reševanje družbenih izzivov (B1)
  - Pomoč ranljivim skupinam ljudi (D2)
- Cilj ni ustvarjanje dobička (D1)
  - Delitev dobička (E5)
- Trajnostno naravnano socialno podjetništvo (E3)
- Človek je največje bogastvo (G5)
- Socialni model podjetništva bazira na pozitivnih vrednotah (G6)
  - Pozitiven ekološki učinek (E6)
  - Pozitiven družbeni učinek (E7)
- Socialno podjetništvo prispeva k ravnovesju družbenega sistema (G9)
- Enakopravnost delovanja (E4)
  - Delovanje v korist uporabnikov (F2)
  - Delovanje v korist zaposlenih (F3)
  - Delovanje v korist kupcev (F4)
  - Soupravljanje (D4)
  - Sodelovanje (G2)
  - Soodgovornost za delo (G3)
- Integracija delovnega procesa in upravljanja (G4)
- Ustrezno poimenovanje
  - Družbeno koristno podjetništvo (A1)
  - Družbeno odgovorno socialno podjetništvo (E2)

- Neustrezno poimenovanje
  - Socialno podjetništvo (A2, E1)
  - Podjetništvo (D3)
- Nerazumljivo poimenovanje
  - Termin socialnega podjetništva mu ni razumljiv (C1)
  - Ljudje ne razumejo bistva socialnega podjetništva (G1)

- ❖ Vsebina dejavnosti v socialnem podjetju
  - Reintegracija bivših odvisnikov prepovedanih substanc (A3)
  - Delovna terapija (A4)
  - Projekti
    - Izvajanje 5 neprofitnih projektov (B26)
    - Izvajanje 1 profitnega projekta (B27)
  - Prodaja delavnic digitalnih veščin izobraževalnim institucijam (B28)
    - Prodaja delavnic omogoča generiranje prihodka (B29)
    - Sofinanciranje neprofitnih projektov skozi prodajo delavnic (B30)
  - Ekološka proizvodnja (C12)
    - Izdelovanje bio-razgradljivih nagrobnih sveč (C10)
    - Izdelovanje bio-mazil (C11)
    - Izgradnja hiš naravne gradnje (D12)
  - Širše družbeno odgovorno ravnanje (C14)
    - Skrb za ljudi (D18)
    - Pomoč ranljivim družbenim skupinam (D28)
  - Skrb za zemljo (D17)
    - Predelovanje odpadkov (C9, D20)
    - Ozaveščanje o predelovanju odpadkov (C13)
    - Zbiranje odpadkov (C8)
  - Certificirana pridelava konoplje (D13)
  - Skrb za zdravo prehrano (D14)
    - Pridelava zelenjave na permokulturnih vrtovih (D15)
  - Vračanje presežkov (D19)
  - Širjenje znanja o gradnji slamnatih hiš (D29)
  - Ozaveščanje o samozadostnosti (D30)
    - Razvijanje samozadostnih sistemov skozi permakulturo (D16)
    - Izgradnja samooskrbnega posestva (D21)
  - Zagotovitev boljše opremljenosti ob vstopu na trg dela (E14)
    - Izboljšanje razmer s področja vključevanja brezposelnih oseb (E11)
    - Izvajanje programov neformalnega izobraževanja (E12)
  - Združevanje oseb s cerebralno paralizo in drugimi invalidnostmi (F21)
    - Zastopanje poenotenih stališč društev za cerebralno paralizo Slovenije (F22)

    - Sodelovanje z ostalimi invalidskimi organizacijami v Sloveniji (F23)
    - Vključevanje v Mednarodno združenje za osebe s cerebralno paralizo (F24)
    - Vključevanje v Evropsko združenje ponudnikov storitev za osebe z invalidnostjo (F25)
- Delovanje v javnem interesu
    - Socialno varstvo (F26)
    - Zdravstvo (F27)
    - Izobraževanje (F28)
    - Kultura (F29)
- Širok spekter aktivnosti za osebe z invalidnostjo (F30)
    - Zdravstveno terapevtske kolonije (F31)
    - Svetovanja za starše otrok s posebnimi potrebami (F32)
    - Vključevanje otrok s posebnimi potrebami v izobraževalne institucije (F33)
    - Usposabljanje spremljevalcev v šolah – za osebe z invalidnostjo (F34)
    - Prilagajanje športnih dejavnostih gibalno oviranim (F37)
    - Izvajanje osebne asistence (F38)
    - Vključevanje oseb s posebnimi potrebami (F42)
- Institucionalno varstvo za odrasle (F35)
- Programi obnovitvene rehabilitacije (F36)
- Zaposlovanje
    - Invalidov v zaposlitvenih centrih (F39)
- Izobraževanje
    - Zaposlenih (F40)
    - Članov društev (F41)
- Razvoj socialnega podjetništva (G26)
        - Skrb za skupni razvojni proces (G27)
        - Aktiviranje deležnikov razvojnega procesa (G29)
        - Spodbujanje socialnega podjetništva (G30)
- Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja (G28)
        - Medgeneracijska druženja (E13)

Motiv ustanovitve socialnega podjetja

- *Motiv ustanovitve socialnega podjetja*

❖ Motiv
- Pomoč »bivšim odvisnikom« (A5)
  - Zagotovitev dela in delovno usposabljanje bivših odvisnikov (A6)
- Zakon o socialnem podjetništvu (B12)
- Obljubljene spodbude za socialna podjetja (B13)
  - Obljubljene ugodne finančne spodbude – v obliki večjih davčnih olajšav in olajšav na področju zaposlovanja (B14)
  - Obljubljeno subvencionirano delovanje s strani države (B15)
- Ustvarjanje delovnih mest (E8)
- Družbeno odgovorna aktivnost (E9)
- Prostovoljstvo (E10)
- Izboljšanje položaja oseb z ovirami - na vseh življenjskih področjih (F10)
  - Izboljšanje položaja oseb s cerebralno paralizo (F9)
- Preprečevanje socialne izključenosti (F11)
  - Zagotavljanje enakih možnosti - predvsem v otroškem obdobju (F12)
- Neučinkovitost obstoječega sistema (G13)
  - Neugodne razmere so posledica neustreznega sistema (G12)
  - Obstoječi sistem bazira na egoizmu (G10)
  - Obstoječi klasični sistem bazira na materializmu (G11)
- Oblikovanje novega družbenega sistema (G14)
  - Nov družbeni sistem vsebuje nov delovni proces (G15)
  - Solastništvo – v podjetjih nastalih v novem družbenem sistemu (G16)
  - Soodločanje - v podjetjih nastalih v novem družbenem sistemu (G17)
  - Ustvarjanje skupnega premoženja - v podjetjih nastalih v novem družbenem sistemu (G18)

- Ustvarjanje drugačnih vrednot – v novem družbenem sistemu (G19)

- *Nastanek socialnega podjetja*

❖ Nastanek

- Primer dobre prakse z vidika nastanka
  - Zrastli so iz projektov v socialno podjetje (B9)
- Rast in razvoj nista bila planirana (B16)
  - Načrtovana enkratna akcija se je vedno bolj širila (B19)
  - Rast aktivnosti in ob enem rast podjetja (B22)
- Ustanoviteljica je humanitarna organizacija (C5)
- Oblikovanje ideje na podlagi družbenih potreb (D10)
  - Formuliranje dejavnosti skozi združitev več idej (D11)
- Sodelovanje
  - S strokovnjaki posameznik področij (D23)
  - S strokovnjakom konoplje (D24)
  - S strokovnjakom permakulturnih vrtov (D25)
  - S strokovnjakom slamnate gradnje (D26)
- Nakup posestva (D32)
  - Pričetek gradnje (D33)
- Socialno podjetništvo ni bilo vodilo za ustanovitev organizacije (F14)
  - Ob registraciji v socialno podjetje delovanje po načelih socialnega podjetništva (F16)

❖ Razlog nastanka socialnega podjetja

- Želja po tržnih dejavnostih (A8)
- Pojav potrebe po preoblikovanju delovanja – iz projektov v samostojno pravno osebo (B7)
  - Rast projektov (B8)
- Reševanje družbenih izzivov (B10)
  - Država ni dovolj ustrezno reševala težav – na določenih področjih (B11)
- Obljubljene spodbude (B16)
- Finančne težave humanitarne organizacije- ustanoviteljice (C6)
  - Začetek tržne dejavnosti iz potrebe po doprinosu izpadlih sredstev(C7)
- Zagotavljanje družbene koristi (D6)
  - Želja po delu z ranljivimi skupinami prebivalstva (D7)
  - Zagotavljanje zaposlitve ranljivim skupinam prebivalstva (D8)
- Ekološki vidik (D9)
- Želja po dobičkonosnosti pridobljenega finančnega vložka (D31)
- Povod organov upravljanja (F12)
- Upanje po novih priložnostih – ob registraciji so.p (F13)

- Iskanje nasprotja egoizmu - v obstoječem ekonomskem modelu (G21)
    - Obstoječi ekonomski model temelji na egoizmu in materializmu (G20)
    - Poudarjanje bistva sodelovanja in ne izkoriščevanja (v sistemu) (G22)
        - ❖ Oblika socialnega podjetja
            - Zavod (D22)
            - Ne gre za socialno podjetje novodobnih organizacijskih oblik (F18)
            - Neprofitna invalidska organizacija (F20)
            - Neklasični obliki socialnih podjetij (G23)
        - ❖ Čas nastanka

- L. 2000
    - L. 2000 registrirani kot fundacija (A7)
    - L. 2012 registracija socialnega podjetja (A8)
- L. 2014
    - L. 2014 registracija socialnega podjetja l. 2014 (B3, D34, E17)
    - L. 2014 ustanovitev neprofitnega zasebnega zavoda (B4)
    - L. 2014 nastanek Društva brezposelnih Slovenije (G24)

- L. 2011
    - L. 2011 začetek projektnih aktivnosti (B5)
    - Od l. 2011 do l.2014 – projektno delovanje pod okriljem druge organizacije (B6)
- L. 2013
    - L. 2013 registracija socialnega podjetja (C16, F17)
- L. 2010 nastali kot društvo (E15)
- L. 2015 prijava na razpise (E16)
- Ustanovitev organizacije pred 36 leti - po zakonu o društvih (F15)
    - 36 let delovanja v skladu z načeli socialnega podjetništva (F16)
- L. 2016
    - L. 2016 ob registraciji socialnega podjetja dodan dodatek – Društvo brezposelnih Slovenije na trgih dela (G25)
    - l. 2016 nastanek zavoda Razvojni center kooperativ in socialnega podjetništva (G26)
        - ❖ Postopek
- Nastanek z družbeno pogodbo (C15)
- Pridobitev dovoljenj (C17)
- Ureditev specifičnih zadev (C18)
    - ❖ Podporno okolje
- Na začetku imeli dobro podporno okolje (B20)

- Sodelovali z gospodarstvom in prejeli podporo s strani države (B21)

- *Prednosti ustanovitve socialnega podjetja*

❖ Pričakovane

- Večje spodbude s strani države (A11)
- Delovna ureditev bi morala biti podobna ureditvi invalidskih podjetij (A12)
- Zakonske olajšave (B23)
    - Obljubljene olajšave povod za nastanek socialnega podjetja (B24)
        ❖ Dejanske
    - Zaposlovanje ranljivih družbenih skupin ljudi (A13)
    - Osredotočenost na ustvarjanje dobičkonosne aktivnosti (B25)
    - Finančno-materialne prednosti (C19)
        - Finančna spodbuda s strani države (C20)
        - Pridobljena sredstva na razpisu za Start-Up podjetja v višini 20.000€ (C21)
        - Finančna sredstva - namenjena za delovanje socialnih podjetij (D35)
        - Pomoč in podpora - skozi namenjena finančna sredstva (D36)
        - Finančne pomoči - pri zaposlovanju ranljivih družbenih skupin (D37)
    - Inovativen vstop na trgu (C22)
    - Delovanje v skladu z zakonodajo na področju tržne dejavnosti (E18)
    - Nadaljevanje dejavnosti društva - skozi podjetništvo (E19)
    - Ukvarjanje s tržno dejavnostjo (F45)
        - Odkup kmetijskih izdelkov (F46)
        - Prispevanje k delovnem procesu - ob zagotavljanju dobrin/izdelkov (F47)
        ❖ Odmik od prednosti
    - Pridobivanje celotnih sredstev skozi tržno dejavnost (A14)
    - Slaba javna ozaveščenost o socialnem podjetništvu (C23)
    - Nekonkurenčnost ob zanašanju zgolj na trg (D38)
    - Majhna finančna spodbuda države (D39)
        ❖ Ni prednosti (F43)
- Enak princip delovanja kot pred ustanovitvijo (F44)

- *Začetki socialnega podjetja*

❖ Začetki delovanja

- Izdelava in prodaja produktov na trgu (G31)
- Inovativne storitve (G32)
- Iskanje možnih sprememb pogojev bivanja v lokalnem okolju (G38)
    - Povezovanje in mobiliziranje družbenih skupin v celoto (G39)

- Dobro vzpostavljena infrastruktura (B31)
    - Utečeno osebje (B32)
    - Neodvisnost finančnih zadev od krovne organizacije (B33)
    - Samostojno projektno delovanje (B34)
- Mil prehod delovanja (B35)
    - Ureditev formalnih zadev na sodišču (B36)
- Več finančnega načrtovanja (B37)
    - Vzpostavitev profitnih dejavnosti (B38)
    - Oblikovanje tržne niše (B39)
- Dvom glede koristi statusa socialnega podjetja (C24)
    - Odsotnost delitve nagrad in dobička (C25)
- Nakup posestva in pričetek aktivnosti (D40)
- Socialno podjetje kot dopolnilna dejavnost (D41)
- Med l.2010 in l.2012 prostovoljska dejavnost (E20)
- Izvajanje posredovalnice rabljenih predmetov (E21)

▪ Razpis
- Razpis Aktivne politike zaposlovanja v l.2014 omogočil nove zaposlene (E22)
    - Z razpisom aktivne politike zaposlovanja se je profesionalizirala dejavnost (E23)
- Prijava na razpis - z občino, društvom upokojencev in razvojnim centrom (G36)

▪ Projekt
- Učne delavnice – Usposabljanje brezposelnih (G33)
    - Financiranje delavnice Usposabljanje brezposelnih s strani države (G34)
    - Država je plačilo za delavnice namenila po 120dnevnem roku – slabost (G35)
- Oblikovanje projekta – »Socialna varnost ali boljše bivanje za vse« (G37)

- *Finančna sredstva za zagon podjetja*

❖ Finančna sredstva
- Več finančnih sredstev bi jim omogočilo boljše delovanje (C31)
- Javna dela so omogočila izplačilo plač zaposlenim (E24)
- Zgolj tržna dejavnost ni zadostovala (E26)
- Ni bilo potrebe po dodatnih sredstvih (F48)
    - Dobra predhodna infrastruktura financiranja (F49)
- Odsotnost finančne pomoči države (F51)

❖ Viri finančnih sredstev

▪ Donatorstvo
- Glavni donator gospod Vincenc Draksler (A15)

▪ Občinska sredstva
- Mestna občina Kranj kot sofinancer (A16)

▪ Razpisi

- Največ finančne spodbude prejete na razpisu za razvoj socialnega podjetništva (A17)
    - L.2012 prejetih 4.000€ (A18)

- Sredstva iz razpisov – Kredit podjetniškega sklada (D42)
    - Sredstva z razpisa mednarodnega čezmejnega sodelovanja – Interreg (D43)
- Vložek ustanoviteljev
    - Manjši finančni vložek ustanoviteljev (B40)
- Projekti
    - Predhodno triletno zbiranje sredstev skozi projekte (B41)
        - Zbiranje sredstev skozi lastno dejavnost (C27)
    - Sodelovanje v projektu Etični turizem (D44)
        - Financiranje projekta izgradnje konopljine hiše - v višini 190.000€ (D45)
        - Prejem nepovratnih sredstev za izdelavo projekta - v višini 160.000€
    - Financiranje preko projektov (E25)
- Sponzorstva (B42)
- Lastne investicije
    - V obliki posojil (C28)
    - Sredstva družinskega člana (D41)
    - Lastna sredstva ob pričetku delovanja (F50)
- Ustanovni kapital (C26)
- Posojila
    - Pridobitev zgolj enega posojila (C29)
        - Nezaupljivost bank glede nudenja posojil (C30)

Ocena socialnih podjetnikov o odzivu socialnih podjetij na potrebe družbe

- *Odziv na potrebe družbe*
    - ❖ Potrebe
    - Reševanje digitalnega razkoraka (B50)
        - Iskanje načina povezovanja e-pismenosti mladih in izključenosti starejših iz informacijske družbe (B51)
        - Nagovarjanje potreb mlajše in starejše populacije prebivalstva (B58)
    - Samooskrba s hrano (D50)
    - Ekološki vidik – skrb za naravo (E29)
        - Ohranjanje naravnih virov (A25)
        - Varstvo okolja (C35)
    - Odprava diskriminacije (F54)
    - Sprememba obstoječega neugodnega sistema (G43)
        - ❖ Vzrok/nastanek potreb

- Visoko število računalniško ne aktivnih - starejših od 65 let (B44)
    - Večina starejših računalniško ne aktivnih ne pozna interneta (B45)
    - Vse večje poudarjanje digitalizacije (B46)
    - Večanje digitalnega razkoraka (B47)
    - Večanje medgeneracijskih razlik (B48)
    - Izključenost starejših iz informacijske družbe (B49)
- Pomankanje funkcionalne digitalne pismenosti mladih (B54)

❖ Odzivi na potrebe

- Skrb za okolje
    - Odprava različnih predmetov v zbirnem centru (A22)
    - Zbiranje rabljenih predmetov (A19)
    - Omogočanje nakupa obnovljenih predmetov (A23)
    - Omogočanje cenovne dostopnosti predmetov širši populaciji (A24)
    - Reševanje okoljske problematike (D49)
    - Obnova recikliranih predmetov v programu Ropotarnica (E30)
    - Prodaja recikliranih predmetov v programu Ropotarnica (E31)
    - Prodaja izdelkov Ropotarnice prispeva k ohranjanju narave (E33)
- Ekološki vidik (C32)
    - Ozaveščanje o ustreznem ravnanju z odpadnim oljem (C34)
    - Proizvajanje recikliranih izdelkov iz odpadnega olja (C36)
    - Ekološko osveščanje (E32)
- Zaposlovanje
    - Zagotavljanje zaposlitvene rehabilitacije (A20)
    - Ustvarjanje delovnih mest (C33, E27)
    - Zaposlovanje ranljivih skupin ljudi (D48)
    - Zagotavljanje zaposlitve težje zaposljivim (E28)
- Vključevanje starejših v informacijsko družbo (B43)
    - Medgeneracijsko e-pismeno vključevanje (B52)
    - Preprečevanje socialne izključenosti starejših (B53)
- Vključevanje ranljivih skupin prebivalstva (B59)
    - Vključevanje ranljivih skupin prebivalstva - skozi programe digitalne pismenosti (B61)
    - Zagotavljanje delovne terapije za bivše odvisnike in invalide (A21)
- Spodbujanje e-veščin med mladimi
    - Pridružitev kampanji »E-scills for jobs« (B57)
    - Izvajanje delavnic z Romi (B60)
    - Izvajanje delavnic z mladimi brez dokončanega formalnega izobraževanja (B61)
- Brezplačne dejavnosti

        - Brezplačna digitalna akademija (B55)
        - Brezplačne enoletne delavnice za študente (B56)
    - Zagotavljanje enakopravnosti oseb z ovirami (F52)
        - Zagotavljanje enakih možnosti (F53)
    - Razvoj kooperativ in socialnega podjetništva - v širšo družbeno korist (G40)
        - Krepitev socialne in ekonomske kohezije (G41)
        - Razvijanje socialnega kapitala (G42)

- *Spremljanje in prilagajanje družbenim potrebam*

❖ Spremljanje družbenih potreb
- Več ravni spremljanja (B63)
- Slaba odzivnost na trende (E34)
- Delovanje v okviru finančnih zmogljivosti (E36)
    - Spremljanje potreb bi bilo možno z novim dodatnim kadrom (E37)
- Nepoznavanje merjenja družbenega učinka (E38)
    - Potreba po poučitvi merjenja družbenega učinka (E39)
- Opažajo premik na področju ozaveščanja škodljivosti odpadnega olja (C38)
    - Ozaveščanje na vseh sodelujočih projektih (C39)
    - Sodelovanje s trgovskim podjetjem jim omogoča širjenje ozaveščenosti (C40)
- Lastne ugotovitve (F55)
- Prisotnost kazalnikov
    - Kazalniki omogočajo oceno delovanja (A26)
    - Kazalniki za zbrane rabljene predmete (A27)
    - Kazalnik za količino možno obnovljivih virov (A28)
- Odsotnost kazalnikov (C37, E35)
    - Odsotnost kazalnikov ocene delovanja (D51)
    - Odsotnost kazalnikov merjenja uspešnosti (F60)
- Profitnost kazalnikov
    - Kazalnik za stanje prodaje v trgovini (A29)
- Neprofitnost kazalnikov
    - Odzivi udeležencev delavnic (B64)
    - Evalvacije izvedenih delavnic (B65)
    - Statistična obdelava izvedenih evalvacij delavnic (B66)
    - Spremljanje napredka skozi evalvacijo delavnic (B67)
- Najboljši kazalnik je pozitiven rezultat (G44)
    - Merila so v kakovosti sodelovanj (G45)
    - Najpomembnejši kazalnik je zadovoljstvo - udeležencev delavnic za brezposelne (G46)
- Izvajanje delavnic - v okviru projekta Etični turizem (D52)

- Teoretične delavnice o naravni gradnji (D53)
- Praktične delavnice o naravni gradnji (D54)

❖ Prilagajanje družbenim potrebam

- Spremljanje priložnosti za izboljšave (B67)
  - Spremljanje trendov preko Evropske Unije (B69)
  - Spremljanje trendov preko Evropske komisije (B70)
  - Spremljanje trendov preko Združenih narodov (B71)
  - Spremljanje trendov preko nacionalne statistike (B72)
- Spremljanje aktualnosti prehranjevanja (D55)
  - Uvedba dodatnih vrtov glede na aktualne potrebe prehranjevanja (D56)
- Prilagajanje kazalnikov
  - Vsakoletno povečevanje kazalnikov (A30)
- Prilagajanje aktualnemu dogajanju (F56)
  - Ob seznanitvi z aktualnimi težavami sprožitev aktivnosti (F57)
  - Pisanje pozivov in pritožb odgovornim – ob neizpolnjevanju družbenih potreb (F58)
  - Obveščanje javnosti o diskriminatornih položajih oseb (F59)

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij

- *Doživljanje trenutne zakonodaje*

❖ Doživljanje zakonodaje

- Na zakonodajnem področju je še veliko prostora za spremembe (A34)
- Neobičajnost obstoja zakonodaje pred obstojem socialnih podjetij (B73)
  - Nastanek zakonodaje brez nagovarjanja potreb socialnih podjetij (B74)
- Se ne more opredeliti (E40)
- Nepoznavanje zakonodaje (D57, E41)
- Zakon ni niti olajšal niti otežil delovanja (F61)
- Zakonodaja je nasploh ustrezna (G47)
- Zakon ni niti olajšal niti otežil delovanja (F61)

❖ Zakon o socialnem podjetništvu

- Zakon o socialnem podjetništvu ne deluje vzpodbudno (A31)
- Deklarativnost Zakona o socialnem podjetništvu (F64)
- Zakon o socialnem podjetništvu že v osnovi deluje zatirajoče (G48)
  - Zakon o socialnem podjetništvu vsebuje preveč omejitev (G49)

❖ Delovanje zakonodaje

- Zakonodaja ne deluje dovolj vzpodbudno (C42)
- Zakonodaja nudi okvir delovanja (C43)
- Velik problem je v neizvajanju zakonov (F62)
- Kljub opozarjanju na pomanjkljivosti obstoječega sistema zakon deluje premalo aktivno (F63)

❖ Financiranje
- Glavna težava v financiranju (D58)
    - Veliko socialnih podjetij ustanovljenih za črpanje nepovratnih sredstev (A32)
    - Sredstva za razpise niso racionalno porabljena – po preteku financiranja so zapirali so.p (A33)
    - Prevelika razdrobljenost finančnih sredstev -namenjenih financiranju socialnih podjetij (D59)
    - Premajhni finančni vložki za socialna podjetja (D60)
    - Financiranje izbranih socialnih podjetij - namesto vseh (D61)
    - Neustrezno financiranje vodi v propad socialnih podjetij (D62)
    - Potrebna izvedba velikega finančnega razpisa – v višini 200.000€ (D63)

❖ Ni ustvarjenih pogojev za uspeh - socialnih podjetij v Sloveniji (G50)
- Pomankanje strategij razvoja s strani države - zaradi slabih pogojev za uspeh (G51)
- Potrebna ureditev strukture socialnega podjetništva – v Sloveniji (G52)

- *Doživljanje zakonodaje ob ustanovitvi socialnega podjetja*
    - Neopredeljenost glede vpliva zakonodaje (A36)
        - Zakon ni niti olajšal niti otežil delovanja (E42, F65)
    - Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu (C44)
        - Poznavanje osnov Zakona o socialnem podjetništvu (C45)
    - Bila potrebna sprememba internih aktov (E43)
        - Sprememba statuta (E44)
    - Nepoznavanje zakonodaje (F66, G55)
    - Zakon na ustanovitev so.p. ni vplival (G53)

- *Zaznavanje prednosti in pomanjkljivosti v zakonski podlagi*
    - Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu (C46, D63, E47, F67)
    - Država ne zagotavlja dobrih pogojev za uspeh so.p. (G54)

❖ Prednosti
- Ni velikih prednosti (A37)
- Promoviranje delovanja v skladu z načeli socialnega podjetništva (A38)
- Ne vidi prednosti (E45)

❖ Pomanjkljivosti
- Morali bi veljati enaki pogoji zaposlovanja za invalide kot v invalidskih podjetjih (A39)

- Preveliko enačenje nevladnih organizacij in socialnih podjetij (B78)
- Preveč enostaven dostop do statusa so.p. (B77)
    - Preoblikovanje v so.p. je preveč poenostavljeno (B79)
    - Premalo kompleksen mehanizem vzpostavitve so.p. (B85)
- Razpis l. 2016
    - Obljubljeno sofinanciranje delovanja so.p. l. 2016 (B80)
        - Obljuba po sofinanciranju 90 so.podjetij v višini 20.000€ (B81)
        - Postavljanje kvantitete nad kvaliteto - na področju financiranja (B82)
        - Interes države po sofinanciranju množice so.p. (B83)
        - Zaradi ugodnega razpisa se je l. 2016 preoblikovalo v so.p. največ pravnih oseb (B84)
    - Ne vidi pomanjkljivosti (E46)

❖ Potrebne spremembe

- So.p. mora biti iz pravih razlogov - ne zgolj kot vir financiranja projekta (B86)
    - So.p. bi moralo biti pravna oseba - in ne zgolj status (B87)

- *Doživljanje dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu*
    - Dopolnitve zakona ne nosijo bistvenih sprememb (A40)
        - Prištevek invalidskih podjetij ter zaposlitvenih centrov (A41)
        - Zakon še vedno ne deluje dovolj vzpodbudno (A42)
    - Dopolnitve zakona so bile sprejete pozno (B88)
        - Dopolnitve zakona bi morale veliko prej prisluhniti socialnim podjetjem (B89)
        - Dopolnitve zakona bi morale biti v roku dveh let - po uvedbi prvotnega zakona (B90)
    - Dopolnitve zakona so za socialna podjetja koristna (B92)
        - Olajšanje administrativnih zadev - mnogim socialnim podjetjem (B93)
        - Dopolnitve so na socialna podjetja delovala podporno – možna integracija socialnega podjetja (G56)
    - Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu (C47)
        - Nepoznavanje sprememb (D64, E48)

- *Prilagoditev delovanja spremembam*
    - Ni bilo velikih sprememb delovanja (A44, D65)
        - Sprememba akta o ustanovitvi (A43)
    - Dopolnitve zakona na delovanje socialnega podjetja niso vplivale (B91)
    - Ni bilo razlik (F68)
        - Prilagoditev delovanja ni bila potrebna (F69)

Ovire in prepreke s katerimi se srečujejo ustanovitelji socialnih podjetij

- *Premagane ovire od pričetka delovanja*

❖ Začetek delovanja
- Odsotnost finančnih spodbud (A45)
  - Odsotnost finančnih pomoči s strani države (B98)
- Začetek je bil omogočen z razpisom (A46)
- Začetek delovanja je bil omogočen s sredstvi donatorjev (A47)
- Zagonska sredstva so na začetku nujna (A48)
- Zaposlovanje
  - Zaradi projektnega delovanja na začetku ni bilo potrebe po zaposlenih (B95)
  - Z vzpostavitvijo socialnega podjetja zaposlitev treh oseb v roku treh let (B96)
- Klasične podjetniške ovire (C48)
  - Ovire so enake oviram v klasičnih podjetjih (C50)
- Pomankanje znanja s področja socialnega podjetništva (C49)
- Neuspehi na trgu (C51)
- Povečevanje inovativnosti za obstoj na trgu (C52)
- Težko medinstitucionalno delovanje (E49)
  - Težave z bankami in s provizijami (E50)
- Stereotipna miselnost na področju invalidskega varstva (F75)
  - Pripisovanje delovne nezmožnosti oseb z invalidnostjo (F76)

❖ Največje ovire
- Finančne (B94, D66)
  - Kontinuiranost financ (B97)
  - Finančne ovire so bile spodbuda za hitrejšo vzpostavitev profitabilnih aktivnosti (B99)
- Nestabilno financiranje dejavnosti (F70)
- Financiranje je vse bolj neugodno (D67)
- Neuspela ideja o samooskrbni komuni za upokojene osebe (D68)
  - Nezmožnost uresničitve projekta zaradi pomankanja finančnih sredstev (D69)

❖ Zakonodajne ovire

o Niso imeli akta o ustanovitvi socialnega podjetja (E51)

❖ Obstoječe ovire v Sloveniji – na področju socialnega podjetništva
- Konstantne rešljive ovire na področju delovanja (E52)
- Nezadostno znanje s področja socialnega podjetništva (E53)
- Premajhna podjetnost socialnih podjetnikov (E54)
- Pomankanje atraktivnosti dejavnosti (E55)

❖ Dominantnost vrednot klasičnega modela podjetništva (G57)
    - Klasične vrednote delujejo uničevalno (G58)
    - Vzdrževanje dominantnega/neugodnega sistema (G59)
❖ Premagovanje ovir
    - Pridobivanje finančnih virov skozi projekte (F71)
    - Iskanje virov preko razpisov in ostalih virov (F72)
    - Pridobivanje finančnih virov skozi prodajo proizvedenih izdelkov - oseb z invalidnostjo (F73)
o Prejem plačila države za izvajanje socialnovarstvene storitve (F74)

- *Ocena izpolnjevanja ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva*

❖ Ukrepi
- Ukrepi so zgolj obljube (A49)
- Ukrepi ostajajo samo v teoriji (A53)
- Do izvedb ukrepov ne prihaja (A54)
- Nepoznavanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva (C55, F77)

❖ Ocena izpolnjevanja ukrepov
- EU zagotavlja skupna sredstva v višini 85 milijonov evrov (A50)
    - Glavnina sredstev v Sloveniji ostaja neizkoriščenih (A51)
    - Ministrstvo ne objavi razpisov (A52)
    - Glavnina sredstev vloženih v podporna okolja (C53)
    - Premajhni finančni vložki namenjeni socialnim podjetjem (C54)
    - Negospodarno ravnanje države s sredstvi (G60)
    - Odsotnost strateških načrtov za financiranje (G61)
- Združenje socialna ekonomija Slovenije
    - Bili včlanjeni v Združenje socialna ekonomija Slovenije (C56)
    - Članstvo v Združenju prekinili zaradi prevelikih zapletanj (C57)
- Ukrep Aktivne politike zaposlovanja l. 2014
    - Izveden ukrep za spodbujanje so. podjetništva–koristen (E54)
    - Ukrep bil koristen - za tiste z razvito podjetniško idejo (E55)
    - Ukrep so nekateri izkoriščali–za pridobitev finan. sredstev(E56)
    - Ukrepi so lahko koristni ob pravi uporabi (E57)
- Prevelika razdrobljenost financiranja (D70)
- Preveč dokazovanja upravičenosti do finančnih sredstev (D71)
- Promocija je prepuščena socialnim podjetjem (D72)
- Država bi morala konstantno skrbeti za socialna podjetja - preko razpisov (E58)
- Tekmovalnost med socialnimi podjetji zavira razvoj socialnega podjetništva (G62)
- Multipliciranje konfliktov v socialnem podjetništvu - namesto reševanje (G63)
    - Dominiranje klasičnega podjetja ovira razvoj socialnega podjetništva (G64)

Uresničljive možnosti za izboljšavo delovanja socialnih podjetij

- *Priložnosti za razvoj socialnega podjetništva*

❖ Priložnosti za razvoj

- Priložnosti je ogromno (B100)
- Ozaveščanje o pomenu socialnega podjetništva (B101)
    - Izobraževanje o socialnem podjetništvu (B102)
    - Vključeni so v projekt spodbujanja podjetniških kompetenc - v osnovnih šolah (B103)
    - Predstavitev koncepta socialnega podjetništva v osnovnih šolah (B104)
- Informiranje javnosti o delovanju socialnih podjetij (C58)
    - Informiranje javnosti o pozitivnih učinkih delovanja socialnih podjetij (C59)
    - Informiranje javnosti o namenu socialnih podjetij (C60)
- Sodelovanje med socialnimi podjetji (B105)
- Razvoj na finančnem področju (B106)
- Uvedba bonusov za sodelujoče subjekte s socialnimi podjetji (D73)
- Več
    - Javnih razpisov (C61)
    - Mentorskih shem za socialna podjetja (C62)
    - Večje poudarjanje dobrih praks (D74)
    - Olajšav (D75)

❖ Socialno podjetništvo se ne razvija (E59)

- Včasih bilo večje promoviranje socialnega podjetništva - s strani g. Tadeja Slapnika (E60)
    - Včasih je bilo več promoviranja socialnega podjetništva - s strani g. Nine Tomaževič (E61)
- Večjih premikov ne bo (E62)
    - Socialno podjetništvo ni deležno spodbud (E63)
- Pogoji za razvoj niso ugodni (E64)
- Socialno podjetništvo ni atraktivno

- *Prispevek deležnikov*

❖ Država (C63)

- Država ustvarja pogoje za sodelovanje (C65)
    - Skrb za evropske razpise (A55)
    - Urejanje davčne politike in bančnih subvencij - s strani države (C66)
    - Večje ozaveščanje ljudi s strani države (D76)
    - Večanje čuta ljudi za medsebojno pomoč – s strani države (D77)
    - Zagotovitev finančnih svetovalcev v socialnih podjetjih – s strani države (D81)

        - Izvajanje mesečnih izračunov v socialnih podjetjih svetovalcev – plačanih s strani države (D82)
    - Spodbujanje zaposlovanja hendikepiranih oseb s strani države (F78)
        - Kritje plač hendikepiranih oseb v razmerju 30% delodajalca in 50% s strani države (F79)
        - Vključevanje oseb z ovirami v delovne procese (F80)

❖ Lokalna skupnost (A56)
    - Pridobivanje dela na lokalni ravni (A57)
        - Kranj - Občina do njih deluje spodbudno (A58)
        - Kranj - Vsakoletni razpis na lokalni ravni za razvoj socialnega podjetništva (A59)
        - Ostale občine – ne pozna, če imajo razpise (A60)

❖ Posamezniki
    - Iniciativa posameznika (A61)

❖ Povezovanje deležnikov (B108, D79)
    - Delovanje celotnega eko-sistema (B107)
    - Ustvarjanje mreže sodelovanja (D80)

❖ Združenje socialna ekonomija Slovenije
    - Povezovanje socialnih podjetij - skozi Združenje socialne ekonomije Slovenija (B109)
    - Združevanje širše javnosti, države in gospodarstva - skozi Združenje socialne ekonomije Slovenija (B110)

❖ Izobraževalne institucije (C64)

❖ Mediji
    - Promoviranje socialnega podjetništva (C67)
        - Promoviranje socialnih podjetij - o prostovoljskem delovanju (D78)

❖ Delodajalci
    - Večanje socialne odgovornosti delodajalcev - ob zaposlovanju »handikapiranih oseb« (F81)

❖ Potrebno uveljavljanje inovacij v praksi – s strani vseh deležnikov (G65)
    - Uveljavljanje prednosti socialnega podjetništva skozi primere dobrih praks (G66)

- *Vpetost države v socialno podjetništvo*

    - Država ne deluje vzpodbudno (A62)
    - Država ima orodja za privabljanje investicij za socialne podjetnike (B111)
        - Nekdanji državni sekretar na področju sociale je zagotavljal dobro promocijo (B112)
    - Država mora vzdrževati eko-sistem (118)

- Država se je zavezala k izvršitvi sprememb - na področju socialnega podjetništva (C68)
    - Veliko neizvršenih obljub s strani gospoda Tadeja Slapnika (C69)
- Država mora več promovirati socialna podjetja (D83)
- Delovanje države ni naravnano dolgoročno (E66)
    - Koncept socialnega podjetništva ni premišljen (E67)
    - Država deluje preveč zaletavo (E68)
    - Država deluje zmedeno (F82)
- Vpetost države je slaba (G67)
- Država bazira na kapitalu – s tem ovira razvoj so.p (G68)
    - Država je nepotreben element (G69)

❖ Financiranje

- Potrebne bi bile spremembe na področju financiranja (A63, B113)
- Potrebna uporaba evropskega sistema financiranja družbenega učinka- Social Impact Bonds (B114)
    - Potrebni drugačni viri financiranja (B115)
- Potrebno razdeljevanje finančnih sredstev (D84)

❖ Tujina

- V tujini je dostop do zagonskega kapitala lažji (B116)
- V tujini država deluje ugodneje na delovanje socialnih podjetij (B117)

- *Konkretne spremembe, ki bi spodbudile več socialnega in ne klasičnega podjetništva*

- Ozaveščanje
    - O načelih delovanja socialnih podjetij (A64)
    - Ozaveščanje o dobrih praksah (G70)
- Posameznik
    - Iniciativa posameznika (C70)
    - Načela posameznika (D85)
    - Interes posameznika po pomoči (D86)
    - Miselnost posameznikov (E69)
- Ustrezna spodbudna zakonodaja (C71)
- Med klasičnim in socialnim podjetništvom nebi smelo biti razlik (F83)
- Pripravljenost sodelovanja delodajalcev z osebami z ovirami (F84)
    - Večanje zavedanja delodajalcev glede delovne zanesljivosti oseb z ovirami (F85)
- Izobraževanja
    - Izobraževanja s področja trženja (A65)

        - Izvedba izobraževalnega programa za management v socialnem podjetništvu (A66)
        - Pridobitev ekonomskih in socialnih znanj (A67)
    - Zavedanje vrednosti socialnega podjetništva v družbi (E70)
    - Finančne subvencije (A68)
        - Finančna sredstva (A69)
        - Večje finančne spodbude (C71)
    - Konkretne spremembe v Sloveniji niso možne (E71)
        - Družba v Sloveniji na socialno podjetništvo ni pripravljena (E72)
        - Radikalne spremembe niso mogoče (G71)
    - Sprememba v obstoječem sistemu hierarhije –ki zavira so.p. (G72)

- *Največji potreben korak za spodbudo razvoja socialnega podjetništva*

    - Zavedanje prisotnosti ekonomskega vidika - v so.p. (B123)
    - Informiranje socialnih podjetnikov glede delovanja v so.p. (B126)
        - Izobraževanja na temo socialnega podjetništva (C77)
        - Potrebna večja iznajdljivost - kot v klasičnem podjetništvu (B127)
        - Zavedanje družbene odgovornosti socialnih podjetij (B129)
    - Izboljšava znotraj zakona in zakonodaje (B128)
    - Dobra opredelitev merjenja socialnega učinka (B130)
    - Uvedba Gazel za najboljša socialna podjetja (C75)
    - Promoviranje socialnega podjetništva (C76)
    - Nagrajevanje uspešnih socialnih podjetij v obliki certifikatov (C78)
    - Več ukrepov aktivne politike zaposlovanja (E73)
    - Aktiviranje socialnega podjetništva na drugih temeljih – za dolgotrajne rešitve (E74)
        - Ne gre za enkratnost sprememb (E75)
    - Deregulacija področij (F86)
    - Ureditev pravic oseb z ovirami (F87)
    - Financiranje (A69)
        - Eu razpisi (A70)
        - Več sredstev bi omogočilo več socialnih podjetij (A71)
        - Izvedba razpisa z dovršenimi kriteriji (C73)
        - Podpreti obetavna socialna podjetja z velikim finančnim vložkom (C74)
    - Analiza neuspešnega delovanja socialnih podjetij (A72)
        - Razjasnitev vzroka neuspešnega delovanja (A73)
        - Prilagoditev zakonodaje potrebam socialnih podjetij (A74)

❖ Uvedba olajšav

- Na področju zaposlovanja (B119)
    - Olajšave ob zaposlitvi vodstvene osebe v socialnem podjetju - pri plačilu socialnih prispevkov (B120)

        - Ugodnosti ob zaposlovanju oseb v socialnih podjetjih (B121)
    - Davčne olajšave (B122)

❖ Podporno okolje
    - Bili so vključeni v podjetniški inkubator (B124)
        - Podjetniški inkubator »GULBIS« je dober primer prakse – omogoča znanje socialnim podjetnikom (B125)

- *Zgledovanje delovanja dobrim praksam*

    - Združevanje idej videnih projektov (D88)
    - So »pionirji« na področju medgeneracijskega sodelovanja in digitalne družbe (B131)
        - Podjetij s tako množičnim nagovarjanjem civilne družbe kot so sami ni (B132)
    - Neodvisno razvijanje dejavnosti (B133, D87, E76)
    - Vsaka praksa ima pozitivne posledice (G73)
    - Pozitivni posamezni primeri - in ne pozitivni sistem (G74)
        - Sistem zavira nastanek dobrih praks (G75)

❖ Slovenija
    - Sodelovanje s CPU iz Rogaške Slatne (A75)
        - Deležni pomoči s strani CPU (A76)
    - V Sloveniji dobre prakse niso možne- zaradi prevelikih ovir (E78)
        - Veliko socialnih podjetij v Sloveniji obsojenih na razpad (E79)

❖ Tujina
    - Predstavljajo primer dobre prakse tujini (B134)
    - Vključenost v evropske mreže (B135)
        - Vključenost v evropsko mrežo - z dejavnostjo vključevanja v informacijsko družbo (B136)
        - Vzpostavljeni projekti znotraj evropskih mrež omogočajo širitev prakse (B137)
    - Projektno sodelovanje s šestimi evropskimi državami (B138)
    - Zgled in sodelovanje s francoskim socialnim podjetjem (C79)
        - Skupen produkt s podjetjem v tujini (C80)
    - V tujini je družba bolj pripravljena na socialno podjetništvo (E77)
    - Poznavanje dobrih praks kjer so vključene osebe z ovirami - v tujini (F88)
        - Sledenje organizacijam na področju vključevanja oseb z ovirami v delovne procese (F89)
        - Zgledovanje po tržni dejavnosti (F90)

- *Načrti za prihodnost*

❖ Dejavnost so.p.
    - Razširitev dejavnosti (A77)
    - Povečanje lastnega vira prihodka (B139)

- Generiranje novih socialnih inovacij (B142)
- Nadgraditev vseh projektnih aktivnosti (B143)
- Več strateških partnerstev (B144)
- Večja konkurenčnost s podjetji – klasičnimi in socialnimi (B145)
    - Izpostavljanje na trgu kot enakovreden akter (B146)
- Realiziranje projektov (G78)
- Povečanje prodaje (E80)
- Dolgoročno izvajanje projektov (E81)
- Razvoj (E82)
- Osvojitev novih znanj (E83)
- Izogib stagnaciji (E85)

❖ Zaposlovanje
- Zagotoviti težje zaposljivim priložnost za normalno eksistenco (A79)
- Ponuditi več delovnih mest težje zaposljivim (A78, D92)
- Ohranitev delovnih mest (E84)
- Povečanje števila zaposlenih (F94)

❖ Rast podjetja (C81)
- Proizvodnja novih produktov (C82)
- Širitev dejavnosti po finančnem obsegu (F95)

❖ Delovanje skladno z zakonodajo (C83)
- Ohranitev statusa socialnega podjetja (C84)

❖ Ustanovitev samooskrbne komune za upokojene (D89)

❖ Povečanje pridelave
    - Konoplje (D90)
    - Permakulturne zelenjave (D91)

❖ Zagotavljanje storitev za pomoči potrebne osebe (F91)
- Zagotavljanje storitev za vključevanje oseb na vseh življenjskih področjih (F92)
- Izvajanje skupnostnih storitev - za prihodnost (F93)
- Postavitev mreže prostovoljcev družinam z otroci s posebnimi potrebami (F96)
    - Razrešitev nerazrešenih potreb - s strani države (F97)

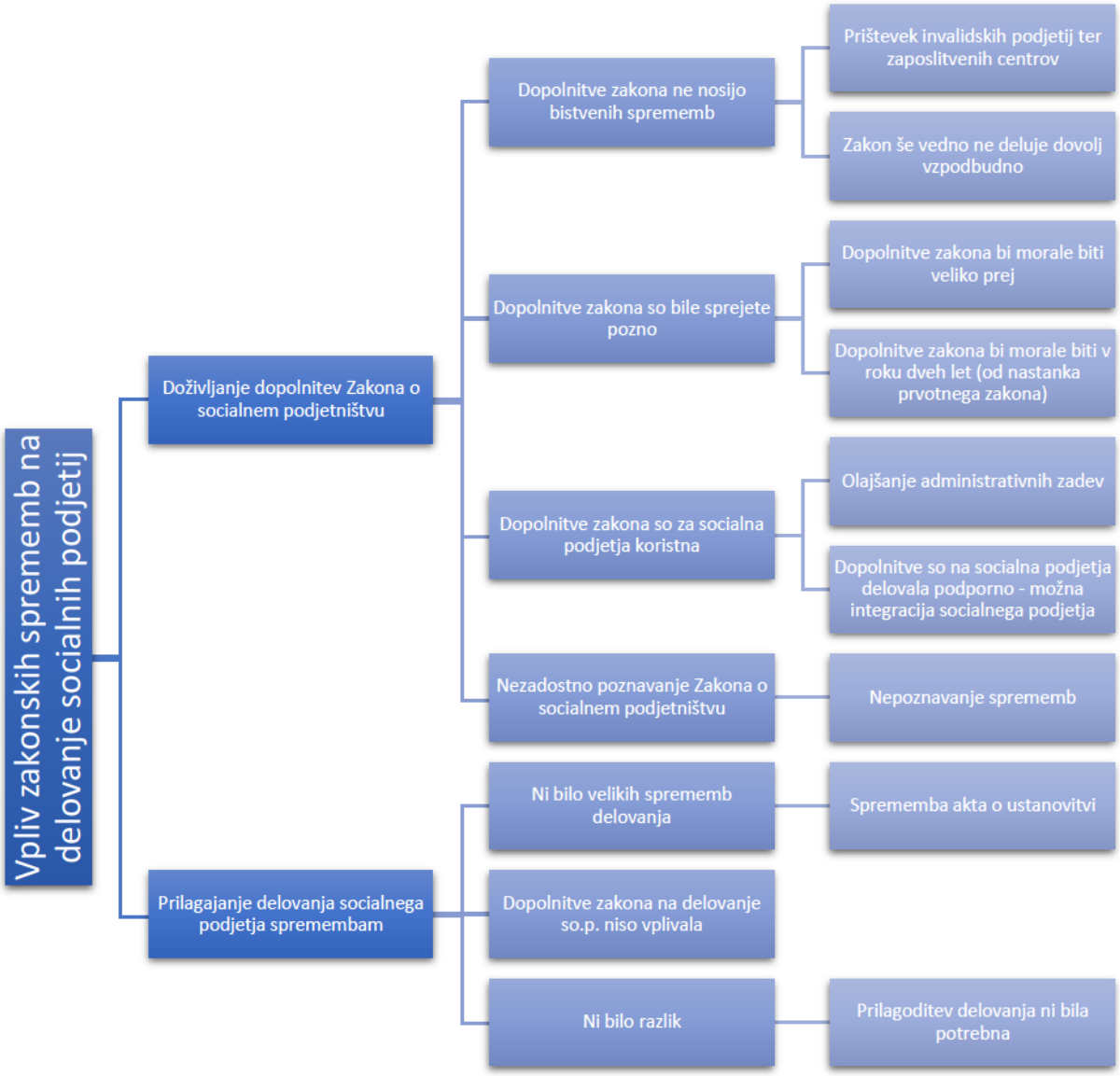
❖ Generiranje razvojnega procesa (G76)
    - Sprememba trenutnega sistema (G77)

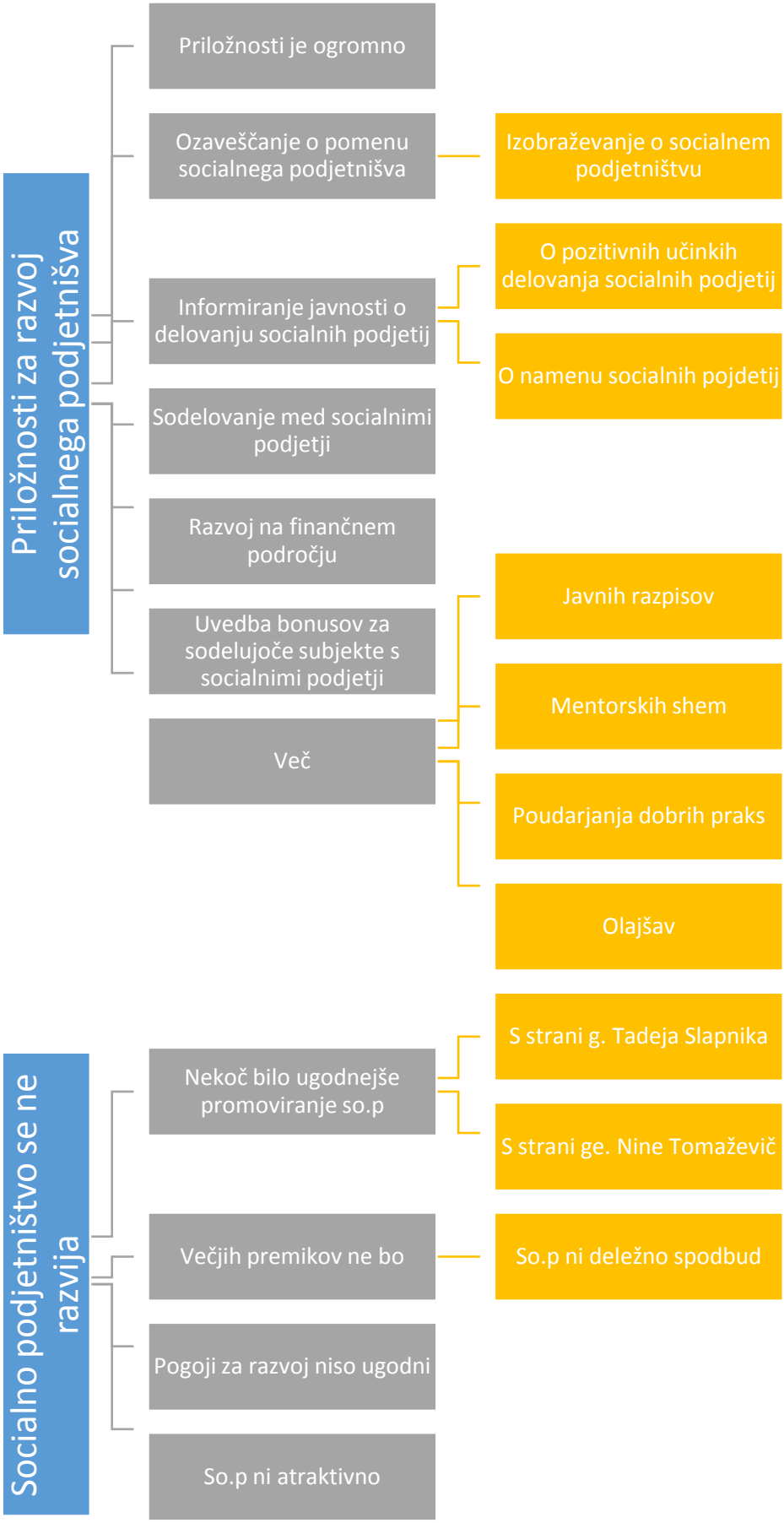
❖ Razvoj socialnega podjetništva (G79)
- Uporaba koncepta - »Razvoj modela socialne varnosti na nivoju lokalne skupnosti« v praksi (G80)
    - Ozaveščanje o soodvisnosti na področju socialne varnosti (G81)
    - Skrb za skupnost (G82)
    - Skrb za posameznika (G83)
    - Odprava indiferentnosti do dogajanja v družbi (G84)
- Uveljavitev novega modela kot rešitve za človeka in življenje (G85)

        - Uveljavitev modela temelječega na naravnih zakonitostih življenja (G86)
        - Poudarjanje pomembnosti posameznika v »novem modelu (G87)
        - Povezovanje in sodelovanje skozi nov model (G88)
        - Odprava hierarhije z uvedbo novega modela (G89)
    - ❖ Skrb za mlajše generacije (G90)
    - ❖ Vizija
- Povezovanje z gospodarstvom (B140)
- Sodelovanje s sektorjem izobraževanja (B141)

8.19 Odnosno kodiranje

Vpliv zakonskih sprememb na delovanje socialnih podjetij
Doživljanje dopolnitev Zakona o socialnem podjetništvu
Prilagajanje delovanja socialnega podjetja spremembam
Dopolnitve zakona ne nosijo bistvenih sprememb
Dopolnitve zakona so bile sprejete pozno
Dopolnitve zakona so za socialna podjetja koristna
Nezadostno poznavanje Zakona o socialnem podjetništvu
Ni bilo velikih sprememb delovanja
Dopolnitve zakona na delovanje so.p. niso vplivala
Ni bilo razlik
Prištevek invalidskih podjetij ter zaposlitvenih centrov
Zakon še vedno ne deluje dovolj vzpodbudno
Dopolnitve zakona bi morale biti veliko prej
Dopolnitve zakona bi morale biti v roku dveh let (od nastanka prvotnega zakona)
Olajšanje administrativnih zadev
Dopolnitve so na socialna podjetja delovala podporno - možna integracija socialnega podjetja
Nepoznavanje sprememb
Sprememba akta o ustanovitvi
Prilagoditev delovanja ni bila potrebna

Priložnosti za razvoj socialnega podjetniša
Priložnosti je ogromno
Ozaveščanje o pomenu socialnega podjetniša
Izobraževanje o socialnem podjetništvu
Informiranje javnosti o delovanju socialnih podjetij
O pozitivnih učinkih delovanja socialnih podjetij
O namenu socialnih pojdetij
Sodelovanje med socialnimi podjetji
Razvoj na finančnem področju
Uvedba bonusov za sodelujoče subjekte s socialnimi podjetji
Več
Javnih razpisov
Mentorskih shem
Poudarjanja dobrih praks
Olajšav
Socialno podjetništvo se ne razvija
Nekoč bilo ugodnejše promoviranje so.p
S strani g. Tadeja Slapnika
S strani ge. Nine Tomaževič
Večjih premikov ne bo
So.p ni deležno spodbud
Pogoji za razvoj niso ugodni
So.p ni atraktivno